

**CÖNK (ŞEYH HAMZA OCAĞINA AİT)
İNCELEME-METİN-DİZİN**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi
Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü
Yeni Türk Dili Anabilim Dalı**

Ecenur YİTİK

Danışman

Turgut TOK

Haziran 2019

DENİZLİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Dili Bilim Dalı öğrencisi Ecenur YİTİK tarafından Prof. Dr. Turgut TOK yönetiminde hazırlanan “**Cönk (Şeyh Hamza Ocağına Ait) İnceleme - Metin**” başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 10.06.2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Özgür K. AYDEMİR

Jüri Başkanı

Dr. Öğr. Üye. Mevlüt GÜLMEZ

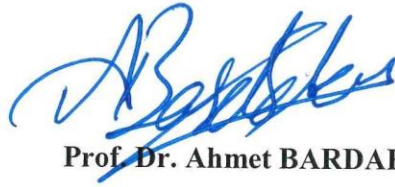
Jüri Üyesi

Prof. Dr. Turgut TOK

Jüri Üyesi

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 17/07/2019...tarih ve 28/01... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ahmet BARDAKCI

Müdür

ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

Ecenur YİTİK

ÖN SÖZ

İnsanlar yüzyıllardır birbirleriyle iletişim halinde olmuşlardır. Bu iletişimi sağlayan öğelerden biri de dildir. Bir milletin ortak değeri olan dilin hem insanlar arasındaki iletişimde hem de kültür aktarımında önemli bir yeri vardır.

Milletler, kültürel alanda maddi ve manevi olarak pek çok eser vermiştir. Bunlardan biri olan şiir de insanların duygularının, yaşantılarının ve benliklerinin kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamıştır.

Türk milleti tarihi boyunca birçok coğrafya değiştirmiştir. Asya'dan Anadolu'ya yolculuğu sırasında çeşitli uluslarla karşılaşan Türk milleti bu uluslarla etkileşim halinde olmuştur. Özellikle din değişiminin Türklerin dillerinin ve kültürlerinin yanında yaşayış biçimlerini de büyük ölçüde etkilediğini söylemek gerekir. İslamiyet'in kabulüyle birlikte Türklerin diline Arapça ve Farsça kelimeler girmiş, insanlar bu dinin buyruklarına uygun yaşamaya çalışmışlardır.

Anadolu'nun kapıları Türklere 1071'de açılrsa da bundan çok daha önce Anadolu'ya gelen ve bu coğrafyada Türk dilini ve İslamiyet'i yayan kolonizatör Türk dervişlerini de unutmamak gerekir. Dervişler, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde tekkeler ve ocaklar açarak pek çok insana ulaşmış ve Anadolu'nun Türkleşmesine katkı sağlamışlardır. Yine bu odaklardan olan Alevi-Bektaşî ocaklarında da insanlar nefesleri dinlemiş, dualara eşlik etmişlerdir. Sözlü olarak nesilden nesile aktarılan nefesler zaman içinde 'cönk' adı verilen defterlerde yazıya geçirilmiştir. Cönkler, uzunlamasına açılan, ensiz, deri kaplı, uzun yazma defterlerdir. İnce uzun oluşları sebebiyle cönklere halk ağzında "danadili" veya "sığırdili" de denilmektedir. Çoğu zaman bu eserlerin kim tarafından yazıya geçirildiği belli değildir.

İncelediğimiz eser Alevi-Bektaşî ocaklarında söylenen nefes ve dualardan bazılarını içermektedir. Eserde yazım ve imla hataları, yer yer ağız özellikleri göze çarpmaktadır. Bazen bir kelimenin farklı şekillerde yazılımına rastlanırken bazı kelimeler söylendiği gibi yazılmıştır.

Eserimizi inceleme, metin ve dizin olarak ele aldık. Metnin transkripsiyonunu yaptıktan sonra metni dilbilgisi ve dönemin dil özelliklerini ele alarak inceledik.

Bu eserin hazırlanmasında bugüne kadar üzerimde emeği olan tüm değerli hocalarıma, benden hiçbir desteğini esirgemeyen ve her zaman yanımda olan aileme ve müstakbel eşime, bu eseri hazırlarken büyük bir sabırla bana destek olan engin bilgileriyle bana yol gösteren akıl hocam saygıdeğer Prof. Dr. Turgut Tok'a teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

CÖNK (ŞEYH HAMZA OCAĞINA AİT)

İNCELEME-METİN-DİZİN

YİTİK, Ecenur

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yeni Türk Dili Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Turgut TOK

Haziran 2019, 305 sayfa.

Yapmış olduğumuz çalışmada Afyonkarahisar Sandıklı ilçesi Şeyh Hamza Ocağında bulunan cönkü farklı yönleriyle ele aldık. 47 varak olan cönk, ön kısmı deri ile kaplı; dikey olarak aşağıdan yukarıya doğru açılan; sayfaları birbirine ip ile tutturulmuş; ortalama sayfa boyutları 14-15 cm. boyunda, 7-8 cm. eninde el yazması bir eserdir.

Metnimizde Türkçe kelimelerin ağırlıklı olmasının yanında Arapça ve Farsçadan dilimize geçen kelimeler de kullanılmıştır. Cönkün içinde nefesler ve çeşitli dualar bulunmaktadır. Türkçe kısımları üzerinde çalışma yaptığımız Cönk; İnceleme-Metin-Dizin olarak üç bölüm şeklinde incelenmiştir. Cönk, Osmanlı Türkçesi döneminde yazılmış olsa da Eski Anadolu Türkçesi özellikleri görülmektedir.

Bu eserin edebiyat ve bilim dünyasına katkı sağlayacağı ve dilimizin tarihi gelişimi açısından faydalı olacağı kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Cönk, Hâfız Şuhûdî, Osmanlı Türkçesi

ABSTRACT

CÖNK (BELONGING TO ŞEYH HAMZA OCAĞI)

ANALYSIS-TEXT-INDEX

YİTİK, Ecenur

Department of Turkish Language and Literature

Field of New Turkish Language

MA Thesis

Advisor: Prof. Dr. Turgut TOK

June 2019, 305 pages

In this study, a Conk belonging to Şeyh Hamza Ocağı in the district of Sandıklı, Afyon was analyzed from various angles. It is a hand written Conk consisting of 47 foils. It has a leather cover in the front; its pages open upward vertically which were attached to each other with a metal string. Its page measures are 15-20 cm in length and 7-10 cm in width.

Although most of its pages were written in Turkish language, there are also words commonly derived from Arabic and Persian languages. Its content include poems, prayers. The analysis conducted on the Turkish part of the Conk was done in three parts as analysis, the text and index. While the work was written in Ottoman period, it also shares the features of old Anatolian Turkish.

It is considered that this work will contribute to the world of science and literature.

Key Words: Conk, Hâfız Şuhûdî, Ottoman Turkish

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR – İŞARETLER.....	ix
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DİL ÖZELLİKLERİ

1.1. Ses Bilgisi.....	3
1.1.1. Ünlüler.....	3
1.1.1.1. Uzun ünlüler.....	3
1.1.1.2. Ünlü değişimleri ve Ünlü denklikleri.....	3
1.1.1.3. Ünlü uyumu.....	4
1.1.1.4. Ünlü düşmesi.....	6
1.1.1.5. Ünlü birleşmesi.....	7
1.1.2. Ünsüzler.....	7
1.1.2.1. Ünsüz değişimleri.....	7
1.1.2.1.1. Tonlulaşma.....	7
1.1.2.1.2. Tonsuzlaşma.....	8
1.1.2.1.3. Sızıcılaşma.....	9
1.1.2.2. Ünsüz türemesi.....	9
1.1.2.3. Ünsüz düşmesi.....	9
1.2. Şekil Bilgisi.....	11
1.2.1. Yapım Ekleri.....	11
1.2.1.1. İsimden isim yapım ekleri.....	11
1.2.1.2. İsimden fiil yapım ekleri.....	13
1.2.1.3. Fiilden fiil yapım ekleri.....	13

1.2.1.4. Fiilden isim yapım ekleri.....	14
1.2.2. İsimler.....	14
1.2.2.1. Çoğul eki: +IAr.....	14
1.2.2.2. İyelik ekleri	15
1.2.2.3. Aitlik ekleri: +ki	15
1.2.2.4. Hāl ekleri	15
1.2.2.4.1. Yaklaşma hāli eki: +A.....	15
1.2.2.4.2. Bulunma hāli eki: +dA	16
1.2.2.4.3. Ayrılma hāli eki: +dAn	16
1.2.2.4.4. Yükleme hāli eki: +I / +yI.....	16
1.2.2.4.5. İlgi hāli eki: +Uᅇ / +Un / +nUᅇ / +nUn.....	16
1.2.2.4.6. Eşitlik hāli eki: +cA.....	16
1.2.2.4.7. Birliktelik hāli eki: +IA / +IIA / +ylA	16
1.2.2.4.8. Yön hāli eki: +rA / +ArU	16
1.2.2.5. Soru eki: +mI?.....	16
1.2.3. Sıfatlar	16
1.2.3.1. Niteleme sıfatları	16
1.2.3.2. Belirtme sıfatları.....	16
1.2.3.2.1. Sayı Sıfatları	16
1.2.3.2.2. İşaret Sıfatları	17
1.2.3.2.3. Soru Sıfatları	17
1.2.3.2.4. Belirsizlik Sıfatları	17
1.2.4. Zamirler	17
1.2.4.1. Şahıs zamirleri.....	17
1.2.4.2. İşaret zamirleri.....	18
1.2.4.3. Dönüşlülük zamirleri.....	18
1.2.4.4. Belirsizlik zamirleri.....	18
1.2.4.5. Soru zamirleri	18
1.2.5. Zarflar	19
1.2.5.1. Hal zarfları.....	19
1.2.5.2. Zaman zarfları	19
1.2.5.3. Yer-yön zarfları	19

1.2.5.4. Miktar zarfları	19
1.2.5.5. Soru zarfları	19
1.2.6. Edatlar	19
1.2.6.1. Soru edatları	19
1.2.6.2. Kuvvetlendirme edatları	19
1.2.6.3. Gösterme edatları	19
1.2.6.4. Bağlama edatları.....	20
1.2.6.5. Çekim edatları	20
1.2.7. Fiiller	20
1.2.7.1. Şahıs ekleri	20
1.2.7.1.1. Şahıs zamiri kökenli şahıs ekleri	20
1.2.7.1.2. İyelik eki kökenli şahıs ekleri.....	21
1.2.7.2. Şekil ve zaman ekleri	22
1.2.7.2.1. Bildirme/haber kipi ekleri	22
1.2.7.2.1.1. Görülen geçmiş zaman: -dU.....	22
1.2.7.2.1.2. Öğrenilen geçmiş zaman: -mİş.....	22
1.2.7.2.1.3. Geniş zaman: -°r/-mAz.....	22
1.2.7.2.1.4. Gelecek Zaman: -AcAK.....	22
1.2.7.2.1.5. Şimdiki zaman: -(D)yor	22
1.2.7.2.2. Tasarlama/dilek kipleri.....	23
1.2.7.2.2.1. Emir kipi.....	23
1.2.7.2.2.2. Şart kipi: -sA	23
1.2.7.2.2.3. İstek kipi: -A.....	23
1.2.7.2.2.4. Gereklilik kipi: -mAİİ.....	23
1.2.7.3. Birleşik zaman çekimleri.....	24
1.2.7.3.1. Hikâye birleşik çekimi: -dİ.....	24
1.2.7.3.2. Şart Birleşik Çekimi: -sA	24
1.2.7.4. Soru eki : -mİ.....	24
1.2.7.5. Sıfat-fiil ekleri	24
1.2.7.6. Zarf-fiil ekleri	25
1.2.7.7. isim-fiil ekleri	25
1.2.7.8. birleşik fiiller	25

1.2.7.8.1. İsim + Yardımcı fiilden oluşan birleşik fiiller.....	25
1.2.7.8.2. Fiil + Yardımcı Fiilden Oluşan Birleşik Eylemler	25
1.2.8. Ek Fiil / İsim Fiil	25
1.2.8.1. Görülen geçmiş zaman kipi.....	25
1.2.8.2.Öğrenilen geçmiş zaman kipi	25
1.2.8.3. Şart kipi	25
1.2.8.4. Geniş zaman	26
1.2.9. Arapça ve Farsça Unsurlar	26
1.2.9.1. Arapça unsurlar	26
1.2.9.1.1. Başa gelenler	26
1.2.9.1.2. Sona Gelenler	26
1.2.9.2. Farsça unsurlar	26
1.2.9.2.1. Başa Gelenler	26
1.2.9.2.2.Sona Gelenler	27
1.3. İmla Özellikleri	27

İKİNCİ BÖLÜM

METİN	32
DİZİN	140
SONUÇ	299
KAYNAKLAR	301
EKLER	310
ÖZGEÇMİŞ	315

KISALTMALAR – İŞARETLER

-	: Fiil kökü
//	: Sesleri gösterir
~	: Veya, yerine
+	: İsim kökü
<	: Tarihi gelişimde sonraki şekli gösterir
>	: Tarihi gelişimde önceki şekli gösterir
°	: Konulduğu ünsüzün önüne bütün ünlüler gelebilir
-a-	: İç ses
a-	: Ön ses
-a	: Son ses
Alm.	: Almanca
Ar.	: Arapça
bk.	: Bakınız
c.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Far.	: Farsça
Haz	: Hazırlayan
KTB	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Ø	: Boş birim, ses düşmesi, düşme
Rum.	: Rumca
s.	: Sayfa
-sA	: -sa, -se büyük olan harf değişken demektir
TDAY	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten
TDK	: Türk Dil Kurumu
TKAE	: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü
TM	: Türkiyat Mecmuası
T.	: Türkçe
TTK	: Türk Tarih Kurumu

vb. : Ve benzeri
Yay. : Yayınları, yayını

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

ا	a
آ	ā
ب	b
پ	p
ت	t
ث	ṯ
ج	c
چ	ç
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	ẓ
ر	r
ز	z
س	s
ش	š
ص	ṣ
ض	ḍ, ẓ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	‘
غ	ġ
ف	f
ق	q
ك	k, g, ŋ
ل	l
م	m
ن	n

و	o, ö, u, ü, v
ه	a, e, h
ى	i, i, y

GİRİŞ

Yöntem

Eser, Şeyh Hamza Ocağından temin edilmiştir. Eser çeviri yazı ile Türkiye Türkçesine aktarılmıştır. Çevrilen bölümler ses ve şekil bilgisi bakımından incelenip örnekleri verilmiş, dizin yapılmıştır. Çalışma, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzu dikkate alınarak hazırlanmıştır. Tez yazım kılavuzunda belirtilmeyen hususlarda Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu esas alınmıştır.

Şeyh Hamza Ocağı ve Geleneği

Şeyh Hamza Ocağı, Afyonkarahisar Şuhut İlçesi Kayabelen Köyü'nde bulunmaktadır. Balçikhisar yolu üzerindeki türbenin yanında köy mezarlığı bulunmaktadır.

Hamza Şeyh Dede'nin türbesinin etrafında birçok yatır ve ziyaretçi yerleri vardır. *Beklece* ve *Arap Dede* bu arenlerden bazılarıdır.

Türbe içerisinde yedi makam bulunmaktadır. Büyük olan iki makamdan ilki Şeyh Hamza Dede'ye diğeri ise eşi Şerife Ana'ya aittir. Karşılarında ise isimleri bilinmeyen beş çocuğun yatırları yer almaktadır.

Şeyh Hamza Dede türbesinde ayrıca diğeri ziyaret yerlerinde pek fazla rastlanmayan ve dikkat çeken bir sancak vardır. Hamza Dede'nin olduğu söylenen bu sancak, onun bir sancaktar olduğunu düşündürmektedir. Şeyh Hamza Dede'nin hem bir inanç önceri hem de askeri- siyasi bir önder olduğu düşünülmektedir. Türbede bulunan sancağın yerinden alınması gerekiyorsa, kurban kesilerek yerinin değiştirilmesi gerçekleştirilir. Bu sancağın nazarında Şeyh Hamza Dede'ye büyük saygı gösterilir. Dualar ve niyazlar sancağın bulunduğu yerde edilir.

Türbenin girişinde bulunan eski yazıtlar, buranın tarihi bir değerinin olduğunu göstermektedir. Bu yazıtlardan türbenin yapılış tarihinin Rumi 1279, Miladi 1863 yılı

olduğu grlmektedir. Türbede ayrıca Şeyh Hamza Dede'yi simgeleyen erenler sembollerinden geyik boynuzları yer almaktadır.¹

Cönk İle İlgili Bilgiler

47 varak olan cönk, n kısmı deri ile kaplı; dikey olarak aşağıdan yukarıya doğru açılan; sayfaları birbirine ip ile tutturulmuş; ortalama sayfa boyutları deđiŐkenlik gösterir. Bazı sayfalarda boyu 14cm iken bazı sayfalarda 15cm.dir. Cönk'n eni bazı sayfalarda 8cm, bazı sayfalarda 9cm.dir.

İncelediğimiz eserde Pr Sultan Abdal, Şah Haty, Kul Mahmud mahlaslı nefesler; 'On İki İmam İsmi', 'Nd Ali', 'Sofra Duası', 'Yemek Yendikten Sonra', 'Ev Sahibinin Lokması Duası', 'Yine Ev Sahibinin' başlıklı dualar bulunmaktadır.

Cönkte verilen bilgiye göre eser, Afyonkarahisar Sandıklı ilçesinin Ece mahallesinden Kütahyalı oğlu İbrahim avuŐ bin Ahmet tarafından yazıya geçirilmiştir. Yazar hakkında bir bilgiye rastlanılmamıŐtır. Aynı sayfada yer alan tarihe göre de 17.yüzyıla ait olduğu grlmektedir.

Cönkün içerisinde nefesler ve dualar bulunmaktadır.

¹ zdemir, Metin (2015), Kayabelen'de Şeyh Hamza Dede Dergahı, SereŐme Dergisi s. 18

BİRİNCİ BÖLÜM

DİL ÖZELLİKLERİ

1.1. Ses Bilgisi

1.1.1. Ünlüler

Cönk'te Türkçenin asli 8 ünlüsü bulunmaktadır. Bunlar /a/, /e/, /ı/, /i/, /o/, /ö/, /u/, /ü/ ünlüleridir.

1.1.1.1. Uzun ünlüler

Eserimizde Türkçe uzunluğu gösteren herhangi bir işaret yoktur. Arapça ve Farsça kökenli sözcükler asli imlalarıyla kullanılmıştır. Bu dillerden alınan sözcüklerde /ā/, /ī/, /ō/, /ū/ uzun ünlüleri gösterilmiştir.

şehīd 10a/7, naşīb 14b/6, hōcasına 19b/15, muşāhibden 20b/3, nūr 21a/28, cennet-i a'lāya 22a/21, 'ummāna 23a/19, hūb-ı teferruc 23b/6, zīrā 25b/22, şırāta 27a/26, talībīñ 28a/23, kūyšān 29a/16, üstāzından 33b/17, şūfī 33b/21, delīli 36a/12, bārī 42a/25.

1.1.1.2. Ünlü değişimleri ve Ünlü denklikleri

/i/~e/

Eski Anadolu Türkçesinde gördüğümüz sözcük başındaki /i/ ünlüsü metnimizde korunmuştur. *Eski Türkçedeki kapalı e ünlüsü ile bunun Oğuz-Türkmen lehçelerindeki devamı arasında bir bağlantı kurmak gerekirse, Oğuzların büyük bir çoğunluğunun ilk hecelerde kapalı e'yi benimsediklerini göz önünde bulundurarak, Eski Türkçede rastlanan kapalı e'nin Oğuzcaya özgü bir belirti olduğunu kabul etmek yanlış olmaz.*²

² Korkmaz, Zeynep (2013), "Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi", Türk Dil Kurumu, Ankara, s.45.

cān virirken 13a/19, gice 14b/10, haḳḳa yitelim 16a/8, diyen 18b/20, gül direrler19a/14, viremez 24a/2, yidirmekden 31a/6, ḳaşd itdiler 35b/4

/i-/>/-e-/

Metnimizde /i-/>/-e-/ değişiminin olduğu sözcükler de bulunmaktadır.

yedi padişāhlık yeri gezmeli 42b/11

/u/~ı/

/u/ ünlüsünün korunduğu sözcükler:

ḥatır şayub 43/28

/ü~/i

/ü/ ünlüsünün korunduğu sözcükler:

ḥalalıdan-berü 1b/2, virülür 39a/7, söylenür 41b/1

1.1.1.3. Ünlü uyumu

Metnimizde Türkçe kelime tabanları ile ekler arasında kalınlık-incelik uyumu birkaç ek dışında tamdır, düzlük-yuvarlaklık uyuma ise yer yer rastlanılmaktadır.

arkalarında 19b/10, *diyemem* 27b/29, *yidirmeden* 31b/7, *varmadınız mı* 38b/13

Ünlü uyumları ile ilgili bazı özellikler:

1.-ken/-iken eki kalınlık-incelik uyumuna uymaz.

tırırken 7b/7, *ruh iken* 11/2, *çalarken* 37/2

2. Yuvarlak ünlülerle kullanılan bazı sözcüklere ve eklere rastlanır.

altun 3a/6, *gerüye* 7b/12, *yaşdanub* 28b/22, *içün* 32b/12, *dirilüb* 41b/26

3. Metinde bazı eklerin kullanımı sürekli olarak yuvarlak ünlülerle sağlanmıştır. Bu ekler ve metindeki örnekleri şunlardır:

Fiilden fiil yapan yapım eki: -ur/-ür

bişürir 2b/12, *bitürmek* 23a/10, *yağurmak* 23a/11

Zarf fiil eki: -ub/-üb

cem' olub 14a/20

4. Metinde düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymayan sözcükler de görülmektedir.

şığayub-da 8a/4, *söyleyüb* 7b/13, *çıkub* 13a/6, *binüb* 19a/24,

5. Bazı sözcüklerde sürekli olarak düz ünlüler kullanılmıştır.

Fiilden fiil yapım eki: -dIr

döndiren 7b/13, *ırdıran* 8a/12, *güldirseñ* 14b/15, *ıandırdırdım* 17b/1, *ıaldırır* 31a/21

Fiilden fiil yapım eki: -In

bağındı 8a/7, *görindi* 39b/20

İsimden isim yapım eki: +sIz

cānsız 12b/13, *müşkilsiz* 15b/21, *müsāhibsizlerle* 23b/16, *boynuzsız* 42a/11

İlgi hali eki: +In/ +nIn

anıñ 5a/12, *firāğınıñ* 9a/19, *mū'miniñ* 22b/12, *şāhibiniñ* 32a/1

Yükleme hali eki : +I

beni 4b/3, āleti 6a/14, ğayrısını 22b/2,

İyelik 3.tekil şahıs eki: +I/ +sI

üstāz yamacında 2b/17, rāhiyesini 33a/4, hırkasını 39b/3, dili 41a/15

Sıfat-fiil eki: -dık/ -dik

sevdiği 20a/8, yendikden-şonra 31a/4

Bildirme 3.tekil şahıs eki: +dIr

tolıdır 10a/12, evidir 13b/1, bağlamadır 29a/18, tesbīhdır 33b/22, çokdır 35a/19

Görülen geçmiş zaman eki: -dI

boyladı 4b/14, görmediñiz 11b/3, nūr idi 26b/1, uğrattım 27b/8, döndirdi 37b/13

6.Öğrenilen geçmiş zaman eki ve soru edatı düz ünlülü olarak kullanılmaktadır.

yumış 19a/7, inanmışım 7a/8, iliklemiş 11b/7, bürimiş 29b/16

degil-mi 12b/11, sürdiñ-mi 38a/21, kavışdı-mı 43b/3

1.1.1.4. Ünlü düşmesi

Türkçede genel olarak iki heceli sözcüklere ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde hece ortasında bulunan dar ünlü (ı, i, u, ü) düşer.

bağrımı < bağır+ım+ı 15a/12, kimse < kim+ise 16a/16, boynuñ < boyun+ uñ 28a/7

alnımızda < alın+ım+ı 29b/18, karşısında < qar-ış-u+sı+n+da 33b/14

1.1.1.5. Ünlü birleşmesi

Ünlü birleşmesi, yapısında iki sözcüğü bulduran sözcüklerde görülür. Bunun için birinci sözcüğü ünlü ile biten ve ikinci sözcüğü ünlü ile başlaması gerekir.

n'arar <ne+arar 18a/11, neylediñ < ne+eylediñ 20b/19, gögerüb <göge+erüb 36b/8

1.1.2.Ünsüzler

Metinde /b/, /c/, /ç/, /d/, / ð/, /f/, /g/, / ğ/, /h/, /ħ/, /h/, /k/, /ķ/, /l/, /m/, /n/, /ŋ/, /p/, /r/, /s/, /ş/, /s̄/, /ş/, /t/, /t̄/, /v/, /y/, /z/, /ž/, /z/, /' / ünsüzlerinin kullanıldığı görülmektedir.

1.1.2.1.Ünsüz değişimleri

1.1.2.1.1.Tonlulaşma

/t~/d/

Eski Oğuz Türkçesinde sözcük başı /t-/ ünsüzü bazı sözcüklerde korunmuş, bazı sözcüklerde ise /d-/ye dönüşmüştür.

dürlü 11a/15, dört 14a/11, durağı 25b/15, dilemez 26a/17, dadım 29a/19, dikilen 31b/10, dülbend 38a/8

/t-/ ünsüzünün korunduğu sözcükler:

töli 6a/12, toksan 17b/14, taldırmamış 20a/11, toğrı 29b/3, turır 41b/24

/-t-/>/-d-/

ider 4a/3, giden 8a/16, dadım 29a/19, adım 31a/11, ardı 36a/28

/k~/g/

/k-/ ünsüzünün korunduğu kelimeler:

karīb 9b/5

/k-/ > /g-/

geyerdi 9a/13, gerek 10a/10, gün 13b/9, gündüz 33a/6, gelmiş-de 34a/22,
geçdi 39b/6

/-k/ >/-g/

beglerin 36a/18

/-k-/>/-g-/

köpüğinden 14a/4, eşigine 20b/7

/-k-/>/-ğ-/

kuzucığım 7a/16, ayağa 37b/7

/-ç-/>/-c-/

güce güc 4a/14,

1.1.2.1.2. Tonsuzlaşma

/b-/>/p-/

bāzār 1a /17, bişürür 2b/12

/-b-/>/-p-/

ağlayub 1b/4, köbri 20b/20, tobrağ 20b/16, toğ 35a/7, yabdık 39a/3, çarbsın
43b/10

/b-/>/v-/

virmedi 42a/10 (<bir-)

/-v-/>/-b-/

ev şāhibini 31a/16

/-n-/>/-m-/

sünbüller 9b/15

/-n-/>/-d-/

nesdeden 34a/6

1.1.2.1.3. Sızıcılaşma

/-k-/>/-h-/

ağşam 4a/6, yardağcımız 31b/8, dağı 40a/7

/-d-/>/-y-/

eyüsini <edgü 13b/6

1.1.2.2. Ünsüz türemesi

/-y-/ türemesi örnekleri:

bu bir 'acāyib güldir muğabbet

1.1.2.3. Ünsüz düşmesi

/g/, /ğ/ > Ø

Metnimizde iki heceli sözcüklerin sonundaki /g/, /ğ/ seslerinin düşmesi, bazı eklerin başındaki

ve/veya sonundaki /g/, /ğ/ sesinin düşmesine dair örneklere rastlanmaktadır.

gerek (<kergek) 23a/7

/-g/, /-ğ/

ğapısı 10b/17 (<ğapığ)

Yükleme hal eki: +(ı)ğ, +(i)g > +ı, +i

‘alīy+i 23b/14, elin+i 34a/10, sancağın+i 41b/16

Yönelme eki: +ğa, +ge > +a, +e

yārem+e 1a/1, küffār+a 9a/11, yer+e 23b/18

Yön gösterme eki: + ğaru, +gerü > +aru, +erü, +ra

içerü (<iç+gerü) 39b/22

Sıfat fiil eki: -ğan, -gen > -an, -en

ķalmay-an 12b/5, gel-en-ler 21a/14, göç-en 32a/3

Zarf fiil eki: -gınca, -gince > -ınca, -ince

gel-ince 11a/22, ķon-unca 13b/16, var-ınca 38a/9

Fiilden isim yapım eki : - ıġ, -ig > -ı, -i, -u, -ü

yapuları (<yap-ıġ) 19b/14, tapusı (<tap-uġ) 39b/19,

İsimden isim yapım eki: +lıġ , +lig > +lı, +li, +lu, +lü

heybetlü (<heybet+lüġ) 9a/11, bellü (<belgü+lüġ) 14b/22, ĥayırlu
(ĥayır+lüġ) 17b/18,

atlu (<at+lüġ) 36a/20,

Sıfat yapım eki: +lığ , +liğ > +lı, +li, +lu, +lü

hayırlı (hayır+luğ) 17b/18, dürlü (<tür+lüg) 26b/8, ulu (<ul+luğ) 31a/8

/l/>Ø

getürsin (<ke/tür-) 15a/1

/r/>Ø

sırrı idi (<ir-di) 20a/22, zor imiş 28b/12, inanmaz isen 36b/28

/v/>Ø

şu viren (<şub < şuv) 5b/4

1.1.2.4. Hece Düşmesi

nemden incindiğ (neyimden incindiğ) 6a/2, mekânı yokdır (mekânı yok durur) 10b/8

1.2. Şekil Bilgisi

1.2.1.Yapım Ekleri

1.2.1.1. İsimden isim yapım ekleri

+cı+

av+cı 9b/16, yol+cı+sın 19a/27, yardım+cı+mız 31b/8, yardığ+cı+mız 32a/16, şekvā+cı+sın 32b/20

+cığ+

kuzı+cığ+ım 7a/12,

+ca+

hoşca 3a/7, tenhāca 15a/4,

+cağ+

yatdı+cağ+ın 18a/9,

+cağaz+

cān+cağaz+ım 180a/9,

+daş+

kar+daş 2b/4, yol+daş 17b/13,

+dız+

yıl+dız 41b/24

+düz+

gün+ düz 33a/6

+(I)ncI+

yedi+nci 7a/17, bir+inci 11a/6, iki+nci 13b/11, üç+inci 13b/12,

+II+

yās+lı 6a/5, at+lu 16a/24, hayır+lu 17b/18, babā+lı 38b/15, boynuz+lı 42a/11, bakış+lı 42a/20,

+IIK+

rehber+lik 7b/17, üzer+lik 20b/15, görmek+lik 22a/16, valī+lik 22b/8, sağ+lık 31b/13, iki+lik 38b/22, kaht+lık 38b/25, padişāh+lık 42b/11

+sIz+

müşkil+siz 15b/21, müsāhib+siz+lerle 23b/16, direk+siz 28a/28, boynuz+siz 42a/10

+Uz+

boyn+uz+lı 42a/11

1.2.1.2. İsimden fiil yapım ekleri

+A-

uz+a-k 19b/4, dil+e-rem 26a/12, oy(u)n+a-şur 41b/10

+ar-

şar(ı)+ar-ub 42a/23

+tAr-

gös+ter-diñ 5a/13

+IA-

söy+le-se 2b/4, yok+la-yan 13a/14, par+la-r 22a/28, soy+la-mak 23a/14,

1.2.1.3. Fiilden fiil yapım ekleri

-(I)D-

yüri-d-en 8a/10, ak-ıt-maya 32a/15

-Dİr-

kon-dır-ıñ 3a/12, tur-dır-an 8a/12, get(kel-)-tür-mek 23a/7, öl-dür-eyim
30b/12

-İI-

şar-ıl-sın 4a/7, tayan-ıl-maz 5b/7, yar-ıl-dı 17a/1, seç-il-di 21a/22, geç-il-ür
27a/26

-İŞ-

kar-ış-ur 27a/24, çağ(ı)r-ış-ur 40b/24

-mA-

deg-me 1a/1, ol-ma-yan 2b/7, git-me-yelim 16a/10, ayıl-ma-z 23b/4, uy-ma
34b/14

-(I)n-

gör-in-ür 9a/11, kıl-in-dı 21b/3, bul-un-maz 21b/20, çal-in-mış 24b/11, al-un-
sın 33a/17

1.2.1.4. Fiilden isim yapım ekleri**-A+**

gic-e 14a/10

-I+

kar(ı)ş-u 13b/19, kık-u+sı 21a/19, yaz-ı+lar 29b/18, kık-ı+sını 41b/25,
ay(ı)r-ı+lık 42b/16

-In+

ek-in+içe 20b/11

-Im+

öl-üm+den 28a/12

-(I)K+

eksi-k+ligim 15b/16, 'ıra-k 34b/7

1.2.2. İsimler**1.2.2.1. Çoğul eki: +lAr**

Metnimizde çoğul eki olarak +lAr kullanılmıştır.

deryā+lar 2b/8, isteyen+ler 24b/14, kırık+lar 29b/6, melek+ler 38a/7,
an+lar+iç 39a/23,

yel+*ler* 43b/2

Cönkte aynı zamanda Arapça ve Farsça çokluk şekilleri de bulunmaktadır.

şāh-ı merdān 3a/8, erkān 5b/12, şalavāt 17a/8, kā'inatıñ 17a/10, mu'cizetīn 22b/20, evlādlarımızıñ da 31b/13

1.2.2.2. İyelik ekleri

1. tekil şahıs: +m/ +Im

yüreg+*im*+deki 1a/2, benim okudıg+*ım* 26a/6, günāh+*ım*+ı 40a/10

2.tekil şahıs: +In/+Iñ

'aşq+*ıñ* 4b/3, cān+*ıñ*+a 21a/20,

3.tekil şahıs: +I/ +sI

ev+*i*+nde 4b/9, meydān+*ı*+na 21b/23

1.çoğul şahıs: +mIz/ +ımız

baş+*ımız*+a 16a/10, mekān+*ımız* 29a/24, yardımcı+*mız* 31b/8

2.çoğul şahıs: +ñUz

hāller+*ıñız*+e 3a/3, günāh+*ıñız* 31b/8

3.çoğul şahıs: +IArI

nūr+*ları* 12b/14, arqa+*ları*+nda 19b/10, loqma+*ları* 31a/2

1.2.2.3. Aitlik ekleri: +ki

Aitlik eki, bulunma hal eki almış sözcüklere eklendiğinde sözcükleri sıfat yapar.

deryāda+*ki* 7b/7, gözünde+*ki* 15a/15, karşı+*ki* 21b/2, kandilde+*ki* 33b/9

1.2.2.4. Hāl ekleri

1.2.2.4.1. Yaklaşma hāli eki: +A

ķubbe+y+e 13b/16, orta+y+a 22a/2, ķabrin+e 28a/3,

1.2.2.4.2. Bulunma hāli eki: +dA

deryā+da 13b/13, kerbelā+da 28a/5,

1.2.2.4.3. Ayrılma hāli eki: +dAn

güzel+den 5a/2, bugün+dan 14a/3, yaylam+dan 21b/21

1.2.2.4.4. Yükleme hāli eki: +I / +yI

halk+ı 5a/12, gevher+i 23a/20, kelām+ı 27b/14,

1.2.2.4.5. İlgi hāli eki: +Uη / +Un / +nUη / +nUn

şabāh+iη 15a/10, cānlar+iη 22b/26, dervişler+iη 27b/6,

1.2.2.4.6. Eşitlik hāli eki: +cA

tenhā+ca 15a/4

1.2.2.4.7. Birliktelik hāli eki: +lA / +IlA / +ylA

cürm-ile 1b/21, şıdķ+la 7a/4,

1.2.2.4.8. Yön hāli eki: +rA / +ArU

şoη+ra 31a/4, iç+erü 39b/22

1.2.2.5. Soru eki: +mI?

dizār mı 2b/7, ķonmadı mı 13b/13, degil mi 21a/20, aldıη mı 38a/17

1.2.3. Sıfatlar

1.2.3.1. Niteleme sıfatları

ķör şeytān-da 1b/8, güzel yerde 18a/23, uzaķ yollar 43b/3

1.2.3.2. Belirtme sıfatları

1.2.3.2.1. Sayı Sıfatları

dört kitâbdan 1b/6, oniki imâm 6a/13, seksen biy rum erleri 17b/14

1.2.3.2.2. İşaret Sıfatları

bu:

bu 'arş-u a'läda 2a/10, bu harf 6b/21, bu demde 10a/10, bu dünyâ 24a/18

şu:

şu yalan dünyâdan 4a/14, şu kuşların 15a/15, şu dünyânın 34b/18

ol:

ol mermer taşı 8a/5, ol cevâhir 17a/14

1.2.3.2.3. Soru Sıfatları

hangi birin söylerim 1a/5

1.2.3.2.4. Belirsizlik Sıfatları

bir arkadaş 4b/4, niçe dürlü 11a/15, her hizmetine 14b/14

1.2.4. Zamirler

1.2.4.1. Şahıs zamirleri

1. tekil şahıs zamiri: ben

beni mecnûn eyleyen 4b/3, bana andan haber vir 10b/3, ben selimi 42b/25

2. tekil şahıs zamiri: sen

ihsân senden el amân meded 12a/3, seniñ gül ekiniñe 20b/11, saña derin saña divâne 34a/2

3. tekil şahıs zamiri: o/ anı

anın turağı 9a/20, felek anı temelinden 40b/11

1. çoğul şahıs zamiri: biz

biz-de 12a/18, *bize* yardım eyleŋ 15b/17, *bizim* ile 21b/29

2. çoğul kişi zamiri: siz

umarım *sizi* 12a/23

3. çoğul şahıs zamiri: anlar/onlar

anlarıŋ sırrına 7b/9, *anlara* yoldaş 17b/13, *anlardan* bir idi 35a/6, *onları* atarlar 40b/19

1.2.4.2. İşaret zamirleri

bunu bilürdi 13a/9, *bundan* göçenlere 11a/19, *şunda* řāh diyeni 21b/12, *orada* halka řoĥbetleri 33b/19, şu dünyānıŋ *ötesini* řorarsaŋ 34b/18, *burada* řoĥbet ider 36b/27

1.2.4.3. Dönüşlülük zamirleri

öziŋi ayırma 12b/23, *kendini* 15a/16, *kendi* nūrından 26a/20, *kendimi* öldüreyim 30b/12, *kendine* münāřib yāri 42b/12

1.2.4.4. Belirsizlik zamirleri

kimseler toymadan 9a/3, *kimse* irmesin 16a/16, *kimini* alub *kimini* şatmaya geldim 19b/13, *herkes* ol güli şulamaz 25b/8, melekleriŋ *hepsi* 39b/18, *biri* gel dimeyince 34a/14, *herkesiŋ* ‘ameline 42b/10

1.2.4.5. Soru zamirleri

kime diyeyim 6a/4, ādem *nerede* idi 10b/5, *kimdir kim* ola řāh 17a/13, *neyiŋ* kaldı bende 20a/28, *nerelerden* ĥatrıŋa toğundım 28b/16, *kim* idi 35a/12, *nereden* alursıŋ 42b/7

1.2.5. Zarflar

1.2.5.1. Hal zarfları

zigim zigim aqlarım 1a/6, *yaşıl yaşıl* aqladı 8a/1, *yine* aşağıdan yağub belürdi 9a/2,

1.2.5.2. Zaman zarfları

leyl-i nehār *dāim* kılarım 3a/4, *yarın* kıyāmetde sürünj da‘vāsın 7a/18, *yaz* gelince 11b/18, *yarın* buñ günümde umarım sizi 12a/23,

1.2.5.3. Yer-yön zarfları

gel *beri* 213b/24, gözli olan geldiñ *beri* 25a/16, *içerü* girdim 39b/22,

1.2.5.4. Miktar zarfları

yüz biñ *kere* okusañ 24a/16

1.2.5.5. Soru zarfları

gönül *ne* tırırısñ sen-de varsaña 24a/10, gönül *ne* tırırısñ kādīr oldıqça 26b/18, *ne* gezersñ şamda şarkda mekkede 34a/24

1.2.6. Edatlar

1.2.6.1. Soru edatları

dizār *mi* görir 2b/7, aqçesi *misñ* 3a/6, görmediñiz *mi* 11b/3, olmadı-*mıydı* 14a/4, tavar-*mi* 20b/11

1.2.6.2. Kuvvetlendirme edatları

egilüb-*de* kalma dosdım 6a/21, bir *dañı* yaratdı bir *dañı* şaldı 7b/14, bir dem aqlatsañ-*da* bir dem güldirsenj 14b/15, hadīce fatma ana divānda *bile* 33a/18, dedesi muhammed ‘alī *bile* geldiler 35b/22, pīrimiñ dizārını görsem bir *dañı* 40a/7

1.2.6.3. Gösterme edatları

tā ezelden kurulmuşdır yol böyle 6b/18, *tā* evvel haqqıñ buyurıñın tutan muhammed degil-mi 18b/12, *tā* evvel evvel gelenler 21a/12, *tā* kālū belādan sevdik sevişdik 25a/23, hased çokdır *tā* evvelden pīrinden 35a/19

1.2.6.4. Bağlama edatları

seydī baṭṭal olub *hem* cenge giren 2a/12, anlar hazır *ve* nāzırdır 3a/19, ‘alī ile muḥammediñ ‘aşkına 5b/3, seydī baṭṭal olub *hem* cenge giren 7b/6, şandım *ki* çalınur kudret taşu 11b/23, eksik olmaşın tığ ile teber 16b/21, yār oldır-*ki* ‘ahdinde tırdı 24a/27, *eger* ‘arif iseñ özi gözinden uzat 24b/14, zīrā cān sevinür canān içinde 25b/22, *eger* benim okudığım şorar iseñ 26a/6, *koğ* ile gıybeti 36b/16, ol yer *ile* gögi bir eylediler 37b/12

1.2.6.5. Çekim edatları

anıñ *içün* bu halkı gümāna şaldın 5a/12, yürir kerbelānıñ çölünden-*beri* 10a/17, şarāb *diye* nüş eyledi zehri 13b/2, ḥasan ḥüseyin *içün* her kim akıdırsa gözünden yaş 17b/11, on bu dünyā *kadār* kitāb görseñ-de 24a/19, yemek yendikten-*şoñra* 31a/4, şoḥbete küstāhlık olmaşın *diye* 39a/12,

1.2.7. Fiiller

1.2.7.1. Şahıs ekleri

1.2.7.1.1. Şahıs zamiri kökenli şahıs ekleri

1. tekil şahıs : +Um

tā ezelden inan-mış-*um* 7a/8, her dem oğu-r-*um* 23a/3, işte ben gid-iyor-*um* 28a/7

2. tekil şahıs : +sIn

maḥrūm it-me-z-*sin* 4b/6

3. tekil şahıs : Ø

pīrim kalk-mış otagından 18a/6, kudret gölünden al-ın-mış 24b/10, yād eller gir-miş 28b/18, şoḥbetleri kur-ıl-dı 33b/19, ervāhını dört nesdeden halk it-miş 34a/6, geyikler em-iş-*di* 35b/18

1. çoğul şahıs : +Iz

günde tur-ır-*iz* darda dir-*iz* 17b/17

2. çoğul şahıs : +sİnİz

yezīdler kıla-sıñız 26b/29

3. çoğul şahıs : +lAr

imāmlar şehīd ol-dı-lar 5b/2, dañışmaya şal-dı-lar 7a/13, dermān iste-r-ler 15a/24, muḥammedi üç-gün ḥasta di-di-ler 28a/1

1.2.7.1.2. İyelik eki kökenli şahıs ekleri

1. tekil şahıs : +^om

ağ-it-dı-m çeşmim 6a/7, işit-di-m sünlīler bu söziñ 10b/6, ḥaḳḳa ulaş-dı-m 24b/20

2. tekil şahıs : +^o η

mihriñi yār it-di-η 5a/3, nemden incin-di-η 8a/2

3. tekil şahıs : Ø

nūrıñdan ğark ol-dı 1b/16, imām ḥasan ağı iç- di 1b/10, erenler bir yol ḳur-mış 4a/15, isteyenler git-di 24a/14

1. çoğul şahıs : +k

tuyub uşan-ma-dı-ḳ 3a/21, ma‘rifet ‘āb-ile cesedin yu-dı-k 6b/16, tā ḳālū belādan sev-di-k 25a/23

2. çoğul şahıs : -ñUz

kelām söyle-se-ñiz 26b/19, ‘ummānı boyla-sa-ñiz 26b/23

3. çoğul şahıs : -lAr

ayağıniñ altına ḳo-dı-lar 8a/5, heb al-mış-lar 24b/13

1.2.7.2. Şekil ve zaman ekleri

1.2.7.2.1. Bildirme/haber kipi ekleri

1.2.7.2.1.1. Görülen geçmiş zaman: -dU

pervâne ol-*di*-m 6a/19, hasbihâlim şun-*du*-m 15b/9, vaşfi kıanda bul-*di*-ñ 17a/16, başa vir-*di*-ñ 30b/4, üstüne düş-*di* 39b/7, kıandilinde buyur-*di* 39a/11, ye-*di*-k iç-*di*-k kıon-*di*-k göç-*di*-k 31a/12, bafâmı gör-me-*di*-ñiz mi 11b/3, içlerinden begen-*di*-ler 20a/10, şofra kıo-*di*-lar 22a/2

1.2.7.2.1.2. Öğrenilen geçmiş zaman: -mİş

çek-*miş*-im ‘âşıklık 42a/19, bağçesinde bit-*miş* 22a/14, dünyâya tab-*miş* 32b/14, mîzânda tart-*miş*-lar 24b/7

1.2.7.2.1.3. Geniş zaman: -°r/-mAz

her dem oku-*r*-um 23a/3, göñül ne tur-*ır*-sın 26b/18, göñül ayır-*ır* 40b/10, günde tur-*ır*-ız 17b/17, ugrad-*ır*-lar yüz biñ derde 29a/23

Geniş zamanın olumsuz şekli -mAz metnimizde kullanılmıştır.

noķşana kıal-*maz*-sın 5a/8, dünyâ tur-*ul-maz* 21b/18, bir kıula şor-*maz*-lar 32b/11

1.2.7.2.1.4. Gelecek Zaman: -AcAK

divânına toğrı var-*acaķ* 29b/3, daha ne gel-*ecek* 36a/19

1.2.7.2.1.5. Şimdiki zaman: -(I)yor

çarķ-ı felek dön-*üyor* 15a/18, yanında gel-*iyor* 20a/8, işte ben gid-*iyor*-um 28a/7, gel-mi-*yor* selâmları 41a/20

Şimdiki zamanı ifade etmek için kullanılan “-A/-I yorı-“ fiilinin zamanla ekleşerek “-yorı” haline gelmiş şeklinin metnimizde kullanıldığı görülmektedir.

daha pîrim yat-*ıyor* 18a/3, pîrim gid-*ıyor* sen himmet eyle 21b/4

1.2.7.2.2. *Tasarlama/dilek kipleri*

1.2.7.2.2.1. *Emir kipi*

1. tekil şahıs : -(y)Ayİm

erkânına çağır-ayım 17b/3

2. tekil şahıs: Ø

gel derdime dermân eyle 8b/3, var git ‘arab 20a/28, çay taşını cevâhir şanma 34b/15,

3.tekil şahıs : -sİŋ

hızır dedem du‘â it-siŋ 16a/20, yüzi kara var-sıŋ 35b/8

1.çoğul şahıs : -(y)AlIm

‘alîye niyâz id-elim 16a/2, çık-alım hârâmdan 34b/11

2. çoğul şahıs : -(y)İŋ

yalvar-ıŋ hâkka 16a/8

1.2.7.2.2.2. *Şart kipi: -sA*

dergâha var-sa-m 14b/6, bir dem aglat-sa-ŋ-da bir dem güldir-se-ŋ 14b/15, ‘aşk ol-sa 17a/18, ‘ummâni boyla-sa-ŋız 26b/25

1.2.7.2.2.3. *İstek kipi: -A*

dedem oğlu secde kıl-a 8b/20, zâyî‘ eylemez ol-a 23a/6, dosta gid-e-m 30b/8, kırklar eşigine sür-e-m yüzimi 34a/20

1.2.7.2.2.4. *Gereklilik kipi: -mAlI*

düldül egerlendi binüb git-meli 28a/14, bu ma‘nâyı yaz-malı 42b/8, yedi padişâhlık yeri gez-meli 42b/11

Metinde gereklilik kipi -mAll ekimin yanında ‘ gerek’ sözcüğü de kullanılmıştır.

bir işi bitürmek *gerek* yerine getürmek *gerek* 23a/7, ma‘şūķıñ bulmaķ *gerek* 23a/23

1.2.7.3. Birleşik zaman çekimleri

1.2.7.3.1. Hikâye birleşik çekimi: -dI

İncelediğimiz metinde duyulan geçmiş zamanın ve geniş zamanın hikaye birleşik çekimleri vardır.

görmüş i-di-m 29b/5, mübāh kalk-ar-dı-m 28b/26, çağla-r-dı 7b/4, bürinür i-di 9a/10, yan-ar-dı 12b/20

1.2.7.3.2. Şart Birleşik Çekimi: -sA

Metnimizde geniş zamanın, bilinen geçmiş zamanın şartlı birleşik çekimi vardır.

sever i-se-ñ 7a/3, muħabbet id-er-se-ñ 25b/18, yol şor-ar-sa-ñ 21a/10, ābdestim al-dır-ır-lar-sa 21b/10, şāh diyeni öl-dir-ir-ler-se 21b/12, gör-di-ñ i-se 21b/27

1.2.7.4. Soru eki : -mI

aldıñ-mı tırnam 38a/17

1.2.7.5. Sıfat-fiil ekleri

ķon-acaķ yer 7b/12, iķrārılı ol-an iķrārında tırır 2b/6, haķķıñ buyurıģın tıt-an muħammed 18b/12, bin-en murtażā ‘alīdir 19a/12, güzel şāha gid-en yollar 42b/21, mehdī çık-dıģ-ı zamān 10a/16, sev-dıģ-i yanında 20a/8, tılgası tūken-mez göldir 25b/20, anadan ayrıl-mış kızılar gibi 29b/20

1.2.7.6. Zarf-fiil ekleri

göl de-y-ü çektiğim 38b/18, zühür eyle-y-üb kâfirin lehcesin kıran 6b/4, terâzi kalbde kur-ıl-ub tırır 42a/4, kimseler toy-madan toyardı ‘alî 9a/3, bir gülünü dir-meden şarar-ub şoldı 42a/23, münâşib yârı bul-unca 42b/12, öl-me-y-ince yumazlar 43a/14, cân vir-ir-ken 13a/19, safâ şuyun koy-ar-ken 37a/2, gülüne tal-alı-dan-berü 1b/3

1.2.7.7. isim-fiil ekleri

mürşid-i kâmile tal-ma-y-a 19b/5, gör-mek-lik kaşına 22a/16, muhkem tut-mak gerek

23a/8, bak-ış-ın-a diğer 27b/15

1.2.7.8. birleşik fiiller

1.2.7.8.1. İsim + Yardımcı fiilden oluşan birleşik fiiller

yardım eyle düşküne 8b/7, emr eyle-di 10b/23, yer bul-ma-dı 7b/12, seyr it-di-m 10b/16, halk it-di 13b/10, hûb-ı teferruc kılmak 23b/6, dermân kılmak 37b/1, vâşıl ol-unca 37b/18, kutlu ol-sun 38a/10, kırbân ol-sun 38b/10, dermânını vir 43a/4, el kal-dır-ub 43a/19

1.2.7.8.2. Fiil + Yardımcı Fiilden Oluşan Birleşik Eylemler

öğren-e-gör bağbanın dilini 24/9, şefâ‘atlerin art-ır-vir-e 32a/6

1.2.8. Ek Fiil / İsim Fiil

1.2.8.1. Görülen geçmiş zaman kipi

ne var i-di 10b/3, bir sır i-di 20a/22, alîm bir nûr i-di 26b/1, kırmızı gül i-di-m 36b/5, yâr i-di-ñ 43b/14

1.2.8.2. Öğrenilen geçmiş zaman kipi

bu i-miş 13a/5, ne zor i-miş 28b/12, gökden ağır i-miş 32b/6

1.2.8.3. Şart kipi

‘alîyi sever i-se-ñ 1a/1, haqq rehber i-se-ñ 38b/20, elin kanda i-se 40a/11

1.2.8.4. Geniş zaman

derdim çok-*dir* 1a/5, cennet me‘ālī-*dir* 9b/11, şāh-ı ‘alī merdān çağı-*dir* 13a/21, muḥabbet-*dir* lā ilahe illallah 25b/1, şoḡı yamān-*dir* 32b/24

1.2.9. Arapça ve Farsça Unsurlar

1.2.9.1. Arapça unsurlar

1.2.9.1.1. Başa gelenler

ve- İçin, hakkı için.

elinde zül-fikār ‘alīdir *vallah* 6b/5, tā ezelden inanmışım *eyvallah* 7a/8

bi- İçin.

muḥammed ‘alīniñ nūrıdır *billah* 6b/3

lā- : Yok, değil.

lā ilā illā allah ḥaḡḡ bir muḥammed resūl allah ‘alī 17a/5, vaşfi ḡanda buldın söyle gel *lā*-fetāḡ illa ‘alī *lā* şayf illa 17a/16, muḥabbetdir *lā* ilahe illallah 25b/1

illā- -den başka.

illā zül-fikār yezīdiñ 16b/20, *illā* allah ḥaḡḡ bir muḥammed resūl allah ‘alī 17a/5, vaşfi ḡanda buldın söyle gel *lā*-fetāḡ *illa* ‘alī *lā* şayf illa 17a/16, muḥabbetdir *lā* ilahe *illallah* 25b/1, *illā* zül-fikār mü‘mīn 44b/15

1.2.9.1.2. Sona Gelenler

1.2.9.2. Farsça unsurlar

1.2.9.2.1. Başa Gelenler

bī- : Olumsuzluk bildirir.

parmağı *bī*ḡār olanlar 21a/16, *bī*ḡārı başından evleseniz 26b/21

nā- : Olumsuzluk bildirir.

nā-dem dirler cem‘de pīrde tütunan 13a/17

1.2.9.2.2.Sona Gelenler

-ān: Çoğul bildirir.

şāh-ı merdān ‘alīniñ bağçesi misiñ 3a/8, muḥammed bakıra qaşd itdi merdān 5b/11, kara ḥamīd ile merdān düşümde 11b/16

-dār: -lı, -li, -lu, -lü, sahip.

ol pīrim ‘alīdir şöyle ḥaberdār 37a/18

-dār: Tutan.

şehīdler ser-dārın gördiği ṭurnam 38b/4

-gār: Fāillik ve nispet mānālarıyla isimlere eklenir.

ḥasan vel-imām ḥüseyin yād-gār ḥālķıñ bektāsiñ ol cevāhir 17a/14, ḥarmanından sen kılıķsıñ yād-gār şāh hatāyiniñ sen bi 17a/15

1.3. İmla Özellikleri

Metnimizde Türkçe sözcüklerde ve Arapça ve Farsçadan alıntılanan sözcüklerde imla hatalarına rastlanılmaktadır.

a - ‘a – ā

‘āb 6b/16, āb-zemzem 26b/15

‘abdāl (abdāl) 2a/16, 10b/22, 12a/2, 27b/18, 29b/9

ķāndīl (ķandīl) 2a/10, 6b/2, 20a/23, 33b/9, 33b/10, 38a/6, 39a/11

şādīķ (şadīķ) 6b/14, 10a/8, 16b/11

tākī (taķī) 2a/20, 22b/22, 37b/1

b – p

bişürir 2b/12

çarbsıñ 43b/10

köbri 19b/20, 27b/28

şabmış 33b/15

tabmış 33b/14

toğ 19b/1, 35a/7

toğrağ 21b/16

yabdık 39a/3

c – ç

carh-ı felek (çarh) 1b/19

niçe (nice) 5a/10, 11a/15, 35b/3, 35b/5

d – t

dad 26b/22, 29a/19

dülbend 38a/8

ılkıd 1a/8

e – i

di- 13b/18

gice 9a/16, 22a/10

iriş- 11a/14, 38a/1

vir- 12a/20, 21a/2

yi- 31a/6

g – ğ

gānī (ġanī) 4b/8

h – ħ - ģ

carĥ (çarĥ) 1b/19

ħaber (ħaber) 20a/22

ħāk (ħāk) 24b/18, 24b/20

ħavāric (ħavāric) 17a/ 12

ħeves (heves) 34a/15

ħüdā (hüdā) 1b/11, 16b/2, 22b/18

ħüseyin (ħüseyin) 4b/10, 12a/o14, 17b/8, 22b/10, 32a/21, 36a/7, 37a/19, 38b/3,
42b/13

raħmet (raħmet) 17a/19, 35b/20, 36a/11

ṭālih (ṭālih) 1a/9

ı – u

altun 3a/6

atlu 6a/15, 16a/24

bellü 14b/22, 27b/12

dürlü 29b/16

gerü 7b/12, geri 31b/12

ḥayırlu 17b/18

heybetlü 9a/11

içerü 39b/22

ķapu 5b/ 16, 24a/4

ķarşu 21b/2, 33b/16

ķapu 39b/19

ķaşırır 2b/11, bişürir 2b/12

yapu 19b/14

ḥ - ķ

yardaḥ 31b/8, 32a/16

aḥşam (aķşam) 4a/6

z - Ź - ž - ź

kāzım (kāzım) 5b/15, 10a/8, 10a/10

ziyā (ziyā) 6b/11

Metnimizde imla değişikliklerinin yanında imla farklılıkları da görölmektedir.

altdılar 5b/8

bafā (vefā) 2b/15, 11b/25, 22a/27, 38a/3

cūrm (cūrm) 1b/9, 1b/21,

ġāfīl 19a/2, ġāfil 19a/28

ḥaşret (ḥaẓret) 2a/3 , ḥaẓret 2a/15

ḥatā' (ḥatā) 20b/1, 21a/6

ḥāṭice (ḥādīce) 16b/5

hüveyrā (hümeyrā) 1a/13

ḡarīb (ḡarīb) 9b/5, 16b/19, 28a/15, 31b/16

miḥrāce (mi' rāc) 1b/14, 13b/20

nesde (nesne) 34a/6

setṭār (settār) 22b/28

sünbül 9b/15, 11b/19

tıfıl (tıfıl) 36a/24

Metinde yazarımız konuşma dilini yazıya taşımıştır.

terk *idiyoy* 43b/7

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

NOT: Metnimizde yıprandığı ya da yırtıldığı için okunamayan yerler[...] ile gösterilmiştir.

1a

01. ‘alīyi sever iseñ degme yāreme

02. zehem-mi yüregimdeki n’arar cānım

03. eyzān

04. yollar tağ başında figān eylerim

05. derdim çokdır hangi birin söylerim

06. gözlerimden zigim zigim ağlarım

07. eyzān

08. ılkıd ılkıd olmuş akıyor kanım

09. kimem mey sataram tālihim benim

10. yeter derdim yeter hey benim cānım

11. eyzān

12. ‘āşıkıñ çekdiği dil beresidir

13. hüveyrānıñ çekdiği kem belāsıdır

14. buña merhem olmaz dost yāresidir

15. eyzān

16. p̄irim hatāyinem eyleme nazar
17. bir [...] p̄ar ile eyleme bāzār
18. p̄ir eli degmeyince ol yārem azar
19. eyzān

1b

01. [...] nefes
02. dilim qalbim defter yazarım
03. muḥabbet gūlüne talalıdan-berü
04. leylā gibi qan aqlayub gezerim
05. mecnūn gibi ‘aşqa düşeliden-berü
06. dört kitābdan bize ḥaber virildi
07. ‘āqıl kāmil olub başa derildi
08. kör şeytān-da merdūd olub sürüldi
09. cūrm-ile ‘ısyānı şayalıdan-beri
10. fikr ile deqişir kendini mādem
11. kerāmet insānda şükūr ḥüdām
12. ve lekad kerremnā menin ‘ādem
13. ḥaqqıñ buyurıñın bileliden-beri
14. miḥrāce çıqınca ḥazret-i sultān
15. ḥaqqdan ümidimiz kesmedik hemān

16. nūrından ğarķ oldu ıoldı bu cihān
17. sa'ādet tācını geyeliden-beri
18. pīrim hatāyinem cismim 'alīdir
19. döner carķ-ı felek dünyā hālidir
20. ūükür ķalbim imān ile ıoldıdır
21. cūrm-ile 'ısyānı bileliden-beri

2a

01. ıuvāz nefes
02. sev cihān içinde sevib sevdiğim
03. teńriniń arslānı ğaşret-i 'alī
04. leyl ü nehār medķ eyleyüb ögdigim
05. eyzān
06. cümle düşkünleriń elini alan
07. mü' minleriń ķalb evini silen
08. ğacı bektaş olub uruma gelen
09. eyzān
10. bu 'arş-u a'lāda ķandīlde ıuran
11. ol demde ķırķlar ile dem-i devrān süren
12. seydī baııtal olub hem cenge giren
13. eyzān
14. ıūr-ı sināda ıuran ğazret-i 'isa

15. [...] [...] kıatan kıazret-i mūsā
16. sultān sūcāh ile šāh ‘abdāl mūsā
17. eyzān
18. muħammed ‘alī ħasan ħüseyn zeynü’l-bakıra gelen
19. imām ca‘fer mūsā rızāyı bulan
20. pīr muħammed tākī nākī ‘askerī mehdī olub uruma gelen
21. eyzān

2b

01. nefes
02. çevrilüb-de šāha giden gāziler
03. varman iliñize yaz olmayınca
04. bir kıardaş nefes söylese diñlemem
05. imānında küfür gizlenmeyince
06. ikrārılı olan ikrārında tırır
07. ikrārı olmayan dizār mı görür
08. degme bir deryālar geçit-mi virir
09. altı doñub üsti buzlanmayınca
10. ‘alīyi sevenler nuṭkıñ değışdirir
11. göz göz olmış çeşmim yaşın taşırır
12. degme bir güle [...] çig-mi bişürir

13. altı yanub üsti közlenmeyince
14. p̄irim hatāyinem dimek-mi olur
15. bir bafāsız yere emek-mi olur
16. t̄alib her loḡmadan yemek-mi olur
17. üstāz yamacında t̄ozlanmayınca

3a

01. nefes
02. ŗāhlar ḡorisıñ hey cānlar cānı
03. varıñ lāyık oluñ ḡāllerıñize
04. leyl ü nehār dāim ḡılarım zārī
05. müŗtāk oldım ḡonca ḡüllerıñize
06. erenleriñ altun aḡçesi misiñ
07. maḡbūbca cānlarıñ ḡoŗca mısıñ
08. ŗāh-ı merdān ‘alīniñ baḡçesi misiñ
09. bülbül oluñ ḡonıñ dallarıñıza
10. rehberiñ loḡmasını yemeyiñ ayırıñ
11. mürŗīdiñ loḡmasın cāndan ḡayırıñ
12. tudaḡdan emziriñ rūḡdan ḡondırıñ
13. ḡaḡḡ miḡmān gelince evleriñize
14. yezīdleri la‘net itdim t̄aradım
15. ḡırḡlar ile cem‘ olmaḡdır murādım

16. ‘aşkıñ kitābını döktüm aradım
17. imām ca‘fer çıkdı yollarımıza
18. pīrim hatāyinem erenler ğamda
19. anlar hazır ve nāzırdır hem demde
20. biz-de mihmān oldıķ bir ulu cem‘de
21. tıyub uşanmadıķ dilleriñize

3b

01. tıvāz nefes
02. haķķı kendi kalbiñde bildiñ-mi
03. ‘alīdir mihmānım ‘alī
04. cennetiñ şākīsi
05. eyzān
06. muħammeddir kıblem ğāhım
07. ‘alīdir māh-ı mihrim
08. şükür kalbim nūr ile tolı şāhım
09. eyzān
10. imām hasan ağu içdi
11. kerbelāda kanlar şaçdı
12. şāh hüseyin şehid düşdi
13. eyzān
14. imām zeynü’l-bakır güldir

15. imām ca‘fer ٲođru yoldır
16. mūsa rızā bŭlbŭldir
17. eyzān
18. muḥammed ٲākī nākīde
19. pīr muḥammedim ḳalbim anda
20. ḥasan ‘askerī mehdīde
21. eyzān

4a

01. nefes
02. her ŧabāḥ her ŧabāḥ ‘alī diyerek
03. mevlām aḡa iḥsān ider ŧabāḥdan
04. ٲālib oldır mŭrŧīd yanında dil olmaz
05. pīrlr aḡa iḥsān ider ŧabāḥdan
06. aḥŧam oldı gŭnler dŭndi pīrine
07. ٲālib olan pek ŧarılsıḡ pīrine
08. iki gŭnil dŭŧse biribirine
09. eyzān
10. muŧāhibli olan bir yere gelsiḡ
11. ‘irfān ŧoḥbetinde oynasun gŭlsiḡ
12. aŧnāsı olmayan ḳırḳlara varsıḡ
13. ḳırḳlar aḡa iḥsān ider ŧabāḥdan

14. şu yalan dũnyādan oldıķ gũce gũc
15. erenler bir yol ķurmiř var o yola git
16. o yola gitmeyenin emekcigi hĩc
17. hatāyinem iħsān ider řabāħdan

4b

01. tũvaz nefes
02. gũnil yine bir ĥayāle uĥradı
03. seniĥ ‘ařķını beni mecnũn eyleyen
04. muħammed muştafa ĥaydār eħlisiĥ
05. seydĩ baṭṭāl ĥāzĩ sultān ‘alĩsiĥ
06. maħrũm itmezsin ķudret tũlisiĥ
07. eyzān
08. imām ĥasan řefā‘atiĥ ĥānĩdir
09. mũ‘mĩnleriĥ ķalb evinde cānıdır
10. řāħ ĥũseyinim mũrũvvetiĥ ĥānĩdir
11. eyzān
12. imām zeynel zindāna girdi
13. bakırda zũhũr eyledi
14. imām ca‘fer ‘ařķ deryāsını boyladı
15. mũsa kāzım ‘alĩ rızāya niyāz eyledi
16. eyzān

17. muḥammed tākī nākī sensin derdimin dermānı
18. ḥasan ‘askerīni sevmeyenin aṣlā yoḡdır imānı
19. pīr muḥammed ider mehdīyi ṣāhib zamānı
20. eyzān

5a

01. nefes
02. dīvāne gönlim geçmez güzelden
03. mihriñi yār itdiñ serden yā ‘alī
04. benim ‘ahd-i imānım sensin ezelden
05. gitmez muḥabbetin cāndan yā ‘alī
06. cān u dilden sevenlerin cānısın
07. ‘aşıkların medḡ ideceği ṣānısın
08. noḡşana ḡalmazsın mürüvvet ḡānısın
09. geçesin günāhdan ḡandan yā ‘alī
10. niçe yüz biñ yıl ḡandīlde ṡurdırın
11. atanın belinden geldiñ anadan geldiñ
12. anın için bu ḡalkı gümāna ṡaldın
13. biñ bir ṡondan baṡ gösterdiñ yā ‘alī
14. ṡeri‘at içinde ṡems-i ḡamerim
15. ṡarīḡat içinde zāt-ı kemālin
16. istemem cennetin göster cemālin

17. p̄ir muḥammed göçünce bundan yā ‘alī

5b

01. t̄uvāz nefes

02. kerbelāda imāmlar şehīd oldılar

03. ‘alī ile muḥammediñ ‘aşkına

04. bir içim şu viren hīç maḥrūm qalmaz

05. eyzān

06. imām ḥasan şehid oldı çāre ne

07. t̄ayanılmaz ḥüseyiniñ zārına

08. altdılar kerbelāniñ çöline

09. eyzān

10. zeynü’l-‘ābidīniñ evidir zindān

11. muḥammed bakıra qaşd itdi merdān

12. evvelden quruldı bu yol ile erkān

13. eyzān

14. imām ca‘fer şehīd oldı seçildi

15. musāyı kāzıma t̄onlar biçildi

16. ol demde mü‘mine qapu açıldı

17. eyzān

18. ‘alī rızādan t̄utdım elimi

19. muḥammed tākī nākīye gördirdim yolımı

20. kabûl eyleyiñ şu günâh-kâr kulıñı
21. eyzân
22. pîr muhammedim eydir ikrâr güderim
23. hasanü'l-‘askerîniñ gitdigi yola giderim
24. muhammed mehdîniñ hizmetini iderim
25. eyzân

6a

01. nefes
02. ne dedim de nemden incindiñ
03. nedir bunuñ emeli dosdım
04. ben derdimi kime diyeyim
05. kalbi şınık yâslı dosdım
06. ağlatmasıñ beni el gibi
07. akıtdım çeşmim seyl gibi
08. bağçeñizde bülbül gibi
09. tûñi kumrı sesli dosdım
10. ben yerimden anıñ tıtdım
11. eşigine niyâz itdim
12. eliñizden tölü içdim
13. oniki imâm nesli dosdım
14. egnine geyer âleti

15. boz atlu hıızır evlādı
16. ādem ata zarını
17. oniki imām nesli dosdım
18. hatāyinem yana yana
19. pervāne oldım dōne dōne
20. bir zamānda yolıñ öñe
21. egilüb-de alma dosdım

6b

01. uvāz³ nefes
02. udret andīinde bi'l-avme uran
03. muammed 'alīniñ nūrıdır billah
04. uhūr eyleyüb kāfiriñ lehcesin ıran
05. elinde zül-fiār 'alīdir vallah
06. elinde zül-fiār altında düldül
07. öñinde anberi dilleri bülbül
08. azret-i fama ana cennetde bir gül
09. aa sırrım didi yā resūlullah
10. uhūr eyledi asan ile useyin

³ Metinde şeklinde geçmektedir.

11. anlarıñ nūrından ziyālandı dil
12. kırk pāre buldı zeynü'l- 'ābidīn
13. çekelim yāsini ḥasbeten-lillah
14. muḥammed bakır ile ca'fer şādık
15. imām mūsa ile rızāya didik
16. ma'rifet 'āb-ile cesedin yudık
17. ḥaḳḳ buyurdı mü' min kulinin ḳalbi beytullah
18. tā ezelden ḳurulmuşdır yol böyle
19. iblis olan dergāhından sürile
20. kün diyince yer yedi ḳat dürile
21. bu harf ile ḳarār ḳıldı 'arşullah

7a

01. tākī nākī imāmlarıñ cevādı
02. ḥasanü'l- 'askerī ismim sultānı
03. sever iseñ mehdī şāhīb zamānı
04. şıdḳla dileriz göndereñ allah
05. ḳul veli dedem niyāzım var üstāza
06. elinde zül-fiḳārı hem ehl-i fezā
07. biñ bir tondan başı gösterdiñ murṭaza
08. tā ezelden inanmışım eyvallah
09. nefes

10. kerbelā çölinden bir koyun geldi
11. geldi koyun kızum didi ağladı
12. koyun eydir kızıcığım aldılar
13. beni saña danışmaya şaldılar
14. ‘azrā‘il mikāil geldiler
15. isrāfil ‘alī de ağladı
16. koyun eydir kızıcığım hāşlarıñ hāşı
17. yedinci kat yerden gelür kızınıñ sesi
18. yarın kıyāmetde sürüñ da ‘vāsın
19. gökde melek yerde insān ağladı
20. ‘alīm zül-fiķārı deryāya atdı
21. der-buluğ oldu hevāya kalkdı
22. nisān yağmurından mürşīd halk itdi
23. bu mülkiñ şahibi ‘alī-de ağladı

7b

01. ‘alīm koyun oldu yā ‘alī koyun
02. pīrim hatāyinem bunuñ sonuñda oyun
03. zül-fiķār eliñde divānda bulun
04. kanberin göziniñ yaşı çağlardı
05. nefes
06. yer gök deñiz iken hem-de şu iken

07. deryādaki yeşil k ubbe t urırken
08. allah bir mu ammed ‘al ı  u i bir iken
09. onların sırrına yeten ‘al idir
10. allah bir feris t ah yaratdı Şaldı
11. deryādaki yeşil k ubbeyi g rdi
12. konacak yer bulmadı ger ye d ndi
13. k f r s yley b d nd ren ‘al idir
14. bir da ı yaratdı bir da ı Şaldı
15. deryādaki yeşil k ubbeye k ndi
16. i inden bir kuş  ıkkdı pen eye aldı
17. a a rehberlik iden ‘al idir
18. evvel bu d ny ya bin  kim k rdi
19. k p g nde yedi kat yeri yo urdu
20. ha k n emriyle Şarı  k z geldi
21. el k ldirub du‘  iden ‘al idir

8a

01.  k z geldi yaşıl yaşıl a ladı
02. dile geldi cebr ‘ile s yledi
03. ayağının altına kim secde eyledi
04. alnını Őıgayub-da g r n evin ‘al idir
05. ayağının altına k odular ol mermer taşı

06. buğlım buğlım iner göziniñ yaşı
07. baķındı hey yaradan allahıñ işi
08. üstine dünyāyı koyan ‘alīdir
09. açub dīnim dīn-i islam erkānını yüriden
10. nūrdan hülle tonları yüriden
11. emir idüb-de cehennem ‘odunı hār-iden
12. tur mübārek diyüb turdıran ‘alīdir
13. kul maħmūdım kadīm kıldı bu yolu
14. anlarıñ sözüne baķar [...] kılı
15. ta‘āma el şundi ‘alīniñ eli
16. serden gelüb-de sırra giden ‘alīdir
17. nefes
18. taħrīr iden afyonķaraħişār sancağıniñ şandıklı kazāsınıñ
19. ice maħallesinden kütahyalı oğlı ibrāhim çavuş bin aħmed
20. 16 kanūn [...] 321

8b

01. nefes
02. meded hey allahım meded
03. gel derdime dermān eyle
04. yetiş allah yā muħammed yā ‘alī

05. gel derdime dermān eyle
06. ḥasan ḥüseyin ‘aşkına
07. gel yardım eyle düşküne
08. zeyneliñ nūrı ‘aşkına
09. eyzān
10. muḥammed bakırınñ kınına
11. ca‘feriñ ‘ilm-i zātına
12. ‘alī mūsa rızā hürmetine
13. eyzān
14. [...] [...]
15. [...] ‘askerīyem
16. yarlığa ḥaqq seniñ kānıñ
17. eyzān
18. şıdqla dileğiñ dile
19. mehdī şāhib zamān gele
20. dedem oğlı secde kıla
21. eyzān

9a

01. nefes
02. yine aşığıdan yağub belürdi

03. kimseler toymadan toyardı ‘alī
04. harc eyledi elde olan varını
05. cömerddir mālına kıyardı
06. ‘alīm niyet itdi kazā gitdi
07. öñünde kanberi düldüli yetdi
08. haqqıñ emri ile gör neler itdi
09. haqqıñ emriyle gel oldı bize
10. ‘alīm hırkasını bürinür idi
11. küffāra heybetlü görünür idi
12. halk içinde yeşil şarınur idi
13. cengde kırmızılar geyerdi ‘alī
14. ‘alīm zül-fiķārını çaldım dimezdi
15. yetmiş biñ küffārı kırdım dimezdi
16. yedi gün yedi gice ta‘ām yemezdi
17. yedi hurma ile toyardı ‘alī
18. pīrim hatāyinem atdı firāğı
19. firāğınñ āteşi yakdı yüregi
20. yā mekkedir yā medine anıñ turağı
21. uyurdu muhammed uyardı ‘alī

9b

01. nefes

02. şabāhıñ zühdünde üç güzel sevdim
03. biri kalb evinde turana beñzer
04. allah allah haqq muhammed ‘alīdir
05. ol qarīb hālimden bilene beñzer
06. arslan ‘alīm ‘arş-u a‘lāya süzildi
07. elifin üstüne nokta çizildi
08. iki cihān selverine yazıldı
09. kitābda okunan kur‘āna beñzer
10. mü‘miniñ kalbinden çıkmaz ol yazı
11. cennet me‘alidir pīriñiñ yūzi
12. iki dilli hercā‘iniñ bir sözi
13. zemheride esen borana beñzer
14. yaz gelince şular kuyuğın şaçar
15. lāleler sünbüller tomurcuğ açar
16. avcı elinden kurtılmış gibi kaçar
17. efendim çöllerde cerāna beñzer
18. mü‘min rehberiñ kalbi tācıdır
19. mürşīd eşigine yaslanan hācıdır
20. pek başma şabanı boynun acıdır
21. zorlayub zevleyi kırana beñzer
22. pīrim hatāyinem geldiñ fenāya

23. atanıñ belinden andıñ anaya
24. mevlām adın virdi geldiñ dünyāya
25. şu dünyā bir aħır virāne beñzer

10a

01. tuvāz nefes
02. tācū'l-‘ārifinden yaqdım çerāgım
03. muħammed ‘alīniñ nūrından-beri
04. zül-fikār tesbigi nūrı ħasanda
05. ol imām ħüseyiniñ varandan-beri
06. imām zeynü'l-de anlardan geldi
07. geçdi kerbelāda hem şehīd oldı
08. ca‘fer şādık mūsa kāzıma pīrden el oldı
09. yol tutub üstāzıñ varandan-beri
10. mūsayı kāzım gelse gerek bu demde
11. rızā loğmasını yedigi erkānda
12. tākīniñ elinde tolidır cem‘de
13. ağan dert ırmağın birinden-biri
14. muħammed tākīde ol evlād tamām
15. ħasanü'l-‘askerī bir devre zamān
16. der hatāyinem mehdī çıkdığı zamān
17. yürir kerbelāniñ çölünden-beri

10b

01. nefes
02. yerde insān gökde melek yok iken
03. ne var idi baņa andan haber vir
04. haqq muhammed 'alī kandilde nūr iken
05. ādem nerede idi baņa andan haber vir
06. işitdim sūnlīler bu söziñ haqqdır
07. onsekiz biñ 'alem aña ilhāqdır
08. bir kuşa uğradım mekānı yokdır
09. rengi siyāh-mıdır telden haber vir
10. yā bir uşak olmadım atadan
11. arıtdı kāl eyledi büteden
12. öküzden balıqdan yerden öteden
13. kudretiñ oldığı yerden haber vir
14. haqqdan oqur idim bilmem qaradan
15. dertli sinem oñulmadı yāreden
16. bir şehr seyr itdim yüz biñ pāreden
17. qapısı kıble-mi şārdan haber vir
18. bir diyāre uğradım yağmur yağmadıq
19. hīç bir yer bulmadım ıslak degmedik
20. bir şehir seyr itdim insān görmedik

21. anda 'ibādet iden uldan aber vir
22. pīr sultān 'abdālīm hele cihāne
23. bir ula emir eyledi buyurdı sultāna
24. bugūn kime ıřmarladıŋ ulu mekānı
25. ula sultān olmadı ulımdan aber vir

11a

01. nefes
02. yer yo iken gk yo iken ben-de var idim
03. aıŋ andīlinde gizli sırr idim
04. a muammed 'alīye ūstāzım dirdim
05. itiyārım a aallı pīr oldım
06. birinci ūzre vadetde idim hemān
07. ol zamān yār ile ūohbetde idim
08. yedi muřāf yedi āyetde [...]
09. ancak gizli sırlarıŋa yār oldım
10. otuz biŋ yıl cebrāīl ile gezdim
11. altmış biŋ yıl isrāfīlīŋ 'ilmini yazdım
12. 'irfān ūohbetinde bir zūkker ezdim
13. idim dost elinden adeh-kār oldım
14. yūz yigirmi yıl cebrā'īle iriřdim

15. niçe dürlü hâlden hâle danışdım
16. nemrüd oda yaqdı hâlle irişdim
17. nâre [...] kıldım kal'ezâr oldım
18. tevrâtda idim hemân
19. zebürda bir şey qalbde gümân
20. incilde 'isayı severdim hemân
21. qur'ânda muḥammed yâr oldım
22. pîrim hatâyinem zamân gelince
23. insân birbirine ḥased kıılınca
24. sene biñ yüz yetmiş dörde varınca
25. filân oğlu filân ibrahîm ölmediydi

11b

01. nefes
02. gökyüzünde pervâz virüb uçarken
03. ṭurnalar bafâmı görmediñiz mi
04. bafâsın 'aşqına tolı içenler
05. ṭurnalar bafâmı görmediñiz mi
06. baqmaz mısıñ gök ṭurnamıñ fendine
07. çözmüş iliklemiş gögi bendine
08. bafâsın yitirmiş kendi kendine

09. ʔurnalar bafāyı g rmediņiz mi
10. c rreden-biresi vardır elinde
11. haĸĸıņ kelāmını s yler dilinde
12. on iki imām larıņ m şkil hālinde
13. eyzān
14. c rreden-biresi vardır peşinde
15. elifi tāc geymesin kesbet başında
16. ĸara hamīd ile merdān d ş mde
17. eyzān
18. yaz gelince şular g ge şaĸar
19. lāleler s nb ller ʔomurcuĸ aĸar
20. avcı elinden ĸurtulmıř gibi ĸaĸar
21. efendim   llerde cerāna beņzer
22. g nb r g nb r atar ardıcıņ sesi
23. şandım ki  alınur ĸudret ʔası
24. sultān bafāsıņ  ille-i hānesi
25. ʔurnalar bafāsın g rmediņiz mi

12a

01. ʔuvāz nefes
02. ‘abdāl m sa efendim ĸazaya geldi
03. yine iĸsān senden el amān meded

04. cihān ḥarāb oldı insān az ƙaldı
05. urumu fetḥ iden yaradan meded
06. cār-ı sırra düşünce urum erleri
07. ğā'ib erenleri ḥoraşan pīrleri
08. mu'allakda tutdılar bāb-ı ḥayberi
09. hedde muḥammede cār iden meded
10. balım sultān sen-de gerçek 'alīsıñ
11. mü'minleriñ ƙanadıñıñ ƙolısıñ
12. pīrim hünkar ḥacı beктаş velīsıñ
13. cānsız dīvārları yüriden meded
14. ḥüseyin ğāzīde bir belī cānsıñ
15. ƙabül eyle ricāmı müşkilim ƙānsıñ
16. ḥüseyin odanıñ gözcisi sensıñ
17. ayırma ƙuzıyı süriden meded
18. biz-de sever idik muḥammed 'alīniñ şoyun
19. yetsin imdādıma ḥasan ḥüseyin
20. virildi zindānda zeyneliñ pāyı
21. bakırı zindānda var iden meded
22. dedem imām ca'fer elden al bizi
23. yarın buñ günümde umarım sizi
24. rūḥ iken yutdı yedi deñizi

25. küfür deryāsını sırr iden meded

12b

01. geliñ p̄ir m̄usa rızāya varalım
02. derdimiziñ dermānını görelim
03. tākī nākī ‘askerīye irelim
04. mehdīyi mağarada sırr iden meded
05. şāh hüseyinim her gökle kalmayan
06. giye kibr yükün alub-da yığmayan
07. dünyāsında yere göge şıgmayan
08. mü‘miniñ kalbini bir iden meded
09. tuvāz nefes
10. evvel allah dīn diregin şorarsañ
11. şāhib-zamān tuvāz imām degil-mi
12. ‘aşkıñ kitābını iç elinden ararsañ
13. şāhib zamān tuvāz imām degil-mi
14. oğuşurdı balkışurdı nūrları
15. örter idi beyān olan sırları
16. on iki imām veliyyullah [...] p̄irleri
17. eyzān
18. murtaza ‘alī binerdi burağa

19. hū diyince yaqın eyler 'ırađı
20. dūnyādan ađirete yanardı çerāđı
21. eyzān
22. yūkiđi bu [...] yađdan arıdan
23. öziği ayırma [...] süriden
24. günāhlınıđ günāhını arıdan
25. eyzān

13a

01. murtaza 'alīm anlar idi yolını
02. şeyh şeyfullah 'arz iderdi hālını
03. on iki imām [...] delīli
04. eyzān
05. bu imiş gerçeklerden alıncağ
06. cān cesed çıkub kabz oluncağ
07. bunu bilmeyen menzilden qalacağ
08. eyzān
09. bunu bilürdi ol şahı bilen
10. gözleyice selverini arayub bulan
11. yezīd göziniğ cevherin alan
12. eyzān

13. bu nefesi ihlāşı ile şaklayan
14. mehdī dirler alb evini yoqlayan
15. yezīdleri dilin dışın kinleyen
16. eyzān
17. nā-dem dirler cem‘de pīrde tutunan
18. ‘alī mūsa rızā gūlūni řounan
19. cān virirken i elinde ounan
20. eyzān
21. gūddigim řāh-ı ‘alī merdān aıdır
22. ūler beřler yediler kırlar mūrřīd baıdır
23. edeb erkān evliyāni yolidir
24. eyzān

13b

01. pīrim hatāyinem evliyāni evidir
02. řarāb diye nūř eyledi zehri
03. on iki imām şeyhi şeyfullah ‘alīni mehdī
04. eyzān
05. nefes
06. eyūsinini ha bilūr ezel alemde
07. cebrā‘il dūnyāya gelmedi-mi idi
08. onaca yer bulunmaya ha ‘ālemde

09. kün diyince karar bulmadı idi
10. gör hakık te'ali allah kudretinden ne halk itdi
11. ikinci ferishtah hakık yola gitdi
12. üçinci ferishtah dahı yaratdı
13. deryada kubbeye konmadı-mı idi
14. benim pirim ala gözli dehmen şah
15. dizâr giden mahrûm eyleme allah
16. yeşil kubbeye konunca ferishtah
17. içinden al çıkub çalmadı-mı idi
18. kul hû allahü-ehad didiñ allahü's-şamed
19. pîr devrildi karşı geldi yedi kat
20. çağırdı mihrâce çıktı muhammed
21. toprağı miski cevher olmadı-mıydı

14a

01. hel elem süresini anda tevsîr eyledi
02. kalem şıçradı ol 'arşa gitdi
03. gögi deniz buğundan halk itdi
04. yer yedi kat köpüğinden olmadı mıydı
05. yâsin vel kur'an-il-hakîm mollâya
06. bu tevsîri bilen oda yanmaya
07. ol şevki urdı fânî dünyâya

08. ğamı muḥammede gelmedi miydi
09. anda beyān itdi hem şeri'ati
10. gice rūḥa hem ḥāleti
11. bir elmadan yaratdı dört şureti
12. o-da arslānım 'alīye gelmedi miydi
13. on sekiz biḡ 'ālemi eyledi sā'il
14. ol-zamān yaratdı güneşi ayı
15. yüz yigirmi dört bigānı ḥaḳḳ deyü deyü
16. dört nebiye dört kitāb inmedi-miydi
17. ḳur'ān muḥammede indi incil 'isaya
18. zebūr davūda indi tevrat mūsaya
19. yüz yigirmi dört biḡ nebi ğuşşaya
20. cem'olub namāzın ḳılmadı-mıydı

14b

01. pīrim hatāyinem allahdır virdim
02. ğüni ğüni vird eylerim hem budır derdim
03. yüzüm baḳa geldi üstāzım pīrim
04. seni baḳa yaradanım şalması-mıydı
05. nefes
06. ḥaḳḳ naşīb itse-de dergāha varsam
07. bir dem divānıḡa ḡursam yā 'alī

08. egilsem diziñe niyāz eylesem
09. yüzüm ṭabanıña sürsem yā ‘alī
10. yüzüm ṭabanıña sürdigim zamān
11. qalmadı qalbde zerrece gümān
12. ‘alīm zül-fikāri qaldığıñ zamān
13. öñünce qanberiq olsam yā ‘alī
14. qanberlige her hizmetine yeldirseñ
15. bir dem aqlatsañ-da bir dem güldirseñ
16. çekseñ zül-fikāri beni öldirseñ
17. kesmem etegiñden elimi yā ‘alī
18. keser-miyem etegiñden elimi
19. ḥaqq qatında qabül itdi ölümü
20. evliyālar toğrı sürer yularını
21. mü‘mīn qullarıñı görsem yā ‘alī
22. mü‘mīn olan neden bellüdir
23. ḥaqq söyler de kelāmından bellüdir
24. evliyā bağçesi mübāh güllidir
25. deste deste güliñi dirsem yā ‘alī

15a

01. mü‘mīn olan müslimini getürsin
02. getürsiñ de ḥaqq cem‘ine yitürsiñ

03. dizimi diziğe virsem oğursam
04. tenhāca yüziğe bağsam yā ‘alī
05. hatāyinem niyāz ider pīrine
06. inandığı hağğ muğammed ‘alīniğ yolına
07. umarım dergāhda girsem göğliğe
08. bir gün fırsat elden gider yā ‘alī
09. nefes
10. şabāhıñ zühdünde cünbüşe geldim
11. tağlar yā muğammed ‘alī çağırır
12. bülbüliğ āvāzı bağrımı deldi
13. deler yā muğammed ‘alī çağırır
14. gökyüzünde feyd virildi kuşlara
15. bağ şu kuşların gözündeki yaşlara
16. şular urmuş kendini taşdan taşlara
17. çağlar yā muğammed ‘alī çağırır
18. gökyüzinde çarğ-ı felek dönüyor
19. kāmil-i tālīb mürşīdinden kanıyor
20. yüregime bir ot düşdi yanıyor
21. yanar yā muğammed ‘alī çağırır
22. muğammed ‘alīyi şunda isterler
23. dervişleriğ gelmiş hırka post dirler

24. hastalarıñ gelse dermān isterler
 25. saçlar yā muḥammed ‘alī çağırır

15b

01. hatāyinem vardır seniñ ‘āşıkıñ
 02. ‘aşıkıñdan çokdır seniñ ma‘şūkuñ
 03. imām ḥasan şāh ḥüseyin beşigin
 04. ögırır yā muḥammed ‘alī çağırır
 05. tuvāz nefes
 06. şükür olsun derviş dedem
 07. murādım irdim bugün
 08. müşkilim elime aldım
 09. ḥasbiḥālim şundım bugün
 10. muḥammed ‘alīye yetdim
 11. ḥasan ḥüseyine göñül katdım
 12. bir pīriñ etegiñ tutdım
 13. ikrār īmān virdim bugün
 14. imām zeyneliñ kıtına
 15. bakırı gördüm bātında
 16. eksikligim ḥaqq kıtında
 17. bize yardım eyleñ bugün
 18. başma ca‘fer kırısız

19. girdim kâzım bārısız
20. ‘alī musā rızā
21. bir müşkilsiz taldım bugün
22. tākī nākī söyler diller
23. ḥasan ‘askerīn de ḥāl var
24. açılmışdır kırmızı güller
25. goncasını didim bugün
26. ‘āşık aḥmed eydir kaynadım coşdım
27. ḥakkıñ dizārıña düşdim
28. mehdī dedemden bir tölü içdim
29. eridim-de şızdım bugün

16a

01. nefes
02. ‘alīye niyāz idelim
03. saf oṭuralım erenler
04. ḥakkıñ buyurıñın tütalım
05. saf oṭuralım erenler
06. geliñ birlige bitelim
07. el viriñ etek tütalım
08. yalvarıñ ḥakḫa yitelim
09. eyzān

10. başımıza gitmeyelim
11. bildigimiz tutmayalım
12. bir şızıltı atmayalım
13. eyzān
14. çağıralım p̄rimize
15. kırt girmesiñ sürümize
16. kimse ırnesin sırrımıza
17. eyzān
18. bağıçeniñ güli bitsiñ
19. koyunıñız yiđe yitsiñ
20. hıızır dedem du‘ā itsiñ
21. eyzān
22. hatāyinem bunda hāzır
23. var mıdır şöhetde ‘özür
24. yetmiş hey yüz atlu hıızır
25. eyzān

16b

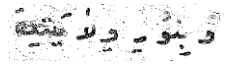
01. on iki imāmlarıñ ismi
02. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūrı hüdāyı te‘āla
03. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūrı imām muḥammed muştafa
04. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūrı imām ‘alīyyü’l-murtażā

05. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri ḥāṭice’tül-kübrā
06. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri fāṭimatü’l-zehrā
07. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām ḥasan ḥalk rızā
08. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām ḥüseyn şehid düşdi
kerbelā
09. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām zeynü’l- ‘ābidīn [...] [...]
10. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām muḥammed bakır
11. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām ca‘fer es-şādık
12. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām mūsa kāzım
13. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām mūsayı rızā
14. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām muḥammed tākī
15. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām ‘alīyyü’n- nākī
16. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām ḥasanü’l- ‘askerī
17. allah allah allah allahum şalli ‘alā seyyidinā nūri imām muḥammed mehdī
18. şāhib-i zamān ḳuṭb-ı deverān şalavāt allah ‘aleyhim ecma‘in biraḥmetike
19. yā erḥam raḥimin nuşr min allah ve fetih ḳarīb be beşşir el-mü‘minin
20. yā allah yā muḥammet yā ‘alī lā fetāḥ illā ‘alī lā [...] illā zül-fiḳār yezīdīñ
21. yezīdīñ boynuñdan eksik olmasın ıtıg ile teber mü‘mīniñ
22. ḳalbinden çıḳmasın leyli vel-nehār 221 ḳanūn [...] 321

01. nādī ‘alī

02. nādī ‘alīyyā mazhar el-‘acāib illallah

03. yā allah yā allah yā allah

04. yā muḥammed yā muḥammed yā muḥammed
yā ‘alī yā ‘alī yā ‘alī

05. innā lā ilā illā allah ḥaḳḳ bir muḥammed resūl allah ‘alī

06. velī allah imām mehdī emīn allah eba müsliḡ seyfullah ve rehberim

07. mürşīdim kāmīl allah (321) şu du‘āsı

08. seyḡī sa‘ādet pīr cemālī muḥammed kemāl ḡseyin ‘alīyi bilene şalavāt

09. din muḥammed şalli ‘alī nāzik cemāl kevşer şuyun viren şāh

10. seyīd şāh [...] hem [...] hem şāḡīdir kā‘inatıḡ ‘aynıdır

11. kimse bilmez bu sırrı ḡaḳḳ bilür perver [...] ‘ arş yarıldı

12. düldül [...] ‘urfān bile ḡavāric bula gel eyleme

13. şāhdan kenār didiler ki bu cihānıḡ nūrı kimdir kim ola şāh

14. ḡasan vel-imām ḡseyin yād-gār ḡālḡıḡ bektasıḡ ol cevāhir

15. ḡarmanından sen ḡılıḡsıḡ yād-gār şāh hatāyinem sen bi

16. vaşfi ḡanda buldıḡ söyle gel lā-fetāḡ illā ‘alī lā-şayf illa

17. zül-fıḡār mü‘mīnıḡ ḡalbinden ḡıḡmasıḡ leyl ve nehāre yezīdıḡ

18. bu yanundan eksik olmasıḡ tıḡ ile teber ‘aşḡ olsa

19. olsun içenlere rahmet bundan göçenlere dedem şifâ
20. cennet-i a'lâda yatan imâm hasan vel-imâm hüseyin
21. şâh hasan vel-imâm hüseyin

17b

01. kerbelâyı geçdi kında içenleri kandırırdım sefil itdim gözüm
02. yaşını çağırayım şâh hasan vel-imâm hüseyin haqqıñ birligin
03. kırkların varlığına muhammed 'alîniñ yolına erkânına çağırayım imâm
04. hasan vel-imâm hüseyin kırkların meclisine kim nazar kıldı muhammed
05. muştafa bu sırrı 'alîde buldı mü'mîn kardaşları tãcü'l-'ârifinden
06. geldi tãc el-'ârifindir bizim pîrimiz hacı bektasi velîdir
07. bārîsine der bafain mevlâm bilsin ħâlimiz çağırayım
08. şâh hasan vel-imâm hüseyin muhammed muştafa bu sırta irdi
09. geçdi kerbelâda hem şehid oldı bafain yezîde la'net
10. okudı çağırayım şâh hasan vel-imâm hüseyin
11. hasan hüseyin için her kim ağıdırsa gözünden yaş
12. olur gâzîlere şehîd baş on iki imâmlar selverî
13. muhammed muştafa anlara yoldaş çağırayım şâh hasan vel-imâm
14. hüseyin seksen biñ rum erleri toksan biñ ħora
15. şân pîrleri özi gönli burada olub vefât iden
16. gâzîler kardaşlar için on iki imâmlar için bugün
17. günde tururız darda diriz el-imân mürüvvet

18. el imān erenler hayırlu gül bengimizi viren ah

19. erkānımız gām olsun gām

18a

01. nefes

02. şabāhdan pīrime vardım

03. daha pīrim yatıyor

04. ʿizzet-ile selām virdim

05. günde derdim artıyor

06. pīrim kalkmış otağında

07. üç gül yollar dost bağında

08. münker münāfık şerrinden

09. cāncağazım korkuyor

10. mü ʿmīn olan haqqa yarar

11. münāfık dergāhda narar

12. kem söz şāhibine zarar

13. oğıl balı akıyor

14. muḥabbetdedir muḥammed

15. mü ʿmīniñ turağı cennet

16. aña girmek cāna minnet

17. firdevs güli koçuyor

18. pīr meḥmedim eydir varınca

19. ulu divāna tutunca
20. kabir evine girince
21. günāhımdan korğuyorım
22. nefes
23. ne güzel yerde mekānıñ
24. seniñ hey murtażā ‘alī
25. kudretten gelür hūnıñ
26. biner hey murtażā ‘alī
27. yatdıcağın kerbelādır
28. çevresi hişār kal‘edir
29. cümlesinden a‘lādır
30. yolıñ hey murtażā ‘alī

18b

01. kaleden bir toğ atıldı
02. yezīd heybetden yıķıldı
03. kanım ‘aşkıña saçıldı
04. seniñ hey murtażā ‘alī
05. hatāyinem ider emriñe fermān
06. sen eyle dertlere dermān
07. seni sevenlere cān kurbān
08. cānım hey murtażā ‘alī

09. nefes
10. tā evvel dünyāya gelen muḥammed degil-mi
11. başı yeşil nūrdan türbe yatan muḥammed degil-mi
12. tā evvel ḥaḳḳıñ buyurıñın tutan muḥammed degil-mi
13. innā a‘ṭaynā ezāna
14. bu yolu toğrı üzene
15. parmağını ḳomıř mizāne
16. ḳoyan muḥammed degil-mi
17. maḥşer yerinde ḥalk çoğdır
18. bezmiñe uyar yoğdır
19. ümmetimiñ yüzi ağdır
20. diyen muḥammed degil-mi
21. ḳaleden toblar atıldı
22. yezīd heybetden yıkıldı
23. dönenler ayrı seĉildi
24. dönen muḥammed degil-mi
25. ḳanım ‘aşkıña saĉıldı
26. diyen muḥammed degil-mi
27. hatāyinem emriñe fermān
28. sen eyle dertlere dermān
29. seni sevenlere cān ḳurbān

30. diyen muḥammed degil-mi

19a

01. nefes

02. ġāfīl olmaḡ hey ġāzīler

03. gelen murtaẓā ‘alīdir

04. yezīde baṭın kılıcın

05. çalan murtaẓā ‘alīdir

06. alçağa tutmuş özini

07. kan ile yumuş yüzini

08. kırklar ile bir üzimi

09. yudan murtaẓā ‘alīdir

10. toblandı ağdı hevāya

11. süzüldi endi ovaya

12. ‘arab tonunda deveye

13. binen murtaẓā ‘alīdir

14. gül direrler deste deste

15. ‘aşkı niyāz yolladım dosta

16. ‘arab tonunda miḥrācda

17. binen murtaẓā ‘alīdir

18. gümüş çigin yazıgını

19. düzmüş aḫiret azıgını

20. muḥammediñ yüzigini
21. yudan murtaẓā ‘alīdir
22. ıurnaya virmiş sesini
23. imāmlar ıutsıñ yasını
24. hem binüb hem devesini
25. yeden murtaẓā ‘alīdir
26. cennetiñ yemişi alma
27. yolcısıñ yolundan ıalma
28. al hatāyinem gāfil olma
29. gelen murtaẓā ‘alīdir

19b

01. nefes
02. ĥoraşan çöllerinden üç derviş çıktı
03. şamda ıul yusufi görmeye geldim
04. uzak yollarını yakın eyledim
05. mürşīd-i kāmile ıalmaya geldim
06. ıudret ıuşağını ıuşatdılar belime
07. inüb gider ĥaıı muḥammed ‘alī yolına
08. imām ḥasan geldi dilime
09. on iki imāmları görmeye geldim
10. arıalarında ĥırıaları postları

11. kafasında cürre şahin beslerim
12. yüküm cevâhir yüki müşteri isterim
13. kimini alub kimini şatmaya geldim
14. kudretten yapıları yapılı
15. kulları var hōcasına tapılı
16. ben bir şār gördüm üçyüz altmış altı kapılı
17. kimini açub kimini örtmeye geldim
18. pīrim hatāyinem göge kim uçdı
19. idris peygamber hülleler biçdi
20. şuyı şu üstüne köbri kurub kim geçdi
21. anlar geçe tursıñ mehdī gelince

20a

01. nefes
02. gelin mūmin müsliim seyrān idelim
03. muḥammed ‘alīniñ göçi geliyor
04. yaḳalım ciğeri büryān idelim
05. eyzān
06. faṭma ananıñ boyalıdır şacı
07. al yeşil döşeli cennetiñ içi
08. sevdiği yanında geliyor göçi
09. eyzān

10. içlerinden begendiler üçini
11. içimiñ ile taldırmamış içini
12. cennet-i a'lāya çekerler göçünü
13. eyzān
14. 'alī muḥammed muḥammed 'alī
15. onsekiz biñ 'ālem aḡadır belī
16. atası var iki cihān selverī
17. eyzān
18. seksen biñ evliyā öñünde bile
19. tıksan biñ evliyā semāhıñ döner
20. kubbeniñ üstine gögercin kınar
21. eyzān
22. pīrim hatāyinem ḡaber bir sırr idi
23. ḡaḡkıñ kandīlinde gizli nūr idi
24. atası muḥammed 'alī bir idi
25. eyzān
26. nefes
27. ḡasta oldım yedi yıldır yanurdım
28. var git 'arab var git neyiñ kıldı bende
29. okurdım āyeti 'aḡlım yitürdim
30. var git 'arab var git neyiñ kıldı bende

20b

01. anam atam ھاٲā mı didim
02. yoکsa rehberē öte mi didim
03. muşāhibden uğradın loکmamı yedim
04. eyzān
05. ھاrāmi oldım da yol bel mi kesdim
06. nefesiņ öldirdim mürüvvet mi başđım
07. mürşīd eşigine yüz üsti düşdüm
08. eyzān
09. ‘arāfat tağınınğ gülünü mi dirdim
10. yoکsa çöllerden deveņi mi buldım
11. .seniņ gül ekiniņe tavar mı yaydım
12. eyzān
13. pīrim hatāyinem gördüm düşümde
14. ‘alīniņ nişān vardır başında
15. üzerlik gögerdi gözüm yaşında
16. eyzān
17. nefes
18. anadan atadan şöyle oluncaک
19. halk olan ādemi neylediņ dünyā
20. kırk arşun kāmēti incedir beli

21. ‘alī gibi arslānı neyledin dünyā
22. faṭma ana olubdır ‘alīniñ yāri
23. ābā müslim gibi yār olan yāri
24. beline kuşanur hem zül-fiķārı
25. fazlıyı kal‘e-zārı bildiñ dünyā
26. mülcem oğlın terkisine bindiren
27. luṭ kavmini birbirine kırdıran
28. omuz virüb ķāf tağını kaldıran
29. ḥamza pehlivānı neylediñ dünyā

21a

01. onsekiz yıl ‘ālemleri birleyen
02. züleyḥāyı genc idüb yusufa viren
03. taḥt ile rüzgārı berāber süren
04. sultān süleymānı neylediñ dünyā
05. pīrim hatāyinem kaynar ‘aşkıñ tavası
06. ḥaṭā yokdır cānım ḥikmet du‘āsı
07. ḥastalar ‘ilācı dertler devāsı
08. ol loḳmān hekimi neylediñ dünyā
09. nefes
10. ibtidādan yol şorarsañ
11. yol muḥammed ‘alīniñdir

12. yetmiş iki din şorarsaŋ
13. din muḥammed ‘alīniŋdir
14. tā evvel evvel gelenler
15. beş vaqıt dā‘im kılanlar
16. parmağı bīḳār olanlar
17. el muḥammed ‘alīniŋdir
18. varam yezīdiŋ yanına
19. ḳoḳusu siŋer teniŋe
20. yazıḳ degil mi cāniŋa
21. cān muḥammed ‘alīniŋdir
22. yezīd ālāydan seçıldi
23. mü‘mine hülle biçıldi
24. receb ayında açıldı
25. gül muḥammed ‘alīniŋdir
26. hatāyinem ḥasta ağlar
27. cümlemiziŋ göŋlüni eyler
28. ‘ālemler nūr gibi parlar
29. nūr muḥammed ‘alīniŋdir

21b

01. nefes
02. şu ḳarşuki yayla ne güzel yayla

03. süremedim demiñ kılındı şöyle
04. p̄irim gidiyor sen himmet eyle
05. varır ben yayladan şāha giderim
06. bir bölük tūrnayı sökin didiler
07. derdi yüregime diğın didiler
08. yayladan ötesi yakın didiler
09. eglenmem burada dosta giderim
10. alınmış ābdestim aldırırlarsa
11. kılınmış namāzım kıldırırlarsa
12. şunda şāh diyeni öldirirlerse
13. varır ben yayladan şāha giderim
14. sürülmüş tarlaya bostan olursam
15. elleriñ diline destān olursam
16. kara tobrağ senden üstün olursam
17. eglenmem yaylamda şāha giderim
18. p̄irim hatāyinem dünyā tūrulmaz
19. geçdi geçen günler gerü kalınmaz
20. şāh dirim de şāh karşımda bulunmaz
21. varır ben yaylamdan dosta giderim
22. nefes
23. vardım üçler meydānına

24. gel beri hey cān didiler

25. didiler hey cān didiler

26. gel işte meydān didiler

27. gördiñ ise göziñ ile

28. beyān itme söziñ ile

29. sen de bile ol bizim ile

30. ola seyl ihsān didiler

22a

01. kırklar bir yere geldiler

02. ortaya şofra kodılar

03. al loğmadan şun didiler

04. olasın ihsān didiler

05. hatāyinem kalkındı oyuna

06. kalbiñde açılın ayna

07. yedi yıl güle de kayna

08. dehāsın çıksıñ didiler

09. nefes

10. dün gice sabrım içinde

11. yolu var bafa dedemiñ

12. kıramana mekān tutmuş

13. ‘aliniñ sırrına yetmiş

14. firdevs baĝçesinde bitmiş
15. güli var bafa dedemiņ
16. vardım görmeklik kaşdına
17. belgüzār şunar dostuna
18. on iki imāmıņ nesline
19. şuyı var bafa dedemiņ
20. yeşile ĝarķ oldu kalkar
21. cennet-i a'lāya baķar
22. cümle kuşlar ile öter
23. dili var bafa dedemiņ
24. hatāyinem eydir oķur
25. unutma mevlāyı ĥaķķı
26. yezīdlere yāřın oķur
27. ili var bafa dedemiņ

22b

01. řuvāz nefes
02. ĝayrısını şorar iseņ bilmezim bilmez
03. allah bir muĥammed murtażā 'alī
04. dōrt kitābıņ ma'nāsını şorar iseņ
05. allah bir muĥammed murtażā 'alī
06. ecel geldi baş aĝrısını bahāne

07. nūḥ peygamber şunda uğradı tufāne
08. valīlik eyledi cümle cihāne
09. eyzān
10. ḥasan ḥüseyiniḡ güneşi dā'im
11. şoḥbetini ḥaḳḳ ḳurmuş bināsı ḳā'im
12. mü'miniḡ ḳalbinden çıkmasıḡ dā'im
13. eyzān
14. imām zeynü'l ile zindāna giren
15. cem-ile sırrını bakıra viren
16. imām ca'fer ile yol erkān ḳuran
17. eyzān
18. musāyı kâzım şükr eyledi ḥüdāya
19. destür şāh didi-de bindi ḳazāya
20. mu'cizetīn virdi imām rızāya
21. eyzān
22. muḥammed tākīniḡ [...] eyleyen
23. 'alīyü'l-nākīniḡ sırrın şaḳlayan
24. yedi iklimi dört köşeyi bekleyen
25. eyzān
26. ḥasanü'l-'askerī cānların cānı

27. muḥammed mehdīdir ikrārıñ kānı

28. yeri gögi yaradan seṭṭārü'l-kāni

29. eyzān

23a

01. pīrim hatāyinem ednā faḳīrem

02. öni düni ḥaḳḳ ile der-fikirem

03. ustam şevāḳ virdi her dem oḳurım

04. allah bir muḥammed murtażā 'alī

05. nefes

06. gel bir ḥizmet eyle zāyī' eylemez ola

07. bir işi bitürmek gerek yerine getürmek gerek

08. mürşīd etegin muḥkem tutmaḳ gerek

09. kimse eliñden almaz ola

10. bir işi bitürmek gerek

11. yerine yaṭurmaḳ gerek

12. yār ile oturmaḳ gerek

13. hīç sitem görmez ola

14. bir şoyı şoylamaḳ gerek

15. birisi toylamaḳ gerek

16. bir dilden söylemek gerek

17. feriştaḥlar bilmez ola

18. çabuķ mecrī olmaķ gerek
19. bir ‘ummāna ıalmaķ gerek
20. bir gevheri bulmaķ gerek
21. hīç şarrāflar bilmez ola
22. gerçek ‘āşık olmaķ gerek
23. ma ‘şūķıı bulmaķ gerek
24. olmazdan evvel olmaķ gerek
25. varub anda olmaz ola

23b

01. bir kuş olub uçmaķ gerek
02. bu ma ‘nāyı seçmek gerek
03. bir kadehden içmek gerek
04. içenler ayılmaz ola
05. bir bağçeye girmek gerek
06. hūb-ı teferruc kılmak gerek
07. bir güli n’eylemek gerek
08. herkes ol güli şulamaz ola
09. pīrim hatāyinem sen geç otur
10. da ‘vā-ı ma ‘nī şoħbete yarar getir
11. hemān fiķīr tāliblere yitür
12. cān başa kılmaz ola

13. nefes
14. murtaẓā ‘alīyi cāndan sever isen
15. aç göziği ğafletden uyandır
16. müsāhibsizlerle ʔurub oturma
17. bir içim Şu içirseñ küllī ziyāndır
18. rehberi öñünde yere urulmuş
19. yalan gerçek Şu meydānda ʔuyulmuş
20. benliginden geçen üstāz Őayılmış
21. haqq bilür ötesin Őāha ‘ayāndır
22. gitdiği yoluñ adını Şaklayan
23. varlığın aldırır göñle ʔoñunan
24. her cem‘iyetde Şerr oñunan
25. ‘alī sırrı amān el-nās dindir

24a

01. cān gözi örtikdir haqqı göremez
02. üstāzıñ yolını cem‘iyetde ʔoğrı viremez
03. söyleyiñ anıñ hāli yoğdır gelemes
04. muhaqqak bil-dert kapuda yayandır
05. Őāh hatāyinem üstāzıñ yaradan
06. ben haqqdan oñurım bilmem karadan
07. süriñ çıksın hāli bilmez aradan

08. mū' min müsliḡ al rengi boyandır
09. nefes
10. göñil ne tırırırır sen de varsarır
11. mürşīd-i kāmīle varmayınca olmaz
12. 'ömründe bir kitāb taşnīf etsen de
13. eyzān
14. mürşīdin isteyenler gıtdi arayı
15. arayanlar buldı derde çāreyi
16. yüz biñ kere okusañ ağdan küreyi
17. eyzān
18. bu dünyā tırdıķça sen de tırsañ da
19. on bu dünyā kadar kitāb görseñ de
20. her ĥarfine biñ bir ma'nā virseñ de
21. eyzān
22. ĥalīl ibrahim ka'beye oldu delīl
23. aña varmayanlar heb oldu melīl
24. muĥammede rehber oldu cebrā'il
25. eyzān
26. hatāyinem söziñ ma'nāsın viridi
27. yār oldır ki 'ahdinde tırdı
28. cebrā'il mūsa ĥızıra vardı

29. eyzān

24b

01. nefes

02. nācī dirler bir gürūḥa uğradım

03. heb almışlar birbiriniñ elini

04. mekānıñız kanda deyü şoyladım

05. mekān tutmuş ḥaḳıqatıñ yolını

06. yüklerini la‘l-i cevherden tutmuşlar

07. terk itmişler bir mīzānda tırtmışlar

08. muḥabbeti ḥāşı bağçede itmişler

09. öğrenegör bağbanıñ dilini

10. südleri kudret gölünden alınmış

11. tamuzlığı hem kırklardan çalınmış

12. orucu tutılmış farzı kılınmış

13. ḥaḳḳ zulm itmemiş mü‘min kılın

14. eger ‘ārif iseñ özi gözinden uzat

15. [...] ‘āşık iseñ ḥarfıñi gözet

16. yek bağla kendi bendini düzelt

17. öğrenegör muḥabbetıñ seylini

18. ‘aşkıñ şerbetin içtim ḥāk oldım

19. kudret şuyın giydim pāk oldım
20. hem haqqa ulaşdım hem hāk oldım
21. onuñ içün ğam çekmezem ölümü
22. aşkıñ şerbetin içen ā ildir
23. kırklar nişān göstere sā ildir
24. şāh hatāyinem hizmetine қа ildir
25. mevlām esirgesiñ mū min kulını

25a

01. nefes
02. ālī ismā ile geldim
03. ālemi seyrān eyledim
04. zül-fiķār turmaz kınında
05. günde yüz biñ kān eylerim
06. kararım devr-i düzeni
07. kırarım yoldan azanı
08. iki başdan bu düzeni
09. bir qadīm erkān eylerim
10. bize dem ol düldül atı
11. kimse bilmez bu şifāti
12. kerāmeti velāyeti
13. tariķatda kān eylerim

14. yüridi velāyet ‘askeri
15. zuhūr oldu meydān eri
16. gözli olan gelsiñ beri
17. cānda bir cān eylerim
18. şāh hatāyinem emriñ kanı
19. yoğdır ‘askere şanı
20. kayırma sefīlleri
21. cāna seni cān eylerim
22. nefes
23. tā kālūbelādan sevdik sevişdik
24. evvel bizim ile yārdır muḥabbet
25. üstāz nazarında ikrār komışdık
26. mū ‘mine kadīm ikrār-ı muḥabbet

25b

01. muḥabbetdir lā ilahe illallah
02. muḥabbetdir muḥammed resūlullah
03. muḥabbetdir ‘alī velīyyullah
04. üç isim ma ‘nāda birdir muḥabbet
05. allah bir muḥammed ‘alī ortasında
06. kudret kandīlinde ‘aşk şahrāsında
07. beytullah içinde ḥakk hazinesinde

08. cebrā‘iliñ gördiği nürdür muḥabbet
09. ḥaḳḳıñ kelāmını söyler cebrā‘il
10. rızā loḳmasına şunar mikā‘il
11. cānı cāna ulaşıdırır ‘azrā‘il
12. isrāfīl ağzında şurdır muḥabbet
13. muḥabbetdir yeriñ göğüñ direği
14. muḥabbet ideniñ yanar çırağı
15. ‘āşıĳa beytullah ma‘şūĳ durađı
16. ḥaḳḳ nazar itdiği yerdir muḥabbet
17. muḥabbet idenler nasibin alur
18. muḥabbet iderseñ dört ehlin bulur
19. ser-eşme muḥammed ‘alīden gelür
20. algası tükenmez göldir muḥabbet
21. muḥabbet kadīmdir insān içinde
22. zīrā cān sevinür canān içinde
23. kırĳlar meydānında ‘urfān içinde
24. ne isterseñ bulunur şārdır muḥabbet
25. gel beri gel imdi imān iderseñ
26. gelen ḥaḳḳıñ değil gümān iderseñ
27. sırrıñ tercümān beyān iderseñ
28. zīrā ḥaḳḳ içinde sırdır muḥabbet

29. her dem bahār olur bunda kış olmaz

30. öter bülbülleri dilleri tırmaz

31. kokuşu tükenmez hem rengi şolmaz

32. bu bir ‘acāyib güldir muḥabbet

26a

01. kul hatāyinem bu maḳām özge maḳāmdır

02. muḥabbetiñ mihri on iki imāmdır

03. güzel şāhıñ nazarında tamāmdır

04. ḥaḳıqate vāşıldır muḥabbet

05. nefes

06. eger benim okudığım şorar iseñ

07. benim okudığım bir allah allah

08. ḥaḳkıñ ‘aduvın adını çekersenñ

09. işiñ iḥsān gele var allah allah

10. imām yoldaş ola gümān ḳalmaya

11. yā şebibe yaşaya yamān olmaya

12. dilerem arada gümān ḳalmaya

13. sırrı var sır içinde sır allah allah

14. ol yediler kırklar ‘ürfān içinde

15. ulu divān ḳurılur bürhān içinde

16. cümleden uludur erkān içinde

17. zıkr ider dilemez bir allah allah
18. kimisiniñ ervāhını yaratdı
19. kimini ‘ircān itdi kimini hālk itdi
20. gögi hem kendi nūrından hālk itdi
21. al yeşil parlayan nūr allah allah
22. pīrim hatāyinem baqıñ zātına
23. er oldır ki biner ‘aşkıñ atına
24. eli kollarıñ yüzi şuyı hürmetine
25. cümleñiñ murādın vir allah allah
26. nefes
27. dilerim oñmasıñ şu mülcem oğlı
28. al revāk kanını dökdi ‘alīniñ
29. gökyüzünde pervāz virüb uçarken
30. uğratıldı burcını yıkdı ‘alīniñ

26b

01. ‘alīm bir nūr idi nūrılar içinde
02. seni sever idim zūnüb içinde
03. üçyüz altmış altı pīrler içinde
04. miski ‘anber oldı koğdı ‘alīniñ
05. yakın bu dünyāniñ ötesi yakın
06. kazādan aldıñıñ kullarını şağın

07. faṭma ana rāḥim şeyḥ [...] ṭon
08. dürlü libāsların dökdi ‘alīniḡ
09. ustalar oṭurmuş [...] düzer
10. ḡanberde ‘alīden ayrılıḡ sezer
11. ṭomur ṭomur olmuş alnından şızar
12. alnınıḡ terini dökdi ‘alīniḡ
13. pīrim hatāyinem eydir ḡadīri
14. çok aradım veysel ile ḡatırı
15. dost āb-ı zemzeminden çıkan ḡadırı
16. aḡ deve öḡüne çökdi ‘alīniḡ
17. ṭuvāz nefes
18. göḡül ne ṭurırsıḡ ḡadīr oldıḡça
19. ṭuvāzlardan kelām söyleseḡiz
20. muḡammed ‘alīdir kırḡların başı
21. bīḡarı başından evleseḡiz
22. imām ḡasan bilür aḡunuḡ dadın
23. kerbelāda okunur ḡüseyin adı
24. adını sevdiğim zeynü’l-‘ābidīn
25. baḡr idüb ‘ummānı boylasaḡız
26. muḡammed bakır görindi gözime

27. ca 'fer 'eş-şādık toğa geldi özime

28. kurşun aqıtdılar p̄ir k̄azıma

29. 'ināddır yezīdler kılasıñız

27a

01. şehīd eylediler rızā tākīyı

02. andı gitdi tuvāz imām oquyı

03. adımı sevdiğim 'alī nākīyı

04. vird idüb dillerde söyleseñiz

05. p̄irim hatāyinem dosta dehmānım

06. kaldıralım göñlümüzden şekli gümānım

07. hasan el-'askerī mehdīyi şāhib zamānı

08. sen öziñi haqqā bağlasañız

09. nefes

10. şabāhıñ zühdünde göñül çoşunca

11. herkes sevdiğini dile götürir

12. var bir 'amel kazan haqqā yaraya

13. herkes 'amelin bilüb götürir

14. 'ameliñ var ise haqqā yaraya

15. haber ide gör katılursıñ sıraya

16. cihet eyledi sultānı andır saraya

17. elbet bir gün olur konar yerine

18. cihet eyleyen sevdiğini bulmazsa
19. içüb 'aşkıñ şarabından kıanmazsa
20. eger dost elinden çāre olmazsa
21. 'alīm bizi [...] sultāna götürir
22. cihet eyleyen sevdiğine bulısur
23. ya'kūb olan yusufuna kıavısur
24. derdim çokdır eskisine kıarısur
25. bu dert bizi sin-evine götürir
26. hatāyinem nizām sırāta geçilür
27. āb-ı kevser şarābından içilür
28. leyl u nehār yalvar suçdan geçilür
29. niyāz iden haķīkate ulaşur

27b

01. nefes
02. her şabāh her şabāh çıkar şalınur
03. hemān [...] beñzer gözleri
04. siyāh zülfi māh yüzine bulunur
05. sultān [...] beñzer gözleri
06. dervişleriñ 'abā geyer post ile
07. leyl-nehār muħabbetim dost ile

08. seher vakti yol ugratdim ustana
09. eyzān
10. dervişlerin 'abā geyer şallı olur
11. leyl u nehār muḥabbetim yollı olur
12. mā'il olan gözlerinden bellü olur
13. eyzān
14. güzel nereden aldın sen bu kelāmı
15. baqışınja diger yüz yıl 'ālemi
16. yā imām soyıdır yā arslān 'alī
17. eyzān
18. veli 'abdālım dersimi aldın [...]
19. diz gelüb de şevākımı aldın ḥöcadan
20. hem baḥşīdir yā gürühı nācīden
21. eyzān
22. nefes
23. uyudım uyandım ezān okunur
24. uyan muḥammedin sinān bülbüli
25. tıyan düşmanlarım ḥına yakınur
26. uyan muḥammedim sinān bülbüli
27. anası dir ben bu derdi diyemem

28. uyumışdır uyarmaya kıyamam
29. haqqdan emir geldi öldi diyemem
30. eyzān
- 28a
01. muḥammedi üç gün ḥasta didiler
02. anı zezem gül şuyına yudılar
03. kabrine ḥurma ağacı qodılar
04. eyzān
05. muḥammediñ atı kerbelāda bağı
06. ananıñ babanıñ cigeri tağı
07. işte ben gidiyorum qal boynuñ egri
08. eyzān
09. muḥammediñ atı bendden boşandı
10. beyāz teni qara yere döşendi
11. kılıcın qalkanın kırklar quşandı
12. eyzān
13. pīrim hatāyinem inüb gitmeli
14. düldül egerlendi binüb gitmeli
15. bağçeñizde qarīb qarīb ötmeli
16. eyzān
17. nefes

18. muḥammed ‘alīdir cümle ‘ālemin başı
19. gözümde ağıttım kan-ile yaşı
20. mahrûm kalmaz efendime çağırın kişi
21. allah allah yâ muḥammed yâ ‘alī
22. kul varalım cehennem âteşi
23. bağladın rehberi talîbin başı
24. minnet eyle gelse bir kişi
25. allah allah yâ muḥammed yâ ‘alī
26. kurbânlık koyunu süriden seçmem
27. aç otur kiçi südini içmem
28. direksiz köbriye uğrayub geçmem
29. eyzân

28b

01. muḥammed ‘alī de niyâz göndermiş
02. oturduğu post pak dimiş
03. muḥammed ‘alī aytdı söyledi mihrâcdan
04. eyzân
05. hatâyinem eydir nekerler
06. ağu olsun yedigin şekerler
07. benim güzel diyerek adım çekerler
08. eyzân

09. nefes
10. nedendir hey kaşı kıaram nedendir
11. seniñ gicelerde üyümediğim
12. ayrılığın ne zor imiş ölümden
13. ayrılık hâllerini şoramadığım
14. seni benim didim şandım şakındım
15. girdim bağçeñize üç gül şokundım
16. nerelerden hatırına tokundım
17. ayrılık hâllerini şoramadığım
18. dostuñ bağçesine yâd eller girmiş
19. egmiş bilmemiş dalların kırmış
20. şoyunmuş yâdlarıñ koynuna girmiş
21. benim öbmelere kıyamadığım
22. bel virüb eşigine yaşıdanub yatdım
23. bir zamân 'ahd itdim ikrârıñ gütdim
24. bağıña bağçeñe çok şımar itdim
25. gonca güllerin dizemediğim
26. her şabâh mübâh kıalkardım
27. gelen geçen mihmânları şakıldım
28. yedi yıldır bir elmayı şakıldım

29. bulub [...] viremedigim

29a

01. p̄irim hatāyinem p̄irimi gördüm

02. gördüm de geçerken selāmet virdim

03. şükūr olsun dostuñ köyüne geldim

04. soylayub evlerini bulamadığım

05. nefes

06. öt benim telli dambıram

07. derdiñ nedir iñilersiñ

08. içim oyuk derdim koyuk

09. anıñ içün iñilerim

10. gögsim tahta düşerler

11. tırmazların oğşarlar

12. oğşarlar da derdim dişeler

13. anıñ içün iñilerim

14. koluma taçarlar teli

15. öğredirler biñ bir dili

16. oldık bir kūyşān bülbüli

17. eyzān

18. bağlamadır benim adım

19. söyledikce çıkar dadım
20. p̄ir sultān da ustāzım
21. eyzān
22. koluma taqarlar perde
23. ugradırlar yüz biñ derde
24. bilmem mekānımız nerede
25. eyzān
26. nefes
27. şükūr olsun yarādan kerim
28. p̄irim var neyerim dūnyā malını
29. girince kara yeriñ altına
30. ölüm var neyerim dūnyā malını

29b

01. her kişiniñ gözi var özin göricek
02. ‘aql vardır menziline irecek
03. haqqıñ divānına toğrı varacak
04. yolum var neyerim dūnyā malını
05. ben p̄irimi görmüş idim başında
06. kırklar cem ‘inde haqqıñ katında
07. zül-fiķār altında düldül altında
08. ‘alīm var neyerim dūnyā malını

09. p̄ir sultān ‘abdālīm özünde ḥaqqı
10. ‘aşkıñ kitābını eliñde oqu
11. şemş dedem dermān elinde balkır
12. nūrum var neylerim dūnyā malını
13. nefes
14. baña ağlama dirler neme güleyim
15. gözlerim kan ile tıldı neyleyim
16. yeryüzini dürlü çiçek bürimiş
17. benim çiçegim şoldı neyleyim
18. alnımızda kara yazılar gibi
19. yürekde yaralar sızlar gibi
20. anadan ayrılmış kızılar gibi
21. firqati bağrımı deldi neyleyim
22. yine selām geldi dostuñ elinden
23. uçdı pervāz virdi gülünden
24. örfim ayrılıkdan qorqum ölümünden
25. qorqđđđım başa geldi neyleyim

30a

01. p̄irim hatāyinem kırklar yediler
02. bizi ğamda qasāvetde didiler
03. erenler virdigini almaz didiler

04. bize virdigin aldı neyleyim
05. nefes
06. meded hey allahım meded
07. derdim muḥammed ‘alīdir
08. ezberimde hem dilimde
09. virdim muḥammed ‘alīdir
10. ikrār virdim varmağa
11. varub divānda tırmağa
12. buradan kalkınca konmağa
13. yurdım muḥammed ‘alīdir
14. ikrār virdim pes didim
15. çağırdım ‘alīye dost didim
16. şunda bir bunğun hastayım
17. derdim muḥammed ‘alīdir
18. bir yaz gelür bir güz gider
19. ‘ömrümüz dünyādan tiz gider
20. öñimizce bir iz gider
21. şordım muḥammed ‘alīdir
22. hatāyinem evvel ‘alī
23. evvel ‘alī aḥir ‘alī
24. on iki imāmlar selverī

25. derdim muḥammed ‘alīdir

30b

01. nefes

02. deli gönül düşdi tozlı yollara

03. baḳub baḳub ah idiyorum ellere

04. baḳa virdiñ virme ğayrı ḳullara

05. ne günāhkār ḳul yaratdñ ḳaḳḳ bizi

06. ḥuma ḳuşı gökden düşdi ölmedi

07. dünyā sultān süleymāna ḳalmadı

08. dosta gidem didim ḳismet olmadı

09. eyzān

10. kağıdım yoḳdır yazam yazam gönderem

11. gizlice sırlarımı kime bildireyim

12. çeken zül-fiḳārı kendimi öldireyim

13. eyzān

31a

01. şofra du‘āsı

02. allah allah allah sır ola nūr ola loḳmaları ḳabül ola murādları

03. ḥāşıl ola loḳma ḳaḳḳını evliyā kerem evliyā gele gerçege hū

04. yemek yendikten-şofra

05. allah allah allah sır ola nūr ola elḥamdülillah ḳaḳḳ bereket vire

06. yiyüb yidirmekden gerü qomaya yiyenler nür yedirenler delîl eyleye
07. sofraları tolı ola taşa dökülmeye arta eksilmeye ‘adaqlar
08. çerâklar loqmalar qurbânlar her ne niyet oldıysa haqq ulu divân
09. dergâh-ı ‘izzetinde haqq kabûl eyleye gelen belâya kazâya kılıç
10. kalkan eyleye arzûlayub gelen ağızı du‘âlî
11. mihmânlarımızıñ da adım başına biñbir cem‘ sevâbı yazılmış
12. kullarından eyleye yedik içdik kondık göçdik allah
13. biñ biñ halîl ibrahim berekâti vire hayr şahibiniñ hayrı
14. kabûl ola kanber ‘alî sulţan efendimiziñ nûru anları şād
15. himmeti hâzır ola kerem evliyâ gele gerçege hû
16. ev şahibiniñ loqması du‘âsı
17. allah allah allah sır ola nür ola gitdigi yer [...] [...] ola [...]
18. bizi [...] gülbengde uzaqda yaqında zâhirde batında
19. selefden göçen ‘alî dedemizi de içimizde cem‘ eyleye hem bilir eyleye
20. üzerlerimizden pervâzlarını eksik itmeye kabirlerini pür nür
21. eyleye ‘azâblarını qaldırır vire şefâ‘atlerini aşır vire

31b

01. tahziratların ‘afv magfîret eyleye maqâmların cennet-i a‘lâ eyleye
02. hûri kızların yoldaş eyleye cennet-i a‘lâsında qavıştır haqq
03. haqq naşîb [...] eyleye tahkîklerimizizi tahkîke yazılmış

04. kullarından eyleye 'adaqlar çerāklar loqmalar qurbānlar her ne niyet
05. oldıysa haqq ulu divān dergāh-ı 'izzetinde haqq kabül eyleye
06. gelen belāya kazāya kılıç kalkan eyleye yiyenler nūr yedirenler delīl
07. eyleye yiyüb yidirmeden gerü qomaya allah allah allah sırr ola
08. nūr ola tolılar tolı ola yardımcımız yardaħımız on iki
09. imām ceddım pīrim tacü'l-'ārīfin bārī bekçimiz ola dünyāda
10. himmetleri aħiretde şefā'atlerine nā'il eyleye tarda dikilen
11. loqma şāhib evlādlarımızıñ da elinden avucundan eksik itmeye
12. loqma zāt ola münker mat ola haqq erenler geri qomaya
13. bākī kalan ikrār evlādlarımızıñ-da sağlık dirlik birlik
14. ağız dadı gönül şenligi vire ađzımızıñ dadını bozmaya
15. bu yurtdan bu maqamdan selefden göçen 'alī dedemizi de 'an-
16. qarīb el-zamānda cennet-i a'lāsında firdevs-i a'lāsında
17. kerbelā çölünde yatan imām hasan vel-imām hüseyin efendimizıñ
18. sancağı şerīfi 'ālemi dibinde cem' eyleye hem bile eyleye 'alī
19. dedemizıñ de nūrgānları şādd-ı himmeti hāzır ola
20. kerem evliyā gele gerçege hū

32a

01. yine ev şāhibiniñ
02. allah allah allah sırr ola nūr ola añ bizi gürüfde gülbengde
03. uzaqda yakında zāhirde batında selefden göçen evlādımız

04. ibrahimi de içimizde cem' eyleye hem bile eyleye üzerimizden
05. pervâzını eksik itmeye kabirlerin pür-nür eyleye 'azâblarını
06. kaldırvire şefâ'atlerin artırvire taḥşiratların 'afv
07. magfîret eyleye maḳâmın cennet-i a'lâ eyleye hûri kızların yoldaş
08. eyleye taḥkîklerimiz taḥkîkine yazılmış kullarından eyleye dünyâda
09. himmetleri aḥiretde şefâ'atlerine nâ'il eyleye 'adaḳlar çerâḳlar
10. loḳmalar ḳurbânlar her ne niyet oldıysa ḥaḳḳ ulu divân dergâh
11. 'izzetinde ḥaḳḳ ḳabûl eyleye gelen belâya ḳazâyı ḳılıç ḳalkan
12. eyleye yiyenler nûr yidirenler delîl eyleye yiyüb yidirmeden
13. gerü ḳomaya mübârek günlerimiz ḳutlı ola bu aylara bu günlere
14. birbirimize ḳavıḫdırmaḳ görüḫdirmek ḥaḳḳ naḫîb muteber eyleye
15. gözlerimizden acı yaşlar aḳıtmaya sırrı fenâsından ḥaḳḳ ḫaḳlaya
16. ḫazreti yardımcıımız yardaḫcımız on iki imâm ceddîm pîrim
17. tâcû'l-'ârifin bârî bekçimiz ola dünyâda himmeti aḫiretde
18. şefâ'atlerine nâ'il eyleye himmetleri hidâyetleri keḫḫ kerâmetleri
19. üzerlerimize yoldaş ola bu yurtdan bu maḳâmdan selefden
20. göçen ibrahimi de firdevs-i a'lâsında cennet-i a'lâsında
21. kerbelâ çölünde yatan imâm ḫasan vel-imâm ḫüseyyin

32b

01. efendimizin sancaḫı ḫerîfi 'âlemi dibinde cem' eyleye hem bile eyleye
02. himmetleri hidâyetleri keḫḫ kerâmetleri üzerimize yoldaş ola

03. kıZıL diliniñ nŭrgānları ŧāđđ-ı himmeti ħāzır ola kerem
04. evliyā gele gerçege hŭ
05. nefes
06. yerden gŏkden ağır imiŧ bu bŭhtān
07. bŭhtāniñ ŧŧŭne bağan ađlasıñ
08. ħaber alamadım sırrı pervāzdan
09. buyurıklara egri bağan ađlasıñ
10. dest itdim geldim ħalbim iĉŭn
11. bir ħula ŧormazlar bir ħuluñ ŧuĉun
12. nefsine de uymıŧ dŭnyāniñ iĉŭn
13. dŭnyāda nefsine uyan ađlasıñ
14. nefsine-de uymıŧ dŭnyāya taħbmiŧ
15. evliyā erkānında ayrılmıŧ ŧabmiŧ
16. dā'imā elleriñ bārīsin yabmiŧ
17. kendi bārīsini yıħan ađlasıñ
18. ŧunda bir ħardaŧıñ meyli yādadir
19. ŧzini ayırmıŧ ħađđdan cŭdādır
20. aniñ ŧekvācısın bāri ħŭdādır
21. imānı ŧeytāna viren ađlasıñ
22. ħayvāniñ yedigi otdır ŧamandır
23. ŧŭfniñ gŭtdigi iħrār imāndir

24. öñi şirin ammā şoñı yamāndır

25. imānı şeyṭāna viren ağlasıñ

33a

01. pīrim hatāyinem okuyub tıyan

02. her kişiniñ suçun ahiretde dokuyan

03. kuzgun kuşını leşler yiyen

04. yiyüb rāhiyesini koğan ağlasıñ

05. nefes

06. gündüz hayālimde gice düşümde

07. dillerimiñ virdi imām hüseyin

08. bir gice on iki ay haqq şabāhında

09. dertlerimiñ dermānı imām hüseyin

10. divid tutmam kalemim var elimde

11. haqqıñ kelāmını söyler dilinde

12. hāzret ‘alīniñ sancağıniñ dibinde

13. gezer nazlı nazlı imām hüseyin

14. dedem bize ‘aşk kitābını göndermiş

15. gökden yere cebrā‘iller indirmiş

16. inkārlarını cehenneme toldırmış

17. alunsıñ hayfı imām hüseyin

18. hadīce fatma ana divānda bile

19. ağlar faṭma anamız saĉ yola yola
20. ağan çeşm-i yaşın hem sile sile
21. māh yūziđe bađsam imām ĥūseyin
22. ağır insān şama dirilencegiz
23. ĥađđ nizzām terāzi şurılıncağız
24. şanlı gōmlekleri serilincegiz
25. alunsıđ ĥayfı imām ĥūseyin

33b

01. řul maĥmūdım ĥūb bulmıř seyl-i mekrıđı
02. dost yoluna fedā itdim serimi
03. muāvīye řoyunı mūlcem ođlımı
04. sūrelim der dergāhdan imām ĥūseyin
05. nefes
06. ōzi ĥađđa řođrı olan řūfiler
07. ‘alīniđ gūlbengini çekini er yeter
08. biliđ gūnāhiđız ĥađđdan uđanıđ
09. řandīldeki yanan nūr bize yeter
10. řandīldeki yanan nūrda ‘alīniđ
11. kerāmeti oğdır beктаři velīniđ
12. unutmak ĥađđı şoğrı yolınığ
13. bu yoldan çıkanı koca pīr şutar

14. p̄riṅ karşıusunda kıvāmiyle otur
15. bu yol köriṅ değil aç göziṅi gör
16. geçendiṅ sitāmdan tercümāniṅ vir
17. üstāzıṅdan ḥayr gülbeng al yeter
18. mü‘min müslim bir araya dirildi
19. orada ḥalka şoḥbetleri kırıldı
20. safā elinden āb-u kevşer virildi
21. şūfī olan cānlara gizli sır yeter
22. p̄rim hatāyinem tesbīhdır dilim
23. sürelim ‘alīniṅ ṭoḡrıdır yolu
24. eksik girenleriṅ ḥaḳḳından götür
25. eksikli ḳullarıṅ ḳaldır dār yeter

34a

01. ṭuvāz nefes
02. saṅa derin saṅa divāne ‘aşıḳ
03. sen ḳible ararsaṅ ḳible sendedir
04. mevlām cemāliṅi yaratmış nūrdan
05. ol din ile ‘ilm ḳur‘ān sendedir
06. ervāḥıṅı dört nesdeden ḥalk itmiş
07. ervāḥıṅdan ervāḥıṅa nūr ḳatmış
08. melekler ādeme secde itmiş

09. sen secde ararsañ imān sendedir
10. elini best itmiş belinde kemer
11. muḥammed ‘alīdir ol şems-i kamer
12. ḥasan ḥüseyindir ol imām zeynel
13. bakıra kân olan sultān sendedir
14. biri gel dimeyince gelmezsiñ
15. muḥabbet gömlegin bir heves giymeziñ
16. okudığıñ ‘ilmiñ aşlını bilmezsiñ
17. ol din ile ‘ilm kur‘ān sendedir
18. aç cān göziñi görmüş kâzımı
19. ol imām rızādan ayırma öziñi
20. kırklar eşigine sürem yüzimi
21. tākī nākī ‘askerī hem sen bizim
22. gelmiş de ḥaber ister mehdīden
23. iblisiñ dinin baṭın ḥükm iden
24. ne gezersiñ şamda şarkda mekkede
25. ka‘beyi beytullah mekke sendedir

34b

01. kul ḥüseyinim gezmez idi ‘ırağı
02. süregimiz imām ca‘fer süregi
03. muḥammed ‘alīdir ‘ilmiñ turağı

04. vücūdına hüsni bāk mihmān sendedir
05. nefes
06. yeter aldın şatdın hey deli gönül
07. akan buz bulanık seylden 'ırağ ol
08. küfr kelāmdan evşāne sözden
09. rabbini bilmedik kıldan 'ırağ ol
10. yeter aldın şatdın hey sevdālī baş
11. çikalım hārāmdan var hāğğā ulaş
12. düşersin balçığa köbriye tolaş
13. iblisin gitdiği yoldan 'ırağ ol
14. gel gönül sen de lādāne uyma
15. şakın çay taşını cevāhir şanma
16. iki cihān selverī muhammed muştafadān uşanma
17. terbiye olmadık dilden 'ırağ ol
18. şu dünyānıñ ötesini şorarsın figāndır figān
19. aşlā dizār görmez gönle degen
20. kul himmet dir ki ol ğıybet hārām
21. ğıybet eyleyen dilden 'ırağ ol
22. kul himmet-de niyāz ider pīrine
23. inandık hāğğ muhammed 'alī yolın
24. şakıma bülbul şakıma muhammediñ alın terine

25. ötme ğarīb ötme gülden ‘ıraķ ol

35a

01. nefes

02. işitdim sünlīler bir söz söylemiş

03. ‘alī muḥammedden naşıl ayrılır

04. gerçek ‘āşık ‘ummānını boylamış

05. ‘alī muḥammedden naşıl ayrılır

06. anlardan bir idi birlige bindi

07. birisi ʈob atdı birisi ʈutdı

08. ayı ğüni hem nūrundan yaratdı

09. eyzān

10. anlarda bir idi ʔadīm er idi

11. kırkların olduğu cem‘de bir idi

12. miḥrāciñ yolunda arslān kim idi

13. eyzān

14. miḥrāciñ yolunda arslānı gördüm

15. ʧıkardı ḥātimiye ağzına virdi

16. ‘alīm yönin ‘arşullaha ʧevirdi

17. eyzān

18. ayralım dirler muḥammedi ‘alīden

19. ḥased ʧoğdır tā evvelden pīrinden

20. on iki imām gül oldu yolında
21. eyzān
22. gerçek ‘āşık [...] bir gözler
23. aşıl mü‘mīn kalb evinde gizler
24. şāh hatāyinem kem degildir bu sözler
25. eyzān

35b

01. nefes
02. geçdiği elime hey kanlı yezīd
03. imām hüseyiniñ kanı niçe oldu
04. kaşd itdiler ellerin kesdiler
05. imām hüseyiniñ kanı niçe oldu
06. la‘net olsun ol yezīdiñ cānına
07. anlar girdi imāmlarıñ kanına
08. yüzi kara varsıñ haqq divānına
09. eyzān
10. tamarından seylerini çağladı
11. ismi cismi ferishtāhlar dikildi
12. gökyüzinde melā‘ikler ağladı
13. eyzān

14. cübbeler giydiler şüre didiler
15. ʈob itdiler küllerini atdılar
16. ‘alīniñ nesline ġarāz itdiler
17. eyzān
18. geyikler emişdi eller řaġmadı
19. ay ġün ʈutıldı ġüneř ʈoġmadı
20. kırk yıl kuraġ oldu raġmet yaġmadı
21. eyzān
22. dedesi muġammed ‘alī bile geldiler
23. geldiler de ʈoriniñ ġāʈırın şordılar
24. anası da şaçını başını yoldı ya
25. eyzān
26. pīrim hatāyinem beñzimiz şoldı
27. ninesi de kanlı ġömlegi buldı
28. ġorilmedi da ‘vāmız maġşere ġaldı
29. eyzān

36a

01. ʈuvāz nefes
02. erenler üstüne pervāz dönersiñ
03. evliyā cem‘ine gel yañal alma
04. cebrā‘il olur da ġökden inersiñ

05. mü' mīnler süregin sür yaḡal alma
06. muḡammed 'alīdir ḡandīlde yanan
07. ḡasan ḡüseyiniḡ sırrını šatan
08. cennet-i a'lāda gögerüb batan
09. saḡa destür dinildi gel yaḡal alma
10. ol imām zeynele gerçek er dendi
11. ol imām bakıra raḡmet endi
12. ca'fer mūsa kāzımınḡ delīli yandı
13. rızāyı yurdında bil yaḡal olma
14. muḡammed tākidir cümleniḡ başı
15. 'alīyyü'l-nākī gider göziniḡ yaşı
16. ḡasanü'l-'askerī mehdīniḡ işi
17. cemālde balḡıyan nūr yaḡal alma
18. pīrim hatāyinem begleriḡ ḡoşa
19. daha ne gelecek šay olan başa
20. yüz atlu ḡazırda gele ulaşa
21. sırrını tercümāna vir yaḡal alma
22. nefes
23. muḡammed 'alīniḡ güzel yolları
24. šimdi tıfil tıfil yol eylediler
25. yakılsınḡ merhem ile cerrāḡ çoḡaldı

26. eyi olmuş yaramı kem eylediler
27. yakılsın merhem var gelen şālīḥīḡ
28. bir gŭn ardı gelŭr tāc [...]
29. yol kıymeti bilmez oban [...]
30. anı ḥaḡḡa yarar ḡul eylediler

36b

01. kesilmedi ḡara çalı tŭredi
02. iblise uyanlar eker murādi
03. ḡalmadı yol oḡlı fitne tŭredi
04. vāḥ bu yolıḡ šoḡını gŭ eyledi
05. kırmızı gŭl idim açılan dirdim
06. yetmiš iki dalda seçilen dirdim
07. šunda ŭ beš sene geçinen dirdim
08. eyzān
09. pīrim hatāyinem o bir nŭr idi
10. kimseler irmezdi gizli sırr idi
11. evvel bildiğimiz ‘alī bir idi
12. šimdi ḡŭy bašına ‘alī eylediler
13. nefes
14. derilŭb de ḥaḡḡ cem‘ine gelenler

15. bilelim ki cem‘ cümleden ulıdır
16. ıoğ ile ğıybeti diline alanlar
17. benim gibi ğünāh-kārdır delidir
18. cem‘e gelmek murād almak ne hayāt
19. on iki erkānda oğunur āyet
20. vücūdın şehrin pāk eyle ğāyet
21. gerçek mü‘mīn bu dergāhda ulıdır
22. erenler cem‘inde şaç tır pāk otur
23. hemān ğayret eyle bir cevher getir
24. muğammed ‘alīye şalavāt getir
25. muğammed ‘alīdir bizim pīrimiz
26. ğüvendeler tezayyüd ider hey [...]
27. bildim burada şoğbet ider rađīb
28. beni inanmaz inanmaz iseñ daha menākıb
29. oğuyub yazan erenlerin dilidir

37a

01. bir bacı meydānda cārı çalarken
02. kabır-dāmın safā şuyun koyarken
03. başda oturan ğayr ğülbeng dilerken
04. uyub lākırdı iden şeytān kulıdır

05. mü' mīn müsliḡ diz üstüne gelince
06. teẓayüd ẓuvāz imām tamām olunca
07. ḡaḡḡı seven ayaġa ḡalksııı diyince
08. işte güzel şāhııı yollarıdır bu [...]
09. mü' mīn müsliḡ sākin oldı pīrine
10. mü' mīn murād aldı münker yolına
11. hatāyinem evliyānııı şārīna
12. niyāzı bülbüldir 'urfān gülidir
13. ẓuvāz nefes
14. günāhımı aldım-da meydāna geldim
15. günāhıma ḡalmayaıı erenler mürvet
16. menşürııı dārına ẓutmaġa geldim
17. eyzān
18. ol pīrim 'alīden şöyle ḡaberdār
19. ḡasan ḡüseyindir mihrācım minber
20. ḡazret-i 'alīnııı peşinde ḡanber
21. eyzān
22. ol imām zeynelidir göılümiıı nūrı
23. hem imām bakırdır mürvetiıı kānı
24. ca'fer ḡurdu hem yol ile erkānı

25. eyzān

26. mūsayı kâzım ulıdır pīrdır

27. ‘alī mūsa rızā beşīri sırdır

28. leyl u nehar işimiz ah-la zārdır

29. eyzān

37b

01. ol tākī nākīde dermān kıla

02. ḥasanü'l-‘askerīnden hem mehdī gele

03. hatāyinem eydir mürvet diye

04. eyzān

05. nefes

06. muḥammed tengriye mihmān olunca

07. evvel ‘izzetiyle selām gönderdi

08. rehbersiz gelme diyüb gelince

09. anıñ için cebrā‘ ile gönderdi

10. gönli gönle yār eylediler

11. sır şıfat söyleşür pīr eylediler

12. ol yer ile gögi bir eylediler

13. ‘āzim idüb yönin dergāha döndirdi

14. gök kapusını açdı [...]

15. andı çok hāl gördi hazret-i sultān
16. dergāh kapusından çıkdı bir arslān
17. hatemin ağızına virdi dönderdi
18. ol cürreden geçüb yāre vāşıl olunca
19. 'alīniñ şūfīniñ āvāzın bildi
20. kudret elinden üç ta'ām geldi
21. soruñ ahmede çok müşkiller kandırdı
22. kandırdı da ol dem
23. süleymān seydullah şaldı da ol dem
24. insāna armağan şaldı da ol dem
25. bir el muhammediñ nalını dönderdi

38a

01. vardı kırklara irişdi muştafa
02. açıldı kapular ol hātt-ı şafā
03. kudret elinde ol şafi bafā
04. cümlesini bir dāneden kandırdı
05. urıldı birleşdir cümleden akdı
06. kırklar ile muhammed şimāha kalkdı
07. melekler feriştahlar gökyüzin tutdı
08. dülbend ile pāre pāre böldirdi
09. pīrim hatāyinem eydir varınca

10. mihrāciñ utlı olsun diyüb gelince
11. muammed ‘alī de hātemin görince
12. ol dem özini temannāhe indirdi
13. nefes
14. devr idüb gezerken dār-ı dünyāyı
15. badād diyārını ondıı urnam
16. köhneli ehrinde fatma anayı
17. anlardan makāmını aldı mı urnam
18. biz de aıralım bizden uluya
19. irār virdi irār aldı velīye
20. necāh deryāsında imām ‘alīye
21. ol dergāha yüzler sürdi mi urnam
22. [...] avcı yayar idi zamānda
23. mertebesin buldı uçma avında
24. ılsım mı erenleri cem‘inde
25. ırları dārına urdi mı urnam

38b

01. kerbelā uruf-ı ehīd evrimiz
02. hadan adın yokdır alkub yurdımız
03. imām hüseyn anı urımız

04. şehīdler ser-dārın görđiñ-mi ÷urnam
05. sivasda eyyübiñ niķābın ķaldır
06. eyyübiñ teninde iki ķurt vardır
07. biri ipek yayar biri baldadır
08. anlarıñ sırrına irdiñ-mi ÷urnam
09. veysel ķara dirler yemen iline
10. serim ķurbān olsun anıñ yoluna
11. mehdī çıķdı dirler hırķa yolunda
12. kaçan zuhūr itdi görđiñ-mi ÷urnam
13. hüseynim haķķa varmadıñız mı
14. ‘özri kendi öziñizde bulmadıñız mı
15. babālı gör göre varmadıñız mı
16. yoksa kılāvuzı yordıñ mı ÷urnam
17. nefes
18. gül deyü çekdigim diken cevridir
19. gül deyüb dikene tađlatmañ beni
20. haķķ rehber iseñ toğrı yol göster
21. ķorķdıđım pīrlere uđratmañ beni
22. mü‘mīniñ kalbinde ikilik yokdır
23. pīr yemek nefesi ‘arşā direkdir
24. yol bir ķadīm yoldır menzil ‘ıraķdır

25. kahtlık çöllerde şuşatmañ beni

39a

01. ikilikten kaqđık birliğe bitdik

02. cem‘-i ihsān oldık bir dilden ötdik

03. bağçe güllerin tebriz yabdık

04. eyüb dallarını tağlatmañ beni

05. p̄irim hatāyinem du‘ā kılınur

06. her ne ararsañ şehrimizde bulunur

07. bize kısmet haqqdan virilür

08. gideniñ ardından ađlatmañ beni

09. nefes

10. ay ile arslānı gördim sırrımda

11. haqqıñ qandilinde buyurđı ‘alī

12. şöhbete küstāhlık olmasiñ diye

13. sitāmı qanbere buyurđı ‘alī

14. ‘alīm kitābını açdı yāle rast geldi

15. ağiret azığını çoğmiş bildi

16. hıızır beni andı gurūfe andı

17. uyurđı erleri uyardı ‘alī

18. ‘alīm kałkđı dün namāzına tırdı

19. alnıñ şu‘lesi minbere urdı

20. hüseyn gurūf oldu ödünceh çaldı
21. kayırdı kanberi everdi 'alī
22. gökçedir gözleri şarıdır bir kişi
23. yezīd başı kesmek anlarıñ işi
24. cümle meydāndaki kuşlarıñ başı
25. urdı alay tuğun devirdi 'alī

39b

01. 'alīm kılkdı kablān şehrine vardı
02. alnı kızdığından cömertlik itdi
03. hırkasını biñ bir aqçeye şatdı
04. yetmiş üç konuğıñ toyurdu 'alī
05. geldi bir kesik baş gözyaşı dökdi
06. düldüle bindi de destine geçdi
07. haykırdı da devin üstüne düşdi
08. zül-fikārı kınından sıyırdı 'alī
09. pīrim hatāyinem ben de okuram
10. hayvān olanları süriñ nekire
11. cum'a günü öksüz ile faķire
12. ton gömlek bicdi de keydirdi 'alī
13. nefes
14. allah allah didik çekildik dāra

15. edeb erkān bize ʔođrı yol oldu
16. zebānīler geldi su‘āl ʔormađa
17. yardımcımız ʔāh-ı merdān ‘alī oldu
18. dāra ʔalkdı meleklerin hepsi
19. anda mü‘mīnlerin ʔađđa ʔapusu
20. ʔarşudan görindi cennet ʔapusu
21. ʔađđın emriyle bize gel oldu
22. bir ʔapu açıldı içerü girdim
23. ʔađđ nizām terāzi ʔurılmış gördim
24. bir ayak üzere biç salat ʔurdım
25. ʔızdı iliklerim anda ʔal oldu

40a

01. ʔıldan bir köbri ʔurmuşlar geç diye
02. ‘alīden bir ʔolı geldi iç diye
03. ‘ilm bir muşda urdı geç diye
04. uğradım idi ʔozlı yol oldu
05. pīrim hatāyinem ‘ālemler ʔāhı
06. alnına gün ʔođmuş günler māhı
07. pīrimin dizārını görsem bir dağı
08. yatağım ʔurađım gülli var oldu
09. nefes

10. günāhımı aldım da meydāna geldim
11. eliñ kanda ise el imān mürüvvet
12. günāhım çok ise özümde buldım
13. eyzān
14. hey erenler benim yüzüm yerededir
15. yüzüm yerde ise qalbim dardadır
16. imān nerede ise ikrār oradadır
17. eyzān
18. erenlerden bağlı kapu açıldı
19. müşkil olan müşkilinden seçildi
20. qan ideniğ günāhından geçildi
21. eyzān
22. aq gül de muḥammed ‘alīniğ alını terinden
23. kerem muḥammedden mürüvvet ‘alīden
24. biz de bunu böyle gördik uludan
25. eyzān
26. hey erenler yerdeki yüzi başmazlar
27. cāndan olan muḥammedti kesmezler
28. bir suç ile bir qardaşı aşmazlar
29. eyzān

01. p̄irim hatāyinem şerbet içmiş ayılmaz
02. alnımıza yazılan yazı bozulmaz
03. mürüvvet diyen ol p̄irime kıyılmaz
04. eyzān
05. nefes
06. haqq muhammed ‘alī üçi de nürdür
07. kaçan çağırsam üçi de birdir
08. evliyā sürdiği bir toğrı yoldır
09. söyleyen muhammed söyleden ‘alī
10. ili müşāhib birbirinden gönül ayırır
11. felek anı temelinden devirir
12. şeyh şāfī yolunda böyle buyurır
13. eyzān
14. iki müşāhib birbirine dimezse belī
15. cehenneme gider onların yolu
16. onlara şefā‘at eylemez ‘alī
17. eyzān
18. iki müşāhib birbiriniñ kalbinden döne
19. onları atarlar bir işsiz hāne
20. vara cehennemiñ nārında yana
21. eyzān

22. iki müşāḥīb birbirinden bezilür
23. ḥaḳḳıñ defterinde la'net yazılır
24. balı alınmış arı gibi çağırışur
25. eyzān

41a

01. aşnāsız varan iki dinlidir
02. ḳardaşa varan ḥaḳḳa ḳanlıdır
03. evliyā sürdiği bir toğrı yoldır
04. söyleyen muḥammed söyleden 'alī
05. nefes
06. ṭurnam ne diyārdan geldiñ yalıñız
07. on iki imāmlara uğrar yolıñız
08. şamlı belden aşdıñız mı ṭurnalar
09. hele ṭurnalar
10. bizim evlerimiz ġā'ibde sırda
11. yezīdiñ gözine çekildi perde
12. tıflis dirler ala şamlı bir köyde
13. üç-gün mihmān [...] ḳalıñ ṭurnalar
14. güzeli şorarsañ uşuldır büyü
15. ḳaradır ḳaşları ṭatlıdır dili

16. egilseñ muḥammed kalksañ yā ‘alī
17. ‘alīden bir ḥaber viriñ ṭurnalar
18. ḥayāl ḥayāl olmış dostuñ illeri
19. aqçe kuğum şoğunurđ selāmları
20. çoqđan berü gelmiyor selāmları
21. egleniñ de ḥaber viriñ ṭurnalar

41b

01. pīrim hatāyinem söylenür adıñ
02. erenler yanında lezzetiñ dadıñ
03. biñ toqşanda bir sevdāya uğradım
04. ne oldığım bilemedim ṭurnalar
05. nefes
06. şabāhıñ zühdünde niyāz eylerken
07. teñriniñ aslanı ‘alīyi gördim
08. zül-fikār elinde düldül altında
09. kanberıñ elinde tolıyı gördim
10. balıklar oynaşur balkan gölünde
11. kumrılar çağırışur imrān dalında
12. böyle ḥarāb bağ mı olur bağvand ilinde
13. güli var dikensiz çalıyı gördim
14. üçleriñ devesini yediler yeder

15. yediler kırklara olmuş kaçar
16. hazret-i 'alîniñ sancağını çeker
17. sancağını çeken pîrleri gördim
18. pîrim hatâyinem biz de bu târike
19. okur 'aşk kitâbını yazar 'ârife
20. toğsan biñ evliyânıñ gurûfi
21. okuyub da yazan erleri gördim
22. nefes
23. her şabâh her şabâh kalkar bakarım
24. yedi yıldız bir yerde dirilüb turır
25. günâhım çok korkısını çekerim
26. defterim bir yerde dürilüb turır

42a

01. yedi yıldız dirler biri terâzi
02. ülkere karışdı gitdi birazı
03. korkısını çekdigim mîzân terâzi
04. terâzi kalbde kurulub turır
05. sekiz dirler ol cennetiñ kapısı
06. eşigine yaşlanan yıkmaz yapusını
07. korkısını çekdigim sırâţ köbrisi
08. köbriler kalbde kurulub turır

09. felek bize itdi bir oyun
10. degme yigitlere virmedi payını
11. boynuzlu koyundan boynuzsuz koyun
12. ahiretde hakkinı dileyub turır
13. pirim hatayinem talib olanlar
14. dirilub de hakc cem'ine gelenler
15. muhammed 'aliyi candan sevenler
16. muhammede mühr virilub turır
17. nefes
18. gönül bizi bir sevdāya düşürdi
19. çekmişim 'aşıklık tağlar aşırđı
20. bir cān bağışlı 'aqlım şaşırđı
21. 'aqlım hevālara ağmasa bārī
22. serseri gezerdim aradım buldım
23. bir gülünü dirmeden şararub şoldı
24. özendim de geldim bir hayāl oldım
25. hayālim ne oldığı bilinse bārī

42b

01. muhabbet gülinden kanmayan sırdır
02. yār derdine dermān bulması zordır
03. engel ara yerde bir ağyārdır

04. engeller sözine uymasa bārī
05. arı lebin daldan dala konarsıñ
06. yetmiş biñ āyete delīl olursıñ
07. balıñ tamuzlıgını nereden alursıñ
08. anlayub da bu ma'nāyı yazmalı
09. anlayub da bu ma'nāyı yazmalı
10. herkesıñ 'ameline göre kabrini kazmalı
11. yedi padişāhlık yeri gezmeli
12. kendine münāşib yāri bulunca
13. kul hüseyinim müşkil oldu işimiz
14. dost yolına kırbān kıdıķ başımız
15. yeñi buldıķ menendimiz işimiz
16. ayrılık günlerini görmesem bārī
17. nefes
18. aşub aşub giden yollarım tuman
19. ağırdır zincirim hāllerim yamān
20. yardımcımız olsun on iki imām
21. güzel şāha giden yollar budır bu
22. ğaflet gömlegin giyerim öñüme
23. bir melūllik düşdi ğarīb göñlime
24. halka hālimi 'arz eylesem çārene

25. ben selimi arışdırdım ırmaĝa
26. aub aub bir ‘ummānın bulmaĝa
27. ul hūseyinim ider efendisin bulmaĝa
28. gūzel řāha giden yollar budır bu

43a

01. pīrim hatāyinem ekerdim odan
02. ādir mevlām hālāř ile bu dertden
03. derdimiņ dermānını isterim hādan
04. derdimiņ dermānını vir allah allah
05. nefes
06. ‘alīm ‘alīm didim ‘alīm gelmedi
07. ‘aceb ‘alī daha yemende mi ki
08. dertli yūregime dermān olmadı
09. ‘aceb ‘alī daha yemende mi ki
10. ‘alīm ūstümüze yaydı yolları
11. dōrt yaĝız aldı sefīl ulları
12. selāmın gōtūrőiņ seher yelleri
13. ‘aceb ‘alīm daha yemende mi ki
14. cesed seni ūlmeyince yumazlar
15. refīki ūlmeyince lomaņ yimezler
16. ‘alīm bizi bōyle buņda omazlar

17. 'aceb 'alī daha yemende mi ki
18. yemen illerinde biten ħurmalar
19. el aldırub divānına urmalar
20. selāmını götürsiñ telli urnalar
21. 'aceb 'alī daha yemende mi ki
22. saña niyāzım var famatü'l-zehrā
23. yetiş 'alīm yetiş biz aldık söyle
24. sefīl ullarıña meramet eyle
25. 'aceb 'alī daha yemende mi ki

43b

01. nefes
02. an seer vatinde esen yeller
03. geldi avıdı-mı Şu uzak yollar
04. gel divānda söyleelim yā mūsā
05. gel divānda söyleelim yā mūsā
06. on birinde civān Şandım ben seni
07. büyüdün de terk idiyon sen beni
08. on iki imāmlara Çaldım ben seni
09. eyzān
10. alsın arbsın eli ardına yetsin
11. iidenler Őofrana atmasıñ

12. yevmü'l-kıyāmetde işiñ bitmesin

13. eyzān

14. 'ālem ile 'ālem ideñ yār idiñ

15. seniñ ile ikrār imān bir idiñ

16. tā [...] sen benimsinñ dir idiñ

17. eyzān

18. rehber düşküni böyle mi olur

19. müşāhib düşküni imānsız olur

20. kelle koltuğunda meydāna gelür

21. eyzān

22. müşāhibdir müşāhibinñ yemişi

23. inkār itdi elli dirhem gümüşi

24. haqq rāzı olmasınñ tutdıñ işi

25. eyzān

26. ulu şular ulu aṭalar

27. başımızdan eksik degil qaralar

28. ḥatır şayub sitām urmayın dedeler

29. eyzān

44a

01. pīrim hatāyinem neler diyeyim

02. başıma geleni birbir diyeyim
03. yarın kıyāmetde da'vā itmeyeyim
04. eyzān
05. nefes
06. eyzān
07. pīrim hatāyinem neler diyeyim
08. başıma geleni birbir diyeyim

DİZİN

Dizin çalışmamızda metinde geçen kelimeleri alfabetik olarak sıradık. Sıralanmış kelimeleri isim ve fiil olarak gösterip kelimelere gelen ekleri gösterdik. Terkip halindeki kelime gruplarını gösterdik. Kelimelerin anlamlarını metinden hareketle Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, Derleme Sözlüğü, Tarama Sözlüğü, Genel Türkçe Sözlükten yararlanarak belirttik.

A, 'A, Ā

'**āb** Far. Su.

ā. +ile 6b/16

āb-ı kevser Far. + Ar. Kevser suyu.

ā. 27a/27, 33b/20

āb-ı zemzem Far.+Ar. Zemzem kuyusunun suyu.

ā. +inden 26b/15

ābā Baba.

ā. 20b/23

'**abā** Ar. Yünün dövülmesiyle yapılan kalın ve kaba kumaş. Bu kumaştan yapılmış yakasız ve uzun üstlük. Bu kumaştan yapılan ve dervişlerce giyilen hırka. Kepenek.

'a. 27b/06, 27b/10

'**abdāl** Ar. Gezgın derviş.

'a. 2a/16,12a/02

'a. +ım 10b/22, 27b/18, 29b/09

ābdest Far. Namaz için din icabına göre el, ağız, burun, yüz; dirseklere kadar kolları ve aşikkemiği üstüne kadar ayakları yıkama, kulaklara, boyuna ve başa meshetme.

ā. +im 21b/10

'**acāyib** Ar. Çok tuhaf şey, anlaşılmaz.

'a. 25b/32

'**aceb** Ar. Acaba, hayret, gariplik, şaşılacak şey.

'a. 43a/07, 43a/09, 43a/13, 43a/17, 43a/21, 43a/25

acı Bazı maddelerin dilde bıraktığı yakıcı duyu, tatlı karşıtı.

a. 32a/15

a.+ dır 9b/20

aç- Açmak. Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek.

a. 23b/15, 28a/27, 33b/15, 34a/18

a.-ar 9b/15, 11b/19

a.-dı 37b/14, 39a/14

a.-ub 8a/09, 19b/17

acıl- Açılmak.

a.-an 36b/05

a.-dı 5b/16, 21a/24, 38a/02, 39b/22, 40a/18

a.-mıdır 15b/24

a.-sın 22a/06

ad Ad, isim.

a.+ı 26b/23,

a.+ım 28b/07, 29a/18, 31a/07

a.+ın 9b/24, 38b/02

a.+ımı 23b/22, 26a/08, 26b/24, 27a/03

a.+ıñ 41b/01

‘adağ Adanılan şey, nezir.

‘a+lar 31a/07, 31b/04, 32a/09

ādem Ar. Dünyadan ilk yaratılan adam. İlk peygamber. İnsan. Adam.

ā. 1b/12, 6a/16, 10b/5

ā.+i 20b/19

ā.+e 34a/8

adım Yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri.

a. 31a/11

‘aduv Ar. Düşman, hasım.

‘a+ın 26a/8

‘afv Ar. Suçunu bağışlama. Özür dileme. Birini vazifesinden uzaklaştırma.

‘a. 31b/1, 32a/6

afyonkarahişār Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde İç Batı Anadolu Bölümü'nde yer alan bir ildir.

a. 8a/18

ağ- Yükselmek, yukarı doğru çıkmak.

a.-dı 19a/10

a.-masa 42a/21

ağac Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

a.+ı 28a/03

ağır Ağır. Tartıda çok çeken, hafif karşıtı. Çapı, boyutu büyük.

a. 32b/06

a.+dır 42b/19

ağız Ağız. Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başladığı organ.

a. 31b/14

ağla- Ağlamak. Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek.

a.-dı 7a/11, 7a/15, 7a/19, 7a/23, 8a/01, 35b/12

a.-ma 29b/14

a.-r 21a/26, 33a/19

a.-rım 1a/06

a.-sın 32b/07, 32b/09, 32b/13, 32b/17, 32b/21, 32b/25, 33a/04

a.-yub 1b/04

ağlat- Ağlamasına yol açmak.

<p>a.-tmañ 39a/08</p> <p>a.-tmasıñ 6a/06</p> <p>a.-tsañ 14b/15</p> <p>ağrı Ağrı. Vücutun herhangi bir yerinde duyulan şiddetli acı.</p> <p>a.+sını 22b/06</p> <p>ağu Ağı. Zehir.</p> <p>a. 3b/10, 28b/06</p> <p>a.+nuñ 26b/22</p> <p>ağyār Ar. Gayrılar, başkalar, yabancılar</p> <p>a.+dır 42b/03</p> <p>ağz bkz: ağız</p> <p>a.+ı 31a/10</p> <p>a.+ımızıñ 31b/14</p> <p>a.+ına 35a/15, 37b/17</p> <p>a.+ında 25b/12</p> <p>ah Sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi vb. duygular anlatan bir söz. Ah, yazık.</p> <p>ā. 17b/18, 30b/03</p> <p>ā.+la 37a/28</p> <p>‘ahd Ar. Söz verme. And, yemin. Devir, zaman, gün.</p> <p>‘a. 28b/23</p> <p>a.+inde 24a/27</p> <p>‘ahd-i imān Ar. İman yemini.</p>	<p>‘a. +ım 5a/04</p> <p>añir Ar. Son, sonraki, en sonra.</p> <p>a. 9b/25, 30a/23, 33a/22</p> <p>añiret Ar. Öbür dünya, Öteki dünya.</p> <p>a. 19a/19, 39a/715</p> <p>a.+e 12b/20</p> <p>a.+de 31b/10, 32a/9, 32a/17, 33a/2, 42a/12</p> <p>añmed Ar. Methedilmiş olan. Erkek adı.</p> <p>a. 8a/19, 15b/26</p> <p>a.+e 37b/21</p> <p>añşam Akşam. Gündüzün son ve gecenin ilk saatleri, akşam vakti, akşamleyin.</p> <p>a. 4a/06</p> <p>‘ā’il Ar. Ailesini besleyen. Kalabalık bir ailesi olan.</p> <p>a.+dır 24b/22</p> <p>aķ Kar, süt vb.nin rengi, beyaz, kara ve siyah karşıtı. Temiz. Dürüst.</p> <p>a. 11a/05, 26b/16,</p> <p>a.+dan 24a/16</p> <p>a.+dır 18b/19</p> <p>aķ- Sıvı maddeler veya çok ince taneli katı maddeler bir yerden başka bir yere doğru gitmek.</p> <p>a.-an 10a/13, 33a/20, 37b/07</p>
--	--

a.-dı 38a/05

a.-ıdırsa 17b/11

a.-ıyor 1a/08

a.-ıyori 18a/13

a.-ub 42b/26

aķıt- Akmasını sağlamak, akmasına yol açmak, dökmek.

a.-dılar 26b/28

a.-dım 6a/7, 28a/19

a.-maya 32a/15

aķçe Küçük gümüş para. Her tür madenî para, akça.

a. 40a/22, 41a/19

a.+si 3a/06

a.+ye 39b/03

‘**ākıl** Ar. Akıllı kimse.

‘**ā.** 1b/07

‘**akl** Ar. Akıl, us.

‘**a.** 29b/02

‘**a.+ım** 20a/29, 42a/20, 42a/21

al Kanın rengi, kızıl, kırmızı.

a. 13b/17, 20a/07, 24a/08, 26a/21, 26a/28,

al- Almak. Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

a. 12a/22, 19a/28, 22a/3, 33b/17

a.-amadım 32b/08

a.-an 2a/06, 13a/11

a.-anlar 36b/16

a.-dı 7b/16, 30a/04, 37a/10, 43a/11

a.-dığın 26b/06

a.-dılar 7a/12

a.-dım 15b/08, 37a/14, 40a/10

a.-dıñ 27b/14, 27b/18, 27b/19, 34b/6, 34b/10, 38a/17, 38a/19

a.-ınmış 24b/10

a.-ma 19a/26, 36a/03, 36a/05, 36a/09, 36a/17, 36a/21

a.-mağ 36b/18

a.-maz 23a/9, 30a/03

a.-mışlar 24b/03

a.-ub 12b/06, 19b/13

a.-ur 25b/17

a.-ursın 42b/7

aldır- Alma işini yaptırmak.

a.-ıncağ 13a/05

a.-ır 23b/23

a.-ırlarsa 21b/10

alın- Alma işi yapılmak.

a.-mış 21b/10, 40b/24

alun- bkn. alın-

a.-suñ 33a/17, 33a/25

ala Karışık renkli, çok renkli, alaca. Açık kestane renginde olan, ela (göz).

a. 13b/14, 41a/12

a'lā Ar. Yüksek. Yüce.

a.+dır 18a/19

'alā Ar. Üst, üzere.

'a. 16b/02, 16b/03, 16b/04, 16b/05, 16b/06, 16b/07, 16b/08, 16b/09, 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 16b/16, 16b/17

alay Herhangi bir törende veya gösteride yer alan topluluk. Genellikle üç tabur ve bunlara bağlı birliklerden oluşan asker topluluğu.

a. 39a/25

ālāy Far. Alay.

ā.+dan 21a/22

alçağ Alçak. Yerden uzaklığı az olan, yüksek karşıtı.

a.+a 19a/06

'ālem Ar. Dünya, cihan.

'ā. 10b/07, 43b/14

'ā.+de 13b/08

'ā.+i 14a/13, 25a/03, 27b/15, 31b/18, 32b/01

'ā.+iñ 28a/18

'ā.+ler 21a/28, 40a/05

'ā.+leri 21a/01

ālet Bir el işini veya mekanik bir işi gerçekleştirmek için özel olarak yapılmış nesne.

ā.+i 6a/14

'aleyhim Ar. aleyh kelimesinin cemi ve tesniye şekli.

'a. 16b/18

alın Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

a. 34b/24

'alī Ar. Ebu talib'ih oğlu ve Peygamberimizin damadı ve amcazadesi, dördüncü halife.

'a. 2a/18, 3b/03, 4a/02, 4b/15, 5a/03, 5a/05, 5a/09, 5a/13, 5a/17, 5b/03, 5b/18, 7a/15, 7a/23, 7b/01, 7b/08, 8b/04, 8b/12, 9a/73, 9a/13, 9a/17, 9a/21, 10b/4, 12b/18, 13a/18, 14b/07, 14b/09, 14b/13, 14b/17, 14b/21, 14b/25, 15a/04, 15a/08, 15a/11, 15a/13, 15a/717, 15a/21, 15a/25, 15b/04, 15b/20, 16b/20, 17a/01, 17a/04, 17a/05, 17a/08, 17a/09, 17a/16, 18a/24, 18a/26, 18a/30, 18b/04, 18b/08, 19b/07, 20a/14, 20a/24, 20b/21, 22b/03, 22b/05, 23a/04, 23b/25, 25a/72, 25b/73, 25b/05, 27a/03, 27b/16, 28a/21, 28a/25, 28b/01, 28b/03, 30a/22, 30a/23, 30a/25, 31a/14, 31a/19, 31b/15, 31b/18, 34b/23, 35a/03, 35a/05, 35b/22, 36b/11, 36b/12, 37a/27, 38a/11, 39a/11, 39a/13, 39a/17, 39a/21, 39a/25, 39b/04, 39b/08, 39b/12, 39b/17, 40b/06, 40b/09, 40b/16, 41a/04, 41a/16, 43a/07, 43a/09, 43a/17, 43a/21, 43a/25

'a. +de 17b/05,

‘**a. +den** 25b/19, 26b/10, 35a/18, 37a/18, 40a/02, 40a/23, 41a/17

‘**a.+dir** 1b/18, 3b/03, 3b/07, 6b/05, 7b/09, 7b/13, 7b/17, 7b/21, 8a/04, 8a/08, 8a/12, 8a/16, 9b/04, 19a/03, 19a/05, 19a/09, 19a/13, 19a/17, 19a/21, 19a/25, 19a/29, 26b/20, 28a/18, 30a/07, 30a/09, 30a/13, 30a/17, 30a/21, 34a/11, 34b/03, 36a/06, 36b/25

‘**a.+m** 7a/20, 7b/01, 9a/06, 9a/10, 9a/14, 9b/06, 13a/01, 14b/12, 26b/01, 27a/21, 29b/08, 35a/16, 39a/14, 39a/18, 39b/01, 43a/06, 43a/10, 43a/13, 43a/16, 43a/23

‘**a.+niğ** 3a/08, 6b/03, 8a/15, 10a/03, 12a/18, 13b/03, 15a/06, 17b/03, 20a/03, 20b/14, 20b/22, 22a/13, 26a/28, 26a/30, 26b/04, 26b/08, 26b/12, 26b/16, 33a/12, 33b/07, 33b/10, 33b/23, 35b/16, 36a/23, 37a/20, 37b/19, 40a/22

‘**a.+niğdir** 21a/11, 21a/13, 21a/17, 21a/21, 21a/25, 21a/29

‘**a.+siğ** 4b/05, 12a/10

‘**a.+ye** 11a/04, 14a/12, 15b/10, 16a/02, 30a/15, 36b/24, 38a/20

‘**a.+yi** 1a/01, 2b/10, 15a/22, 23b/14, 41b/07, 42a/15

‘**alīyyā** Ar. Ya Ali.

‘**a.** 17a/02

‘**alīyyü’l-murtażā** Ar. Yüksek, büyük, necip, meşhur, ünlü. Ar. Hz. Ali’nin lakabı. İrtiza edilmiş, beğenilmiş, seçilmiş.

‘**a.** 16b/04

‘**alīyü’n-nākī** Ar. On iki İmamdan onuncusu.

‘**a.** 16b/15, 36a/15

‘**a.+niğ** 22b/23

allah Ar. Tanrı. Tasdik işareti. Yemin.

a. 7a/04, 7b/08, 7b/10, 8a/07, 8b/04, 9b/04, 12b/10, 13b/10, 13b/15, 16b/02, 16b/03, 16b/04, 16b/05, 16b/06, 16b/07, 16b/08, 16b/09, 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 16b/16, 16b/17, 16b/18, 16b/19, 16b/20, 17a/03, 17a/05, 17a/06, 17a/07, 22b/03, 22b/05, 23a/04, 25b/05, 26a/07, 26a/09, 26a/013, 26a/021, 26a/025, 28a/021, 28a/025, 31a/02, 31a/05, 31a/12, 31a/17, 31b/07, 32a/02, 39b/14, 43a/04

a.+dır 14b/01

a.+ım 8b/02, 16b/02, 30a/06

a.+um 16b/02, 16b/03, 16b/04, 16b/05, 16b/06, 16b/07, 16b/08, 16b/09, 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 16b/16, 16b/17

allahü ehad Ar. Allah’ın her bir şeyde kendine ait birlik tecellisi.

a. 13b/17

allahü’ş-şamed Ar. Her şeyin kendine muhtaç olup, kendisi hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan. Pek yüksek, daim.

a. 13b/18

aln Alın. Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü. Bazı şeylerin önü, ön yüzü. Karşı. Bir ocakta her türlü ayak, galeri, baca, kuyu ve yolun ilerletilmekte olan yüzeyi.

a.+ı 39b/02, 40a/22

a.+ımıza 40b/02

a.+ımızda 29b/18

a.+ına 40a/06

a.+ından 26b/11

a.+ımı 8a/04

a.+ını 26b/12, 39a/19

alt Bir şeyin yere bakan yanı, üst karşıtı.

a.+ı 2b/09, 2b/13

a.+ına 8b/03, 8a/05, 29a/29

a.+ında 6b/06, 29b/07, 41b/08

alt- Atmak. Bir cismi bir yöne doğru fırlatmak.

a.-dılar 5b/08

altı Beşten sonra gelen sayının adı.

a. 19b/16, 26b/03

altmış Elli dokuzdan sonra gelen sayının adı.

a. 11a/11, 19b/16, 26b/03

altun Atom sayısı 79, atom ağırlığı 196,9 olan, 1064 °C'de eriyen, kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element.

a. 3a/06

amān Ar. Eminlik, korkusuzluk. Bağış, bağışlama.

a. 12a/03, 23b/25

‘**amel** Ar. İş. Niyet.

‘**a.** 27a/12

‘**a+in** 27a/13

‘**a.+ine** 42b/10

ammā Ar. Ama.

a. 32/24

aḡ- Birini veya bir şeyi akla getirerek sözünü etmek veya onu düşünmek, zikretmek, hatırlamak.

a. 32a/02

a.-dı 27a/02, 37b/15, 39a/16

a.-dın 9b/23

a.-dır 27a/16

ana Anne.

a. 6b/8, 20b/22, 26b/07, 33a/18,

a.+dan 5a/11, 20b/18, 29b/20

a.+m 20b/01

a.+mız 33a/19

a.+nın 20a/06, 28a/6

a.+sı 27b/27, 35b/24

a.+ya 9b/23

a.+yı 38a/16

‘**anber** Ar. Ada balığının bağırsaklarında toplanan yumuşak, yapışkan ve misk gibi kokan, kül renginde bir madde. Güzel koku. Güzellere saç.

a. 26b/04

ancağ Yalnızca anlamında, sınırlama bildiren bir söz.

a. 11a/9

ağla- Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak.

a.-yub 42b/08, 42b/09

ara İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, aralık, boşluk, mesafe.

a. 42b/03

a.+da 26a/12

a.+dan 24a/7,

a.+ya 33b/18

ara- Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak.

a.-dım 3a/16, 26b/14, 42a/22

a.-rsağ 12b/12, 34a/03, 34a/09, 39a/06

a.-yanlar 24a/15

a.-yı 24a/14,

a.-yub 13a/10,

‘arab Ar. Irak, Şam, Ceziret-ül-Arab, Hicaz, Yemen ile Mısır’da ve Afrika’nın şimalinde bulunan semitik kavmin umumi adı.

a. 19a/12, 19a/16, 20a/28, 20a/30

‘arāfat Ar. Hacıların Kurban Bayramı'nın arife günü toplandıkları Mekke'nin doğusundaki tepe.

a. 20b/09

ard Art, arka.

a.+ı 36a/28

a.+ına 43b/10

a.+ından 39a/08

ardic Servigillerden, güzel kokulu yapraklarını kışın da dökmeyen, yuvarlak kara yemişleri ilaç olarak kullanılan bir ağaççık.

a.+ıñ 11b/22

arı Zar kanatlılardan, bal ve bal mumu yapan, iğnesiyle sokan böcek.

a. 40b/24, 42b/05

a.+dan 12b/22, 12b/24

arıt- Temizlemek, temiz duruma getirmek, paklamak.

a.-dı 10b/11

‘arīf Ar. Bilen, bilgili irfan sahibi.

a. 24b/14

a.+e 41b/19

arğa Bir şeyin temel tutulan yüzünün tam ters yanı, ön karşıtı.

a.+larında 19b/10

armağan Birini sevindirmek, mutlu etmek, onurlandırmak, kutlamak için veya anı olarak verilen şey, hediye, dürü.

a. 37b/24

arslān Kedigillerden, Afrika'da ve Asya'da yaşayan, erkekleri yeleli, yırtıcı, uzunluğu 160, kuyruğu 70 santimetre ve ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü bir tür memeli, aslan.

a. 9b/06, 17b/16, 35a/12, 37b/16

a.+ı 2a/03, 20b/21, 35a/14, 39a/10

a.+ım 14a/12

arş Ar. Çardak, çadır. Cumba, kafes. Çatı, dam. Dokuzuncu gök. Taht.

a. 17a/11

a.+a 14a/02, 38b/23

arşullah Ar. Allah'ın arşı.

a. 6b/21

a.+a 35a/15

arş-u a'lā Ar. Göğün en yüksek tabakası.

a. +da 2a/10

a.+ya 9b/06

arşun Yaklaşık 68 santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü.

a. 20b/20

art- Çoğalmak.

a.-a 31a/07

a.-ırvire 32a/06

a.-ıyori 18a/05

arż Ar. Bir büyüğe sunma, gösterme, bildirme, önüne koyma.

a. 13a/02, 42b/24

arżü Far. İstek, dilek. Heves.

ā.layub 31a/10

aş- Bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştirip sarkıtmak. Bir kimseyi boğazından ip vb. geçirip sallandırarak öldürmek, idam etmek.

a.- mazlar 40a/28

aşıl Gerçek, esas.

a.35a/23

asker Ar. Er.

a.+i 25a/14

a.+e 25a/19

askerī Ar. İsnâaşeriyye Şîası'nın on birinci imamı.

a. 2a/20, 3b/20, 34a/21

a.+nde 15b/23

a.+ni 4b/18

a.+ye 12b/03

a.+yem 8b/15

aşlā Ar. Hiçbir vakit.

a. 4b/18, 34b/19

aşlı bkz: aşıl

a. +nı 34a/16

aş- Yüksek, uzak veya geçilmesi güç bir yerin öte yanına geçmek.

a.-dınız 41a/08

a.-ırdı 42a/19

a.-ub 42b/18

aşağı Bir şeyin alt bölümü, zir, yukarı karşıtı.

a. +dan 9a/02

‘āşık Ar. Birine, bir şeye tutkun, imre, emre.

‘ā. 15b/26, 23a/22, 24b/15, 34a/02, 35a/04, 35a/22

‘ā+a 25b/15

‘ā.+ı 15b/01

‘ā+ından 15b/2

‘ā+lik 42a/19

‘aşk Ar. Sevgi.

‘a. 4b/14, 17a/18, 25b/06, 33a/14, 41b/19

‘a.+a 1b/05

‘a+ı 19a/15

‘a.+ı 3a/16, 4b/03, 12b/12, 21a/5, 24b/18, 24b/22, 26a/23, 27a/19, 29b/10

‘a.+ına 5b/03, 8b/06, 8b/08, 11b/04

‘a+ına 18b/03, 18b/25

aşnā Far. Tanıyan, yabancı olmayan.

a.+sı 4a/12

a.+sız 41a/01

aşır- Yüksek veya geçilmesi güç bir yerin üstünden diğer yanına geçirmek.

a. 31a/21

at Atgillerden, binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül.

a. +ı 25a/10, 28a/25, 28a/09

a.+ına 26/23

atlu Atı olan.

a. 6a/15, 16a/24, 36a/20

at- Bir cismi bir yöne doğru fırlatmak. Rastgele bir kenara koymak.

a.-ar 11b/22

a.-arlar 40b/19

a.-dı 7a/20, 9a/18, 35a/07

a.-dılar 35b/15

a.-ıldı 18b/01, 18b/21

a.-mayalım 16a/12

ata Baba. Dedelerden ve büyük babalardan her biri. Kişinin geçmişte yaşamış olan büyükleri.

a. 6a/16

a+nı 5a/11, 9b/23

a.+dan 10b/10, 20b/18

a.+m 20b/01

a.+sı 20a/16, 20a/24

aşa bkn: ata.

a. 43b/26

āteş Far. Od, hararet, kızgınlık.

ā.+i 9a/19, 28a/22

a‘ṭaynā Ar. ‘Biz verdik.’ Anlamında söz.

a. 18b/13

āvāz Far. Ses, seda.

ā.+ı 15a/12

ā.+ın 37b/19

avcı Avı kendine iş edinen kimse.

a. 9b/16, 11b/20

avuc Elin iç tarafı, apaz, hapaz. Elin yarı yumulmuş durumu.

a.+undan 31b/11

ay Yer yuvarlağının uydusu olan gök cismi, kamer. Güzel, parlak, nurlu.

a.+ı 14a/14, 35a/08, 35b/19, 39a/10

ay Art arda gelen iki yeni ay arasında geçen süre. Yılın on iki bölümünden her biri.

a. 33a/08

a.+ında 21a/24

a.+lara 32a/13

ayağ bkn: ayak

a.+a 37a/07

a+ınığ 8a/03, 8a/05

ayağ Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü. Birtakım şeylerin yerden yüksekçe durmasını sağlayan dayak, destek veya bunlardan her biri.

a. 39b/24

‘ayān Ar. Belli, açık.

‘a.+dır 23b/21

āyet Ar. Kur’an’ın herhangi bir cümlesi.

a. 36b/19

ā.+de 11a/08

a.+e 42b/06

ā.+i 20a/29

ayıl- Kendine gelmek.

a.-maz 23b/04, 40b/01

ayır- Bölmek. Bir bütünden bir parçayı herhangi bir amaçla bir tarafa koymak, saklamak.

a.-ma 12a/17, 12b/23

ayna Far. Işığın yansıtan, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam, gözğü, mirat.

a. 22a/06

‘aynı Benzer.

‘a.+dır 17a/10

ayır- Bölmek.

a.ığ 3a/10

a.-ma 34a/19

a.-miş 32b/19

ayr- bkn: ayır-

a.-alım 35a/18

ayrı Yalnız, tek başına.

a. 18b/23

ayrıl- Ayırma işine konu olmak.

a.-miş 29b/20, 32b/15

a.-ur 35a/03, 35a/05

ayrılığ bkn: ayrılık

a.+ın 28b/12

ayrılığ Ayır olma durumu.

a. 26b/10, 28b/13, 28b/17, 42b/16

a.-dan 29b/24

ayt- Söylemek.

a.-dı 28b/03

az Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.

a. 12a/04

az- Yara, hastalık etkili, tehlikeli duruma gelmek.

a.-anı 25a/07

a.-ar 1a/18

‘azāb Ar. İşkence, keder.

‘a.+larını 31b/21, 32a/05

azığ Azık. Gereken yiyecek ve içecek şeyler, nevale.

a.-ini 39a/15

‘āzim Ar. Büyük, ulu, iri.

‘ā. 37b/13

‘azrā‘il Ar. Ölüm meleği.

‘a 7a/14, 25b/11

B

bāb-ı hayberi Ar. Hayber kapısı.

b.12a/08

baba Çocuğu olan erkek, peder. Çocuğun dünyaya gelmesinde etken olan erkek.

b.+ niğ 28a/06

babālı Ar. Vefakâr.

b. 38b/15

bacı Kız kardeş.

b.37a/01

bafā Ar. Vefa. Sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı.

b. 22a/11, 22a/15, 22a/19, 22a/23, 22a/27, 38a/03

b.+mı 11b/03, 11b/05

b.+sın 11b/04, 11b/08, 11b/25

b.+ sığ 11b/24

b.+sız 2b/15a

b.+yı 11b/09	bağlı Bir bağ ile tutturulmuş olan.
bağ Bağ, büyük bahçe, bostan.	b.40a/18
b.+ıdır 13a/22, 41b/12	bağr Göğüs.
bağban Far. Bahçıvan, bağcı. Bahçe bekçisi.	b.+ımı 15a/12, 29b/21
b.+ıñ 24b/09	bağvand Bağlara bakan kimse, bağ bekçisi. Bağlan.
bağçe Far. Sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen yer.	b. 41b/12
b. 39a/03	bahâne Far. Bir şeyin gerçek sebebi gizlenerek ileri sürülen uydurma sebep.
b.+de 24b/08	b. 22b/06
b.+ne 28b/24	bahār Far. İlkbahar.
b.+ nizde 6a/08, 28a/15	b. 25b/29
b.+ nize 28b/15	bağr Ar. Deniz. Büyük göl veya nehir.
b.+ niziñ 6a/18	b. 26b/25
b.+si 3a/08, 14b/24	bağş Far. Bağış. Verme. İhsan.
b.+sinde 22a/14	b. 27b/20
b.+sine 28b/18	bağ- Bakışı bir şey üzerine çevirmek. Aramak. Bir şeyin yüzü bir yöne doğru olmak.
b.+ye 23b/05	b. 15a/05, 34b/04
bağdād Bağdat.	b.-a 14b/03
b. 38a/15	b.an 32b/07, 32b/09
bağla- Bir şeyi bir yere veya bir şeye tutturmak. Dügümlemek.	b.-ar 8a/14, 22a/21
b. 24b/16	b.arım 41b/23
bağlama Üç çift telli olan ve mızrapla çalınan bir saz.	b.-ıñ 26a/22
b.+dır 29a/18	b.-maz 11b/6

b.-sam 15a/04, 33a/21

b.ub 30b/03

bakın- Çevreye göz gezdirmek, araştırmak.

b.-dı 8a/07

baķış Bakma işi.

b.+ııa 27b/15

b.lı 42a/20

bāķī Ar. Tanrı. Daimi, kalıcı. Alt taraf. Artık, artan, fazla.

b. 31b/13

bakır On İki İmâmlar'ın beşincisidir. Dördüncü imam ve Hüseyin'in oğlu olan Ali bin Hüseyin'in oğludur. Ayrıca annesi de ikinci imam Hasan bin Ali'in kızı olan Fatıma bint Hasan el-Müctebâ'dır.

b. 6b/14, 16b/10, 26b/26

b.+a 5b/11, 22b/15, 34a/13, 36a/11

b.+da 4b/13

b.+dır 37a/13

b.+ı 12a/21, 15b/15

b.+ıı 8b/10

bal Bal arılarının bitki ve çiçeklerden topladıkları bal özünden yapıp kovanlarındaki petek gözlerine doldurdukları, rengi beyazdan esmere kadar değişen tatlı, koyu, sıvı madde. Olgunlaşmış incirin, dışına sızan tatlısı.

Ağaçların kabuğundan sızarak pıhtılaşan besi suyu.

b.+dadır 38b/07

b.+ı 18a/13, 40b/24

b.ıı 42b/07

balçık İçinde çeşitli organik maddeler bulunan, genellikle killi, koyu, yapışkan çamur, mil.

b.+a 34b/12

balık Omurgalılarından, suda yaşayan, solungaçla nefes alan ve yumurtadan üreyen hayvanların genel adı.

b.+dan 10b/12

b.+lar 41b/10

balım sultan XVI. yüzyılda Bektaşîliği yeni baştan düzenleyip bilinen hüviyetine kavuşturan mutasavvıf.

b. 12a/10

balқан Balkanlar veya Balkan Yarımadası, Avrupa kıtasının güneydoğu kesiminde, İtalya Yarımadası'nın doğusu, Anadolu'nun batısı ve kuzeybatısında yer alan coğrafî ve kültürel bölgedir.

b. 41b/10

balķı- Parıl parıl etmek, parıldamak, parlamak, (şimşek) çakmak.

b+-r 29b/11

b.-şurdı 12b/14

b+yan 36a/17

bārī Far. Hiç olmazsa, bir kere; hasılı, hülasa.

b. 31b/09, 32a/17, 32b/20, 42a/21, 42a/25, 42b/04, 42b/16

b.sin 32b/16

b.sine 17b/07

b.sini 32b/17

b. +siz 15b/19

baş- Vücutun ağırlığını verecek bir biçimde ayak tabanını bir yere veya bir şeyin üzerine koymak. Bir şeyi, üzerine kuvvet vererek itmek.

b-dım 20b/06

b. -ma 9b/20, 15b/18

b.-mazlar 40a/26

baş İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser. Bir topluluğu yöneten kimse. Başlangıç. Temel, esas.

b. 5a/13, 17b/12, 22b/06, 34b/10, 39b/05

b.+a 1b/07, 23b/12, 29b/25, 36a/19

b.+da 37a/03

b.+dan 25a/08

b.+ı 7a/07, 18b/11, 26b/20, 28a/18, 28a/23, 36a/14, 39a/23, 39a/24

b.+ıma 44a/2, 44a/8

b.+mız 42b/14

b.+mıza 16a/10

b.+mızdan 43b/27

b.+ına 31a/11, 36b/12

b. +ında 1a/04, 11b/15, 20b/14, 26b/21

b.+ını 35b/24

bat- Bir sıvının üstündeyken içine gömülmek. Dünya'nın dönüşü dolayısıyla Güneş, Ay ve yıldız ufku altına inmek. İflas etmek. Kirlenmek.

b.-an 36a/08

batın Ar. İç. İç yüz. Gizli, görünmeyen nesne. Tanrı.

b. 19a/04, 34a/23

b.+da 15b/15, 29b/05, 31a/18, 32a/03

baṭṭal Halk kahramanı.

b. 2a/12, 4b/05

bāzār Far. Pazar, çarşı. Alışveriş. Pazar yeri.

b. 1a/17

beg Erkek adlarından sonra kullanılan saygı sözü. Erkek özel adları yerine kullanılan bir söz.

b.+leriḡ 36a/18

begen- İyi veya güzel bulmak. Benzerleri arasından birini seçip ayırmak.

b.-diler 20a/10

bekçi Bir şeyi veya bir yeri bekleyip korumakla görevli kimse.

b.+miz 31b/09, 32a/17

bekle- Bir iş oluncaya, biri gelinceye değin bir yerde kalmak, durmak. Süre tanımak, acele etmemek.

b.-yen 22b/24

bektaş bkn: Bektaşi

b. 2a/08, 12a/12

bektasi bkn: Bektaşi

b. 17b/06

b.+η 17a/14

bektaşi Bektaşîlik tarikatının kurucusu olarak kabul edilen Türkmen şeyhi.

b. 33b/11

bel Dağ sırtlarında geçit veren çukur yer.

b. 20b/05

b.+den 41a/08

bel İnsan bedeninde göğüsle karın, sırtla kalçalar arasında daralmış bölüm.

b. 28b/22

b.+i 20b/20

b.+ime 19b/06

b.+inde 34a/10

b.+inden 5a/11, 9b/23

b.+ine 20b/24

belā Ar. Gam, keder, musibet, afet, ceza, gayet zor iş, büyük gaile.

b.+sıdır 1a/13

b.+ya 31a/09, 31b/06, 32a/11

belgüzār Far. Anmak için verilen hatıra, armağan, yadigār. Bergüzar.

b. 22a/17

belī Far. Evet.

b. 12a/14, 20a/15, 40b/14

bellü Belli. Bilinmedik bir yanı olmayan, malum. Gizli olmayan, ortada olan, anlaşılan.

b. 27b/12

b.+dir 14b/22, 14b/23

belür- Önce belli veya görünür olmayan bir şey ortaya çıkmak, tezahür etmek.

b.-di 9a/02

ben Teklik birinci kişiyi gösteren söz. Ruh. Kişiyi öbür varlıklardan ayıran bilinç. Bir kimsenin kişiliğini oluşturan temel öge, ego.

b. 6a/04, 6a/10, 11a/02, 19b/16, 21b/05, 21b/13, 21b/21, 24a/06, 27b/27, 28a/07, 29b/05, 39b/09, 42b/25, 43b/06

b.+de 20a/28, 20a/30

b.+i 4b/03, 6a/06, 7a/13, 14b/16, 36b/28, 38b/19, 38b/21, 38b/25, 39a/04, 39a/08, 39a/16, 43b/07, 43b/08

b.+im 1a/09, 1a/10, 5a/04, 13b/14, 26a/06, 26a/07, 28b/07, 28b/14,

28b/21, 29a/06, 29a/18, 29b/17, 36b/17, 40a/14

b.+imsiñ 43b/16

baña (ben+a)

b.+a 10b/03, 10b/05, 14b/04, 29b/14, 30b/04

bend Far. Bağlanan. Bağlanmış. Bağ. Boğum.

b.+den 28a/09

b.+ine 11b/07

b.+ini 24b/16

benlig (benlik+i) Bir kimsenin öz varlığı, kişiliği, onu kendisi yapan şey, kendilik, şahsiyet. endi kişiliğine önem verme, kişiliğini üstün görme, kibir, gurur.

b.+inden 23b/20

beñz Yüz. Yüz rengi.

b.+imiz 35b/26

beñze- İki kişi veya nesne arasında birbirini andıracak kadar ortak nitelikler bulunmak, andırmak.

b.-r 9b/03, 9b/05, 9b/09, 9b/13, 9b/17, 9b/21, 9b/25, 11b/20, 27b/03, 27b/05

berāber Far. Birlikte bulunan, bir arada, müsavi, bir hizada, farksız.

b. 21a/03

bere Bir yere çarpma, incitme veya vurma sonucu vücudun herhangi bir yerinde oluşan çürük.

b.+sidir 1a/12

berekāt Ar. Bereketin çoğulu. Bolluklar.

b.+i 31a/13

bereket Ar. Bolluk, gürlük, ongunluk, feyiz, feyezana. Yağmur.

b. 31a/05

beri Konuşanın önündeki iki uzaklıktan kendisine daha yakın olanı.

b. 21b/24, 25a/16, 25b/25,

beri -den bu yana

b. 1b/09, 1b/13, 1b/17, 1b/21, 10a/03, 10a/05, 10a/09, 10a/17,

berü bkn: beri.

b. 1b/03, 1b/05, 41a/20

besle- Yiyecek ve içeceğini sağlamak. Yedirmek.

b.-rim 19b/11

best Far. Dügüm.

b. 34a/10

beş Dörtten sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 5 ve V rakamlarının adı.

b. 21a/15, 36b/07

b.+ler 13a/22

beşig (beşik+i) Bebekleri yatırmaya ve sallayarak uyutmaya yarayan, tahta veya demirden yapılmış sallanır bir tür küçük karyola. Bir şeyin doğup geliştiği yer.

b.+in 15b/03

beşir Ar. Müjde getiren, müjdecî. Gülyüzlü, güleç.

b.+i 37a/27

beşşir bkn: beşir

b. 16b/19

beyân Ar. Anlatma, açık söyleme, bildirme.

b. 12b/15, 14a/9, 21b/28

beyâz Ar. Aklık. Yumurta akı. Aydınlık.

b. 28a/10

beytullah Ar. Allah'ın evi. Kabe.

b. 6b/17, 25b/07, 25b/15, 25b/27, 34a/25

bezil- Bezme işine konu olmak, bezme durumuna gelinmek.

b.-ür 40b/22

bezm Far. İçkili, eğlenceli meclis.

b.+içe 18b/18

bi'l-kavm Ar. Kavimle.

b. 6b/02

bic- bkn: biç-

b. 39b/12

biç- Belli bir biçim vererek kesmek. Dikilecek kumaşı belli bir ölçüye ve modele uygun olarak makasla kesmek. Ekin, ot vb.ni orakla, tırpanla, makine ile kesmek.

b.-di 19b/19

biçil- Biçme işine konu olmak.

b.-di 5b/15, 21a/23

bigân Far. Yabancı.

b.+ı 14a/15

bikâr Far. Karsız, işsiz kimse. Bekar kişi.

b. 21a/16

b.+ı 26b/21

bil- Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak. Bir bilim veya sanat dalında yeterli olmak.

b. 36a/13

b.-di 37b/19, 39a/15

b.-digimiz 16a/11, 36b/11

b.-dim 36b/27

b.-diğ 3b/02, 20b/25

b.-eliden 1b/13, 1b/21

b.-elim 36b/15

b.-emedim 41b/04

b.-en 13a/09, 14a/06

b.-ene 9b/05, 17a/08

b.-iğ 33b/08

b.-inse 42a/25

b.-ir 31a/19

b.-medik 34b/09

b.-mem 10b/14, 24a/06, 29a/24

b.-memiş 28b/19

b.-meyen 13a/07

b.-mez 17a/11, 22b/02, 23a/17, 23a/21, 24a/07, 25a/11, 36a/29

b.-mezim 22b/02

b.mezsiñ 34a/16

b.-siñ 17b0/7

b.-üb 27a/13

b.-ür 13b/06, 23b/21, 26b/22

b.-ürdi 13a/09

bi'l-dert Ar. Dert ile.

b. 24a/04

bildir- Herhangi bir şeyi haber vermek. Herhangi bir konuda bilgi vermek.

b.-eyim 30b/11

bile Da, de, dahi. Birlikte. Üstelik.

b. 17a/12, 20a/18, 21b/29, 31b/18, 32a/04, 32b/01, 33a/18, 35b/22

billah Ar. Allah için.

b. 6b/03

bin Ar. Oğul.

b. 8a/19

biñ Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 1000 ve M rakamlarının adı.

b. 5a/10, 5a/13, 7a/7, 9a/15, 10b/7, 10b/16, 11a/10, 11a/11, 11a/24, 14a/13, 14a/19, 17b/14, 20a/15, 20a/18, 20a/19, 22a/06, 24a/16, 24a/20, 25a/05, 29a/15, 29a/23, 31a/11, 31a/13, 29b/03, 39b/24, 41b/03, 41b/20, 42b/06

bin- Yüksek bir şeyin veya bir hayvanın üstüne çıkıp ayaklarını sallandırarak oturmak. Bir yere gitmek için tren, vapur, uçak, otomobil vb. bir taşıtta yer almak.

b.-di 22b/19, 35a/06, 39b/06

b.-diren 20b/26

b.-en 19a/13, 19a/17

b.-er 18a/26, 26a/23

b.-erdi 12b/18

b.üb 19a/24, 28a/14

binā Ar. Yapı. Ev. Yapma, kırma.

b. 7b/18

b.+sı 22b/11

bir Sayıların ilki. Bu sayıyı gösteren 1 ve I rakamlarının adı. Aynı, benzer. Beraber.

b. 1a/17, 2b74, 2b/08, 2b/12, 2b/15, 3a/20, 4a/10, 4a/15, 4b/02, 5a/13, 5b/04, 6a/20, 6b/08, 7a/07, 7a/10, 7b/08, 7b/10, 7b/14, 7b/16, 9b/12, 9b/25, 10a/15, 10b/08, 10b/10, 10b/16, 10b/18, 10b/19, 10b/20, 10/23, 11a/12, 11a/19, 12a/14, 12b/08, 14a/11, 14b/07, 14b/ 15, 15a/8, 15a/20, 15b/12, 15b/21, 15b/28, 16a/12, 16b/18, 17a/05, 18b/01, 19a/08, 19b/16, 20a/22, 20a/24, 21b/06, 22a/01, 22b/03, 22b/05, 23a/04, 23a/06, 22a/07, 23a/10, 23a/14, 23a/16, 22a/19,

23a/20, 23b/01, 23b/03, 22b/05, 23b/07, 23b/17, 24a/12, 24a/20, 24b/02, 24b/07, 25a/09, 25a/17, 25b/05, 25b/32, 26a/07, 26a/17, 26b/01, 27a/12, 27a/17, 28a/24, 28b/23, 28b/28, 29a/15, 29a/16, 30a/16, 30a/18, 30a/20, 31a/11, 32b/11, 32b/18, 33a/08, 33b/18, 34a/15, 35a/02, 35a/06, 35a/10, 35a/22, 36a/28, 36b/09, 36b/11, 36b/23, 37a/01, 37b/12, 37b/16, 37b/25, 38a/04, 38b/24, 39a/02, 39a/22, 39b/3, 39b/05, 39b/22, 39b/24, 40a/01, 40a/02, 40a/03, 40a/07, 40a/28, 40b/08, 40b/19, 41a/03, 41a/12, 41a/17, 41b/03, 41b/24, 41b/26, 42a/09, 42a/18, 42a/20, 42a/23, 42b/03, 42b/23, 42b/26, 43b/06, 43b/15, 44a/02, 44a/08

b.+birimize 32a/14

b.+birinden 40b/10, 40b/22

b.+birini 24b/03, 40b/18

b.+dir 40b/07

b.+i 9b/03, 34a/14, 38b/07

b.+ibirine 4a/08, 10a/13, 11a/23, 20b/27, 40b/14

b.+in 1a/05

b.-inden 10a/13

b.+leştir 38a/05

b.+leyen 21a/01

birahmetike Ar. Rahmetinle.

b. 16b/18

biraz Ar. Az şey.

b.+ı 42a/02

bir Bilinmeyen bir kimse.

b. 9b/03, 34a/14, 38b/07

b.+si 35a/07

birinci Bir sayısının sıra sıfatı.

b. 11a/06

birlik Tek, bir olma durumu, vahdaniyet.

Bir arada olma durumu, vahdet.

b. 31b/13

birlik bkn: birlik

b.+e 16a/06, 35a/06, 39a/01

b.+in 17b/02

bişür- Bir besin maddesini gerektiği kadar ısıda tutarak yenebilecek veya içilebilecek bir duruma getirmek.

b.-ir 2b/12

bit- Tükenmek. Sona ermek.

b.dik 39a/01

b.-elim 16a/06

b.-en 43a/18

b.-mesi 43a/12

b.-miş 22a/14

b.-si 16a/18

b.-ürmek 23a/07, 23a/10

biz Çokluk birinci kişiyi gösteren söz.

b. 3a/20, 12a/18, 38a/18, 40a/24, 41b/18, 43a/23

b.+den 38a/18

b.+e 1b/06, 9a/09, 15b/17, 25a/10, 30a/04, 33a/14, 33b/09, 39a/07, 39b/15, 39b/21, 42a/09

b.+i 12a/22, 27a/21, 27a/25, 30a/02, 30b/05 31a/18, 32a/02, 42a/18, 43a/16

b.+im 17b/06, 21b/29, 25a/24, 34a/21, 36b/25, 41a/10

boran Rüzgâr, şimşek ve gök gürültüsü ile ortaya çıkan sağanak yağışlı hava olayı

b.+a 9b/13

bostan Sebze bahçesi. Kavun, karpuz tarlası. Kavun ve karpuzla verilen ortak ad.

b. 21b/14

boşan- Hayvan, başlığından, koşum takımından veya bağından kurtulmak.

b.-dı 28a/09

boya Renk vermek, dış etkilerden korumak için eşyanın üzerine sürülen veya içine katılan renkli madde.

b.-lıdır 20a/06

boyan- Boyama işi yapılmak.

b.-ndir 24a/08

boyla- İstemeyerek bir yere gitme durumunda kalmak. Düşmek.

b.-dı 4b/14

b.-miş 35a/04

b.-sağız 26b/25

boyn Boyun. Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi.

b.+un 9b/20

b.+uğ 28a/07

b.+uğdan 16b/21

boynuz Bazı hayvanların başında bulunan, tırnaksı bir maddeden, uzun, kıvrık veya çatalı korunma organı.

b.+lı 42a/11

b.+sız 42a/11

boz Açık toprak rengi. Kül rengi, gri. Bu renklerde olan.

b. 6a/15

boz- Bir şeyi kendisinden beklenen işi yapamayacak duruma getirmek. Bir yerin, bir şeyin düzenini karıştırmak.

b.-maya 31b/14

b.-ulmaz 40b/02

böl- Bir bütünü iki veya daha çok parçaya ayırmak, taksim etmek.

b.-dirdi 8a/08

bölük Bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım. Takımlardan oluşan, üçü veya dördü bir tabur oluşturan ve öbür birliklerin temeli sayılan birlik.

b. 21b/06

böyle Bunun gibi, buna benzer. Bu yolda, bu biçimde, hakeza.

b. 6b/18, 40a/24, 40b/12, 41b/12, 43a/16, 43b/18

bu Yerde, zamanda veya söz zincirinde en yakın olanı gösteren bir söz. En yakında bulunan bir varlığı veya biraz önce anılan bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için kullanılan bir söz.

b. 1b/16, 2a/10, 5a/12, 5b/12, 6b/21, 7a/23, 7b/18, 8a/13, 10a/10, 10b/06, 12b/22, 13a/05, 13a/10, 14a/06, 17a/11, 17a/18, 17b/05, 17b/08, 18b/14, 23b/02, 24a/18, 24a/19, 25a/08, 25a/11, 25b/32, 26a/01, 26b/05, 27a/25, 27b/14, 27b/27, 31b/15, 32a/13, 32a/19, 32b/06, 33b/13, 33b/15, 35b/24, 36b/04, 36b/21, 37a/08, 41b/18, 42b/08, 42b/09, 42b/21, 42b/28, 43a/02

b.+dır 14b/02, 42b/21, 42b/28

b.+nda 16a/22, 25b/29

b.+ndan 5a/17, 17a/19

b.+nı 13a/09, 40a/24

b.+nuş 6a/03, 7b/02

b.+ña 1a/14

b.+nda 43a/16

bugün İçinde bulunulan gün.

b. 10b/24, 15b/07, 15b/09, 15b/13, 15b/17, 15b/21, 15b/25, 15b/29, 17b/16

buğım Yavaş yavaş.

b. 8a/06

buğu Su buharı. Soğuk bir cisim üzerinde ince bir tabaka durumunda yoğunlaşmış sıvı.

b.+ndan 14a/3

bühtān Far. İftira.

b. 32b/06

b.+ıñ 32b/07

bul- Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak. Bir şeyi elde etmek. Kaybedilen bir şeyi yeniden ele geçirmek. Varlığı bilinmeyen bir şeyi ortaya çıkarmak, keşfetmek.

b.+a 17a/12

b.-amadığım 29a/04

b.-an 2a/19, 13a/10

b.-dı 6b/12, 17b/05, 24a/15, 35b/27, 38b/23

b.-dık 42b/15

b.-dım 20b/10, 40a/12, 41a/22

b.-dıñ 17a/16

b.-ınur 27b/04, 39a/6

b.-madı 7b/12, 13b/09

b.-madım 10b/19

b.-madıñız 38b/14

b.-mağa 42b/26

b.-mağ 23a/20, 23a/23

b.-ması 42b/02

b.-mazsa 27a/18

b.-mış 33b/01

b.+ub 28b/29

b.-un 7b/03

b.-unca 42b/12

b.-unmaya 13b/08

b.-unmaz 21b/20

b.-unur 25b/24

b.-ur 25b/18

bulanık Bulanmış olan, duru olmayan.

b. 34b/07

bülbül Ar. Güzel öten maruf kuş.
b. 3a/09, 3b/16, 6a/08, 6b/07, 34b/24

b.+dir 37a/12

b.+i 27b/24, 27b/26, 29a/16

b.+iğ 15a/12

b.+leri 25b/30

buluş- Bir araya gelmek. Karşılaşmak.

b.-ur 27a/22

buğ Sıkıntı.

b. 12a/23

bunğun Sıkıntılı.

b. 30a/16

burada Bu yerde.

b. 17b/15, 21b/09, 36b/27

b.+dan 30a/12

burâğ Burak. Ar. Hz. Muhammed'in Miraç'ta bindiği binek

b.+a 12b/18

burc Ar. Kale duvarlarından daha yüksek, yuvarlak, dört köşe veya çok köşeli kale çıkıntısı.

b.+ını 26a/30

bürhân Ar. Kanıt

b. 26a/15

büri- Sarmak, kaplamak, örtmek, basmak, istila etmek.

b.-miş 29b/16

b.-nür 9a/10

büryân Far. Asıl, esas, temel. Bina, yapı.

b. 20/04

büte Far. Kökünden çıkar çıkmaz., dal ve yaprakları yayılan, gövdesiz ve kısa saplı nebatlar.

b.+den 10b/11

büy Far. Koku.

b.+ı 41a/14

büyü- Organizmanın bütününde veya bu bütünün bir bölümünde, boyutlar artmak, irileşmek, eskisinden büyük duruma gelmek. Yetişmek.

b.-dün 43b/07

buyur- Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını kesin olarak söylemek, emretmek.

b.-dı 6b/17, 10b/23, 39a/11, 39a/13

b.-ır 40b/12

buyurğ Belirli bir davranışta bulunmaya zorlayıcı söz, buyuru, emir, ferman.

b.+ın 1b/13, 16a/4, 18a/12,

b.+lara 32b/09

buz Donarak katı duruma gelmiş su.

b. 34b/07

b.+lanmayınca 2b/08

C

ca'fer Ar. Öz. İ. Hz. Ali'nin kardeşi olup, Muta muharebesinde bayrak tutarken iki elini de kaybederek öldürülmüştür.

c. 2a/19, 3a/17, 3b/15, 4b/14, 5b/14, 6b/14, 10a/08, 12a/22, 15b/18, 22b/16, 26b/27, 34b/02, 36a/12, 37a/24

c.+iğ 8b/11

cān Far. Can, ruh. Hayat, yaşayış. Gönül.

c. 5a/06, 13a/06, 13a/19, 18b/07, 18b/29, 21a/21, 21b/24, 21b/25, 23b/12, 24a/01, 25a/17, 25a/21, 25b/22, 34a/18, 42a/20

c.+a 18a/16, 25a/21, 25b/11

c.+cağazım 18a/09

c.+da 25a/17

c.+dan 3a/11, 5a/05, 23b/14, 40a/27, 42a/15

c.+ı 3a/02, 22b/26, 25b/11

c.+ım 1a/02, 1a/10, 18b/08, 21a/06

c.+ına 35b/06

c.+ığa 21a/20

c.+ıdır 4b/09

c.+ısın 5a/06

c.+lar 3a/02

c.+lara 33b/21

c.+ların 22b/26

c.+larığ 3a/06

c.+ısın 5a/06

c.+sığ 12a/14

c.+sız 12a/13

canān Far. Sevgili, gönül verilmiş. Allah.

c. 25b/22

cār Çağrı, tellal ile duyurma.

c. 12a/09

c.+ı 37a/01

cār-ı sırr Sır komşusu.

c.-a 12a/06

carḥ-ı felek Far. Sihir, talih.

c. 1b/19

cebrā'īl Ar. Peygamberlere emir ve vahy'e vasıta ve memur olan dört büyük melekten biri.

c. 11a/10, 13b/07, 24a/24, 24a/28, 25b/09, 36a/04

c.+e 8a/02, 11a/14, 37b/09

c.+iñ 25b/08

c.+ler 33a/15

cedd Ar. Dede, büyük baba, annenin veya babanın babası.

c.+im 32b/09, 32a/16

cehennem Ar. Ahirette günahkar kulların gideceği azap yeri, tamu.

c. 8a/11, 28a/22

c.+e 33a/16, 40b/15

c.+iñ 40b/20

cem bkn: cem'

c. 22b/15

cem' Ar. Toplama, yığma. Birden fazla insan, hayvan ve eşyayı gösteren isim.

c. 3a/15, 14a/20, 31a/11, 31a/19, 31b/19, 32a/04, 32b/01, 36b/15

c.+de 3a/20, 10a/12, 13a/17, 35a/11

c.+e 36b/18

c.+inde 29b/06, 36b/22, 38a/24

c.+ine 14b/02, 36a/03, 36b/14, 42a/14

cem'-i ihsān Ar. Cömertlik.

c. 39a/02

cemāl Ar. Yüz güzelliği.

c. 17a/09

c.+de 36a/17

c.+i 17a/08

c.+iñ 5a/16

c.+iñi 34a/04

cem'iyet Ar. Topluluk.

c.+de 23b/24, 24a/02

ceng Far. Savaş, vuruşma.

c.+de 9a/13

c.+e 2a/12

cennet Ar. Uçmak. Bahçe. Çok ferah ve havadar yer.

c. 9b/11, 18a/15, 40a/21, 39b/20

c.+de 6b/08

c.+iñ 3b/04, 5a/16, 19a/26, 20a/07, 42a/05

cennet-i a'la Ar. Cennet katlarının en yükseği, sekizinci cennet.

c.+da 17a/20, 20a/12, 22a/21, 31b/01, 31b/02, 31b/16, 32a/07, 32a/2, 36a/08

c.+de 7a/09

c.+iḡ 4a/05, 5b/16, 19b/28, 20b/08, 42b/06

cerā Ar. Bol yağmur, yağış, hediye, ihsan.

c.+na 9b/17, 11b/21

cerrāḡ Ar. Ameliyat yapan uzman hekim, hariciyecisi, operatör. Önemsiz yaraları iyileştiren kimse.

c. 36a/25

cesed Ar. Ölü beden, naaş.

c. 13a/06, 43a/14

c.+in 6b/16

cevād Ar. Cömert, eli açık.

c.+ı 7a/01

cevāhir Ar. Elmas, yakut vb. değerli taşlar, mücevher.

c. 17a/14, 19b/12, 34b/15

cevher Ar. Bir şeyin özü, maya, gevher. Değerli süs taşı, mücevher.

c. 13b/21, 36b/23

c.+in 13a/11

cevr Ar. Haksızlık, eza, cefa, eziyet, zulüm; sitem. Tarikat adamının ruhan ilerlemesine mani olan şey

c.+idir 38b/18

ciger Far. Ciğer, bağır. Avaz. Keder, sıkıntı.

c.+i 20a/04, 28a/06

cihān Far. Dünya, alem.

c. 1b/16, 2a/02, 9b/08, 12a/04, 20a/16, 34b/16

c.+e 10b/22, 22b/8

c.+iḡ 17a/13

cihet Ar. Yön, yan, taraf.

c. 27a/16, 27a/18, 27a/22

cism Ar. Beden, gövde. Madde.

c.+i 35b/11

c.+im 1b/18

civān Far. Yakışıklı genç erkek veya güzel genç kadın. Genç ve yakışıklı.

c. 43b/06

coş- Duygu ve düşünceleri güçlü bir tepki ile dışarı vurmak, galeyan etmek. Doğa olaylarından herhangi biri birdenbire çoğalıp hızlanmak.

c.-dım 15b/26

c.-unca 27a/10

cömerd Far. Para ve malını esirgemedi veren, eli açık, selek, semih, ahi, bonkör. Verimli.

c.+dir 9a/05

cömertlik Cömert olma durumu, eli açıklık, ahilik, semahat, mürüvvet.

c. 39b/02

cum'a Ar. Perşembeden sonra gelen gün. Toplanma.

c. 39b/11

cübbe Ar. Sarıklı din adamlarıyla bazı yaşlı kimselerin giydikleri uzun üstlük.

c.+ler 35b/14

cūdā Far. Ayrı, ayrı düşmüş, ayrılmış.

c.+dır 32b/19

cümle Ar. Bütün, hep, birikiş.

c. 2a/06, 22a/22, 22b/08, 28a/18, 39a/24

c.+den 26a/16, 36b/15, 38a/05

c.+miziñ 21a/27

c.+niñ 26a/25, 36a/14

c.+sinden 18a/29

c.+sini 38a/04

cünbüş Far. Eğlenti, zevk.

c.+e 15a/10

cürm Ar. Suç.

c. 1b/09, 1b/21

cürre Far. Cesur, cesaretli, cüretkar. Uçan her türlü kuşun erkeği.

c. 19b/11

c.+den 11b/10, 11b/164, 37b/18

Ç

çabuğ Far. Hızlı, müstacel, yavaş karşıtı. Alışıldan veya gösterilenden daha kısa bir zamanda, tez, yavaş karşıtı.

ç. 23a/18

çadır Far. Keçe, deri, kıl dokuma, sık dokunmuş kalın bez veya plastik maddelerden yapılarak direklerle tutturulan, taşınabilir barınak, çerçe, oba, otağ.

ç.+ı 26b/15

çağ Zaman dilimi, vakit. Tarihin ayrıldığı dört büyük bölümden her biri, kurun. Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası, dönem, devir.

ç.+ıdır 13a/21

çağır- Birinin gelmesini kendisine yüksek sesle söylemek, seslenmek. Herhangi birinin bir yere gelmesini istemek, davet etmek.

ç.-alım 16a/14, 38a/18

ç.-an 28a/20

ç.-ayım 17b/02, 17b/03, 17b/07, 17b/10, 17b/13

ç.-dı 13b/20

ç.-dım 30a/15

ç.-ır 15a/11, 15a/13, 15a/17, 15b/22, 15a/25, 15b/04

ç.-sam 40b/07

çağla- Su, köpürerek ve ses çıkararak coşkun bir biçimde akmak. Coşmak.

ç.-dı 7b/4, 35b/10

ç.-r 15a/17

çağırış- Birbirini çağırarak.

ç.-ısur 40b/24, 41b/11

çal- Başkasının malını gizlice almak, hırsızlık etmek, aşırnak. Vurarak veya sürterek ses çıkartmak. Bir müziği dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak. Ses çıkarmak, ses vermek.

ç.-an 19a/05

ç.-arken 37a/01

ç.-dı 39a/20

ç.-dığın 14b/12

ç.-dım 9a/14

ç.-ınmış 24b/11

ç.-ınur 11b/23

ç.-madı 13/17

ç.-sın 43b/10

çalı Böğürtlen, ahududu gibi küçük, dalları dibinden çatallanan ve sapları odunsu bitki.

ç. 36b/01

ç.+yı 41b/13

çarb- Çarpmak. Hızla değmek, vurmak. Etkisiyle birdenbire hasta etmek.

ç.-sın 43a/10

çäre Far. Yol. Yardım. İlaç, tedbir.

ç. 5b/06, 27a/20

ç.+ne 42b/25

ç.+yi 24a/15

çarh-ı felek bkn: carh-ı felek

ç. 15a/18

çavuş Osmanlı Devleti teşkilatında çeşitli hizmetler yapan görevli. Osmanlı ordusunda üst komutanların buyruklarını ast komutanlara ulaştırarak görevli. Onbaşidan sonra gelen ve görevi manga komutanlığı olan erbaş.

ç. 8a/19

çay Çaygillerden, nemli iklimlerde yetişen bir ağaççık. Bu ağaççığın özel işlemlerle kurutulan yaprağı. Bu yaprağın demlenmesiyle elde edilen güzel kokulu ve sarımtırak kırmızı renkli içecek.

ç. 34b/15

çek- Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek. Taşıtı bir yere bırakmak, koymak.

ç.-digi 1a/12, 1a/13

ç.-digim 38b/18, 42a/03, 42a/07

ç.-elim 6b/13

ç.-en 30b/12, 41b/17

ç.-er 36b/02, 41b/16

ç.-erdim 43a/01

ç.-erim 2a/26, 41b/25

ç.-erler 20a/12, 28b/07

ç.-ersen 26a/8

ç.-ildi 41a/11

ç.-ildik 39b/14

ç.-iñ 33b/07

ç.-mezem 24b/21

ç.-mişim 42a/19

ç.-señ 14b/16

çerāğ Ar. Far. Fitol, mum. Otlama; otlak.

ç.+ı 12b/20

ç.+ım 10a/2

çerāk bkn: çerāğ

ç.+lar 31a/08, 31b/02, 32a/9

çeşm Far. Göz.

ç.+im 2b/11, 6a/07

çeşm-i yaş Far. Gözyaşı.

ç.+ın 33a/20

çevir- Bir şeyin yönünü değiştirmek. Öteki yüzünü görünür duruma getirmek. Döndürerek hareket ettirmek.

ç.-ir 35a/16

çevr bkn: çevre

ç.+imiz 38a/01

çevre Bir şeyin yakını, dolayı, etraf, periferi. Kişinin içinde bulunduğu toplumu oluşturan ortam.

ç.+si 18a/28

çevril- Çevirme işine konu olmak

ç.-üb 2a/02

çık- bkn: çık-

ç.-alım 34b/11

ç.-masın 22b/12

ç.-sın 22a/08

çık- İçeriden dışarıya varmak, gitmek.

ç.-an 26b/15

ç.-anı 33b/13

ç.-ar 27b/02, 29a/19

ç.-ardı 35a/15

ç.-dı 3a/17, 7b/16, 13b/20, 19b/02, 37b/16, 38b/11

ç.-dığı 10a/16

ç.-ınca 1b/14

ç.-masın 16b/22, 17a/17

ç.-maz 9b/10

ç.-sın 24a/07

ç.-ub 13a/06, 14a/18

çırağ Far. Zanaat öğrenmek için bir ustanın yanında çalışan kimse. Dükkânda ayak işlerine bakan kimse.

ç.+ı 25b/14

çiçeg bkn: çiçek

ç.+im 29b/17

çiçek Bir bitkinin, üreme organlarını taşıyan çoğu güzel kokulu, renkli bölümü. Çiçek açan kır veya bahçe bitkisi.

ç. 29b/16

çig Pişmemiş veya az pişmiş.

ç. 2b/12

ç.+in 19a/18

çille-i hâne Far. Dervişlerin çile doldurdukları yer.

ç. +si 11b/24

çiz- Çizgi çekmek. Resmini yapmak, resmetmek.

ç.-ildi 9b/07

çoban Far. Koyun ve keçi sürülerini otlatan kimse.

ç. 36a/29

çoğ bkn: çok

ç.+mış 39a/15

çoğal- Azken çok olmak, çok duruma gelmek, artmak, fazlalaşmak, ziyadeleşmek.

ç.-dı 36a/25

çok Sayı, nicelik, değer, güç, derece vb. bakımından büyük ve aşırı olan, az karşıtı. Aşırı bir biçimde.

ç. 26b/14, 28b/24, 38a/17, 37a/21, 37b/21, 40a/12, 41b/25

ç.+dan 41a/20, 43a/01

ç.+dır 1a/05, 15b/02, 18b/17, 27a/24, 33b/11, 35a/19

çök- Bulunduğu düzeyden aşağı inmek, çukurlaşmak. Üzerinde bulunduğu yere yıkılmak.

ç.-di 26b/16

çöl Kumluk, susuz ve ıssız geniş arazi, sahra, badiye. Hiçbir şey yetişmeyen, olmayan yer.

ç.+ine 5b/08

ç.+lerde 9b/17, 11b/21, 38b/25

ç.+lerden 20a/10

ç.+lerinden 19b/02

ç.+inde 31b/17, 32a/21

ç.+inden 7a/10, 10a/12

çöz- Düğümlü, bağlı veya sarılı bir şeyi açmak. Düğmeyi iliğinden açmak.

ç.-müştü 11b/07

D

dad Tat. Canlıların besinlerdeki uçucu olmayan bileşikleri damak, boğaz ve dil yüzeyindeki mukoza noktaları aracılığıyla algıladığı duyum. Tatlılık. Hoşa giden durum, lezzet, zevk.

d.+ı 31b/14

d.+ım 29a/19

d.+ın 26b/22

d.+ını 31b/14

d.+ıı 41b/02

daha Henüz.

d. 18ba/03, 36a/19, 36b/28, 43a/07, 43a/09, 43a/13, 43a/17, 43a/21, 43a/25

dahı Da, de. Bile. Bağlama ve kuvvetlendirme edatı.

d. 7b/14, 13b/12, 40a/07

dāim bkn: dā'im

d. 3a/04

dā'im Ar. Devamlı, sürekli.

d. 21a/15, 22b/10, 22b/12

dā'imā Ar. Bir düziye, her vakit.

d. 32b/16

dal Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri.

d.+a 42b/0

d.+da 36b/06

d.+dan 42b/05

d.+ında 41b/11

d.+ların 28b/19

d.+larını 39a/04

d.+larııza 3a/09

dambıra Telli bir çalgı.

d.+m 29a/06

dāne Far. Tohum, çekirdek, Kurşun, güllei tane.

d.+den 38a/04

danış- bkn: danış -

d.-dım 11a/15

danış- Bir iş için bilgi veya yol sormak, görüş almak, istişare etmek, müracaat etmek, meşveret etmek.

d.-maya 7a/13

dar Az, elverişsiz, sınırlı. Sıkıntılı. Yetersiz.

d.+da 17b/19

d.+dadır 40a/15

dār Ar. Ev. Yer. Yurt.

d. 33b/25

d.+a 40a/15, 40a/19

d.+ına 37b/18, 38b/26

dār-ı dünyā Ar. Dünya yeri.

d. 38a/14

da'vā Ar. Şikayetçi olarak mahkemeye başvurma. Mesele.

d. 44a/03

d.+mız 35b/28

d.+sın 7a/18

da'vā -ı ma'nī Ar. Açıklama.

d. 23b/10

davūd İsrâiloğulları'na gönderilen ve kendisine Zebûr verilen peygamber.

d.+a 14a/18

de- Söylemek, söz söylemek. Ad vermek. Herhangi bir ses çıkarmak. Herhangi bir kaniya, yargıya varmak.

d.-dim 6a/02

d.-ndi 36a/10

d.-r 10a/16, 17b/07, 33b/04

d.-rdim 1a/10,

d.-yü 14a/15, 24b/04, 38b/18

d.-yüb 38b/19

dede Torunu olan erkek, büyük baba, büyük peder Büyük babadan başlayarak geriye doğru atalardan her biri. Mevlevi tarikatında çile doldurmuş olan dervişlere verilen unvan.

d.+ler 43b/28

d.+m 7a/05, 8b/20, 12a/22, 15b/06, 16a/20, 17a/19, 29b/11, 33a/14

d.+mden 15b/28

d.+miş 22a/11, 22a/15, 22a/19, 22a/23, 22a/27

d.+mizi 31a/19, 31b/15, 31b/19

d.+si 35b/22

defter Ar. Dikilmiş kağıt mecmuası.

d. 1b/02

d.+im 41b/26

d.+inde 40b/23

de- Değmek. Aralık kalmayıncaya kadar birbirine yaklaşmak, dokunmak, temas etmek. Ulaşmak, erişmek. İstenilen yere düşmek, rast gelmek, isabet etmek.

d.-en 34b/19

d.-me 1a/01, 2b/08, 2b/12, 42a/10

d.-medik 10b/19

d.-meyince 1a/18

değil Değil. Cümle içinde art arda kullanılan iki veya daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından bazılarını olumsuzluk kavramı vererek birbirine bağlayan veya yüklem olumsuz çekimini sağlayan kelime.

d. 12b/11, 12b/13, 18b/10, 18b/11, 18b/12, 18b/16, 18b/20, 18b/24, 18b/26, 18b/30, 21a/20, 25b/26, 33b/15, 43b/27

d.+dir 35a/24

değiş- Başka bir biçim veya duruma girmek, tahavvül etmek. Yerine başka şey veya kimse gelmek. Değiştirmek.

d.-ir 1b/10

d.-dirir 2b/10

dehā Ar. Çok akıllılık. Zekiliğin ve anlayışlılığın son derecesi. İleri görüşlülük, geniş ve çok güzel fikir sahibi olmak.

d.+sın 22a/08

dehmā Ar. Bela. Zahmet.

d.+nım 27a/05

dehmen şāh Şah İsmail'in oğlu Şah Tahmasb'a verilen ad.

d. 13b/14

del- Delik açmak, delik duruma getirmek. İncitmek, kırmak.

d.-di 15a/12, 29b/21

d.-er 15a/13

deli Aklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan, mecnun. Coşkun, azgın. Davranışları aşırı ve taşkın olan.

d. 30b/02, 34b/06

d.+dir 36b/17

delîl Ar. Yol gösteren, kılavuz. Şahit, belge, tanık.

d. 24a/22, 31a/06, 31b/06, 32a/12, 42b/06

d.+i 13a/03, 36a/12

dem Far. Soluk, nefes. İçki. An, vakit, saat, zaman.

d. 14b/07, 14b/15, 23a/03, 25a/10, 25b/29, 37b/22, 37b/23, 37b/24, 38a/12

d.+de 2a/11, 3a/19, 5b/16, 10a/10

d.+iñ 21b/03

dem-i devrân Dünya, felek, zaman.

d. 2a/11

deñiz Yer kabuğunun çukur bölümlerini kaplayan, birbiriyle bağlantılı, tuzlu su kütlesi. Geniş alan. Çokluk, yoğunluk.

d. 7b/06, 14a/03

d.+i 12a/24

der- Bir araya getirmek, derlemek, toplamak, devşirmek.

d.-ildi 1b/07

der-buluğ Bulut.

d.7a/21

der-fikir Fikir

d.+em 23a/02

derd Far. Dert, gam, keder, kasavet, tasa, kaygı. Acı, ağrı, sızı.

d.+e 24a/15, 29a/23

d.+i 21b/07, 27b/27

d.+im 1a/05, 14b/02, 18a/05, 27a/24, 29a/08, 29a/12, 30a/07, 30a/17, 30a/25

d.+ime 8b/03, 8b/05

d.+imi 6a/04

d.+imiñ 4b/17, 43a/03, 43a/04

d.+imiziñ 12b/02

d.+ine 42b/02

d.+iñ 29a/07

dergâh Far. Tekke.

d.+a 14b/06, 37b/13, 38a/21

d.+da 15a/07, 18a/11, 36b/21

d.+dan 33b/04

d.+ından 6b/19

dergâh-ı 'izzet Far. İzzet tekkesi.

d.+inde 31a/09 31b/05, 32a/10, 37b/17

deril- Derilmek, toplanmak.

d.-üb 36b/14

derin Yoğun.

d. 34a/02

dermān Far. İlaç. Çare. Takat, kuvvet, güç.

d. 8b/03, 8b/05, 15a/24, 18b/06, 18b/28, 29b/11, 37b/01, 42b/02, 43a/08

d.+ı 4b/17, 33a/9

d.+ımı 12b/02, 43a/03, 43a/04

ders Ar. Öğretmenin öğrenciye belirli bir sürede verdiği bilgi. Bir olayın bellekte bıraktığı öğretici iz, öğüt, ibret.

d.+imi 27b/18

dert bkn: derd.

d. 10a/13, 27a/25

d.+den 43a/02

d.+ler 21a/07

d.+lere 18b/06, 18b/28

d.+lerimiñ 33a/09

d.+li 10b/15, 43a/08

derviş Far. Allah için alçakgönüllülüğü ve fıkralığı kabul eden veya bir tarikata bağlı bulunan kimse. Fakir ve ihtiyaçlı kimse.

d.+leriñ 15a/23, 15b/06, 19b/02, 27b/06, 27b/10

deryā Far. Deniz.

d.+da 13b/13

d.+daki 7b/07, 7b/11, 7b/15

d.+lar 2b/08

d.+sında 38a/20

d.+sını 4b/14, 12a/25

d.+ya 7a/20

dest Far. El.

d. 32b/10

d.+ine 39b/06

destān Far. Tarih öncesi tanrı, tanrıça, yarı tanrı ve kahramanlarla ilgili olağanüstü olayları konu alan şiir, epepe. Bir kahramanlık hikâyesini veya bir olayı anlatan, koşma biçiminde, ölçüsü on bir hece olan halk şiiri.

d. 21b/15

deste Cinsleri aynı veya birbirine yakın olan şeylerin bir arada bağlanmış, demet, bağlam.

d. 14b/25, 19a/14

destür Far. İzin, müsaade.

d. 22b/19, 36a/08

dev Far. Korkunç, çok iri ve olağanüstü güçlü masal yarattığı. Olağanüstü irilikte olan. Çok büyük, çok önemli.

d.+iñ 39b/07

devā Ar. İlaç. Çare, tedbir.

d.+sı 21a/07

deve Geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan.

d. 26b/16

d.+ņi 20b/10

d.+sini 19a/24, 41b/14

d.+ye 19a/12

devir- Ayakta veya dik duran bir şeyi düşürmek, yatay duruma getirmek.

d.-di 39a/25

d.-ir 40b/11

devr Ar. Dönme, bir şeyin etrafını dolaşma. Dönüp dolaşma. Nakil, aktarma. Bir şeyi başkasına teslim etme.

d. 38a/14

d.+e 10a/15

devr-i düzen Ar. Düzen.

d.+i 25a/06

devril- Devirme işi yapılmak.

d.-di 13b/19

di- bkz: de-

d.-di 6b/09, 7a/11, 22b/19

d.-dik 6b/15, 39b/14

d.-diler 17a/13, 21b/06, 21b/07, 21b/08, 21b/24, 21b/25, 21b/26, 21b/30, 22a/03, 22a/04, 22a/08, 28a/01, 30a/02, 30a/03, 35b/14

d.-dim 15b/25, 20b/01, 29b/02, 28b/14, 30a/14, 30a/15, 30b/08, 43a/06

d.-diņ 13b/18

d.-lerken 37a/03

d.-leyüb 42a/12

d.-mek 2b/14

d.-meyince 34a/14

d.-mezdi 9a/14, 9a/15

d.-mezse 40b/14

d.-miş 28b/02

d.-nildi 36a/09

d.-r 27b/27, 34b/20, 43b/16

d.-rdim 11a/04, 36b/05, 36b/06, 36b/07

d.-rimde 21b/20

d.-riz 17b/17

d.-rler 13a/14, 13a/17, 24b/02, 29b/14, 35a/18, 38b/09, 38b/11, 41a/12, 42a/01, 42a/05

d.-ye 13b/02, 37b/03, 39a/12, 40a/01, 40a/02, 40a/03

d.-yemem 27b/27, 27b/29

d.-yen 18b/20, 198b/26, 18b/30, 40b/03

d.-yeni 21b/12

d.-yerek 4a/02, 28b/07

d.-yeyim 6a/04, 44a/01, 44a/01, 44a/07, 44a/08

d.-yince 6b/20, 12b/19, 13b/09, 37a/08

d.-yüb 8a/12, 37b/08, 38a/10

dib Dip. Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü. Taban. Dikili duran bir şeyin yerle birleştiği nokta ve çevresi veya bir şeyin yan başı.

d.+inde 31b/18, 32b/01, 33a/12

diger Far. Başka, özge, öteki, öbür.

d. 27b/15

dik- Bir cismi dik olarak durdurmak.

d.-in 21/07

diken Bazı bitkilerin dal, yaprak, meyve kabuğu vb. bölümlerinde ve bazı hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntılardan her biri.

d. 38b/18

d.+e 38b/18

d.+siz 41b/1

dikil- Dikme işi yapılmak. Dik duruma gelmek.

d.-di 35b/11

d.-en 31b/10

dil Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organı. İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan.

d.+den 23a/16, 34b/17, 34b/21, 39a/02

d.+e 8a/02, 27a/11

d.+i 22a/23, 29a/15, 41a/15

d.+idir 36b/29

d.+im 1b/02, 33b/22

d.+imde 30a/08

d.+ime 19b/08

d.+in 13a/15

d.+inde 11b/11, 33a/11

d.+ine 21b/06, 36b/16

d.+ini 24b/9

d.+iniş 32b/03

d.+ler 15b/22

d.+lerde 27a/04

d.+leri 6b/07, 25b/30

d.+lerimiş 33a/07

d.+leriñize 3a/21

d.+li 09/12

dil Far. Gönül, yürek, kalp.

d. 1a/12, 4a/04, 6b/11

d.+den 5a/06

dile- Birinden bir şeyin yapılmasını istemek, rica etmek, arzu etmek.

d. 8b/18

d.-mez 26a/17

d.-rem 26a/12

d.-rim 26a/27

d.-riz 7a/04

dileg Dilek. Bir kimsenin dilediği şey, istek, talep, temenni, rica, murat.

d.+iñ 8b/18

din bkn: dīn

d. 17a/09, 21a/12, 21a/13, 34a/06, 34a/17

d.+dir 23b/25

d.+in 34a/23

d.+lidir 41a/01

dīn Ar. Allah'a inanma ve bağlanma.

d. 12b/10

dīn-i islam Ar. İslam dini.

d. 8a/09

dingle- Dinlemek. İşitmek için kulak vermek. Birinin sözünü, öğüdünü kabul edip gereğince davranmak.

d.-mem 2b/04

dir- Bir araya getirmek, derlemek, toplamak, devşirmek.

d.-dim 20b/09

d.-erler 19a/14

d.-ildi 33b/18

d.-ler 15a/23

d.-meden 42a/23

d.-sem 14b/25

direg bkn: Direk.

d.+i 25b/13

d.+in 12b/1

direk Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek. Değerli, saygın, önde gelen kimse.

d.+dir 38b/23

d.+siz 28a/28

dirhem Ar. Eski okkanın dörtyüzde biri. Gümüş para.

d. 43b/23

diril- Güçlenip canlanmak.

d.-encegiz 33a/22

d.-üb 41b/24, 42a/14

dirlik Yaşayış, hayat, sağlık, varlık, geçim. Huzur, erinç.

d. 31b/13

diş Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri. Çark, testere, tarak vb. çentikli şeylerdeki çıkıntılarının her biri.

d.+in 13a/15

diş- Deşmek. Oymak, delmek, yara açmak, içini açmak, karıştırmak, kazmak

d.-eler 29a/12

divān Ar. Büyük meclis.

d. 26a/15, 31a/08, 31b/05, 32a/10

d.+a k

d.+da 7b/03, 30a/11, 33a/18, 43b/04, 43b/05

d.+ma 29b/03, 35b/08, 43a/19

d.+ıña 14b/07

divāne bkn: dīvāne

d. 34a/02

dīvāne Far. Deli; budala, alık.

d. 5a/02

dīvār Far. Duvar. Bir yapının yanlarını dışa karşı koruyan, iç bölümlerini birbirinden ayıran, taş, tuğla vb. gereçlerden yapılan veya örülen dikey düzlem. Bir toprak parçasını sınırlayan taş, tuğla, kerpiçten yapılan engel. Sonuç alınamayan yer. Engel.

d.+ları 12a/13

divid Ar. Hakkadaki mürekkebe batırılarak yazı yazmaya yarayan ve değişik uçları olan bir kalem türü.

d. 33a/10

diyār Ar. Ülke. Dünya.

d.+dan 41a/06

d.+e 10b/18

d.+mı 38a/15

diz Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer. Oturulduğunda uyluğun üst yanı.

d. 27b/19, 37a/06

d.+imi 15a/03

d.+ıñe 14b/08, 15a/03

diz- Bazı nesnelere iplik, tel vb.ne geçirmek.

d.-emedigim 28b/25

dizār Far. Kale muhafızı.

d. 2b/07, 13b/15, 34b/19

d.+ını 40a/07

d.+ıña 15b/27

doğu- Tezgâhta ipliği, çözü ve atkı durumunda kullanarak kumaş yapmak

d.-yan 33a/02

doğ- Sıvı, soğğun etkisiyle katı duruma gelmek, buz tutmak

d.-ub 2a/09

dosd bkn: dost

d.+ım 6a/03, 6a/05, 6a/09, 6a/13, 6a/17, 6a/21

dost Far. Sevişen kimse; sevilen kimse. Nikahsız karı veya koca, metres. Hakiki sevgili, Tanrı.

d. 1a/14, 11a/13, 18a/07, 26b/15, 27a/20, 27b/07, 30a/15, 33b/02, 42b/14

d.+a 19a/15, 21b/09, 221b/21, 27a/05, 30b/08

d.+una 22a/17

d.+uğ 28b/18, 29a/03, 29b/22, 41a/18

dök- Sıvı veya tane durumunda olan şeyleri buldukları kaptan başka bir yere boşaltmak. Belli bir yere boşaltmak. Akıtmak, düşürmek.

d.-di 26a/28, 26b/08, 26b/12, 39b/05

d.-tüm 3a/16

d.-ülmeye 31a/07

dön- Kendi eksenini üzerinde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek. Geri gelmek, geri gitmek. Yönelmek. Sapmak.

d.-derdi 37b/17, 37b/25

d.-di 7b/12

d.-dirdi 37b/13

d.-düren 7b/13

d.-e 6a/19, 40b/18

d.-en 18b/24

d.-enler 18b/23

d.-er 1b/19, 20a/19

d.-ersin 36a/02

d.-üyor 15a/18

dön- bkn: dön-

d.-di 4a/06

dörd bkn: dört

d.+e 11a/24

dört Dört sayısının adı. Bu sayıyı gösteren 4 ve IV rakamlarının adı

d. 1b/06, 14a/11, 14a/15, 14a/16, 14a/19, 22b/04, 22b/24, 25b/18, 34a/06, 43a/11

döşe- Bir tabanı, tahta, karo, mermer vb. yapı gereçleriyle kaplamak.

d.-li 20a/07

d.-ndi 28a/10

du'ā Ar. Allah'a yalvarma, niyaz. Birini çağırma, bir yere gönderme.

d. 7b/21, 16a/20, 39a/05

d.+lı 31a/11

d.+sı 17a/07, 21a/06, 31a/01, 31a/16

durağ Tren, tramvay, otobüs, minibüs vb. genel taşıtların durmak zorunda olduğu veya durabileceği yer. Kısa bir süre konaklanacak, durulacak yer.

d.+ı 25b/15

dülbend Far. İnce ve seyrek dokunmuş, hafif ve yumuşak pamuklu bez. Bu bezden yapılmış başörtüsü.

d. 38a/08

düldül Ar. At.

d. 6b/06, 17a/12, 25a/10, 28a/14, 29b/07, 41b/08

d.+e 39b/06

d.+i 9a/07

dün Bugünden bir önceki gün. Geçmiş.

d. 22a/10, 39a/18

d.+i 23a/02

dünyâ Ar. İçinde yaşadığımız alem, yer yuvarlağı.

d. 1b/19, 9b/25, 20b/19, 20b/21, 20b/25, 20b/29, 21a/04, 21a/08, 21b/18, 24a/18, 24a/19, 29a/28, 29a/30, 29b/04, 29b/08, 29b/12, 30b/07

d.+da 31b/9, 32a/08, 32a/17, 32b/13

d.+dan 4a/14, 12b/20, 30a/19

d.+nın 26a/05, 32b/12, 34b/18

d.+sında 12b/07

d.+ya 7b/18, 9b/24, 13b/07, 14a/07, 18b/10, 32b/14

d.+yı 8a/08, 38a/14

dürlü Türlü. Çok çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit, muhtelif.

d. 11a/15, 26b/08, 29b/16

düril- Dürme işine konu olmak veya dürme işi yapılmak. Bükülmek

d.-e 6b/20

d.-üb 41b/26

düş Uyurken zihinde beliren olayların, düşüncelerin bütünü, rüya. Gerçek olmayan şey, imge.

d.+ümde 11b/16, 20b/13, 33a/06

düş- Yer çekiminin etkisiyle boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek. Durduğu, bulunduğu, tutunduğu yerden ayrılarak veya dayanağını, dengesini yitirerek

yukarıdan aşağıya inmek. Yere devrilmek, yere serilmek.

d.-di 3b/12, 15a/20, 16b/08, 30b/02, 30b/06, 39b/07, 42b/23

d.-dim 15b/27

d.-düm 20b/07

d.-eliden 1b/05

d.-erler 29a/10

d.-ersin 34b/12

d.-se 4a/08

d.-ünce 12a/06

d.-ürdi 42a/18

düşkün Bir şeye kendini aşırı vermiş olan, çok bağlı, âşıklı, tutkun. Yoksulluk sebebiyle mutluluk ve refahını yitirmiş.

d.+e 8b/07

d.+i 43b/18, 43b/19

d.+leri 2a/06

düşman Düşman, yağı.

d.+larım 27b/25

düz- Bir gereksinimi karşılamak amacıyla birçok şeyi birbirini tamamlayacak biçimde bir araya getirmek. Düzene sokmak, düzene koymak, sıralamak, elverişli, uygun bir duruma getirmek.

d.-er 26b/09

d.-mü 19a/19

düzelt- Düzgün duruma getirmek. Bozukluğunu gidermek, onarmak. Yanlıştan kurtarmak, tashih etmek.

d. 24b/16

E

ecel Ar. Muayyen olan vade, ömrün sonu, hayatın son demi.

e. 22b/06

ecma'in Ar. Hepsi, cümlesi, topu.

e. 16b/18

edeb Ar. Toplum töresine uygun davranma. İyi ahlak, incelik, terbiye.

e. 13a/23, 39b/15

ednā Ar. Pek aşağı, en bayağı, çok alçak. Az, pek az..

e. 23a/01

efendi Rum. Günümüzde bey unvanından farklı olarak özel adlardan sonra kullanılan ikinci derecede bir unvan. Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse. Koca.

e.+m 9a/17, 11b/21, 12a/02

e.+me 28a/20

e.+miziñ 31a/15, 31b/17, 32b/01

e.+sin 42b/27

eg- Düz olan bir şeyi eğik duruma getirmek. Sert bir cismi bükmek.

e.-ilseñ 41a/16

e.-ilüb 6a/21

e.-miş 28b/19

eger Far. Şart edatıdır; eğer, şayet manasınadır.

e. 24b/14, 26a/06, 27a/20

eger Eyer. Binek hayvanlarının sırtına konulan, oturmaya yarayan nesne.

e.+lendi 28a/14

egil- Bir yana doğru eğik duruma gelmek. Başkasının baskısını veya egemenliğini benimsemek, kabul etmek.

e.-sem 14b/08

eglen- Neşeli, hoşça vakit geçirmek.

e.-iñ 41a/21

e.-mem 21b/09, 21b/17

egn Eğin. Arka, sırt.

e.+ine 6a/14

egri Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani, doğru karşıtı. Yay gibi kavislenmiş, eğmeçli, mukavves.

e. 28a/07, 32b/09

ehad Ar. Tek, bir, ilk sayı.

e. 13b/18

ehl Ar. Sahip, malik, mutasarrıf olan. Maharetli, usta, kabiliyetli, becerikli. Bir yerde oturan.

e.+in 25b/18

e.+isiñ 4b/03

ehl-i fezā Ar. Feza ehli.

e. 7a/06

ekin Tahılın tarlaya atıldığı andan harman oluncaya kadar aldığı durum.

e.+içe 20b/11

eksik İhtiyaç duyulan şey. Bir bölümü olmayan, noksan. Mükemmel olmayan, kusurlu, muallel, sakat. Az.

e. 16b/21, 17a/18, 31b/11, 31a/20, 32a/05, 33b/24, 43b/27

e.+li 33b/25

e.+ligim 15b/16

eksil- Azalmak, az duruma gelmek. Bulunmamak, var olmamak, rastlanmamak.

e.+lmeye 31a/07

el Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü. Sahiplik, mülkiyet. Kez, defa. Yönetim, baskı, etki.

e. 6a/06, 7b/21, 8a/15, 10a/08, 12a/03, 16a/07, 17b/18, 21a/17, 37b/25, 40a/11, 43a/19

e.+de 9a/04

e.+den 12a/22, 15a/08

e.+i 1a/18, 8a/15, 26a/24, 43b/10

e.+imde 33a/10

e.+ime 15b/08, 35b/02

e.+imi 5b/18, 14b/17, 14b/18

e.+inde 6b/05, 6b/06, 7a/06, 10a/12, 11b/10, 13a/19, 29b/11, 38a/03, 41b/08, 41b/09

e.+inden 9b/16, 11a/13, 11b/20, 12b/12, 27a/20, 29b/22, 31b/11, 33b/20, 37b/20

e.+ini 2a/06, 24b/03, 34a/10

e.+iğ 40a/11

e.+iğde 7b/03, 29b/10

e.+iğden 23a/09

e.+iğizden 6a/12

e.+ler 28b/18, 35b/18

e.+lere 30b/03

e.+lerin 35b/04

e.+leriğ 21b/15, 32b/16

el Ar. Arapça “harf-i tarif” olup kelimelerin başında bulunur ve ismin manasını tarif ve tayin etmeye yarar. Arapçadaki terkiplerde, has isimlerde ve Osmanlıcadaki izafet ve sıfat terkiplerinde kullanılır.

el-‘acāib Ar. Garip, tuhaf, yadırganan, yabansı.

e. 17a/02

el-‘ārif Ar. Çok anlayışlı ve sezgili.

e.+indir 17b/06

el-imān Ar. İnanç.

e.17b/17

el-nās Ar. İnsanlar, halk, herkes.

e.23b/25

el-zamān Ar. ir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit. Bu sürenin belirli bir parçası, vakit.

e.+da 31b/16

elbet Ar. Kati olarak, mutlaka, behemehal; akıbet, nihayet, eninde sonunda.

e. 27a/17

elem Ar. Acı, üzüntü, dert, **keder**.

e. 14a/01

elḥamdülillah Ar. "Allah'a şükür" anlamında kullanılan bir söz.

e. 31a/05

elif Ar. Arap alfabesinin ilk harfinin adı.

e.+i 11b/15

e.+in 9b/07

elli Kırk dokuzdan sonra gelen sayının adı.

e. 43b/23

elma Gülgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç .

e.+dan 14a/11

e.+yı 28b/28

em- Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek, somurmak.

e.-ışdi 35b/18

e.-zirîḡ 3a/12

emek Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü, zahmet.

e. mi 2b/15

e.+cigi 4a/15

emel Ar. Gerçekleştirilmesi zamana bağlı istek

e.+i 6a/03

emīn Ar. Emniyet sahibi, korkusuz, birine emniyet eden, güvenen; şüphe etmeyen; kendisine güvenilen.

e. 17a/06

emir Ar. İş buyurma, buyruk, buyrultu. İş, şey, husus, vakıa, hadise.

e. 8a/11, 10b/23, 27b/29

emr bkn: emir.

e.+i 9a/08

e.+iḡ 25a/18

e.+iḡe 18b/05, 18b/27

e.+iyle 7b/20, 9a/09, 39b/21

en- bkn: inmek.

e.-di 19a/11, 36a/11

engel Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia, handikap.

e. 42b/03

e.+ler 42b/04

er Erkek. Kahraman, yiğit. Rütbesiz asker, nefer.

e. 26a/23, 33b/07, 35a/10, 36a/10

e.+i 25a/15

e.+leri 12a/06, 17b/14, 39a/17, 41b/21

er- raḥim Ar. Acıma, esirgeme.

e.+in 16b/19

eren Benliğinden sıyrılmış, öz varlığından geçmiş, kendini Allah'a adanmış kimseler. Gönül gözüyle birtakım gerçekleri gördüğüne inanılan 144 kimseler. Allah yolunda sırlara ermiş tarikat uluları.

e.+ler 3a/18, 4a/15, 16a/03, 16a/05, 17b/18, 30a/03, 31b/12, 36a/02, 36b/22, 37a/15, 40a/14, 40a/26, 41b/02

e.+lerden 40a/18

e.+leri 12a/07

e.+leriḡ 3a/06, 36b/29, 38a/24

erḥam Ar. Döl yatakları. Hısımlar, akrabalar.

e. 16b/19

eri- Katı cisim sıvı içine karışarak sıvı durumuna geçmek.

e.-dim 15b/29

erkān Ar. Esaslar, destekler; direkler, sütunlar. Reisler.

e. 5b/12, 13a/23, 22b/16, 25a/09, 26a/17, 39b/15

e.+da 10a/11, 36b/19

e.+ı 37a/24

e.+ımız 17b/19

e.+ına 17b/03

e.+ında 32b/15

e.+ını 8a/09

ervāḡ Ar. Ruhlar.

e.+ını 26a/18

e.+ıḡa 34a/07

e.+ıḡdan 34a/07

e.+ıḡı 34a/06

es- Hava bir yönden bir yöne akmak, rüzgâr olmak.

e.-en 9b/13, 43b/02

es-şādıḡ Ar. Doğru, gerçek. Sadakatli.

e. 26b/27

esirge- Korumak, himaye etmek, vikaye etmek.

e.-siḡ 24b/25

eski Çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan, yeni karşıtı.

e.+sine 27a/24

eşig Kapı boşluğunun alt yanında bulunan alçak basamak. Kapı ağzında basamağın konulabileceği yer. Başlangıç yeri, başlangıç noktası, yakını.

e.+ine 6a/11, 9b/19, 20b/07, 28b/22, 34a/20, 42a/06

et- Bir işi yapmak.

e.-señ 24a/12

eteg bkn: Etek.

e.+in 23a/08

e.+iñ 15b/12

e.+iñden 14b/17, 14b/18

etek Bedenin belden aşağısına giyilen, değişik biçimlerde, genellikle kadın giysisi, eteklik

e. 16a/07

ev Yalnız bir ailenin oturabileceği biçimde yapılmış yapı. Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, hane. Aile. Soy, nesil.

e. 31a/16, 32a/01

e.+erdi 39a/21

e.+idir 5b/10, 13b/01

e.+in 8a/04

e.+inde 4b/08, 9b/03, 35a/23

e.+ine 18a/20, 27a/25

e.+ini 2a/07, 13a/14

e.+lerimiz 41a/09

e.+lerini 29a/04

e.+leriñize 3a/13

e.+leseñiz 26b/21

evlād Ar. Çocuklar. Oğul; kız; çocuk. Sülale, nesil.

e. 10a/14

e.+ı 6a/15

e.+ımız 32a/03

e.+larımızıñ 31b/11, 31b/13

evliyā Ar. Keramet sahibi olanlar, erenler. Allah'a daha yakın bulunanlar. Emir sahibi bulunanlar. Himaye edenler, koruyanlar.

e. 14b/24, 20a/18, 20a/19, 31a/03, 31a/15, 31b/20, 32b/04, 32b/15, 36a/03, 40b/08, 41a/03
e.+lar 14b/20

e.+nıñ 13a/23, 13b/01, 37a/11, 41b/20

evşāne Far. Efsane. Eski çağlardan beri söylenegelen, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayalî.

e. 34b/08

evvel Ar. Önce, ilk, birinci, ibtida, başlangıç. Eski, geçmiş, geçmiş zamanda.

e. 7b/18, 12b/10, 18b/10, 18b/12, 21a/14, 23a/24, 25a/24, 30a/22, 30a/23, 36b/11, 37b/07

e.+den 5b/12, 35a/19

ey Söylemek.

e.+dir 5b/22, 7a/12, 7a/16, 15b/26, 18a/18, 22a/24, 26b/13, 28b/05, 37b/03, 38a/09

ey- Düz olan bir şeyi eğik duruma getirmek.

e.-üb 39a/04

eyi İyi. İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, kötü karşıtı.

e. 36a/26

eyle- Etmek, yapmak.

e. 8b/03, 8b/05, 8b/07, 12a/15, 18b/06, 18b/28, 21b/04, 23a/06, 28a/26, 36b/20, 36b/23, 43a/24

e.-di 4b/12, 4b/14, 6b/10, 8a/03, 9a/04, 10b/11, 10b/23, 13b/02, 14a/01, 14a/13, 22b/08, 22b/18, 27a/16, 36b/04

e.-diler 27a/01, 36a/24, 36a/26, 36a/30, 36b/12, 37b/10, 37b/11, 37b/12

e.-dim 19b/04, 25a/03

e.-me 1a/16, 1a/17, 13b/15, 17a/12

e.-mek 23b/07

e.-mez 23a/06, 40b/16

e.-ņ 15b/17

e.-r 12b/19, 21a/27

e.-rim 1a/04, 14b/02, 25a/05, 25a/09, 25a/13, 25a/17, 25a/21

e.-rken 41b/06

e.-sem 14b/08, 42b/24

e.-ye 31a/06, 31a/09, 31a/10, 31a/12, 31a/19, 31a/21, 31b/01, 31b/02, 31b/03, 31b/04, 31b/05, 31b/06, 31b/07, 31b/10, 31b/18, 32a/04, 32a/05, 32a/07, 32a/08, 32a/09, 32a/11, 32a/12, 32a/14, 32a/18, 32b/01

e.-yen 4b/02, 22b/22, 27a/18, 27a/22, 34b/21

e.-yiņ 5b/20

e.-yüb 2a/04, 6b/04

eyü İyi. İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, kötü karşıtı.

e.+sini 13b/06

eyvallah Ar. "Allah'a ısmarladık" anlamlarında kullanılan bir seslenme sözü.

e. 7b/08

eyyüb Hicret sırasında Hz. Peygamber'i Medine'de evine misafir eden ve Türkiye'de "Eyüp Sultan" unvanıyla anılan sahâbî.

e.+iņ 38b/05, 38b/06

eyzân Ar. Yine öyle, keza, bu dahi, öteki gibi.

e. 1a/03, 1a/07, 1a/11, 1a/15, 1a/19, 2a/05, 2a/09, 2a/13, 2a/17, 2a/21, 3b/05, 3b/09, 3b/13, 3b/17, 3b/21, 4a/09, 4b/06, 4b/10, 4b/15, 4b/19, 5b/05, 5b/09, 5b/13, 5b/17, 5b/21, 5b/25, 8b/09, 8b/13, 8b/17, 8b/21, 11b/13, 11b/17, 12b/17, 12b/21, 12b/25, 13a/04, 13a/08, 13a/12, 13a/16, 13a/20, 13a/24, 13b/04, 16a/09, 16a/15, 16a/17, 16a/21, 16a/25, 20a/05, 20a/09, 20a/13, 20a/17, 20a/21, 20a/25, 20b/04, 20b/08, 20b/12, 20b/16, 22b/09, 22b/13, 22b/17, 22b/21, 22b/25, 22b/29, 24a/13, 24a/17, 24a/21, 24a/25, 24a/29, 27b/09, 27b/13, 27b/17, 27b/21, 27b/30, 28a/04, 28a/08, 28a/12, 28a/16, 28a/29, 28b/04, 28b/08, 29a/05, 29a/17, 29a/21, 29a/25, 30b/09, 30b/13, 35a/09, 35a/13, 35a/17, 35a/21, 35a/25, 35b/09, 35b/13, 35b/17, 35b/21,

35b/25, 35b/29, 36b/08, 37a/17, 37a/21, 37a/25, 37a/29, 37b/04, 40a/13, 40a/17, 40a/21, 40a/25, 40a/29, 40b/04, 40b/13, 40b/17, 40b/21, 40b/25, 43b/09, 43b/13, 43b/17, 43b/21, 43b/265, 43b/29, 44a/04, 44a/06

ez- Üstüne basarak veya bir şey arasına sıkıştırarak yassılaştırmak, biçimini değiştirmek. Ağır bir şey, başka bir şeyin üzerinden geçmek, çiğnemek.

e.-dim 11a/11

ezān bkn. ezān

e. 27b/23

ezān Ar. Müslümanlıkta namaz vaktini bildirmek için müezzinin yüksek sesle yaptığı çağrı

e.+a 18b/13

ezber Far. Bir metni veya bir sözü eksiksiz tekrarlayabilecek biçimde akılda tutma

e.+imde 30a/08

ezel Ar. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

e. 13b/06

e.+den 5a/04, 6b/18, 7a/08

F

faķīr Ar. Zengin olmayan, yoksul, parasız, züğürt. Dilenci. Zavallı, biçare, aciz. Alçakgönüllülük göstererek “ ben ” manasına gelir.

f.+e 39b/11

f.+em 23a/01

fānī Ar. Ölümlü. Muvakkat, geçici. İhtiyar, yaşlı.

f. 14a/07

farz Ar. Birnetice elde etmek için ihtimalli veya gerçek olarak kabul edilen bir tahminde bulunma, sayma, tutma, bir hususa bir davaya mevzu ve asıl kılma. Allah'ın, işlenmesi kati olarak lüzumlu, terki günah olan emirleri. Zaruri, lüzumlu, gerekli.

f.+ı 25b/13

fāţimatü'l-zehrā Öz. İ. Ar. Hz. Peygamber'in ilk zevceleri Hz. Hadice'den dünyaya gelen, dört kızının en küçüğüdür. Hz. Ali ile evlenmiş, Hz. Hasan ve Hüseyin'in, Ümmü Külsüm, Zeyneb ve Rukiyye isimli kızların annesidir. Lakabı Zehra'dır

f. 16b/06, 43a/21

faţma Ar. Hz. Peygamber'in ilk zevceleri Hz. Hadice'den dünyaya gelen, dört kızının en küçüğüdür

f. 20a/06, 20b/22, 26b/07, 33a/18, 33a/19, 38a/16

fazl Ar. Fazla, ziyade, artık, baki. Fazlalık, üstünlük. İyilik, fazilet, erdem, lütuf.

f.+ıyı 20b/25

fedā Ar. Gözden çıkarma, uğruna verme. Kurban.

f. 33b/02

felek Ar. Gökyüzü, sema.

f. 40b/11, 42a/09

fenā Yok olma, yokluk, geçip gitme. Kötü, iyi olmayan, uygunsuz olan.

f.+sından 32a/15

f.+ya 09b/22

fend Far. Meker, hile, desise, yalan, dolan.

f.+ine 11b/06

feriştah Far. Firişte. Melek. İyi ve yumuşak huylu. Günahsız, masum. En iyi, en üstün.

f.+lar 23a/17, 38a/07

feriştāh bkn: feriştah

f. 7b/10, 13b/11, 13b/12, 13b/16

f.+lar 35b/11

fermān Far. Emir, buyruk.

f. 18b/05, 18b/27

feth Ar. Açma, açılma.

f. 12a/05

fetiḥ bkn: feth

f. 16b/19

feyd Sallanmak.

f. 15a/14

fırşat Ar. Fursat. Uygun zaman, elverişli durum, faydalanma sırası, elden kaçırılmayacak faydalı vakit, hal ve münasebet. Nöbet.

f. 15a/08

figān Ar. İztırab ile bağırıp çağırma, inleme.

f. 1a/03, 34b/19

f.+dır 34b/19

fiḳīr Ar. Fikir, düşünce. İdrak. Hatır. Zihin, akıl. Rey, oy, zan, inanma. Zihin tasavvuru, kuruntu. Murad, maksat, niyet.

f. 23b/11

fiḳr bkn: fiḳīr

f. 1b/10

filān Ar. Falan. Tümcede belirtilen nesne ya da nesnelere sonra ve benzerleri anlamında kullanılır

f. 11a/25

firāḡ Ar. Ayrılık, ayrılma; sevişenlerin ayrılığı.

f.+ı 9a/18

f.+ınıḡ 9a/19

fırdevs Ar. Cennet, uçmak. Bostan, bahçe.

f. 18a/17, 22a/14

fırdevs-i a'lā Ar. Cennet'teki altıncı bahçe

f.+ sında 31b/16, 32a/20

fırḳat Ar. Dostlardan ve saireden ayrılık, ayrılış.

f.+i 29b/21

fitne Ar. Karışıklık, kargaşa.

f. 36b/03

G, Ğ

ġāfīl Ar. Gaflette bulunan, ihmal eden, ilerisini iyi düşünmeyen, dikkatsiz, ihtiyatsız, dalgın, tembel.

ġ. 19a/2, 19a/28

ġaflet Ar. Gafillik, boş bulunma, dalgınlık, dikkatsizlik. İhmal, endişesizlik

ġ. 42b/22

ġ.+den 23b/15

ġāh Far. Zaman bildiren edat.

ġ.+ım 3b/06

ġā'ib Ar. Göz önünde bulunmayan. Hazırda olmayan. Kaybolmuş olan. Görünmeyen alem.

ġ. 12a/07

ġ.+de 41a/10

ġam Ar. Tasa, kaygı, üzüntü.

ġ. 24b/21

ġ.+da 3a/18, 30a/01

ġ.+ı 14a/08

ġām bkn: ġam

ġ. 17b/18

ġānī Ar. Zengin, varlıklı, bol, doygun. Allah'ın adlarından biridir

ġ.+dir 4b/07, 4b/09

ġarāz Ar. Kin

ġ. 35b/16

ġarīb Ar. Kimsesiz, zavallı. Gurbette, kendi memleketinin dışında bulunan, yabancı. Tuhaf, şaşılacak, bambaşka. Dokunaklı.

ġ. 34b/25, 42b/23

ġarķ Ar. Suyu batma; batma; batırma. Boğulma, boğma.

ġ. 1b/16,22a/20

ġāyet Ar. Nihayet, uç, son. Çok, fazla, son derece.

ġ. 36b/20

ġayret Ar. Çalışma, çaba, çalışma isteği

ġ. 36b/23

ġayrı Ar. Ayrı, başka, özge, artık, diğer, değil. Yabancı, bildik olmayan. Arapça sıfatların başında nefi edatı olan “ -sız”, “ değil ” manasına gelir

ġ. 30b/04

ġ.+sını 22b/02

ġāza Ar. Din uğruna savaş.

ġ.+ya 12a/02

ġāzi bkn: ġāzī

ġ.+ler 2b/02

ġāzī Ar. Gaza eden, ordunun başına geçen, savaşan; savaştan sağ ve muzaffer dönen. Böyle bir ordunun başkumandanı.

ġ. 4b/04

ġ.+de 12a/14

ğ.+ler 17b/16, 19a/02

ğ.+lere 17b/12

geç Bir yerden başka bir yere gitmek. Bir yandan girip diğer yandan çıkmak. Yol, araç veya akarsu bir yerin yakınından veya içinden gitmek. Olmak, vuku bulmak, cereyan etmek. Bir yeri aşmak, öbür yana ulaşmak. Yerini bırakıp başka yer almak. Etki yapmak, işlemek.

g. 23b/08, 40a/01, 40a/03

g.-di 10a/07, 17b/01, 17b/09, 19b/20, 21b/19, 39b/06

g.-digi 35b/01

g.-e 19b/21

g.-en 21b/19, 23b/20, 28b/27

g.-endiğ 33b/16

g.-erken 29a/02

g.-esin 5a/09

g.-ildi 40a/20

g.-ilür 27a/26, 27a/28

g.-inen 36b/07

g.-mem 28a/28

g.-mez 5a/02

g.-üb 37b/18

geçit Geçmeye yarayan yer, geçecek yer

g. 2b/08

gel - Ulaşmak, varmak. Oturmaya, ziyarete gitmek. Varlığını sürdürmek, yaşamak, intikal etmek. Ortaya çıkmak, doğmak. Belli bir süre dolmak. Belli bir zamana ulaşmak. Çıkmak, yönelmek. Bir yerden alınıp bir yere ulaştırılmak.

g. 8b/03, 8b/05, 8b/07, 9a/09, 17a/11, 17a/16, 21b/24, 21b/26, 23a/06, 25b/25, 34a/14, 34b/14, 36a/03, 36a/09, 39b/21, 43b/04, 43b/05

g.-di 7a/10, 7a/11, 7b/20, 8a/01, 8a/02, 10a/06, 12a/02, 13b/19, 14b/03, 17b/06, 19b/08, 22b/06, 26b/27, 27a/27, 29b/22, 29b/26, 37b/20, 39a/14, 39b/05, 39b/16, 40a/02, 43b/03

g.-diler 7a/14, 22a/01, 35b/22, 36b/22

g.-dim 15a/10, 19b/03, 19b/05, 19b/09, 19b/13, 19b/17, 25a/02, 29a/03, 32b/10, 37a/14, 37a/16, 40a/10, 42a/24

g.-diğ 5a/11, 9b/22, 9b/24, 41a/06

g.-e 8b/18, 26a/09, 31a/04, 31a/16, 31b/20, 32b/04, 36a/20, 37b/02

g.-ecek 36a/18

g.-emez 24a/03

g.-en 2a/08, 2a/18, 2a/20, 18b/09, 19a/03, 19a/29, 25b/26, 28b/27, 31a/10, 31a/11, 31b/06, 32a/11, 36a/27

g.-eni 44a/02, 44a/08

g.-enler 21a/14, 36b/14, 42a/14

g.-in 20a/02

g.-ince 3a/13, 9b/14, 11a/22, 11b/18, 19b/21, 37a/05, 37b/08, 38a/10

g.-iñ 12b/01, 16a/06

g.-iyor 20a/03, 20a/08
g.-me 37b/08

g.-medi 13b/07, 14a/08, 43a/06

g.-mek 36b/18

g.-meziñ 34a/14

g.-miş 15a/23, 34a/22

g.-miyor 41a/20

g.-se 10a/10, 15a/24, 28a/24

g.-siñ 4a/10, 25a/16

g.-üb 8a/16, 27b/19

g.-ür 7a/17, 18a/25, 25b/18, 30a/18, 36a/28, 43b/20

genc Yaşı ilerlememiş olan, ihtiyar karşıtı.

g. 21a/02

gerçek bkn: gerçek

g.+e 31a/03, 31a/15, 31b/20, 32b/04

gerçek Yalan olmayan, doğru olan şey, hakikat.

g. 12a/10, 23a/22, 23b/19, 35a/04, 35a/23, 36a/10, 36b/21

g.+lerden 13a/05

gerek İcap. Gerçekleşmesi zorunlu olarak beklenen, lazım.

g. 10a/10, 23a/07, 23a/08, 23a/10, 23a/11, 23a/12, 23a/14, 23a/15,

23a/16, 23a/18, 23a/19, 23a/20, 23a/22, 23a/23, 23a/24, 23b/01, 23b/02, 23b/03, 23b/05, 23b/06, 23b/07

geri Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü, art, alt taraf, ileri karşıtı.
g. 31b/12

gerü bkn: gerü

g. 21b/19, 31a/07, 31b/07, 32a/13

g.+ye 7b/12

getür- Gelmesini sağlamak. Erişmek veya eriştiğini sanmak. Sebep olmak, ortaya çıkarmak.

g. 23b/09, 36b/23, 36b/24

g.-mek 23a/07

g.-sin 15a/01

g.-siñ 15a/02

gevher Far. Cevher.

g.+i 23a/20

gey- bkn. giy-

g.-er 6a/14, 27b/06, 27b/10

g.-erdi 9a/13

g.-elidenberi 1b/17

g.-mesin 11b/15

geyik Geyikgillerden, erkeklerinin başında uzun ve çatalı boynuzları olan memeli hayvan .

g.+ler 35b/18

gez- Hava alma, hoş vakit geçirme vb.

amaçlarla bir yere gitmek, seyran etmek. Bir yerde dolaşmak, yürümek.

g.-dim 11a/10

g.-er 33a/13

g.-erdim 42a/22

g.-erim 1b/04

g.-erken 38a/14

g.-ersin 34a/24

g.-meli 42b/11

g.-mez 34b/01

ğıybet Ar. Dedikodu.

ğ. 34b/20, 34b/21

ğ.+i 36b/16

gibi -e benzer. O anda, tam o sırada,

hemen arkasından. İmişçesine, benzer

biçimde.

g. 1b/04, 1b/05, 6a/06, 6a/07, 6a/08, 9b/16, 11b/20, 20b/21, 20b/23, 21a/28, 29b/18, 29b/19, 29b/20, 36b/17, 40b/24

gice Genellikle saat 22'den itibaren gün ağarınca kadar geçen süre, tün, şeb. Bu süre içindeki karanlık.

g. 9a/16, 14a/10, 22a/10, 33a/06, 33a/08

g.+lerde 28b/11

gid- bkz: git-

g.-em 30b/08

g.-en 2b/02, 8a/16, 13b/15, 42b/18, 42b/21, 42b/28

g.-eniş 39a/09

g.-er 15a/08, 19b/07, 30a/18, 30a/19, 30a/20, 36a/15, 40b/15

g.-erim 5b/23, 21b/05, 21b/09, 21b/13, 21b/17, 21b/21

g.-iyorı 21b/04

g.-iyorım 28a/07

gir- Dışarıdan içeriye geçmek. Sığmak. Katılmak, iltihak etmek.

g.-di 4b/11, 35b/07

g.-dim 15b/19, 28b/15, 39b/22

g.-en 2a/12, 22b/14

g.-enleriş 33b/24

g.-ince 18a/20, 29a/29

g.-mek 18a/17, 23b/05

g.-mesiş 16a/15

g.-miş 28b/18, 28b/20

g.-sem 15a/07

git- Bir yere doğru yönelmek. Bir yerden veya bir işten ayrılmak. Çıkmak, ulaşmak. Belli bir amaçla bir yere devam etmek veya bir işle uğraşmak.

g. 4a/15, 20a/28, 20a/30

g.-di 9a/06, 13b/11, 14a/02, 24a/14, 27a/02, 42a/02

g.-digi 5b/23, 23b/22, 31a/17, 34b/13

g.-meli 28a/13, 28a/14

g.-meyelim 16a/10

g.-meyeniş 4a/16

g.-mez 5a/05

giy- Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

g.-diler 35b/14

g.-dim 24b/19

g.-e 12b/06

g.-erim 42b/22

g.-mezsiş 34a/15

giz Sır.

g.+lenmeyince 2b/05

gizle- Saklamak, görünmeyecek, belli olmayacak bir yere veya bir duruma koymak.

g.-r 35a/23

gizli Görünmez, belli olmaz bir durumda olan, edimsel karşıtı.

g. 11a/03, 11a/09, 20a/23, 33b/21, 36b/10

g.+ce 30b/11

ğonca Far. Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk

ğ. 3a/05, 28b/25

ğ.+sını 15b/25

göç- Yerleşmek amacıyla mahalle, köy, şehir veya ülke değiştirmek.

g.-dik 031a/12

g.-en 31b/15, 31a/19, 32a/03, 32a/20

g.-enlere 17a/19

g.-ünce 5a/17

göç Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret

g.+i 20a/03, 20/08

g.+üni 20a/12

gög bkz: gök.

g.+e 11b/18, 12b/07, 19b/18, 20b/15

g.+i 11b/07, 14a/03, 22b/28, 26a/20, 37b/12

g.+iñ 25b/13

göger- Göğ ermek.

g.-üb 36a/08

gögercin Güvercingillerden, hızlı ve uzun zaman uçabilen, kısa vücutlu, sık tüylü, evcilleşmiş birçok türü bulunan, yemle beslenen bir tür kuş.

g. 20a/20

gögs Göğüs. Vücudun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer vb. organları içine alan bölümü, sine

g.+im 29a/10

gök İçinde gök cisimlerinin hareket ettiği sonsuz boşluk, uzay, sema, asuman, feza. Yeryüzü üzerine mavi bir kubbe gibi kapanan boşluk, gök kubbe, sema. Gökyüzünün, denizin rengi, mavi veya yeşile çalan mavi.

g. 7b/06, 11a/02, 11b/06, 37b/14

g.+de 7a/19, 10b/02

g.+den 30b/06, 32b/06, 33a/15, 36a/04

g.+le 12b/05

gökçe Gök rengi, mavi. Bu renkte olan.

g.+dir 39a/22

gökyüzi Gökyüzü. Atmosferin gözle görünen bölümü.

g.+nde 11b/02, 15a/14, 15a/18, 26a/29, 35b/12, 38a/07

göl Oluşması genellikle tektonik, volkanik vb. olaylara bağlı olan, toprakla çevrili, derin ve geniş, tuzlu veya tuzsuz durgun su örtüsü

g.+dir 25b/20

g.+ünde 41b/10

g.+ünden 24b/10

gömleg bkn. Gömlek.

g.+i 35b/27

g.+in 34a/15, 42b/22

gömlek Vücudun üst kısmına giyilen kollu veya yarım kollu, yakalı giysi

g. 39b/12

g.+leri 33a/24

gönder- Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek. Yetki vererek gitmesini sağlamak. Bir kaynaktan çıkıp gelmek, ulaşmak. Yolcu etmek.

g.-di 37b/07, 37b/09

g.-em 30b/10

g.-eñ 7a/04

g.-miş 28b/01, 33a/14

gönül bkn: gönül

g. 4a/08, 4b/01, 24a/10

gönl bkn: gönül

g.+e 23b/23, 34b/19, 37b/10

g.+i 17b/15, 37b/10

g.+im 5a/02

g.+ime 42b/24

g.+içe 15a/07

g.+ümiñ 37a/22

g.+ümüzden 27a/06

g.+üni 21a/27

gönül Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı. İstek, arzu.

g. 15b/11, 26b/18, 27a/10, 30b/02, 31b/14, 34b/06, 34b/14, 40b/10, 42a/18

gör- Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. Anlamak, kavramak, sezmek. Yanına gidip konuşmak. Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek. Belirli bir zamanın içinde bir olaya tanık olmak, yaşamak.

g. 9a/08, 13b/10, 27a/15, 33b/15, 38b/15

g.-di 7b/11, 37b/15

g.-digi 25b/08

g.-dik 40a/24

g.-dim 39a/10, 39b/23, 41b/07, 41b/09, 41b/13, 41b/17, 41b/21

g.-diş 21b/27, 38b/04, 38b/12

g.-dirdim 5b/19

g.-düm 15b/15, 19b/16, 20b/13, 29a/01, 29a/02, 35a/14

g.-e 38b/15

g.-elim 12b/02

g.-emez 24a/01

g.-icek 29b/01

g.-ilmedi 35b/28

g.-ince 38a/11

g.-indi 26b/26, 39b/19

g.-inür 9a/11

g.-ir 2b/07

g.-medik 10b/20

g.-medijiz 11b/03, 11b/05, 11b/09, 11b/25

g.-meklik 22a/16

g.-mesem 42b/16

g.-meye 19b/03, 19b/09

g.-mez 23a/13, 34b/19

g.-müş 29b/05, 34a/18

g.-sem 14b/21, 40a/07

g.-seş 24a/19

g.-ün 8a/04

g.-üşdirmek 32a/14

göre Bir şeye uygun olarak, bir şey uyarınca, gereğince

g. 42b/10

göster- Birini veya bir şeyi işaretle belirtmek. Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak. Belirtmek, anlatmak. Bir şeyin etkisi altında tutulmak. Kanıtla inandırmak. Öğretmek, açıklamak.

g. 5a/16, 38b/20

g.-diş 5a/13, 7a/07

g.-e 24b/23

götür- Taşımak, ulaştırmak veya koymak. Bir kimseyi bir yere kadar yanında yürütmek. Yerinden ayırıp uzağa atmak veya yok etmek.

g. 33b/24

g.-ir 27a/11, 27a/13, 27a/21,
27a/25

g.-siñ 43a/12, 43a/20

göz Görme organı. Bazı deyimlerde,
görme ve bakma. Oda. Bakış, görüş.
Suyun topraktan kaynakdığı yer, kaynak

g. 2b/11

g.+cisi 12a/16

g.+i 24a/01, 29b/01

g.+ime 26b/26

g.+inden 24b/14

g.+ine 41a/11

g.+iniñ 7b/04, 8a/06, 13a/11,
36a/15

g.+iñ 21b/27

g.+iñi 23b/15, 33b/15, 34a/19

g.+ler 35a/22

g.+leri 27b/03, 27b/05, 39a/23

g.+lerim 29b/15

g.+lerimden 1a/06

g.+lerimizden 32a/15

g.+lerinden 27b/12

g.+leyice 13a/10

g.+li 13b/14, 25a/16

g.+üm 17b/01, 20b/15

g.+ümden 28a/19

g.+ündeki 15a/15

g.+ünden 17b/11

gözet- Korumak, bakmak, özen
göstermek, himaye etmek. Önem
vermek, göz önünde bulundurmak, ayrı
tutmak. Kollamak, bekleme.

g. 24b/15

gözyaşı Gözyaşı bezlerinin salgıladığı,
bazı etkilerle akan duru sıvı
damlacıklarından her biri, yaş

g. 39b/05

ğurūf bkn. gürūh

ğ. 39a/20

ğ.+e 39a/16

ğ.+i 41b/20

ğuşşa Ar. Keder, kaygı, tasa.

ğ.+ya 14a/19

güç bkn: güç

g. 4a/14

g.+e güç 4a/14

güç Fizik, düşünce ve ahlak yönünden
bir etki yapabilme veya bir etkiye
direnebilme yeteneği, kuvvet. Ağır ve
yorucu emekle yapılan, çetin, müşkül,
efor, kolay karşıtı.

g. 36b/05

güd- bkn. Güt-

g.-digim 13a/21

g.-erim 5b/22

gül Far. Çiçek. Bilinen çiçek, gül çiçeği; gül ağacı.

g. 6b/08, 17b/18, 18a/07, 19a/14, 20b/11, 21a/25, 28a/02, 28b/15, 35a/20, 36b/05,n 38b/18, 38b/19, 40a/22

g.+den 34b/25

g.+dir 3b/15, 25b/32

g.+e 2b/12

g.+i 16a/18, 18a/17, 22a/15, 23b/07, 23b/08, 41b/13

g.+idir 37a/12

g.+inden 42b/01

g.+işi 14b/25

g.+ler 15b/24

g.+lerin 39a/03

g.+leriñize 3a/05

g.+li 40a/08

g.+lidir 14b/24

g.+ünden 29b/23

g.+üne 1b/03

g.+üni 13a/18, 20b/09, 42a/23

gül- İnsanın hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmaktır.

g.-dirseñ 14b/15

g.-e 22a/07

g.-eyim 29b/14

g.-lerin 28b/25

g.-siñ 4a/11

gülbeng Far. bir ağızdan çıkan ses, hep birden yüksek ses çıkarma, bir ağızdan yüksek sesle okunan dualar

g. 33b/17, 37a/03

g.+de 31a/18, 32a/02

g.+ini 33b/07

gümān Far. Zan, sanma, sezme.

g. 11a/19, 14b/11, 25b/26, 26a/10, 26a/12

g.+a 5a/12

g.+ım 27a/06

gümüş Atom numarası 47, atom ağırlığı 107,88, yoğunluğu 10,5 olan, 960 °C'ye doğru sıvı durumuna geçen, parlak beyaz renkte, kolay işlenir ve tel durumuna gelebilen element.

g. 19a/18

g.+i 43b/23

gün Güneş. Güneş ışığı. Gündüz.

g. 9a/16, 15a/08, 27a/17, 28a/01, 35b/19, 36a/28, 40a/06, 41a/13

g.+de 17b/17, 18a/05, 25a/05

g.+i 14b/02, 35a/08, 39b/11

g.+ler 4a/06, 21b/19, 40a/06

g.+lere 32a/13

g.+lerimiz 32a/13

g.+lerini 42b/16

g.+ümde 12a/23

günāh Far. Allah'ın emirlerine aykırı olarak görülen iş, dini suç.

g.+dan 5a/09

g.+ım 40a/12, 41b/25

g.+ıma 37a/15

g.+ımdan 18a/21

g.+ımı 37a/14, 40a/10

g.+ından 40a/20

g.+ımı 12b/24

g.+ıyız 33b/08

g.+lını 12b/24

günāhkār Far. Günahlı, günah işleyen.

g. 5b/20, 30b/05

g.+dır 36b/17

günbūr Gürültülü.

g. 11b/22

gündüz Günün sabahtan akşama kadar süren aydınlık bölümü.

g. 33a/06

güneş Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi.

g. 35b/19

g.+i 14a/14, 22b/10

gürūf bkn. gürūh

g.+de 32a/02

gürūh Far. Bölük, cemaat, takım, kısım.

g.+ı 27b/20

gürūh bkn. gürūh.

g.+a 24b/02

güt- Hayvan veya hayvan sürüsünü önüne katıp otlatarak sürmek. Bir düşünceyi veya bir ilkeyi gerçekleştirmeye çalışmak. Bir kimseyi, bir topluluğu kendi düşünce ve amacı doğrultusunda yönetmek, sevk ve idare etmek.

g.-digi 32b/23

g.-dim 28b/23

güven Korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusu, itimat.

g.+deler 36b/26

güz Sonbahar.

g. 30a/18

güzel Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı. İyi, hoş. Beklenene uygun düşen ve başarı düşüncesi uyandıran. Soyluluk ve ahlaki üstünlük düşüncesi uyandıran.

g. 9b/02, 18a/23, 21b/02, 26a/03, 27b/14, 28b/07, 36a/23, 37a/08, 42b/21, 42b/28

g.+den 5a/01

g.+i 41a/14

H, H, H

haber bkn: haber

h. 20a/22, 27a/16

haber Ar. Son ve yeni havadis, bilgi. Ağızdan ağıza dolaşan söz.

h. 1b/06, 10b/03, 10b/05, 10b/09, 10b/13, 10b/17, 10b/21, 10b/25, 32b/08, 34a/22, 41a/17, 41a/21

haberdār Far. Haberli, bilgili.

h. 37a/18

hāceten

h. 17a/03

hacı bkn: hācī

h. 2a/08, 12a/12, 17b/06

hācī Ar. Hacca giden, Kabe'yi ziyaret eden.

h.+dır 9b/19

hadīce Öz. İ. Ar. Hz. Muhammed'in ilk eşi.

h. 33a/18

hāk Far. Toprak.

h. 24b/18, 24b/20

hākīkat Ar. Bir şeyin aslı ve esası, mahiyeti. Gerçek, doğru; gerçekten, doğrusu. Sadakat, doğruluk, bağlılık.

h.+e 26a/04

h.+iñ 24b/05

hākīkat bkn. hākīkat

h.+e 27a/29

hāk Ar. Allah, tanrı. Doğruluk ve insaf. Bir insana ait olan şey. Dava ve iddiada hakikate uygunluk; doğruluk. Geçmiş, harcanmış emek. Pay, hisse. Doğru, gerçek. Layık, münasip.

h. 3a/13, 6b/17, 8a/17, 9b/04, 10b/04, 11a/04, 13b/06, 13b/08, 13b/10, 13b/11, 14a/15, 14b/06, 14b/19, 14b/23, 15a/02, 15a/06, 15b/16, 17a/05, 17a/11, 19b/07, 22b/11, 23a/02, 23b/21, 24b/13, 25b/07, 25b/16, 30b/05, 31a/05, 31a/08, 31a/09, 31b/02, 31b/03, 31b/05, 31b/12, 32a/10, 32a/11, 32a/14, 32a/15, 33a/08, 33a/23, 34b/23, 35b/07, 36b/14, 38b/20, 39b/23, 40b/06, 42a/14, 43b/24

h.+a 16a/08, 18a/10, 24b/20, 27a/08, 27a/12, 27a/14, 33b/06, 34b/11, 36a/30, 38b/13, 39b/19, 41a/02

h.+dan 1b/15, 10b/14, 24a/06, 27b/29, 32b/19, 33b/08, 38b/02, 39a/07, 43a/03

h.+dır 10b/06

h.+ı 3b/02, 22a/25, 24a/01, 29b/09, 33b/12, 37a/07

h.+ından 33b/24

h.+ını 31a/03, 42a/12

h.+ıñ 1b/13, 7b/20, 9a/08, 9a/09, 11a/03, 11b/11, 15b/27, 16a/04, 17b/02, 18b/12, 20a/23, 25b/09, 25b/26, 26a/08, 29b/03, 29b/06, 33a/11, 39a/11, 39b/20, 40b/23

hāl Ar. Şimdiki zaman, geçmiş ve gelecek olmayan zaman. Oluş, bulunuş, suret, keyfiyet, durum.

h. 15b/23, 37b/15

h.+den 11a/15

h.+e 11a/15

h.+erini 28b/13

h.+i 24a/03, 24a/07

h.+idir 1b/19

h.+imden 9b/05

h.+imi 42b/24

h.+imiz 17b/07

h.+inde 11b/12

h.+ini 13a/02

h.+le 11a/16

h.+lerim 42b/19

h.+lerini 28b/17

h.+leriñize 3a/03

hālāş Ar. Bir yerden, bir şeyden kurtulma, kurtuluş.

h. 43a/02

hālet Ar. Hal, suret, keyfiyet.

h.+i 14a/10

hālīl Ar. Samimi dost. Erkek adı.

h. 24a/22, 31a/13

halk bkn. halk

h. 26a/19

halk Ar. Yaratma, yaratılma. İcat. İnsanlar. İnsanlardan bir bölüm.

h. 7a/22, 9a/12, 13b/10, 14a/03, 16b/07, 18b/17, 20b/19, 25b/28, 26a/20, 34a/06

h.+a 33b/19, 42b/24

h.+ı 5a/12

h.+ıñ 17a/14

hamīd Ar. Hamdeden, şükreden Erkek adı.

h. 11b/16

hamza Ar. Abdülmuttalib'in oğlu ve Hz. Muhammed'in amcasıdır.

h. 20b/29

hāne Far. Ev.

h. 40b/19

h.+si 11b/24

hangi İki veya daha çok şeyden bir tanesini belirtecek bir cevap istemek için kullanılan soru sıfatı.

h. 1a/05

hār Ar. Sıcak, kızgın, yakıcı.

h. 8a/11

harāb bkn. harāb

h. 12a/04

harāb Ar. Yıkık, viran.

h. 41b/12

harām Ar. Yasak.

h. 34b/20

h.+dan 34b/11

h̄arāmi Ar. Hırsız, haydut, eşkıya.

h. 20b/05

h̄arc Ar. Harcanan para, masraf

h. 9a/04

harf Ar. Dildeki bir sesi gösteren ve alfabeyi oluşturan işaretlerden her biri, kod

h. 6b/21

h̄arf bkn. harf

h.+ine 24a/20

h.+iñi 24b/15

h̄arman Far. Biçildikten sonra tahıl demetlerinin üzerinden düven geçirilerek tanelerin başaklarından ayrılması işi.

h.+ından 17a/15

h̄aṣ bkn. h̄aṣ

h.+ı 7a/16

h.+larıñ 7a/16

h̄aṣ Ar. Özgü.

h.+ı 24b/08

hasan Öz. İ. Ar. Çok güzel olan. Hz. Ali ile Hz. Fatma'nın evliliklerinden dünyaya gelen ilk oğullarıdır. Hz. Muhammed'in torunu.

h. 2a/18, 3b/10, 3b/20, 4b/07, 4b/17, 5b/06, 6b/10, 8b/06, 12a/19, 15b/03, 15b/11, 15b/23, 16b/07, 17a/14, 17a/20, 17a/21, 17b/02, 17b/04, 17b/08, 17b/10, 17b/11, 17b/13, 19b/08, 22b/10, 26b/22, 27a/07, 31b/17, 32a/21, 34a/12, 37a/19

h.+da 10a/04

hasan bkn. hasan

h. 36a/07

hasanü'l-askerī On iki imamın on birincisidir.

h. 7a/02, 10a/15, 16b/16, 22b/26, 27a/07, 36a/16

h.+nden 37b/02

h.+niñ 5b/23

hasbetenlillah Ar. Tanrı için, Tanrı uğruna, Tanrı rızası için, karşılık beklemezsizin

h. 6b/13

hasbiḥāl Ar. Söyleşi, sohbet

h.+im 15b/09

h̄ased Ar. Kıskançlık, çekememezlik.

h. 11a/23, 35a/219

h̄aṣıl Ar. Sonuç, netice. Elden edilen kazanç

h. 31a/03

h̄aṣret-i alī Ar. Dördüncü halife, Hz. Ali.

h. 2a/03

ḥasta bkn: ḥasta

ḥ. 28a/01

ḥasta Ar. Hasta, rahatsız, sayrı.

ḥ. 20a/27, 21a/26

ḥ.+lar 21a/07

ḥ.+larıḡ 15a/24

ḥ.+yım 30a/16

ḥaṭā Ar. Yanlış, yanlışlık, yanılma. Günah. Kabahat, kusur.

ḥ. 21a/06

ḥaṭā' bkn: ḥaṭā

ḥ. 20b/01

ḥatāyi Şah İsmail Hatayi .Safevi Devleti'nin kurucusu ve ilk hükümdarı.

ḥ.+nem 1a/16, 1b/18, 2b/14, 3a/18, 4a/17, 6a/18, 7b/02, 9a/18, 9b/22, 10a/16, 11a/22, 13b/01, 14b/01, 15a/05, 15b/01, 16a/22, 17a/15, 18b/05, 18b/27, 19a/28, 19b/18, 20a/22, 20b/13, 21a/05, 21a/26, 21b/18, 22a/05, 22a/24, 23a/01, 23b/09, 24a/05, 24a/26, 24b/24, 25a/18, 26a/01, 26a/22, 26b/13, 27a/05, 27a/26, 28a/14, 28b/05, 29a/01, 30a/01, 30a/22, 33a/01, 33b/22, 35a/24, 35b/26, 36a/18, 36b/09, 37a/11, 37b/03, 38a/09, 39a/05, 39b/09, 40a/06, 40b/01, 41b/01, 41b/18, 42a/13, 43a/01, 44a/01, 44a/07

ḥatem bkn: ḥātem

ḥ.+in 37b/17

ḥātem Ar. Çok cömert

ḥ.+in 38a/11

ḥaṭır Ar. Düşünme, akılda tutma, hafıza, zihin, akıl, yâd

ḥ. 43b/28

ḥ.+ı 26b/14

ḥāṭır bkn: ḥaṭır

ḥ.+ın 35b/23

ḥāṭice'tül-kübrā Peygamberimizin ilk hanımı, ilk îmân eden hür kadın, mü'minlerin annelerinden.

ḥ. 16b/05

ḥātîmi Bitiren.

ḥ.+ye 35a/15

ḥaṭır Ar. Düşünme, akılda tutma, hafıza, zihin, akıl, yâd

ḥ.+ıḡa 28b/16

ḥāṭṭı-ı şafā Ar. Safa hattı.

ḥ. 38a/02

ḥavāric Ar. Asiler, zorbalar. "Hakemeyn Vakası"ndan sonra Hz. Ali'ye isyan eden zümre, hariciler.

ḥ. 17a/12

ḥayāl bkn. ḥayāl

ḥ.+e 4b/01

ḥayāl Ar. İnsanın kafasında tasarlayıp canlandırdığı şey.

ḥ. 41a/18, 42a/24

ḥ.+im 42a/25

ḥ.+imde 33a/06

hayāt Ar. Dirilik, canlılık.

h. 36b/18

haydār Ar. Arslan. Cesur, yiğit adam. Hz. Ali.

h. e 4b/03

hayf Ar. Haksızlık

h.+ı 33a/17, 33a/25

hayır bkn. hayr

h.+lu 17b/18

haykır- Telaş, şikâyet vb. sebeplerle yüksek sesle bağırarak

h.-dı 39b/07

hayr Ar. İyi, faydalı, hayırlı, yarar.

h. 31a/13, 33b/17, 37a/03

h.+ı 31a/13

hayvān Ar. Canlılık, dirilik. Canlı şey. İnsanı da içine alan bütün canlılar. Ahmak adam.

h. 39b/10

h.+ıı 32b/22

hāzır bkn. hāzır

h. 3a/19

h.+da 36a/20

hāzır Ar. Huzurda, meydana göz önünde olan, bizzat bulunan.

h. 16a/22, 31b/19, 32b/03

hāzır bkn. hāzır

h. 31a/15

hazine Ar. Altın, gümüş, mücevher vb. değerli eşya yığını, büyük servet. Değerli şeylerin saklandığı yer. Değerli bir şeyin çok bulunduğu yer.

h.+sinde 25b/07

hāzret Ar. Saygı saymak üzere büyüklere verilen unvan.

h.+i 32a/16

hāzret-i ‘alī Ar. Dördüncü halife, Hz. Ali.

h. 33a/12, 41b/16

hāzret-i mūsā İsrâiloğulları'na gönderilen ve kendisine Tevrat indirilen peygamber.

h. 2a/15, 2a/16, 2a/19, 3b/16, 4b/14, 6b/15, 8b/12, 10a/08, 12a/02, 12b/01, 13a/18, 16b/12, 24a/28, 36a/12, 37a/27

hāzret-i sultān Osmanlıların kuruluş devrinde yaşayan, tefsîr, hadîs, kelâm âlimi ve mutasavvıf.

h. 1b/14, 2a/15, 2a/14, 6b/08, 37a/20, 37b/15

heb Ar. Hiçbiri dışta tutulmamak veya eksik olmamak üzere, bütün, tüm olarak. Sürekli olarak, her zaman, daima.

h. 24a/23, 24b/03

hedde Ar. Duvar ve saire gibi şeylerin yıkılmasından çıkan ses, gürültü.

h. 12a/09

hekim Ar. İnsanlardaki hastalıkları teşhis ve onları ilaçlarla veya bazı araçlarla tedavi eden kimse, doktor, tabip.

h.+i 21a/08

hele Özellikle.

h. 10b/22, 41a/09

hem Far. Bir kimseyi uyararak, bir şeyi açıklamak veya anlamı güçlendirmek için “ özellikle, zaten, bir de, şurası da var ki ” anlamlarında kullanılan bir söz. Açıklayıcı nitelikte olan ikinci cümleyi birinciye bağlayan bir söz.

h. 2a/12, 3a/19, 7a/06, 7b/06, 10a/07, 14a/09, 14a/10, 14b/02, 17a/10, 17b/09, 19a/24, 20b/24, 24b/11, 24b/20, 25b/31, 26a/20, 27b/19, 30a/08, 31a/19, 31b/18, 32a/04, 32b/01, 33a/20, 34a/21, 35a/08, 37a/23, 37a/24, 37b/02

hemān Far. Hemen, derhal, o anda, çarçabuk. Öylece, böylece

h. 1b/15, 11a/06, 11a/18, 11a/20, 23b/11, 27b/03, 36b/23

hepsi Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi

h. 39b/18

her Far. Önüne geldiği ismin benzerlerini "teker teker hepsi, birer birer hepsi, birer birer tamamı" anlamıyla kapsayacak biçimde genelleştiren söz.

h. 2b/16, 4a/02, 12b/05, 14b/14, 17b/11, 23a/03, 23b/24, 24a/20, 25b/29, 27b/02, 28b/26, 29b/01, 31a/08, 31b/04, 32a/09, 33a/02, 39a/06, 41b/23

hercā'i Far. Hiçbir şeyde kararlı olmayan veya konudan konuya geçiveren (kimse), yelte, gelgeç. Aşkta değişken, vefasız.

h.+niğ 9b/12

herkes Far. İnsanların bütünü, cümle âlem.

h. 23b/08, 27a/11, 27a/13

h.+iğ 42b/10

hevā Ar. Heves, istek, arzu; sevgi; hoşlanma.

h.+lara 42a/21

h.+ya 7a/21, 19a/10

heves Ar. İstek, eğilim, arzu, şevk

h. 34a/15

hey Seslenmek veya ilgi ve dikkat çekmek için söylenen bir söz. Sitem, yakınma, azar, beğenme vb. çeşitli duyguları anlatan cümlelerde kullanılan bir söz.

h. 1a/10, 3a/02, 8a/07, 8b/02, 16a/24, 18a/24, 18a/26, 18a/30, 18b/04, 18b/08, 19a/02, 21b/24, 21b/25, 28b/10, 30a/06, 34b/06, 34b/10, 35b/02, 36b/26, 40a/14, 40a/26

heybet Ar. Korku ve saygı uyandıran görünüş, mehabet. Büyüklük, ululuk, azamet

h.+den 18b/02, 18b/22

heybetlü Görünüşü korku ve saygı uyandıran. Büyük, ulu, azametli

h. 9a/11

hına Ar. Kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz

h. 27b/25

hırka bkn. hırkak

h.+ları 19b/10

hırka Ar. Genellikle soğuktan korunmak için giyilen, kumaştan, bazen içi pamukla beslenmiş, ceket biçiminde, önden açık, kollu üst giysisi

h. 15a/23, 38b/11

h.+sını 9a/10, 39b/03

hızır Ar. İçenlere ölmezlik veren ab-ı hayatı içmiş bulunan ve kul sıkıştığı zaman imdadına yetişmekle meşhur olan peygamber.

h. 6a/15, 16a/20, 16a/24, 39a/16

h.+a 24a/28

h̄ic bkn: h̄iç

h. 4a/16

h̄iç Far. Yok denecek kadar az olan; yok olan. Ehemmiyetsiz, değersiz

h. 5b/04, 10b/19, 23a/13, 23a/21

hidāyet Ar. Hak yoluna, doğru yola kılavuzlama.

h.+leri 32a/18, 32b/02

hikmet Ar. Hakimlik. Sebep.

h. 21a/06

himmet Ar. Gayret, emek, çalışma, çabalama.

h. 21b/04, 34b/20, 34b/22

h.+i 31a/15, 31b/19, 32a/17, 32b/03

h.+leri 31b/10, 32a/09, 32a/18, 32b/02

hişār Ar. Bir şehrin veya önemli bir yerin korunması için taştan yapılmış, yüksek duvarlı ve kuleli, çevresinde hendekler bulunan küçük kale, kermen, germen

h. 18a/28

hiżmet bkn. hiżmet

h. 23a/06

hiżmet Ar. İş, iş görme, vazife, memurluk.

h.+ine 14b/14, 24b/24

h.+ini 5b/24

hōca Far. Efendi, ağa, çelebi, sahip, muallim, profesör, öğretmen, müderris; molla.

h.+dan 27b/19

h.+sına 19b/14

hōra bkn. hōraşan

h. 17b/14

hōraşan bkn. hōraşan

h. 12a/07

hōraşan Horasan ismi Eski Farsça'da hur (güneş) ve âsân (âyân "gelen, doğan") kelimelerinden meydana gelmiştir ve "güneşin doğduğu yer,

güneş ülkesi; doğu bölgesi” anlamını taşımaktadır. İsim muhtemelen Sâsânîler zamanında ortaya çıkmış ve kısa zamanda yaygınlaşmıştır. Günümüzde bölgenin toprakları üç parçaya ayrılmış olup Merv (Mari), Nesâ ve Serahs yöresi Türkmenistan, Belh ve Herat yöresi Afganistan, kalan kısmı da İran sınırları içinde bulunmaktadır.

h. 19b/02

hoş Far. Güzel, iyi. Tatlı.

h.+a 36a/18

hoşca Hoş bir biçimde olan. Hoş olarak, iyice, güzelce.

h. 3a/07

hū Ar. Allah. Sığınma, yalvarma.

h. 12b/19, 13b/18, 31a/03, 31a/15, 31b/20, 32b/04

h.+nıñ 18a/25

hūb Far. Güzel, hoş, iyi.

h. 33b/01

hūb-ı teferruc Güzel kaynak.

h. 23b/06

hūdā Ar. Tanrı. Doğru yol gösterme. Kuran-ı Kerim.

h.+dır 32b/20

h.+m 1b/11

h.+ya 22b/18

h.+yı 16b/02

huma Ar. Başına konduğu kimseye mutluluk getirdiğine inanılan talih kuşu

h. 30b/06

hūri Ar. Cennette yaşadığına inanılan dişi varlık

h. 31b/02, 32a/07

hurma Far. Hurma ağacı. Bu ağacın tatlı meyvesi.

h. 9a/17, 28a/05

h.+lar 43a/18

hüküm Ar. Hüküm, emir, komuta.

h. 34a/23

hülle Ar. Cennet elbisesi. Belden aşağı ve belden yukarı olmak üzere iki kısımdan ibaret elbise.

h. 8a/10, 21a/23

h.+ler 19b/20

hünkar Far. Padişah, sultan, hükümdar.

h. 12a/12

hürmet Ar. Saygı. Haramlık.

h.+ine 8b/12

hürmet bkn. hürmet

h.+ine 26a/24

hüseyn Öz. İs. Ar. Küçük sevgili. Hz. Muhammed’in torunu ve İmam-ı Ali’nin küçük oğlu.

h. 2a/18, 3b/12, 6b/10, 8b/06, 12a/19, 15b/03, 16b/08, 17a/08, 17a/14, 17a/20, 17b/11, 26b/23, 31b/17, 33a/07,

33a/09, 33a/13, 33a/17, 33a/21, 33a/25, 33b/04, 39a/20

h.+e 15b/11

h.+im 34b/01, 42b/27

h.+iñ 5b/07

hüseyin bkn. hüseyin

h. 12a/14, 12a/16, 17a/21, 17b/02, 17b/04, 17b/08, 17b/10, 17b/14, 32a/21, 38b/03

h.+dir 34a/12, 37a/19

h.+im 4b/09, 12b/05, 38b/13, 42b/13

h.+iñ 10a/05, 22b/10, 35b/03, 35b/05, 36a/07

hüsn Ar. Güzel, iyi. Güzellik, iyilik.

h. 34b/04

hüveyrā Pembecik gül. Hz. Ayşe'nin lakabı.

h.+nıñ 1a/13

I, İ

ılkıd Ağır ağır

i. 1a/08

ırağ bkz: ırağ

ı.+ı 12b/19, 34b/01

ıraq Uzak.

i. 34b/07, 34b/09, 34b/13, 34b/17, 34b/21, 34b/25

ı.+dır 38b/24

ırmağ Çoğunlukla denize dökülen, özellikle genişliği ve taşıdığı su niceliği bakımından en büyük akarsu, neh

ı.+a 42b/25

ı.+ıñ 10a/13

ışlağ Suya batırılmış, üzerine su dökülmüş veya yağmurdan ıslanmış olan

i. 10b/219

ışmarla- Bir şeyin yapılmasını veya getirilmesini, bu işlerle uğraşan birine söylemek, sipariş etmek. Parasını kendi ödeyerek başkaları için yiyecek veya içecek getirilmesini söylemek. Kendi için bir şey alınmasını başkasına söylemek.

ı.-dıñ 10b/24

ışsız Kimse bulunmayan veya az kimse bulunan, تنها, yaban

i. 40b/19

id- bkn. et-

i.-en 37a/04

i- Yardımcı fiil.

i.-di 9a/10, 9a/11, 9a/12, 10b/03, 10b/05, 12b/15, 13a/01, 13b/07, 13b/09, 13b/13, 13b/17, 20a/22, 20a/23, 20a/24, 26b/01, 34b/01, 35a/07, 35a/10, 35a/11, 35a/12, 36b/09, 36b/10, 36b/11, 38a/22, 40a/04

i.-dik 12a/18

i.-dim 10b/14, 11a/02, 11a/03, 11a/06, 11a/07, 11a/18, 26b/03, 29b/05, 36b/05

i.-diñ 43b/14, 43b/15, 43b/16

i.-miş 13a/05, 28b/12, 32b/06

i.-señ 36b/28, 38b/20

it- bkn. et-

i.-di 38b/12

'ibādet Ar. Allah'ın emirlerini yerine getirme, tapma, tapınma.

'i. 10b/21

iblis Ar. Şeytan. Hilekar.

i. 6b/19

i.+e 36b/02

i.+iñ 34a/23, 34b/13

ibrāhim Öz. İ. Kur'an-ı Kerim'de Allah Teâlâ'nın "Halil" dost diye nitelediği ulu'l-azm mertebesinde olan peygamber.

i. 8a/19, 11a/25, 24a/22, 31a/13

i.+i 32a/04, 32a/20

ibtidā Ar. Başlama. Başlangıç. İlk, en önce, başta.

i.+dan 21a/10

ice Ece. Afyonkarahisar iline bağlı Sandıklı ilçesinde bir mahalle adı.

i. 8a/19

iç Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karşıtı. Oyuk şeylerin boşluğu. Cisimlerin yüzeyleri arasında kalan her nokta. Nesnelerin veya kimselerin

arasında bulunan nesne veya kimse, ara. Ten ile dış giysiler arası.

i. 12b/12, 13a/20, 40a/02

i.+erü 39b/22

i.+i 20a/07

i.+im 6b/03, 23b/17, 29a/08

i.+imiñ 20a/11

i.+imizde 31a/19, 32a/04

i.+inde 2a/02, 5a/14, 5a/15, 9a/12, 22a/10, 25b/07, 25b/21, 25b/22, 25b/23, 25b/28, 26a/13, 26a/14, 26a/15, 26a/16, 26b/01, 26b/02, 26b/03

i.+inden 7b/16, 13b/17

i.+ini 20a/11

i.+lerinden 20a/10

iç- Bir sıvıyı ağza alıp yutmak. Sigara, nargile vb.nin dumanını içe çekmek. Bir şey, bir sıvıyı içine çekmek, emmek.

i.-di 3b/10

i.-dik 31a/12

i.-dim 6a/12, 11a/13, 15b/28

i.-en 24b/22

i.-enler 11b/04, 23b/04

i.-enlere 17a/19

i.-enleri 17b/01

i.-ilür 27a/27

i.-irseñ 23b/17

i.-mek 23b/03

i.-mem 28a/27

i.-miş 40b/01

i.-tim 24b/18

i.-üb 27a/19

içün İçin. Amacıyla, maksadıyla. Neden ve sonuç belirten bir söz.

i. 5a/12, 17b/11, 17b/16, 24b/21, 29a/09, 29a/13, 32b/10, 32b/12, 37b/09

id- bkn: et-

i.-egör 27a/15

i.-eceği 5a/07

i.-elim 16a/02, 20a/02, 20a/04

i.-en 7b/17, 7b/21, 8a/11, 8a/18, 10b/21, 12a/05, 12a/09, 12a/21, 12a/25, 12b/04, 12b/08, 17b/15, 27a/29, 34a/23

i.-eniğ 25b/14, 40a/20

i.-enler 25b/17

i.-eñ 43b/14

i.-er 4a/03, 4a/05, 4a/13, 4a/17, 4b/18, 15a/05, 18b/05, 26a/17, 34b/22, 36b/26, 36b/27, 42b/27

i.-erdi 13a/02

i.-erim 5b/24

i.-ersenğ 25b/18, 25b/25, 25b/26, 25b/27

i.-iyonğ 43b/07

i.-iyorım 30b/03

i.-üb 8a/11, 21a/02, 26b/25, 27a/04, 37b/13, 38a/14

idris Öz. İs. Ar. Kuran'da adı geçen peygamberlerden biri ve Şit'in oğlunun oğludur.

i. 19b/19

iğlâş Ar. Halis, temiz, doğru sevgi. Gönülden gelen dostluk, samimiyet, doğruluk, bağlılık. Allah'ın birliği akidesini bildirme ve Kuran-ı Kerim'in "Kul hüvallahü ahad..." ayetiyle başlayan 112. suresi.

i.+ı 13a/13

iğsân Ar. İyilik etme. Bağış, bağışlama. Verilen, bağışlanan şey. Lütuf, iyilik.

i. 4a/03, 4a/05, 4a/13, 4a/17, 12a/03, 21b/30, 22a/04, 26a/09, 39a/02

iğtiyâr Ar. Yaşlı, kocamış olan, pır, genç karşıtı. Cansız, sönük. Eski. Seçme, seçilme. Katlanma.

i.+ım 11a/05

iken Edat.

i. 7b/06, 7b/08, 10b/04, 10b/04, 11a/02, 12a/24

iki Birden sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 2 ve II rakamlarının adı.

i. 4a/08, 6a/13, 6a/17, 9b/08, 9b/12, 11b/13, 12b/16, 13a/03, 13b/03, 16b/01, 17b/12, 17b/16, 19b/09, 20a/16, 21a/12, 22a/18, 25a/08, 26a/02, 30a/24, 31b/08, 32a/16, 33a/08, 34b/16, 35a/20, 36b/06, 36b/19, 38b/06, 40b/14, 40b/18, 40b/22, 41a/01, 41a/07, 42b/20, 43b/08

ikilik İki değişik kullanımı veya uygulaması olma durumu. Birbirine kötülük etmeye kadar varan sürekli anlaşmazlık, tefrika. İki bir arada, iki taneden oluşmuş, iki tane alabilen. Görüş veya düşüncede ikiye bölünmüş olma durumu, anlaşmazlık.

i. 38b/23

i.+likten 39a/02

ikinci İki sayısının sıra sıfatı. Sırada önem bakımından birinciden sonra gelen.

i. 013b/12

iklim Ar. Yeryüzünün herhangi bir yerinde hava olaylarına bağlı olarak gerçekleşen etkilerin uzun yılların ortalamasına dayanan durumu, abuhava. Ülke, diyar.

i.+i 22b/24

ikrār Ar. Saklamayıp söyleme. Dil ile söyleme, bildirme. Tasdik, kabul. Birinin, başka birinin, kendisinde olan hakkını, alacağını haber vermesi.

i. 5b/22,15b/13, 25a/25, 30a/10, 30a/14, 31b/13, 32b/23, 38a/19, 40a/16, 43b/15

i.+ı 2b/07, 25a/26

i.+ında 2b/06

i.+ıı 22b/27, 28b/23

i.+lı 2b/06

il Ülkenin vali yönetimindeki bölümü, vilayet. Şehrin niteliklerini taşıyan

büyük yerleşim yeri. Ülke, yurt. Eski Türklerde devlet.

i.+i 22a/27, 40b/10

i.+inde 41b/12

i.+ine 38b/09

i.+ııze 2b/03

i.+leri 41a/18

i.+lerinde 43a/18

ilā Ar. Son, nihayet, dek,değin.

i. 17a/05

'ilāc Ar. İlaç. Bir hastalığı iyi etmek veya önlemek için türlü yollarla kullanılan madde, em, deva. Çare, önlem.

'i.+ı 21a/07

ilahe Ar. Ve başkaları, ve benzerleri.

i. 25b/01

ile Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan cümleler yapmaya yarayan bir söz. Cümle içinde aynı görevde bulunan iki ögeyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz. İçin.

i. 1a/17, 1b/09, 1b/10, 1b/20, 1b/21, 2a/11, 2a/16, 3a/15, 3b/08, 5b/03, 5b/12, 6b/10, 6b/14, 6b/15, 6b/16, 6b/21, 9a/08, 9a/17, 11a/07, 11a/10, 11b/16, 13a/13, 16b/21, 17a/18, 18a/04, 19a/07, 19a/08, 20a/11, 21a/03, 21b/27, 21b/28, 21b/28, 22a/21, 22b/14, 22b/15, 22b/16, 23a/02, 23a/12, 25a/24, 26b/14, 27b/06, 27b/07, 28a/19, 29b/15, 34a/05, 34a/17, 36a/24, 36b/16, 37a/24,

37b/12, 38a/06, 38a/08, 39a/10, 39b/11, 40a/29, 43a/02, 43b/14, 43b/15

ilhāk Ar. Katma, bağlama, ekleme. Egemenliği altına alma.

i.+dır 10b/07

ilik Giysi, yorgan çarşafı, yastık kılıfı vb.nin gereken belirli yerlerine düğmenin geçirilebilmesi için iplikle örülerek, parça geçirilerek veya biye ile yapılan küçük yarık.

i.+lemiş 11b/07

i.+lerim 39b/25

illā Ar. İstisna edatıdır. Maada, olmadığı suretle, alel-husus, mutlaka, illa, meğer, aksi halde, ne olursa olsun, bahusus, ancak.

i. 16b/20, 17a/05, 17a/16

illallah Ar. “ yeter, kafi, bıktık artık ” gibi usanç ve bezginlik anlatır.

i. 17a/02, 25b/01

‘ilm Ar. Bilme, biliş; bir şeyin doğrusunu bilme. Okuyarak öğrenilen bilgi, nazari bilgi.

‘i. 34a/05, 34a/17, 40a/03

‘i.-i 8b/11

‘i.+ini 11a/11

‘i.+iñ 34a/16, 34b/03

imām Ar. Cemaate namaz kıldıran kimse. Müslümanlıkta mezhep kuran kimse. Hz. Muhammed'den sonra onun vekilliği görevini üzerine alan halifelere verilen unvan.

i. 2a/19, 3a/17, 3b/10, 3b/14, 3b/15, 4b/07, 4b/11, 4b/13, 5b/06, 5b/14, 6a/13, 6a/17, 6b/15, 10a/05, 10a/06, 12a/22, 12b/11, 12b/13, 12b/16, 13a/03, 13b/02, 15b/03, 15b/14, 16b/03, 16b/04, 16b/07, 16b/08, 16b/09, 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 16b/16, 16b/17, 17a/06, 17a/20, 17b/03, 19b/08, 22b/14, 22b/16, 22b/20, 26a/10, 26b/22, 27a/02, 27b/16, 31b/09, 31b/17, 32a/16, 32a/21, 33a/07, 33a/09, 33a/13, 33a/17, 33a/21, 33a/25, 33b/04, 34a/12, 34a/19, 34b/02, 35a/20, 35b/03, 35b/05, 36a/09, 36a/10, 37a/06, 37a/22, 37a/23, 38a/20, 38b/02, 42b/20

i.+dır 26a/02

i.+iñ 22a/18

i.+lar 5b/02, 17b/12, 17b/16, 19a/23, 30a/24

i.+lara 41a/07, 43b/08

i.+ları 19b/09

i.+larıñ 7a/01, 11b/12, 16b/01, 35b/07

imān bkn. ĩmān

i. 1b/20, 17b/18, 25b/25, 34a/09, 40a/11, 40a/16, 43b/15

i.+dır 32b/23

i.+ı 4b/17, 32b/21, 32b/25

i.+ım 5a/04

i.+ında 2b/05

i.+sız 43b/19

ĩmān Ar. İnanma, inanç. İslam dinini kabul etme.

ī. 15b/13

imdād Ar. Yardım. Yardıma gönderilen kuvvet.

i.+ıma 12a/19

imdi Şimdi, hemen.

i. 25b/25

imrān Ümran.

i. 41b/11

in-Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek. Bir taşıt veya binek hayvanından yere basmak.

i.-di 14a/17, 14a/18

i.-dirdi 38a/12

i.-dirmiş 33a/15

i.-er 8a/06

i.-ersin 36a/04

i.-medi 14a/16

i.-üb 19b/07, 28a/15

inād Ar. Israr, ayak direme, dediğinden vazgeçmeme.

i.+dır 26b/29

inan- Bir şeyi doğru olarak benimsemek. Birini doğru sözlü olarak bilmek, güvenmek.

i.-dığı 15a/06

i.-dık 34b/23

i.-maz 36b/28

i.-mışım 7a/08

ince Kendi cinsinden olanlara göre dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı.

i.+dir 20b/20

incil Ar. Allah'ın vahiy yoluyla dört büyük peygambere yolladığı mukaddes dört büyük kitaptan Hz. İsa'ya nazil olanı.

i. 14a/17

i.+de 11a /2

incin- Çarpma, sıkışma, burkulma vb. etkenlerle vücudun bir yeri ağrı verir duruma gelmek. Birinin herhangi bir davranışı yüzünden üzüntü duymak, gücenmek, kırılmak.

i.-diş 6a/02

iñile- Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak, inildemek.

i.-rim 29a/09, 29a/13

i.-rsin 29a/07

inkār Ar. Yaptığını saklama, gizleme; yapmadım deme. Reddetme, tanımama.

i. 43b/23

i.+larını 33a/16

innā Ar. “Şüphesiz biz” anlamındadır.

i. 17a/05, 18b/12

insān Ar. Adam. İyi, olgun, vicdanlı adam.

i. 7a/19, 10b/02, 10b/20, 11a/23, 12a/04, 25b/21, 33a/22

i.+a 37b/24

i.+da 1b/11

ipek İpek böceği kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince, esnek ve parlak tel.

i. 38b/07

ir- Erişmek. Kavuşmak. Yetişip dokunmak. İnsan veya bitki büyüüp gelişmek, yetişmek. Ürün olgunlaşmak. Kendini Tanrı yoluna vermiş kimse insanüstü kutsal bir aşamaya erişmek.

i.-di 17b/08

i.-dim 15b/07

i.-diğ 38b/08

i.-ecek 29b/02

i.-elim 12b/03

i.-mesin 16a/16

i.-mezdi 36b/10

‘ircān Ercan.

‘i. 26a/19

‘irfān Ar. Bilme, anlama. İlahi bir feyiz olarak kainatın sırlarını bilme kudreti. Kültür.

‘i. 4a/11, 11a/12

iriş- Varılması zamana, emeğe bağlı olan veya uzakta bulunan bir amaca varmak, ulaşmak.

i.-di 38a/01

i.-dim 11a/14, 11a/16

‘isa Ar. Dört büyük peygamberden biri olup kendisine vahiy yoluyla İncil nazil olmuştur.

‘i.+ya 14a/17

‘i.+yı 11a/20

ise Edat.

i. 21b/27, 27a/14, 40a/11, 40a/12, 40a/15, 40a/16

i.+η 1a/01, 7a/03, 22b/02, 22b/04, 23b/14, 24b/14, 24b/15, 26a/06

isim Ar. Ad.

i. 25b/04

ism Bkn. İsim

i.+i 16b/01, 35b/11

i.+im 7a/03

ismā‘il Öz. İ. İbrahim’in (a.s.) oğludur.

i.+e 25a/02

isrāfīl Ar. İslam inancına göre kıyamet gününü, boru öttürerek bildirmekle görevli melek.

i. 7a /15, 25b/12

i.+iğ 11a/11

iste- İstek duymak, arzulamak. Bir şeyin kendisine verilmesini veya yapılmasını söylemek, dilemek.

i.-mem 5a/16

i.-r 34a/22

i.-rim 19b/12, 43a/03

i.-rler 15a/22, 15a/24

i.-rseñ 25b/24

i.-yenler 24a/14

‘iṣyān Ar. İtaatsizlik, emre boyun eğmeme. Ayaklanma.

‘i.+ı 1b/09, 1b/21

iş Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma. Bir değer yaratan emek. Birinden istenen hizmet veya birine verilen görev.

i.+i 8a/07, 23a/07, 23a/10, 36a/16, 39a/23, 43b/24

i.+imiz 37a/28, 42b/13, 42b/15

i.+iñ 26a/09, 43b/12

işid- bkz: işit-

i.-enler 43b/11

işit- Kulakla algılamak, duymak. Haber almak. Kendisine söylenilmek.

i.-dim 10b/06, 35a/02

işte Bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz, aha, ahacık. Anlatılan bir sözün sonucuna geldiğini gösterir.

i. 21b/26, 28a/07, 37a/08

it- bkn: et-

i.-di 5b/11, 7a/22, 9a/06, 9a/08, 13b/10, 14a/03, 14a/09, 14b/19, 26a/19, 26a/20, 39b/02, 42a/09, 43b/23

i.-digi 25b/16

i.-diler 35b/04, 35b/15, 35b/16

i.-dim 3a/14, 6a/11, 10b/16, 10b/20, 17b/01, 28b/23, 28b/24, 32b/10, 33b/02

i.-diñ 5a/03

i.-me 21b/28

i.-memiş 24b/13

i.-meye 31a/20, 31b/11, 32a/05

i.-meyyim 44a/03

i.-mezsın 4b/05

i.-miş 34a/06, 34a/08, 34a/10

i.-mişler 24b/07, 24b/08

i.-se 14b/06

i.-siñ 16a/20

iz Bir şeyin geçtiği veya önce bulunduğu yerde bıraktığı belirti, nişan, alamet, emare. Bir şeyin dokunmasıyla geride kalan belirti.

i. 30a/20

‘izzet Ar. Değer, kıymet; yücelik, ululuk. Kuvvet, kudret. Hürmet, saygı; İkrâm, izaz.

‘i. 18a/04

K, K

ka‘be Ar. Hicaz’da, Mekke-i Mükerreme’de Harem-i Şerif’in hemen hemen ortasında bulunan kutsal bina. Müslümanların namaza başlarken yöneldikleri taraf.

k.+ye 24a/22	ķ. 24a/18
k.+yi 34a/25	ķadeh Ar. Bardak; küçük bardak, içki bardağı.
ķabir Ar. Mezar.	ķ.+den 23b/03
ķ. 18a/20	ķadehkār Kadehçi.
ķ.+lerin 32a/05	ķ. 11a/13
ķ.+lerini 31a/20	ķadm Ar. Başlangıcı olmayan, eski, ezelî.
ķabr-dām Ar. Kabir evi.	ķ. 8a/13, 25a/09, 25a/26, 35a/10, 38b/24
ķ.+ıı 37a/02	ķ.+dir 25b/21
ķablan Şehir adı.	ķadīr Ar. Tükenmez kudret sahibi olan Allah.
ķ. 39b/01	ķ.+i 26b/13
ķabr bkn: ķabir	ķādīr Ar. Kudret sahibi; kudretli, kuvvetli, güçlü. Allah.
ķ.+ine 28a/03	ķ. 43a/02
ķ.+ini 42b/10	ķādīr bkn: ķādīr
ķabūl Ar. Alma. İçeri alma. Razi olma. Alıp kullanma. Bir şeye sahip olmak için söylenen son söz.	ķ. 26b/18
ķ. 5b/19, 12a/15, 14b/19, 31a/03, 31a/09, 31a/15, 31b/05, 32a/11	ķāf İslam kozmolojisine (evrenbilim) göre insanların yaşadığı dünya alanını bir kuşak gibi çeviren, aşılması olanaksız dağın adı. Yaygın inançlara göre bütün dağların anasıdır. Kafdağı'nın ardında ne olduğu, kimlerin yaşadığı bilinemez.
ķabz Ar. Tutmak, ele almak, kavramak. Tahsil etmek,, Amelde zorluk çekmek. Mülk.	ķ. 20b/28
ķ. 13a/06	ķafa Ar. Kafa, baş.
ķaç - Hızla koşup bir yere saklanma. Kimseye bildirmeden bulunduğu yerden ayrılmak, firar etmek.	ķ.+sında 19b/11
ķ.-an 38b/13, 40b/07	
ķ.-ar 9a/15, 11b/20	
ķadar Edat. Ölçüsünde, derecesinde.	

kāfir Ar. Hakkı tanımayan, bilmeyen. Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan. Küfreden. İyilik bilmeyen, nankör.

k.+iğ 6b/04

kağıd Far. Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya, baskı yapmaya, bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak

k.+ım 30b/10

kaht Ar. Kıtık, kuraklık; kuraklıktan dolayı mahsulün yetişmemesi.

ķ.+lık 38b/25

ķa'il Ar. Söyleyen, anlatan, nakleden, söz sahibi. İnanmış, boyun eğmiş, rıza göstermiş.

ķ.+dir 24b/24

ķā'im Ar. Ayakta duran, ayakta bulunan. Birinin yerini tutan, birinin yerine geçen. Namaz kılan, vaktini namaz kılmakla geçiren. Bir işte sebat eden.

ķ. 22b/11

ķā'inat Ar. Var olan şeylerin cümlesi, hepsi, yaratıklar. Dünya.

k.+iğ 17a/10

ķak- bkn: ķalk-

ķ.-dık 39a/01

ķal- Olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek. Zaman, uzaklık veya nicelik belirtilen miktarda bulunmak.

ķ. 28a/07, 39b/25

ķ.-acaķ 13a/07

ķ.-an 31b/13

ķ.-dı 12a/04, 20a/28, 20a/30, 35b/28

ķ.-dık 43a/23

ķ.-dıran 20b/28

ķ.-dırub 7b/21

ķ.-ınmaz 21b/19

ķ.-ığ 41a/13

ķ.-ma 6a/21, 19a/27

ķ.-madı 14b/11, 30b/07, 36b/03

ķ.-maya 26a/10, 26a/12

ķ.-mayan 12b/05

ķ.-mayağ 37a/15

ķ.-maz 5b/04, 28a/20

ķ.-mazsın 5a/08

ķāl Ar. Söz, laf.

ķ. 10b/11

ķalb Ar. Yürek. Yürek hastalığı. Gönül. Her şeyin ortası, ehemmiyetli, alıcı noktası.

ķ. 2a/07, 4b/08, 9a/03, 13a/14, 35a/23

ķ.+de 11a/19, 14b/11, 42a/04, 42a/08

ķ.+i 6a/05, 6b/17, 9a/17

ķ.+im 1b/03, 1b/21, 3b/09, 3b/20, 32b/10, 40a/15

ķ.+inde 38b/22

ķ.+inden 9a/09, 16b/22, 17a/17, 22b/12, 40b/18

ķ.+ini 12b/08

ķ.+iņde 3b/32, 22a/06

ķaldır- Bulunduğu yerden almak. Yukarı doğru hareket ettirmek. Yükseltmek.

ķ. 33b/25, 38b/05

ķ.-alım 27a/06

ķ.vire 31a/21, 32a/06

ķ.-ub 43a/19

ķale Ar. uşmanın gelmesi beklenen yollar üzerinde, askerî önem taşıyan şehirlerde, geçit ve dar boğazlarda güvenliği sağlamak için yapılan kalın duvarlı, burçlu, mazgallı yapı, kermen.

ķ.+den 18b/01, 18b/21

ķal'e Ar. Söz söylemek.

ķ.+dir 18a/28

ķalem Ar. Yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerde araç.

ķ. 14a/02

ķ.+de 13b/06

ķ.+im 33a/10

ķal'ezār Sözcü.

ķ.+ı 11a/17, 20b/25

ķalk- Gitmek üzere yerinden ayrılmak. Oturma durumundan dik duruma gelmek, doğrulmak. Uyanarak yataktan ayrılmak.

ķ.-ar 22a/20, 41b/23

ķ.-ardım 28b/26

ķ.-dı 7a/21, 38a/06, 39a/19, 39b/01, 39b/18

ķ.-ınca 30a/12

ķ.-ındı 22a/05

ķ.-mış 18a/06

ķ.-saņ 41a/16

ķ.-sıņ 37a/07

ķ.-ub 38b/02

ķalkān Ok, kılıç vb.nden korunmak için savaşçıların kullandığı korunmalık

ķ. 31b/06, 32a/11

ķ.+ın 28a/11

ķālūbelā Ar. Cenab-ı Hak ruhları yaratıp, onlara "Rabbiniz deđil miyim?" buyurduđunda ruhlar "Evet Rabbimizsin" mealindeki ķālūbelā diye cevap verdiklerini bildiren Kur'andaki bir tabirdir.

ķ.+dan 25a/23

ķamer Ar. Ay.

ķ.+im 5a/14

ķāmet Ar. Boy, endam

ķ.+i 20b/20

kāmil Ar. Bütün, tam, noksansız eksiksiz. Kemale ermiş, olgun. Yaşını başını almış, terbiyeli, görgülü, pişmiş kimse. Alim, bilgin, geniş bilgili.

k. 1b/07, 17a/07

k.-i 15a/19

kān Far. Bir şeyin kaynağı.

k. 25a/13, 34a/13

k.+ı 22b/27, 37a/23

k.+ıñ 8b/16

қан Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama 178 görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı. Soy.

қ. 1b/04, 19a/07, 28a/19, 29b/15, 40a/20

қ.+dan 5a/09

қ.+ı 25a/18, 35b/03, 35b/05, 38b/03

қ.+ım 1a/08, 18b/03, 18b/25

қ.+ına 35b/07

қ.+ımı 26a/28

қ.+ıyor 15a/19

қ.+lar 3b/11

қ.+lı 33a/24, 35b/02

қ.+lıdır 41a/02

қан- Söylenilen sözün, anlatılan konunun doğruluğuna inanmak. Tatlı

sözlere aldanmak. Bir gereksinimini, bir isteğini yeteri kadar karşılamış olmak, doymak.

қ.-dırdı 37b/21, 37b/22, 38a/04

қ.-dırırdım 17b/01

қ.-mayan 42b/01

қ.-mazsa 27a/19

қан bkn. kān

қ. 25a/05

қ.+sıñ 12a/15

қанad Kanat. Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.

қ.+ısıñ 12a/11

қанбер Ar. Hz. Ali'nin sadık, vefakar ve sevgili kölesinin adı.

қ. 31a/14, 37a/20

қ.+de 26b/10

қ.+e 39a/13

қ.+i 6b/07, 9a/07, 39a/21

қ.+ıñ 7b/03, 14b/13, 41b/09

қ.+lige 14b/14

қанда Nerede, nereye.

қ. 17a/16, 17b/01, 24b/04, 40a/11

қанділ Ar. İçinde sıvı bir yağ ve fitil bulunan kaptan oluşmuş aydınlatma aracı

ķ.+de 2a/10, 5a/10, 10b/04,
36a/06

ķ.+deki 33b/09, 33b/10

ķ.+inde 6b/02, 11a/03, 20a/23,
25b/06, 39a/11

ķānı Ar. Kanaat eden, yeter bulup
fazlasını istemeyen. İnanmış, kanmış.

ķ.+ısın 5a/08

ķanlı Kan bulaşmış. Kanı olan.
Kanlanmış olan.

ķ. 35b/27

ķanūn Ar. Yasa.

ķ. 8a/20, 16b/22

ķapu Kapı. Bir yere girip çıkarken
geçilen ve açılıp kapanma düzeni olan
duvar veya bölme açıklığı.

ķ. 5b/16, 39b/22, 40a/18

ķ.+da 24a/04

ķ.+lar 38a/02

ķ.+lı 19b/16

ķ.+sı 10b/17, 39b/20, 42a/05

ķ.+sından 37b/16

ķ.+sını 37b/14

ķara En koyu renk, siyah, ak, beyaz
karşıtı.

ķ. 11b/16, 21b/16, 28a/13,
029a/27, 29b/18, 35b/08, 36b/01,
38b/08

ķ.+dan 10b/14, 24a/06

ķ.+dır 41a/15

ķ.+lar 43b/27

ķ.+m 28b/10

ķaraman Türkiye'nin İç Anadolu
Bölgesinin en güneyinde yer alan bir
şehir merkezi

ķ.+a 22a/13

ķarār Ar. Durma. Rahat.Devamlılık,
süreklilik. Ölçülülük. Tahmin. Tam
ölçü, ne az, ne çok. Neticeye bağlama

ķ. 7b/22, 13b/09

ķardaş Aynı anne babadan doğmuş
veya anne babalarından biri aynı olan
çocukların birbirine göre adı. Aralarında
değer verilen ortak bir bağ
bulunanlardan her biri.

ķ. 2b/04

ķ.+a 41a/02

ķ.-ı 40a/28

ķ.+iñ 32b/18

ķ.+lar 17b/16

ķ.+ları 17b/05

ķarış- İki veya ikiden çok şey bir araya
gelip birbirinin içinde dağılmak,
birbirinin içine girmek. Düzensiz,
dağınık olmak.

ķ.-dı 42a/02

ķ.-dırdım 42b/25

ķ.-ur 27a/24

karīb Ar. Kimsesiz, zavallı.

ķ. 9a/04, 16b/19, 28a/15, 31b/16

ķarşu Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi. Ön, kat, huzur. Karşıt, zıt, muhalif.

ķ. 13b/19

ķ.+dan 39b/20

ķ.+ki 21b/02

ķ.+mda 21b/20

ķ.+sında 33b/14

ķasāvet Ar. Üzüntü, tasa, kaygı, sıkıntı.

ķ.+de 30a/02

ķaşd Ar. Niyet, kurma. Bile bile yapma. Bir işe bilerek, isteyerek girişme. Dövme, öldürme, yaralama gibi işlere kalkışma.

ķ. 5b/11, 35b/04

ķ.+ına 22a/16

ķaş Gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar.

ķ.+ı 28b/10

ķ.+ları 41a/15

ķat- bkn. ķat -

ķ.-an 2a/15

ķ.-dım 15b/11

ķ.-masın 43b/11

ķ.-mış 34a/07

ķat Bir yapıda iki döşeme arasında yer alan daire veya odaların bütünü. Bir yüzey üzerine az veya çok kalın bir biçimde, düzgün olarak yayılmış bulunan şey. Üst üste konulmuş 180 şeylerden her biri, tabaka. Giyeceklerde takım. Huzur. Makam, mevki.

ķ. 6b/20, 7a/17, 7b/18, 13b/19, 14a/04

ķ.+ında 14b/19, 29b/06

ķat- Bir şeyin içine, üstüne veya yanına, niteliğini değiştirmek veya niceliğini artırmak için başka bir şey eklemek, karıştırmak. Bir araya getirmek.

ķ.-ar 41b/15

ķatıl- Katma işi yapılmak. Bir topluluğa girmek, iştirak etmek, iltihak etmek.

ķ.-ursın 27a/15

ķavış- Ayrı kalınan, sevilen bir kimseyle bir araya gelmek, onu yeniden görmek. Yokluğu çekilen veya çok istenen bir şeye erişmek, onu elde etmek.

ķ.-dı 43b/03

ķ.-dırmaķ 32a/14

ķ.-tır 31b/02

ķ.-ur 27a/23

ķavm Ar. İnsan topluluğu.

ķ.+ini 20b/27

ķayır- Koruyarak başarısını sağlamak, elinden tutmak, himmet etmek. Birini, başkalarının veya işin zararı pahasına

tutmak. Birine haksız yere kolaylıklar sağlamak, iltimas etmek.

ķ.-dı 39a/21

ķ.-ıı 3a/11

ķ.-ma 25a/20

ķayna- Bir sıvı, sıcaklığı belli bir dereceyi bulduğunda buhar durumuna geçerek fokurdamak. Yiyecek, içecek pişmek, haşlanmak.

ķ. 22a/07

ķ.-adım 15b/26

ķ.-r 21a/05

ķaz- Herhangi bir araçla toprağı açmak, oymak. Bu yolla çukur, kuyu, yol vb. oluşturmak.

ķ.-malı 42b/10

ķazā Ar. Olacağı ezelden Cenab-ı Hak tarafından takdir olunan şeylerin vukua gelmesi. Davaları görme işi, hüküm, hüküm verme. Tehlike. Hadise, vukuat.

ķ. 9a/06

ķ.+dan 26b/06

ķ.+sınıı 8a/18

ķ.+ya 22b/19, 31a/09, 31b/06

ķ.+yı 32a/11

ķazan çok miktarda yemek pişirmeye veya bir şey kaynatmaya yarayan büyük, derin kap. Buhar makinelerinde, kalorifer tesisatında, suyun kaynatıldığı büyük derin kap.

ķ. 27a/12

kāzım Ar. kāzım.

k. 10a/10

k.+a 5b/15, 10a/08

kāzım Ar. z. İs. İsnāařeriyye'nin yedinci imamı.

k. 4b/15, 15b/19, 16b/12, 22b/18, 37a/26

k.+a 26b/28

k.+ı 34a/18

k.+ıı 36a/12

kelle Far. Koyun, kuzu ve keçinin pişirilmiş başı. Baş, kafa.

k. 43b/20

kelām Ar. Söz, lakırdı. Söyleyiş, nutuk. Dil, lehçe. Allah'dan ve Allah'ın birliğinden bahseden ilim. Kuran.

k. 26b/19

k.+dan 34b/08

k.+ı 27b/14

k.+ından 14b/23

k.+ını 11b/11, 25b/09, 33a/11

kem Far. Kötü, fena. Noksan, eksik.

k. 1a/13, 18a/12, 35a/24, 36a/26

kemāl Ar. Olgunluk, yetkinlik, tamlık, eksizlik. En büyük değer, mkemellik; değer.

k. 17a/08

kemer Far. Bele dolayarak toka ile tutturulan, kumaş, deri veya metalden yapılan bel bağı. Etek, pantolon vb. giysilerin bele gelen bölümü.

k. 34a/10

kenār Far. Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka. Bir şeyi çevreleyen çizgi. Merkezden uzak olan, kuytu, ıssız, sapa, تنها yer.

k. 17a/13

kendi İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, zat. Kişiler üzerinde direnilerek durulduğunu anlatan bir söz. Bir işte başkalarının etkisi bulunmadığını belirten bir söz.

k. 3b/02, 11b/08, 24b/16, 26a/20, 32b/17, 38b/14

k.+mi 30b/12

k.+ne 11b/08, 42b/12

k.+ni 1b/10, 15a/16

kerāmet Ar. Kerem, bağış. İkram, ağırlama. Velilerin lüzumu anında gösterdikleri fevkalade hal. Ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.

k. 1b/11

k.+i 25a/12, 33b/11

k.+leri 32a/18, 32b/03

kerbelā Ar. Irak'da İmam Hüseyin'in şehid edildiği ve türbesinin bulunduğu yer.

k. 7a/10, 16b/09, 31b/18, 32a/21, 38b/01

k.+da 3b/11, 5b/02, 10a/08, 17b/09, 26b/23, 28a/07

k.+dır 18a/27

k.+nın 5b/087, 10a/17

k.+yı 17b/01

kere Ar. Kez, yol, defa, sefer.

k. 24a/15

kerem Ar. Asalet, asillik, soyluluk. Cömertlik, elaçıklığı, lütuf, bağış, bahşiş.

k. 31a/03, 31a/15, 31b/20, 32b/03, 40a/23

kerim Ar. Kerem sahibi, cömert. Ulu, büyük

k. 29a/27

kerrem Ar. İzzet, Şeref.

k. 1b/12

kes- Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak. Kesici bir araçla yaralamak. Son vermek, gidermek. Bir şeyden yoksun bırakmak, vermemek.

k.-diler 35b/04

k.-dim 20b/05

k.-er 14b/18

k.-ilmedi 36b/01

k.-medik 1b/15

k.-mek 39a/23

k.-mem 14b/17

k.-mezler 40a/27

kesbet- Ar. Çalışıp kazanmak.
Edinmek, peydahlanmak.

k. 11b/15

kesik Kesilmiş olan.

k. 39b/05

keşf Ar. Açma, meydana çıkarma.
Gizli bir şeyi bulma. Bir sırrı öğrenme.
Bir şeyin olacağını önceden anlama.
Allah tarafından ilham olunma.

k. 32a/18, 32b/02

kevser Ar. Maddi ve manevi çokluk;
kalabalık nesil. Cennet'te bir havuzun
adı. Kuran-ı Kerim'in 108. Suresi.

k. 17a/09, 27a/27, 33b/20

k.-dirdi 39b/12

k.-mesin 11b/15

kible Ar. Bazı ibadetler yerine
getirilirken dönülen Kâbe'nin
bulunduğu yön. Bulunulan yerden
Kâbe'nin bulunduğu yön.

ķ. 10b/17, 34a/03

ķ.+m 3b/06

ķıl- Etmek, yapmak.

ķ.-a 8b/20, 37b/01

ķ.-anlar 21a/15

ķ.-arım 3a/04

ķ.-asıңыз 26b/29

ķ.-dı 6b/21, 8a/13, 17b/04

ķ.-dım 11a/17

ķ.-dırırlarsa 21b/11

ķ.-ınca 11a/23

ķ.-ındı 21b/03

ķ.-ınmış 21b/11, 24b/12

ķ.-ınur 39a/05

ķ.-madı 14a/20

ķ.-maķ 23b/06

ķ.-maz 23b/12

ķıl Bazı hayvanların derisinde,
insan vücudunun belli yerlerinde çıkan,
üst deri ürünü olan ipliksi uzantı. Keçi
tüyü. Keçi tüyünden yapılmış veya
dokunmuş olan.

ķ.+dan 40a/01

ķılāvuz Yol gösteren, tarihî ve turistik
yerleri gezerken bilgi aktaran kimse,
rehber. Herhangi bir alanda ve konuda
bilgi veren, yol yöntem gösteren kitap
vb.

ķ.+ı 38b/16

ķılıc bkn. ķılıç

ķ.+ın 19a/04, 28a/11

ķılıç Uzun, düz veya eğri, ucu sivri,
bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde
bele takılan, çelikten silah

ķ. 31a/09, 31b/06, 32a/11

ķılıķ Bir kimsenin giyiñiñi, dıñ grnñi, üst bañ

ķ.+sıñ 17a/15

ķın Bıķak, kılıķ vb. kesici araķların kabı.

ķ.+ına 8b/10

ķ.+ında 25a/04

ķ.+ından 39b/08

ķır- Sert Şeyleri vurarak veya ezerek parķalamak. İri parķalara ayırmak. Belirli bir biķimde katlamak. ldrmek, yok olmasına neden olmak.

ķ.-an 6b/04

ķ.-arım 25a/07

ķ.-dım 9a/15

ķ.-dıran 20b/27

ķ.-mıñ 28b/19

ķıran Kırma iñini yapan (kimse).

ķ.+a 9b/21

ķırķ Otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 40 ve XL rakamlarının adı.

ķ. 2a/11, 6b/12, 20b/20, 35b/20

ķ.+lar 3a/15, 4a/13, 13a/22, 19a/08, 22a/01, 24b/23, 25b/23, 26a/14, 28a/11, 29b/06, 30a/01, 34a/20, 38a/06

ķ.+lara 4a/12, 38a/01, 41b/15

ķ.+lardan 24b/11

ķ.+ların 17b/03

ķ.+larıñ 17b/04, 26b/20, 35a/11, 38a/25

ķırmızı Ar. Al, kızıl renk

ķ. 15b/24, 36b/05

ķ.+lar 9a/13

ķısmet Ar. Bölme, pay etme, hisselere ayırma. Talih, nasip, kader.

ķ. 30b/08, 39a/07

ķıñ Kuzey yarım kürede 22 Aralık-21 Mart tarihleri arasındaki zaman dilimi, sonbaharla ilkbahar arasındaki soğuk mevsim

ķ. 25b/29

ķıt Ar. İhtiyaca yetmeyecek kadar az, bol karñıtı.

ķ.+ına 15b/14

ķ.+ında 15b/16

ķıvm Ar. Bir Şeyin en uygun zaman veya durumu

ķ.+iyle 33b/14

ķıy- Ćok ince ve küçük parķalar biķiminde doĖramak. Acımadan vermek, esirgememek, feda etmek.

ķ.-amadığım 28b/21

ķ.-amam 27b/28

ķ.-ardı 9a/05

ķ.-ılmaz 40b/03

ķıymet Ar. Dünyanın sonu, bütün ölülerin dirilerek mahŐerde toplanacakları zaman.

ķ.+de 7a/18, 44a/03

ķiymet Ar. Değer.

ķ.-i 36a/29

ķız Dişi ocuk.

ķ.+ların 31b/02, 32a/07

ķız- Isıtılan veya ısınan bir nesnenin sıcaklığı çok artmak

ķ.-dığından 39b/02

ķızıl Parlak kırmızı renk.

ķ. 32b/03

ķi Far. Anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan bir söz. Özneyi, tümleci güçlendirerek cümlenin temel bölümüne bağlayan bir söz. Öyle, o kadar, o denli vb.nden sonra, kullanıldığı cümleye güç katan bir söz. İkinci cümledeki yargının birincideki hareketin yapılışı sırasında görülerek şaşıldığını bildiren bir söz. İki cümlede anlatılan durumların uyumsuzluğını bildiren bir söz. Yakınma, kınama vb. duygular anlatmak için bir cümlenin sonuna getirilen bir söz. Bir soru cümlesinin sonuna getirildiğinde şüphe veya endişe anlatan bir söz. Bazı kelimelerin sonuna bir ek gibi eklenerek birtakım zarflar, yeni edatlar oluşturan bir söz.

ķ. 11b/23, 17a/13, 24a/27, 26a/23, 34b/20, 36b/15, 43a/07, 43a/09, 43a/13, 43a/17, 43a/21, 43a/25

ķibr Ar. Büyüklük, ululuk. Büyüklük taslama, yüksekte bakma.

ķ. 12b/06

ķiçi Keçi. eviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen, memeli dişi hayvan

ķ. 28a/27

ķim “ Hangi ķiři? ” anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz. Ki.

ķ. 7b/18, 8a/03, 17a/13, 17b/04, 17b/11, 19b/18, 19b/20, 35a/12

ķ.+dir 17a/13

ķ.+e 6a/04, 10b/24, 30b/11

ķ.+em 1a/09

ķ.+ini 19b/13, 19b/17, 26a/19

ķ.+isiniğ 26a/18

ķimse Herhangi bir ķiři, kim olduğu bilinmeyen ķiři.

ķ. 16a/16, 17a/11, 23a/09, 25a/11

ķ.+ler 9a/03, 36b/10

ķin Far. Birine karşı duyulan öç alma isteği, garaz.

ķ.+leyen 13a/15

ķiři Kadın veya erkeğe verilen genel ad, şahıs, zat, nefer.

ķ. 28a/20, 28a/24, 39a/22

ķ.+niğ 29b/01, 33a/02

ķitab Ar. Kitap.

ķ. 14a/16, 24a/12, 24a/19

ķ.+da 9a/08

k.+dan 1b/06

k.+ını 3a/16, 12b/12, 29b/10, 33a/14, 39a/14, 41b/19

k.+ıı 22b/04

ko- Bırakmak, terketmek. Müsaade etmek, izin vermek, serbest bırakmak, salıvermek. Alıkoymak. Tesir etmek

ķ.-dık 42b/14

ķ.-dılar 8a/05, 22a/02, 28a/03

ķ.-maya 31a/06, 31b/07, 31b/12, 32a/13

ķ.-mazlar 43a/16

ķ.-mış 18b/15

ķ.-mışdık 25a/25

ķoca Büyük, geniş. Kocaman, iri. Yaşlı, ihtiyar, pir. Büyük, ulu.

ķ. 33b/13

ķođ Dedikodu.

ķ. 36b/16

ķoķ- Koku çıkarmak. Āürüyüp bozularak kötü bir koku çıkarmak, kokuşmak.

ķ.-an 33a/04

ķ.-dı 26b/04

ķ.-uyoru 18a/17

ķoķı bkn: ķoķu

ķ.+sı 25b/30

ķoķu Nesnelerden yayılan küçük zerrelere burun zarı üzerindeki özel sınırlarda uyandırdığı duyu. Güzel kokmak için sürülen esans.

ķ.-sı 21a/19

ķol İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm. Ağaçlarda gövdeden ayrılan kalın dal. Kanat.

ķ.+ısıı 12a/11

ķ.+larıı 26a/24

ķ.+uma 29a/14, 29a/21

ķoltuđ Koltuk. Omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer. Kol dayayacak yerleri olan geniş ve rahat sandalye. Yapıcılıkta yan destek

ķ.+unda 43b/20

ķon- Kuş, kelebek, uçak, toz vb. bir yere inmek. Yolculukta geceyi geçirmek için bir yerde kalmak, konuk olmak. Kısa bir süre için bir yere yerleşmek, bir yeri yurt edinmek. Bir şeyi emeksiz edinmek.

ķ.-acaķ 7b/12, 13b/08

ķ.-ar 20a/20, 27a/17

ķ.-arsıı 42b/05

ķ.-dı 7b/15

ķ.-dığı 38a/15

ķ.-dık 31a/12

ķ.-dııı 3a/12

ķ.-ıı 3a/09

ķ.-madı 13b/13

ķ.-mağa 30a/12

ķ.-unca 13b/16

ķonuę Konuk. Bir yere veya birinin evine kısa bir süre kalmak için gelen kimse, misafir, mihman.

ķ.+ıı 39b/04

ķori- Korumak. Bir kimseyi veya bir şeyi dış etkilerden, tehlikeden, zor bir durumdan uzak tutmak, esirgemek, muhafaza etmek, vikaye etmek, sıyanet etmek.

ķ.-sıı 3a/02

ķorķ- Korku duymak, ürkmek, dehşete kapılmak. Kaygı duymak, endişe etmek. Çekinmek, sakınmak, saygı duymak. Yapamamak, cesaret edememek.

ķ.-dığım 29b/25, 38b/21

ķ.-ıyori 18a/09

ķ.-uyorım 18a/21

ķorkı bkn: ķorķu

ķ.-sını 41b/25, 42a/03, 42a/07

ķorķu Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı, üzüntü.

ķ.-m 29b/24

ķoy- Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek. Bırakmak.

ķ.-an 8a/08, 18b/16

ķ.-arken 37a/02

ķoyn bkn. ķoyun

ķ.+una 28b/20

ķoyuķ Yoğunluğundan dolayı güç akan, sulu karşıtı.

ķ. 29a/08

ķoyun Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan. Verilen buyruklara uyan, kendi kişiliğini gösteremeyen kimse

ķ. 7a/10, 7a/11, 7a/12, 7a/16, 7b/01, 42a/11

ķ.+dan 42a/11

ķ.+ı 28a/26

ķ.+ııız 16a/19

ķöbri Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının, başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan ahşap, kâgir, beton veya demir yapı. İki şey arasında bağ veya ilişkiyi sağlayan şey.

k. 19b/20, 40a/01

k.+ler 42a/08

k.+si 42a/07

k.+ye 28a/28, 34b/12

ķöhne Far. Eskiyip yıpranmış, bakımsız kalmış. İçinde yaşanılan zamana göre geride kalmış, eskimiş, çağ dışı.

k.+li 38a/16

ķöpüę Köpük. Sabun, deterjan vb.nin suda erimesinden oluşan beyaz kabarcık.

k.+inden 14a/04

k.+ünde 7b/19

kör Görme engelli. Keskinliği yeterli olmayan. Az aydınlık veren. Kötü. Olguları sezme ve kavrama yetisi, dikkati olmayan. Duyarlığını yitirmiş.

k. 1b/08

k.+iğ 33b/15

köşe Far. Birbirini kesen iki çizginin, iki düzlemin oluşturduğu açı, zaviye. İki duvarın birleştiği girintili veya çıkıntılı yer. İki sokağın veya caddenin kesiştiği yer, büküç. Bölüm, yer veya yan.

k.+yi 22b/24

köy Far. Yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışılan, konutları ve öteki yapıları bu hayata uygun yerleşim birimi, köylük yer, köy yeri

k.+de 41a/12

k.+üne 29a/03

köz Küçük kor parçası

k.+lenmeyince 2b/13

kubbe Ar. Yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet.

ķ. 7b/07

ķ.+niğ 20a/20

ķ.+ye 7b/15, 13b/13, 13b/16

ķ.+yi 7b/11

ķudret Ar. Kuvvet, takat, güç. Allah'ın ezeli gücü. Varlık, zenginlik. Allah yapısı. Ehliyet, kabiliyet.

ķ. 4b/05, 6b/02, 11b/23, 19b/06, 24b/10, 24b/19, 25b/06, 37b/20, 38a/03

ķ.+den 18a/25, 19b/14

ķ.+inden 13b/10

ķ.+iğ 10b/13

ķuğ Perde ayaklılardan, yaban ve evcil türleri bulunan, çok uzun ve kıvrık boyunlu, geniş gagalı, geniş kanatlı bir su kuşu.

ķ.+m 41a/19

ķul Tanrı'ya göre insan, abd. Köle. Karavaş.

ķ. 7a/05, 8a/13, 13b/18, 19b/03, 26a/01, 28a/22, 30b/05, 33b/01, 34b/01, 34b/20, 34b/22, 36a/30, 42b/13, 42b/29

ķ.+a 10b/23, 10b/25, 32b/11

ķ.+dan 10b/21, 34b/09

ķ.+ı 8a/14

ķ.+ıdır 37a/04

ķ.+ımdan 10b/25

ķ.+ın 24b/13

ķ.+ını 24b/25

ķ.+ınığ 6b/17

ķ.+ıñı 5b/20

ķ.+lara 30b/04

ķ.+ları 19b/15, 43a/11

ķ.+larından 31a/12, 31b/04,
32a/08

ķ.+larıñ 33b/25

ķ.+larıña 43a/24

ķ.+larıñı 14b/21, 26b/06

ķ.+uñ 32b/11

ķumrı Far. Güvercinler takımından, güvercinden küçük, boz, gri renkli bir kuş

ķ. 6a/09

ķ.+lar 41b/11

ķur- Bir şeyi oluşturan parçaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, monte etmek. Hazırlamak. Gereken şartları hazırlayıp kendi kendine olmaya bırakmak. Etkisi ve önemi geniş şeyler meydana getirmek, tesis etmek. Yapmak, inşa etmek

ķ.-an 22b/16

ķ.-arım 25a/06

ķ.-dı 7b/18, 37a/24

ķ.-ıldı 33b/19

ķ.-ılıncağız 33a/23

ķ.-ılmış 39b/23

ķ.-ılır 26a/15

ķ.-mış 4a/15, 22b/11

ķ.-mışlar 40a/01

ķ.-ub 19b/20

ķ.-uldu 5b/12

ķ.-ulmuşdır 6b/18

ķurak Yağışsız (hava, mevsim, yıl). Nem tutmayan, çabuk kuruyuveren, çorak (toprak).

ķ. 35b/20

ķur‘ān Ar. Hz. Muhammed’e inen kutsal kitap.

ķ. 14a/17, 34a/05, 34a/17

ķ.+a 9a/08

ķ.+da 11a/21

ķur‘ānil-ħakīm Ar. Hikmetli Kur’an.

ķ. 14a/05

ķurbān Ar. Allah’ın rızasını kazanmaya vesile olan şey. Eti, fikiraya parasız olarak dağıtılmak niyetiyle farz, vacip veya sünnet olarak kesilen hayvan. Bir gaye uğrunda feda olma.

ķ. 18b/07, 18b/29, 38b/10, 42b/14

ķ.+lar 31a/08, 31b/04, 32a/10

ķ.+lık 28a/26

ķurı Kuru. Suyu, nemi olmayan, yaş ve nemli karşıtı. Yağış almayan veya üzerinde bitki olmayan

ķ.+sız 15b/18

ķurı- Kurumak. Islaklığını, nemini yitirerek kuru duruma gelmek. Bitki, suyu çekilip cansız duruma gelmek. Akarsu, göl vb.nin suyu kalmamak

ķ.-maz 38b/03

ķurıl- Kurma işine konu olmak veya kurma işi yapılmak. Rahatça oturmak, yerleşmek

ķ.-ub 42a/04, 42a/08

ķurşun Atom numarası 82, atom ağırlığı 207,21, yoğunluğu 11,3 olan, 327,4°C'de eriyen, yumuşak ve bükülgen, mavimtırak esmer renkte bir element (simgesi Pb)

ķ. 26b/28

ķurt Köpekgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da yaşayan, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan

ķ. 16a/15, 38b/06

ķurtıl- Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak. İstenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak.

ķ.-mış 9a/15, 11b/20

ķuş Yumurtlayan omurgalılardan, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

ķ. 7b/16, 23b/01**ķ.+a** 10b/08**ķ.+ı** 30b/06**ķ.+ıñı** 33a/03**ķ.+lar** 22a/22**ķ.+lara** 15a/14**ķ.+ların** 15a/15**ķ.+ların** 39a/24

ķuşağ Kuşak. Bele sarılan uzun ve enli kumaş. Sağlamlığını artırmak için bir şeyin çevresine geçirilen ağaçtan veya metalden bağ.

ķ.+ını 19b/06

ķuşan- Beline kuşak, kılıç, kemer vb. şeyler bağlamak

ķ.-dı 28a/11**ķ.-ur** 20b/24

ķuşat- Çevresini sarmak, çevrelemek, çevirmek, abluka etmek, ablukaya almak, ihata etmek, muhasara etmek. Çevrelemek, çokça bulunmak. Kaplamak.

ķ.-dılar 19b/06

ķuřb-ı deverān Ar. Osmanlı hakanı, halife.

ķ 16b/18

ķutlı Kutlu. Uğurlu.

ķ. 32a/13, 38a/10

ķūy Far. Köy.

ķ. 36b/12

ķūyşān Far. Köy.

k. 29a/16

kuyu Su katmanına varıncaya kadar derinliğine kazılan, genellikle silindir biçiminde, çevresine duvar örülen, suyundan yararlanılan çukur.

k.+ğın 9a/13

ķuzġun Ötücü kuşlar takımının kargagiller familyasından, Kuzey Amerika'nın daġlık, fundalık yerlerinde bulunan, tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir tür kuş, karakarga.

ķ. 33a/03

ķuzı bkn. ķuzu

ķ.+cıġım 7a/12, 7a/16

ķ.+lar 29b/20

ķ.+nıı 7a/17

ķ.+yı 12a/17

ķuzu Koyun yavrusu. Deneyimsiz, toy kimse.

ķ.+m 7a/11

ķüffār Ar. Kafirler, hak dinini inkar edenler.

k.+a 9a/11

k.+ı 9a/15

ķüfr Ar. Allah'a ve dine ait şeylere inanmama. Cenab-ı Hakk'a ortak koşma. Dinsizlik, imansızlık. Nankörlük. Sövüp sayma, fena, kaba söz söyleme.

k. 34b/08

ķüfür bkn. ķüfr.

k. 2b/05, 7b/13, 12a/25

ķül Yanan şeylerden artakalan toz madde.

k.+lerini 35b/15

ķüllī Ar. Umumi, bütün. Çok. Tümel.

k. 17a/03, 23b/17

ķün Ar. Ol, olsun.

k. 6b/20, 13b/09

ķüre Ar. Yeryüzü, dünya.

ķ.+yı 24a/16

ķüstāh Far. Saygısız, kaba, terbiyesiz.

k.+lık 39a/12

ķütahyalı Kütahya ilinden olan kimse

k. 8a/19

L

lā-fetāh Yumuşak.

l. 17a/16

lā-ilā-ill-allah Ar. "yoktur tapacak; Allah'tır ancak

l. 17a/5, 25b/01

lādān Cahil.

l.+e 34b/14

lāķırdı Söz, laf. Boş söz, dedikodu, laf.

l. 37a/04

la 'l-i cevher Cevher kırmızısı.

l.den 24b/06

lāle Far. Zambakgillerden, yaprakları uzun ve sivri, çiçekleri kadeh biçiminde, türlü renkte bir süs bitkisi.

l.+ler 9b/15, 11b/19

la'net Ar. Allah'ın mağfiretinden mahrumluk; beddua, ilenç. Fena, kötü, uğursuz.

l. 3a/14, 17b/09, 35b/06, 40b/23

lāyık Ar. Yakışan, yaraşır, yakışık.
l. 3a/03

leb Ar. Dudak. Uç, kenar.

l.+in 42b/05

lehce Ar. Konuşma tarzı

l.+sin 6b/04

leş Far. Kokmuş hayvan ölüsü. Çok kötü kokan.

l.+ler 33a/03

leyl-i nehār Ar. Gece ve gündüz.

l. 2a/04, 3a/04, 17a/18, 27a/28, 27b/07, 27b/11, 37a/28

leylā Öz. İs. Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

l. 1b/05

leyli Ar. Yatılı. Geceye özgü.

l. 16b/22

lezzet Ar. Tat, çeşni. Zevk, haz, keyif.

l.+iğ 41b/02

libās Ar. Elbise.

l.+ların 26b/08

loqm bkn. loqma.

l.+ası 31a/16

loqma Ar. Ağza bir defada alınıp götürülen yiyecek parçası, sokum

l. 31a/03, 31b/11, 31b/12

l.+dan 2b/16, 22a/03

l.+lar 31a/08, 31b/04, 32a/10

l.+ları 31a/03

l.+mı 20b/03

l.+ğ 43a/15

l.-sın 3a/11

l.+sına 25b/10

l.+sını 3a/10, 10a/11

lokman Ar. Lokman suresi. Mekke döneminde inmiştir. 34 ayettir. Sure, adını 12. ve 13. ayetlerde anılan Hz. Lokman'dan almıştır. Surede başlıca, Hz. Lokman'ın oğluna öğütleri, tevhid, peygamberlik, öldükten sonra dirilme ve haşr konularına dikkat çekilmekte, kıyamet günü için hazırlıklı olunması öğütlenmektedir.

l. 21a/08

luğ Ar. Lut peygamberin çağrısına ehemmiyet vermeyerek ahlaksızlığa düşkünlüklerinden dolayı Allah tarafından yok edilen Sodom ve Gomorrah halkı.

l. 20b/27

M

mādem Ar. "Değil mi ki, -diği için, -diğine göre" anlamlarında sebep göstermek için, başına getirildiği cümleyi daha sonraki cümleye bağlayan bir söz, mademki.

m. 1b/10

mağara Ar. Bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer kovuğu, in. Karst bölgelerinde kireç taşlarının erimesiyle oluşan, büyük, birbirine koridorlarla bağlı yer altı kovukları.

m.+da 12b/04

magfīret bkn. ma'rifet

m. 31b/01, 32a/07

māh Ar. Ay. Senenin on ikide bir kısmı, ay.

m. 27b/04, 33a/21

m.+ı 40a/06

māh-ı mihr Güneşin ayı.

m.+im 3b/07

maḥalle Ar. Bir şehrin bir kasabanın, büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri.

m.+sinden 8a/19

maḥbūbca Ar. Muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevilen, sevgili..

m. 3a/07

maḥmūd Ar. Öz. İs. Hamd olunmuş, sena edilmiş; övülmeye değer.

m.+ım 8a/13, 33b/01

maḥrūm Ar. Bahtsız, nasipsiz. İstedigini, diledigini elde edemeyen.

m. 4b/05, 5b/04, 13b/15, 28a/20

maḥşer Ar. Haşır olunacak, toplanılacak yer; kıyamette ölülerin dirilip toplanacakları yer. Çok kalabalık.

m. 18b/17

m.+e 35b/28

mā'il Ar. Eğilimi olan.

m. 27b/13

maḥām bkn. maḥām
m.+dan 31b/15

maḥām Ar. Kıyam edilen, durulan, durulacak yer; durak. Memuriyet, memurluk yeri. Ermişlerden birinin mezarı sanılan yer.

m. 26a/01

m.+dan 32a/19

m.+dır 26a/01

m.+ın 32a/07

m.+ını 38a/17

m.+ların 31b/01

māl Ar. Bir kimsenin tasarrufu altında bulunan değerli ve gerekli şey. Varlık, servet. Para, nakit, gelir. Tüccar eşyası

m.+ına 9a/05

m.+ını 29a/28, 29a/30, 29b/04, 29b/08, 29b/12

ma'nā Ar. Anlam. İç, içyüz. Rüya, düş. Akla yakın sebep.

m. 24a/20

m.+da 25b/04

m.+sın 24a/26

m.+sını 22b/04

m.+yı 23b/02, 42b/08, 42b/09

ma'rifet Ar. Ustalık, hüner, uzmanlık. Bilim, bilgi.

m. 6b/16

ma'şūk Ar. Sevilen, âşık olunan erkek.

m. 25b/15

m.+ıñ 23a/23

m.+uñ 15b/02

mat Far. Satranç oyununda yenilme.

m. 31b/12

maẓhar Ar. Bir şeyin görüldüğü, çıktığı yer. Nail olma, şereflenme. Bazı tekkelerde oturarak uyurken dayanılan kısa değnek.

m. 17a/03

me'āl Ar. Anlam, kavram, mefhum. Ortaya çıkan şey, sonuç, netice.

m.+idir 9a/10.

meclis Ar. Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı. Bu toplantının yapıldığı yer, şûra. Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için bir araya gelmiş kimseler topluluğu.

m.+ine 17b/04

mecnūn Öz. İs. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı.

m. 1b/05, 4b/02

mecrī Ar. Bir işin gidişi, bir olayın doğrultusu.

m. 23a/18

meded Ar. Yardım, imdat. Aman, eyvah!

m. 8b/02, 12a/03, 12a/05, 12a/09, 12a/13, 12a/17, 12a/21, 12a/25, 12b/04, 12b/08, 30a/06

medh Ar. Övme, birinin iyi şeylerini söyleme.

m. 2a/04, 5a/07

medine Ar. Hicaz'da Hz. Muhammed'in türbesinin bulunduğu şehir.

m. 9a/20

mehdī Ar. Hidayete eren, doğru yolu tutan. İmam-ı Mehdi.

m. 2a/20, 7a/03, 8b/19, 10a/16, 13a/14, 13b/03, 15b/28, 16b/17, 17a/06, 19b/21, 37b/02, 38b/11

m.+de 3b/20

m.+den 34a/22

m.+dir 22b/27

m.+niñ 5b/24, 36a/16

m.+yi 4b/18, 12b/04, 27a/07

meḥmed Ar. Öz. İs. Muhammed isminin Türkçede meşhur olmuş değişik şeklidir.

m.+im 18a/18

mekān Ar. Yer, bulunulan yer. Ev, yurt.

m. 22a/12, 24b/05

m.+ı 10b/08, 10b/24

m.+ımız 29a/24

m.+ıı 18a/23

m.+ııız 24b/04

mekke Ar. Hicaz'da Hz. Muhammed'in doğduğu ve Kabe'nin bulunduğu şehir.

m. 34a/25

m.+de 34a/24

m.+dir 9a/20

melā'ik Ar. Melekler.

m.+ler 35b/12

melek Ar. Allah'ın, halleri diğer canlılara benzemeyecek şekilde nurdan yarattığı varlıklar.

m. 7a/20, 10b/02

m.+ler 34a/08, 38a/07

m.+leriı 39b/18

melīl bkn. melūl.

m. 24a/23

melūl Ar. Usanmış, bıkmış, bezmiş.

m.+lik 42b/23

menākıb Ar. Menkıbeler.

m. 36b/28

menend Far. Eş, benzer, nazir. Müşabih.

m. +imiz 42b/15

menin' Ar. Toz.

m. 1b/12

menşūr Hallac-ı Mansur. Tasavvufun gelişmesine önemli katkılarda bulunan ünlü mutasavvıf.

m.+ıı 37a/16

menzil Ar. Yollardaki konak yeri. Ev. Bir günlük yol, konak. Mesafe.

m. 38b/24

m.+den 13a/07

m.+ine 29b/02

merdān Far. Mertler.

m. 5b/11, 011b/16, 13a/21

merdüd Ar. Reddolanmış, kovulmuş.

m. 1b/08

merḥamet Ar. Şefkat gösterme, acıma; birini esirgeme.

m. 43a/24

merhem Ar. Melhem, deriye içirilerek veya sürülerek kullanılan tereyağı kıvamında yağlı ilaç. Acıyı, sertliği giderecek ve avunduracak olan sebep.

m. 1a/14, 36a/25, 36a/27

mermer Ar. Bileşiminde % 75'ten çok kalsiyum karbonat bulunan, genellikle beyaz, renkli ve damarlısı da olan, cilalanabilen, billurlaşmış kireç taşı.

m. 8a/05

meretebe Ar. Derece, basamak. Rütbe, paye. Mikdar.

m.+sin 38a/23

mevlā Ar. Efendi, sahip, malik. Allah. Kul, köle azat eden. Velayeti olan, veli, karışmaya hakkı olan. Şanlı, şerefli. Yardımcı. Terbiye eden.

m.+m 4a/03, 9a/23, 17b/07, 24b/25, 34a/04, 43a/02

m.+yı 22a/25

mey Far. Şarap.

m. 1a/09

meydān Ar. Geniş, açık, düz yer, alan. Yarışma veya karşılaşma yeri.

m. 21b/26, 25a/15

m.+a 37a/14, 40a/10, 43b/20

m.+da 23b/19, 37a/01

m.+daki 39a/24

m.+ına 21b/23

m.+ında 25b/23

meyl Ar. Eğilme, eğiklik; akıntı.

m. +i 32b/18

mı Soru eki.

m. 2b/07, 13b/13, 13b/17, 20b/01, 20b/11, 38a/17, 38a/24, 38a/25, 38b/13, 38b/14, 38b/15, 38b/16, 41a/08, 41b/12, 43b/03

m.+dır 10b/09, 16a/23

m.+sıñ 3a/07, 11b/06

m.+ydı 13b/21, 14a/05, 14a/21, 14b/05

mi Soru eki.

m. 1a/02, 2b/08, 2b/12, 2b/14, 2b/15, 3b/02, 10b/17, 11b/03, 11b/05, 11b/09, 11b/25, 12b/11, 12b/13, 13b/07, 18b/10, 18b/11, 18b/12, 18b/16, 18b/20, 18b/24, 18b/26, 18b/30, 20b/02, 20b/05, 20b/06, 20b/09, 20b/10, 21a/20, 38a/21, 38b/04, 38b/08, 38b/12, 43a/07, 43a/09, 43a/13, 043a/17, 43a/21, 43a/25, 43b/18

m.+siñ 3a/06, 3a/08

m.+ydi 14a/08, 14a/12, 14a/16

m.+yem 14b/18

mihmān Far. Misafir, konuk.

m. 3a/13, 3a/20, 34b/04, 37b/06, 41a/13

m.+ım 3b/03

m.+ları 28b/27

m.+larımızıñ 31a/11

mıhr Ar. Güneş.

m.+i 26a/02

m.+iñi 5a/03

mıhrāc Ar. Mirac. Merdiven. Göğe çıkma. Hz. Muhammed'in göğe çıktığı gece.

m.+ım 37a/19

mihrāc Ar. Mirac. Merdiven. Göğe çıkma. Hz. Muhammed'in göğe çıktığı gece.

m.+da 19a/16

mihrāc Ar. Mirac. Merdiven. Göğe çıkma. Hz. Muhammed'in göğe çıktığı gece.

m.+dan 28b/03

m.+e 1b/14, 13b/20

m.+ıñ 35a/12, 35a/14, 38a/10

mikāil bkn: mikā'il .

m. 7a/14

mikā'il Ar. Tanrı buyruğu ile, insanların rızkını dağıtmakla ve doğa olaylarının gerçekleşmesini sağlamakla görevli melek.

m. 25b/10

min Ar. –den, -den beri.

m. 16b/19

minber Ar. Camilerde hutbe okunan merdivenli, yüksekçe yer.

m. 37a/19

m.+e 39a/19

minnet Ar. Bir iyiliğe, bir iyilik yapana karşı kendini borçlu görme. Görülen iyiliğe karşı teşekkürde bulunma. Şükür, teşekkür etme.

m. 18a/16, 28a/26

misk Ar. Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir cins ceylanın erkeğinin

karın derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde.

m.+i 13b/21, 26b/05

mizān bkn: mīzān

m.+e 18b/15

mīzān Ar. Terazî, ölçü aleti, tartı; ölçek.

m. 42a/03

m.+da 24b/07

mollā Ar. Büyük kadı. Büyük bilgin. Dinî yönü ağır basan kimse

m.+ya 14a/05

mu'allak Ar. Asılmış, asılı. Sonuca bağlanmamış, sürüncemede kalmış

m.+da 12a/08

mu'āvī Ar. Öz. İ. Emevi devletinin ilk hükümdardır. Hz. Peygamber'in kayın biraderi ve vahi katibidir.

m.+ye 33b/03

mu'cizetīn Ar. Tansıklar, mucizeler.

m. 22b/20

muḥabbet Ar. Maḥabbet. Sevgi.

m. 1b/03, 25a/24, 25a/26, 25b/04, 25b/08, 25b/12, 25b/14, 25b/16, 25b/17, 25b/18, 25b/20, 25b/21, 25b/24, 25b/28, 25b/32, 26a/04, 34a/15, 42b/01

m.+dedir 18a/14

m.+dir 25b/01, 25b/02, 25b/03, 25b/13

m.+i 24b/08, 40a/27

m.+im 27b/07, 27b/11

m.+iğ 5a/05, 24b/17, 26a/02

muḥakkaḳ Ar. Tahkik olunmuş, hakikati, gerçekliği, doğruluğu belli olmuş; doğru. Her halde, ne olursa olsun.

m. 24a/04

m. 17a/04

muḥammed Öz. İ. Ar. Bir çok defalar hamd ü sena olunmuş, tekrar tekrar övülmüş manasına gelen bu kelime, Peygamberimizin adıdır.

m. 2a/18, 2a/20, 3b/18, 4b/03, 4b/16, 4b/18, 5a/17, 5b/11, 5b/19, 5b/24, 6b/03, 6b/14, 7b/08, 8b/04, 8b/10, 9a/21, 9b/04, 10a/03, 10a/14, 10b/04, 11a/05, 11a/21, 12a/18, 13b/20, 15a/06, 15a/11, 15a/13, 15a/17, 15a/21, 15a/22, 15a/25, 15b/04, 15b/10, 16b/03, 16b/10, 16b/14, 16b/17, 16b/20, 17a/04, 17a/05, 17a/08, 17a/09, 17b/03, 17b/04, 17b/08, 17b/13, 18a/14, 18b/10, 18b/11, 18b/12, 18b/16, 18b/20, 18b/24, 18b/26, 18b/30, 19b/07, 20a/03, 20a/14, 20a/24, 21a/12, 21a/13, 21a/17, 21a/21, 21a/25, 21a/29, 22b/03, 22b/05, 22b/22, 22b/27, 23a/04, 25b/02, 25b/05, 25b/19, 26b/20, 26b/26, 28a/20, 28a/23, 28a/27, 28b/01, 28b/03, 30a/07, 30a/09, 30a/13, 30a/17, 30a/21, 30a/25, 34a/11, 34b/03, 34b/16, 34b/23, 35b/22, 36a/06, 36a/14, 36a/23, 36b/24, 36b/25, 37b/06, 38a/06, 38a/11, 40a/23, 40b/06, 40b/09, 41a/04, 41a/16, 42a/15

m.+den 35a/03, 35a/05, 40a/23

m.+dir 3b/06

m.+e 12a/09, 14a/08, 14a/17, 24a/24, 42a/16

m.+i 28a/03, 35a/18

m.+im 3b/19, 5b/22, 27b/26

m.+iğ 5b/03, 19a/20, 27b/24, 28a/07, 28a/11, 34b/25, 37b/26

muḥkem Ar. Sağlam, sağlamlaştırılmış.

m. 23a/08

mūmin bkn. mü´min

m. 20a/02

mū´min bkn. mü´min

m. 24a/08, 24b/13, 24b/25

m.+e 25a/26

m.+iğ 22b/12

murād Ar. Arzu, istek, dilek. Maksat, meram. Sultan Murad.

m. 36b/18, 37a/10

m.+ı 36b/02

m.+ım 3a/15, 15b/07

m.+ın 26a/25

m.+ları 31a/02

murtaza bkn. murtaza.

m. 12b/18, 13a/01

murtaza Ar. İrtiza edilmiş, beğenilmiş, seçilmiş. Hz. Ali'nin lakabı.

m. 7a/07, 18a/24, 18a/26, 18a/30, 18b/04, 18b/08, 19a/03, 19a/05, 19a/09, 19a/13

m. 19a/17, 19a/21, 19a/25, 19a/29, 22b/03, 22b/05, 23a/04, 23b/14

mūsā İsrâiloğulları'na gönderilen ve kendisine Tevrat indirilen peygamber.

m. 15b/20, 43b/04, 43b/05

m.+yı 5b/15, 22b/18

m.+ya 14a/18

m.+yı 10a/10, 16b/13, 37a/26

muşāf Cenk, harp.

m. 11a/08

muşāhib Ar. Biriyle musahabe eden, sohbette bulunan, konuşan, arkadaş. Büyük bir zatın yanında bulunarak onu sözüyle sohbetiyle eğlendiren. Padişahların hususi işlerinde bulunanlardan her biri.

m.+li 4a/10

m.+den 20b/03

muştafa Ar. İstifa edilmiş, seçilmiş. Hz. Muhammed'in adlarından.

m. 4b/03, 16b/03, 17b/05, 17b/08, 17b/13, 38a/01

m.+dan 34b/16

muş Öz. İ. Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerinden biri

m.+da 40a/03

muteber Ar. itibarlı, hatırı sayılır, saygın. İnanılır, güvenilir. Yürürlükte olan, geçer.

m. 32a/14

mübāh Ar. Dinî bakımdan yapılmasında sakınca olmayan, yapılması günah veya sevap olmayan.

m. 14b/24, 028b/27

mübārek Ar. Bereketli, feizli. Uğurlu, hayırlı, mutlu, kutlu. Beğenilen, sevilen, kızılan, şaşılan kimse veya şey hakkında söylenir.

m. 8a/12, 32a/13

mühür Far. İmza. Sevgilinin ağzı.

m. 42a/16

mülcem Hz. Ali'nin katili.

m. 20b/26, 26a/27, 33b/03

mülk Ar. Ev, dükkan, arazi gibi taşınmaz ve gelir getiren mal. Bir devletin ülkesi. Vakıf olmayıp doğrudan doğruya birinin malı olan toprak veya akar yapı.

m.+iğ 7a/23

mü'min Ar. İnanan, inançlı, imanlı, mutekit. Müslüman.

m. 6b/17, 9a/17, 33b/18

m.+e 5b/16, 21a/23

m.+iğ 9a/09, 12b/08

m.+leriğ 2a/07, 12a/11

mü'min bkn. mü'min

m. 14b/21, 14b/22, 15a/01, 17b/05, 18a/10, 35a/23, 36b/21, 37a/05, 37a/09, 37a/10

m.+iğ 16b/21, 17a/17, 18a/15, 38b/22

m.+ler 36a/05

m.+leriñ 4b/08, 39b/19

münāfık Ar. Nifak sokan, ikiyüzlülük eden, iki yüzlü. Hz. Muhammed zamanında, kafirlikte devam ettiği halde kendisini Müslüman gösteren.

m. 18a/08, 18a/11

münāşib Ar. Uygun, yerinde. Beğenilen, hoş giden.

m. 42b/12

münker Ar. İnkâr edilmiş, edilen, kabul ve tasdik edilmeyen, reddedilen. Şeriatçe yapılması caiz görülmemen.

m. 18a/08, 31b/12, 37a/10

mürşid Ar. Doğru yolu gösteren kimse, kılavuz. Müritlerine tasavvufu öğreten, sırları ve gerçekleri gösteren tarikat şeyhi.

m. 4a/04, 7a/22, 9a/18, 13a/22, 20b/07, 23a/08

m.+im 17a/07

m.+in 24a/14

m.+iñ 3a/11

m.+inden 15a/19

mürşid-i kāmīl Hakk'a kavuşmuş,

m.+e 19b/05, 24a/11

mürüvvet Ar. İnsaniyet, mertlik, yiğitlik. Cömertlik, iyilik severlik.

m. 5a/08, 17b/17, 20b/06, 40a/11, 40a/23, 40b/03

m.+iñ 4b/09

mürvet bkn. mürüvvet

m. 37a/15, 37b/03

m.+iñ 37a/23

müşāhib Ar. Sohbet, arkadaşlık eden kimse. Yol kardeşi.

m. 40b/10, 40b/14, 40b/18, 40b/22, 43b/19

m.+dir 43b/22

m.+iñ 43b/22

m.+sizlerle 23b/16

müslim Ar. İslam dininde olan.

m. 17a/06, 20a/02, 20b/23, 24a/08, 33b/18, 37a/05, 37a/09

m.+ini 15a/01

müşkil Ar. Güç, zor, çetin. Engel, güçlük, zorluk, çetinlik.

m. 11b/12, 40a/19, 42b/13

m.+im 12a/15, 15b/08

m.+inden 40a/19

m.+ler 37b/21

m.+siz 15b/21

müştāk Ar. İştıyaklı, özleyen, göreceği gelen, can atan.

m. 3a/05

müşteri Ar. Hizmet, mal vb. alan ve karşılığında ücret ödeyen kimse.

m. 19b/12

N

nā-dem Zamansız.

n. 13a/17

nācī Ar. Necat bulan., kurtulan, selamete kavuşan. Erkek adı.

n. 24b/02

n.+den 27b/20

nādī Ar. Nida eden, haykıran, seslenen, çağırın.

n. 17a/01, 17a/02

nā'il Ar. Erişmiş, ele geçirmiş, başarmış, kazanmış, ulaşmış.

n. 31b/10, 32a/09, 32a/18

nākī On iki imâmın onuncusu. Peygamber efendimizin torunu ve hazret-i Ali ile hazret-i Fâtıma'nın evlâdından İmâm-ı Muhammed Cevâd Takî'nin oğludur.

n. 2a/20, 4b/16, 7a/01, 12b/03, 15b/22, 34a/21

n.+de 3b/18, 37b/01

n.+ye 5b/19

n.+yi 27a/03

nal Ar. At, eşek, öküz vb. yük hayvanlarının tırnaklarına çakılan, ayağın şekline uygun demir parçası

n.+ını 37b/25

namâz Far. İslamın beş şartından biri olan ve Müslümanların günde beş vakit, dinî kurallara göre yapmak zorunda oldukları ibadet, salat.

n.+ım 21b/11

n.+ın 14a/20

n.+ına 39a/18

nâr Ar. Ateş, od. Cehennem.

n.+ında 40b/20

n'ara- Ne+ ara-

n.-r 1a/02, 18a/11

nâre Ar. Nara, yüksek sesle konuşma.

n. 11a/17

naşıl Bir işin ne biçimde, hangi yolla olduğunu belirtmek için kullanılan bir söz.

n. 35a/03, 35a/05

nasib bkn: naşîb

n.+in 25b/17

naşîb Ar. Pay, hisse. Birinin elde edebildiği şey. Allah'ın kısmet ettiği şey.

n. 14b/06, 31b/03, 32a/14

nażar bkn: nazar

n. 1a/16

nażar Ar. Bakma, göz atma. Düşünme. Göz değme. İltifat. İtibar. Yan bakış. Güzel, dilber.

n. 17b/04, 25b/16

n.+ında 25a/25, 26a/03

nāzır Ar. Bir yere doğru bakan.

n.+dır 3a/19

nāzık Far. Başkalarına karşı saygılı davranan. İnce yapılı, narin.

n. 17a/09

nazlı Kolayca gönlü olmayan, kendini ağır satan, ısrar bekleyen, işveli, edalı. Özen isteyen, nazik.

n. 33a/13

ne Hangi şey. Her şey. Birçok şey. Hangi. Nasıl. Neden. Şaşma veya abartı bildiren bir söz. Sana ne, bana ne gibi sorularda ne ilgisi var anlamına gelen bir söz. Soru biçiminde şaşma bildiren ünlem.

n. 5b/06, 6a/02, 10b/03, 13b/10, 18a/23, 21b/02, 23b/07, 24a/10, 25b/24, 26b/18, 28b/12, 30b/05, 31a/08, 31b/04, 32a/10, 34a/25, 36a/19, 36b/18, 39a/06, 41a/06, 41b/04, 42a/25

n.+dır 6a/03, 29a/07

n.+ler 44a/01, 44a/07

n.+mden 6a/02

n.+rede 10b/05, 29a/24, 40a/16

n.+reden 27b/14, 42b/08

n.+relerden 28b/16

n.+yiğ 20a/28, 20a/29

nebi Ar. Haberci. Peygamber.

n. 14a/19

n.+ye 14a/16

necāh Ses, seda.

n. 38a/20

neden Bir olayı doğuran başka bir olayı sormak için kullanılan bir söz; niçin. Bir olayı ve durumu gerektiren, doğuran başka olay veya durum, sebep.

n. 14b/22

n.+dir 28b/10

nefes Ar. Soluk. Soluk alacak kadar geçen zaman, an. Okuyup, üfleme. Bektaşi tekkelerinde okunan manzum söz. Tütün, esrar, nargile gibi şeyler içilirken içe çekilen duman.

n. 1b/01, 2a/01, 2b/01, 2b/04, 3a/01, 3b/01, 4a/01, 4b/01, 5a/01, 5b/01, 6a/01, 6b/01, 7a/09, 7b/05, 8a/17, 8b/01, 9a/01, 9b/01, 10a/01, 10b/01, 11a/01, 11b/01, 12a/01, 12b/09, 13b/05, 14b/05, 15a/09, 15b/05, 16a/01, 18a/01, 18a/22, 18b/09, 19a/01, 19b/01, 20a/01, 20a/26, 20b/17, 21a/09, 21b/01, 21b/22, 22a/09, 22b/01, 23a/05, 23b/13, 24a/09, 24b/01, 25a/01, 25a/22, 26a/06, 26a/26, 26b/17, 27a/09, 27b/01, 27b/22, 28a/17, 28b/09, 29a/05, 29a/26, 29b/13, 30a/05, 30b/01, 32b/05, 33a/05, 33b/05, 34a/01, 34b/05, 35a/01, 35b/01, 36a/01, 36a/22, 36b/13, 37a/13, 37b/05, 38a/13, 38b/17, 39a/09, 39b/13, 40a/09, 40b/05, 41a/05, 41b/05, 41b/22, 42a/17, 42b/17, 43a/03, 43b/01, 44a/05

n.+i 13a/13, 38b/23

n.+iğ 20b/06

nefs Ar. Ruh, can, hayat. İnsanın içme içme gibi biyolojik ihtiyaçları.

Kendi, şahıs. Asıl, maya, cevher. Bir şeyin ta kendisi. Döl suyu. İç, iç taraf

n.+ine 32b/12, 32b/13, 32b/14

neker Meşegillerden ağaçların kışın hayvanlara yedirilmek için saklanan yapraklı dalları.

n.+ler 28b/05

nekir Ar. Bilinmemiş şey.

n.+e 39b/10

neler Çok ve çeşitli şeyler

n. 9a/08

neme Ne+yim

n.+e 29b/14

nemrüd Ar. Yüzü gülmeyen. Acımaz, can yakıcı.

n. 11a/16

nesde Nesne. Belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi olan her türlü cansız varlık, şey, obje. Öznenin dışında kalan her konu, obje.

n.+den 34a/06

nesl Ar. Nesil, kuşak. Soy, döldöş.

n.+i 6a/13, 6a/17

n.+ine 22a/18, 35b/16

neyle - Ne+eyle-

n.-din 20b/21

n.-diğ 20b/19, 20b/29, 21a/04, 21a/08

n.-rim 29a/28, 29a/30, 29b/04, 29b/08, 29b/12

n.-yim 29b/15, 29b/17, 29b/21, 29b/265, 30a/04

niçe Nice. Nasıl. Çok, birçok, hayli. Çok kere. Ne. Ne zaman. Kaç, ne kadar. Hangi. Ne kadar, ne derece. Ne vakta kadar.

n. 5a/10, 11a/15, 35b/03, 35b/05

niķāb Ar. Peçe, yüz örtüsü.

n.+ın 38b/05

nine Torunu olan kadın, büyükanne, nene. Yaşlı kadın.

n.+si 35b/27

nisān Ar. Yılın dördüncü ayı, april.

n. 7a/22

nişān Far. İşaret, iz, belirti, alamet.

n. 20b/14, 24b/23

niyāz Far. Yalvarma, yakarma. Dua. Bazı tarıklarda küçüğün büyüğe karşı olan selam, saygı ve duası. İhtiyaç, muhtaçlık. Bektaşî edebiyatında rica ve duayı muhtevi manzum veya mensur sözler.

n. 4b/14, 6a/11, 14b/08, 16a/02, 19a/15, 27a/29, 28b/01, 34b/22, 41b/06

n.+ı 37a/12

n.+ım 7a/05, 43a/22

niyāz bkn: niyāz

n. 15a/05

niyet Ar. Meram, kurma. Namazdan, oruçtan önce başlama duası okuma.

n. 9a/06, 31a/08, 31b/04, 32a/09

niẓām Ar. Düzen. Kural.

n. 27a/26, 33a/23, 39b/23

noḡṣan Ar. Eksiklik, azalma, azlık. Eksik, kusurlu. Yokluk.

n.+a 5a/08

noḡṭa Ar. Çok küçük boyutlarda işaret, benek. Bazı harflerin üzerine konulan ufak işaret. Yer.

n. 09b/07

nūḡ Öz. İs. Büyük peygamberler arasında sayılan, kendisine inanmayan kavmi tûfan ile helâk edilen peygamber.

n. 22b/07

nūr Ar. Aydınlık, parıltı, parlaklık

n. 3b/08, 10b/04, 20a/23, 21a/28, 21a/29, 26a/21, 26b/01, 31a/02, 31a/05, 31a/06, 31a/17, 31a/20, 31b/06, 31b/08, 32a/02, 32a/12, 33b/08, 34a/07, 36a/17, 36b/09

n.+da 33b/10

n.+dan 8a/10, 18b/11, 34a/04

n.+dır 25b/08, 40b/06

n.+ı 8b/08, 10a/04, 16b/02, 16b/03, 16b/05, 16b/05, 16b/06, 16b/07, 16b/08, 16b/09, 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 16b/16, 16b/17, 17a/13, 37a/22

n.+ıdır 6b/03

n.+ından 6b/11, 10a/03, 26a/20

n.+ından 1b/16

n.+lar 26b/01

n.+ları 12b/14

n.+u 31a/14

n.+um 29b/12

n.+undan 35a/08

nūrgān Nurlar.

n.+ları 31b/19, 32b/03

nuṣr Yardım.

n. 16b/19

nūṣ Far. Tatlı, bal. İçki, iştet.

n. 13b/02

nuṭṭ Ar. Söz, lakırdı; konuşma. Nutuk, söylev, bir kalabalığa karşı söylenen söz. Söyleyiş, söyleme kuvvet ve hassası. Eski dervişlerce büyük bilinen kimselerin manzum sözleri.

n.+ın 2b/10

O

o 3. Teklik şahıs zamiri. İşaret zamir ve sıfatı.

o. 4a/15, 4a/16, 14a/12, 25a/17, 36b/09

o.+nuḡ 24b/21

a bkn:o

a.+nda 3b/19, 11a/22, 14b/01, 14b/09, 23b/25, 40a/18, 40a/24

a.+ndan 11a/04, 11a/06

a.+ndı 38a/16

a.+nı 28b/04, 36b/29

a.+nıñ 5a/12, 6a/10, 9a/20, 24b/02, 29b/09, 29b/13, 33a/21, 38a/10, 39a/09

a.+nlar 3a/19, 20a/21, 36a/07

a.+nlara 18a/12

a.+nlarda 35b/11

a.+nlardan 10b/06, 35b/07, 38b/17

a.+nları 31b/13

a.+nlarıñ 6b/11, 7b/09, 8a/14, 39a/07, 39b/24

a.+ña 4a/03, 4a/05, 4a/13, 6b/09, 7b/17, 11a/08, 18b/17, 24b/22

od Ateş

o.+a 11a/16, 14a/06

oda Evin veya herhangi bir yapının oturma, çalışma, yatma gibi işlere yarayan, banyo, salon, giriş vb. dışında kalan, bir veya birden fazla çıkışı olan bölmesi, göz.

o.+nıñ 12a/16

'odun Yakılmak için kesilmiş, parçalanmış ağaç

'o.+ı 8a/11

oğul Oğul. Erkek evlat, yavru.

o. 18a/13

oğl bkn: oğul

o.+ı 8a/19, 8b/20, 11a/25, 26a/27, 36b/03

o.+ın 20b/26

o.+ını 33b/03

oğşa- Okşamak. Sevgi, şefkat belirtisi olarak elini bir şeyin üzerinde yavaş yavaş gezdirmek veya ona hafifçe vurmak. Hafifçe dokunmak.

o.-rlar 29a/11, 29a/12

oķu - Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları seslendirmek veya düşünceyi anlamak. Yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri öğrenmek. Bir şeyin anlamını çözmek. Hastalığı iyi edeceğini ileri sürerek okuyup üflemek, üfürükçülük etmek. Bazı belirtilerle bir anlamı, gizli bir duyguyu anlamak, kavramak.

o. 29b/10

o.dı 17b/10

o.-dığım 26a/06, 26a/07

o.-dığın 34a/16

o.-nan 9a/08, 13a/19, 23b/24

o.-nur 26b/23, 27b/23, 36b/19

o.-r 10b/14, 22a/24, 22a/26, 41b/19

o.-ram 39b/09

o.-rdım 20a/29

o.-rım 23a/03, 24a/06

o.-sağ 24a/16

o.-şurdu 12b/14

o.-yı 27a/02

o.-yub 33a/01, 36b/29, 41b/21

ol- Meydana gelmek, varlık kazanmak, vuku bulmak. Gerçekleşmek veya yapılmak

o. 1a/18, 2a/11, 5b/16, 8a/05, 9b/05, 9b/10, 10a/05, 10a/14, 11a/06, 13a/09, 14a/02, 14a/07, 14a/14, 17a/14, 21a/08, 21b/29, 23b/08, 25a/10, 26a/14, 34a/05, 34a/11, 34a/12, 34a/17, 34a/19, 34b/07, 34b/09, 34b/13, 34b/17, 34b/20, 34b/21, 34b/25, 35b/06, 36a/10, 36a/11, 37a/18, 37a/22, 37b/01, 37b/12, 37b/18, 37b/22, 37b/23, 37b/24, 38a/02, 38a/03, 38a/12, 38a/21, 40b/03, 42a/05

o.-a 17a/13, 21b/30, 23a/06, 23a/09, 23a/13, 23a/17, 23a/21, 23a/25, 23b/04, 23b/08, 23b/12, 26a/10, 31a/02, 31a/03, 31a/05, 31a/07, 31a/14, 31a/15, 31a/17, 31b/07, 31b/09, 31b/12, 31b/19, 32a/02, 32a/13, 32a/17, 32a/19, 32b/02, 32b/03

o.-an 2b/06, 4a/07, 4a/10, 6b/19, 9a/04, 12b/15, 14b/22, 15a/01, 18a/10, 20b/19, 20b/23, 25a/16, 27a/23, 27b/12, 33b/06, 33b/21, 34a/13, 36a/19, 40a/19, 40a/27

o.-anlar 21a/16, 42a/13

o.-anları 39b/10

o.-asım 22a/04

o.-dı 1b/16, 4a/06, 5b/06, 5b/14, 7a/21, 7b/01, 9a/09, 10a/07, 10a/08, 12a/04, 17b/09, 22a/20, 24a/22, 24a/23,

24a/24, 25a/15, 26b/04, 35a/20, 35b/03, 35b/05, 35b/20, 37a/09, 39a/20, 39b/15, 39b/17, 39b/21, 39b/25, 40a/04, 40a/08, 42b/13

o.-dığı 10b/13, 35a/11, 42a/25

o.-dığım 41b/04

o.-dık 3a/20, 4a/14, 29a/16, 39a/02

o.-dıkça 26b/18

o.-dılar 5b/02

o.-dım 3a/05, 6a/19, 11a/05, 11a/09, 11a/13, 11a/17, 11a/21, 20a/27, 20b/05, 24b/19, 24b/19, 24b/20, 42a/24

o.-dır 4a/04, 24a/27, 26a/23

o.-diysa 31a/08, 31b/05, 32a/10

o.-ma 19a/28, 36a/13

o.-madı 13b/21, 14a/04, 30b/08, 43a/08

o.-madık 10b/25, 34b/17

o.-madım 10b/10

o.-mağ 23a/18, 23a/22, 23a/24

o.-mağdır 3a/15

o.-mağ 19a/02

o.-masın 16b/21, 17a/18, 39a/12, 43b/24

o.-maya 26a/11

o.-mayan 2b/07, 4a/12

o.-mayınca 2b/03

o.-maz 1a/14, 4a/04, 23a/25, 24a/11, 25b/29

o.-mazdan 23a/24

o.-mazsa 27a/20

o.-miş 1a/08, 2b/11, 26b/11, 36a/26, 41a/18, 41b/15

o.-sa 17a/18

o.-sam 14b/13

o.-sun 15b/06, 17a/19, 17b/19, 28b/06, 29a/03, 29a/27, 35b/06, 38a/10, 38b/10, 42b/20

o.-ub 1b/07, 1b/08, 2a/08, 2a/12, 2a/20, 14a/20, 17b/15, 23b/01

o.-ubdır 20b/22

o.-unca 37a/06, 37b/06, 37b/18

o.-uncağ 13a/06, 20b/18

o.-uğ 3a/03, 3a/09

o.-ur 2b/14, 2b/15, 2b/16, 17b/13, 25b/29, 27a/17, 27b/10, 27b/11, 27b/12, 36a/04, 41b/1a, 43b/18, 43b/19

o.-ursam 21b/14, 21b/15, 21b/16

o.-ursıñ 42b/06

omuz Boynun iki yanında, kolların gövdeye bağlandığı bölüm. Boyun. Dağ yamacı. Yapılarda çatıya yatay konulan düzgün ağaç.

o. 20b/28

on Dokuzdan sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 10 ve X rakamlarının adı. Dokuzdan bir artıktır.

o. 6a/13, 6a/17, 10b/07, 11b/13, 12b/16, 13a/03, 13b/03, 14a/13, 16b/01, 17b/12, 17b/16, 19b/09, 20a/15, 21a/01, 22a/18, 24a/19, 26a/02, 30a/24, 31b/09, 32a/16, 33a/08, 35a/20, 36b/19, 41a/07, 42b/20, 43b/06, 43b/08

oñ - Daha iyi bir duruma girmek, salah bulmak. Eksiği kalmayıp gönül ferahlığına ermek, mutlu olmak, mesut olmak. Hastalıktan, dertten kurtulmak, şifa bulmak, felah bulmak, iflah olmak.

o.-masıñ 26a/27

onlar O şahıs zamirinin çokluk biçimi.

o.+a 40b/16

o.+ı 40b/19

o.ıñ 40b/15

oñul- Onma işine konu olmak.

o.-madı 10b/15

orada Sözü edilen yerde. İşaret edilen görece olarak uzak yerde.

o. 33b/19

o.+dır 40a/16

orta Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer. Başlangıcı ile bitimi arasında eşit uzaklıkta olan süre. Bir şeyin eşit olarak ayrılacağı bölüm.

o.+sında 25b/05

o.+ya 22a/02

oruc Far. Tanrı'ya ibadet amacıyla yeme, içme vb. şeylerden belli bir süre veya biçimlerde kendini alıkoyma. Çok sevilen veya istenen şeylerden uzak durma.

o.+ı 24b/12

ot Toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkiler. Bu bitkilerle yapılmış veya bu bitkilerle doldurulmuş. Zehir. İlaç. Esrar.

o. 15a/20

o.+dır 32b/22

oṭağ Büyük ve süslü çadır, çerge.

o.+ından 18a/06

oṭur- Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere yerleşmek. Bu biçimde yerleştiği yerde kalmak. Uygun gelmek, ölçüleri tam olmak. Bir yerde sürekli olarak kalmak, ikamet etmek. Herhangi bir durumda belli süre kalmak.

o. 23b/09, 28a/27, 33b/14, 36b/22

o.-alım 16a/02, 16a/04

o.-an 37a/03

o.-dığı 28b/02

o.-ma 23b/16

o.-mağ 23a/12

o.-miş 26b/09

o.-sam 15a/03

otuz Yirmi dokuzdan sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 30 ve XXX rakamlarının adı.

o. 11a/10

ova Çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar düzlük, yazı.

o.+ya 19a/11

oyna- Vakit geçirme, eğlenme, oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle uğraşmak. Kımıldamak, hareket etmek.

o.-sun 4a/11

oynaş- Birbiriyle oynamak. Karşılıklı sevişmek, sevgi gösterisinde bulunmak, cilveleşmek, âşıktaşlık etmek, korte etmek.

o.-ur 41b/10

oyuk Oyulmuş, içi boş ve çukur olan yer.

o. 29a/08

oyun Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence. Müzik eşliğinde yapılan hareketlerin bütünü. Hile, düzen, desise, entrika.

o. 7b/02, 42a/09

o.+a 22a/05

Ö

öb- Öpmek. Sevgi, saygı, bağlılık, teşekkür belirtmek amacıyla dudaklarını bir şeye veya birine değdirmek.

ö.-melere 28b/21

ödünceh Ödünç.

ö. 39a/20

ög- Övmek. Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, methetmek, sena etmek, yermek karşıtı.

ö.-digim 2a/04

ögir- Böğürmek.

ö.-ir 15b/04

öğred- Öğretmek. Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak. Yetenek kazandırmak. Bilinmeyen bir konuda bilgi sahibi olmasını sağlamak.

ö.-irler 29a/15

öğren- Bilgi edinmek. Bellemek. Yetenek, beceri kazanmak. Haber almak.

ö.-egör 24b/09, 24b/17

öksüz Anası veya hem anası hem babası ölmüş olan (çocuk). Kimsesiz.

ö. 39b/11

öküz Çift sürmekte, kağrı çekmekte kullanılan, etinden yararlanılan, iğdiş edilmiş erkek sığır.

ö. 7b/20, 8a/01

ö.+den 10b/140i103

öl - Ölmek. Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek. Bazı sebeplerle çok sıkıntı veya acı çekmek. Değerini, geçerliğini, gücünü yitirmek, kullanılmamak.

ö.-di 27b/29

ö.-dirdim 20b/06

ö.-direyim 30b/12

ö.-dirirlerse 21b/12

ö.-dirseñ 14b/16

ö.-medi 30b/06

ö.-mediydi 11a/25

ö.-meyince 43a/14, 43a/15

ölüm Bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, ahiret yolculuğu, ebedî uyku, emrihak, irtihal, memat, mevt, vefat. Ölme biçimi.

ö. 29a/30

ö.+den 28b/13, 29b/24

ö.+i 14b/19, 24b/21

‘ömr Ar. Ömür, yaşama, yaşayış, hayat.

‘ö.+imiz 30a/19

‘ö.+iñde 24a/12

ön bkn: öñ

ö.+i 23a/02

öñ Bir şeyin esas tutulan yüzü, arka karşıtı. Önce, mukaddem, evvel. İleri, üstün, makbul.

ö.+e 6a/20

ö.+i 32b/24

ö.+imizce 30a/20

ö.+ime 42b/22

ö.+ince 14b/13

ö.+inde 6b/07, 9a/07, 20a/18, 23b/18

ö.+ine 26b/16, 32b/07

örf Bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, ahiret yolculuğu, ebedî uyku, emrihak, irtihal, memmat, mevt, vefat

ö.+im 29b/24

ört- Korumak, görünmez duruma getirmek veya gizlemek için üstüne bir şey koymak. Kapamak. Kaplamak.

ö.-er 12b/15

ö.-ikdir 24a/01

ö.-meye 19b/17

öt- Kuş veya böcekler, değişik tonda ses çıkarmak. Herhangi bir nesne sürekli ses çıkarmak. Üflemeli çalgıların sesi çıkmak.

ö. 29a/06

ö.-dik 39a/02

ö.-er 22a/22, 25b/30

ö.-me 34b/25

ö.-meli 28a/15

öte Sonra, ondan sonra, sonunda. Öbür taraf, ileri. Fazla, başka, aşırı, ziyade. Uzak, ayrı.

ö. 20b/02

ö.+den 10b/12

ö.+si 21b/08, 26b/05

ö.+sin 23b/21

ö.+sini 34b/18

öz Bir kimsenin benliği, kendi manevi varlığı, iç, nefis, derun, varoluş karşıtı. Kendine, kendi kendini anlamlarında birleşik kelimeler türeten bir söz. Bir şeyin en kuvvetli veya kıvamlı bölümü, hülasa, zübde, ekstre. Kendi, zat.

ö.+i 17b/15, 24b/14, 33b/06

ö.+ime 26b/27

ö.+in 29b/01

ö.+ini 19a/06, 32b/19, 38a/13

ö.+işi 12b/23, 27a/08, 34a/19

ö.+işizde 38b/14

ö.+ümde 40a/12

ö.+ünde 29b/09

özen- Beğendiği şeye benzemeye çalışmak, yapmaya kalkışmak. Bir şeyi yaparken elden geldiğince iyi yapmaya çabalamak, bir şeye büyük dikkat ve ilgi göstermek, itina etmek.

ö.-dim 42a/24

özge Başka

ö. 26a/01

‘**özr** bkn. ‘özür

‘**ö.+i** 38b/14

‘özür Bir kusurun hoş görülmesini gerektiren sebep, mazeret. Bir kusurun, bir suçun elde olmadan yapıldığını ileri sürme, mazeret. . Sakatlık, bozukluk, eksiklik veya elverişsizlik.

‘ö. 16a/22

P

padişāhlık Padişah olma durumu, hükümdarlık, sultanlık. Padişahın görevi. Padişahın yönetimi. Padişah tarafından yönetilen ülke.

p. 42b/11

pak bkn. pāk

p. 28b/02

pāk Far. Temiz, arık. Saf, halis; hilesiz. Kutsal, mübarek.

p. 24b/19, 36b/20, 36b/22

pār Para.

p. 1a/17

pāre Far. Parça, kısım. Tane, adet.

p. 6b/12, 38a/08

p.+den 10b/16

parla- Güçlü bir ışık çıkarmak, ışık saçmak. Bir ışık kaynağından gelen ışınları yansıtma. Tutuşup alev çıkarmak.

p.-r 21a/28

p.-yan 26a/22

parmağ Parmak. İnsanda ve bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların son

bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak, uzunca organların her biri

p.+ı 21a/16

p.+ını 18b/15

pay Birden fazla kişi arasında bölüşülmüş bir bütünden, bu kişilerin her birine düşen bölüm, hisse. Eşit bölüm.

p.+ını 42a/10

p.+ı 12a/20

pehlivān Far. Güreşçi. Boylu boslu ve güçlü kimse.

p.+ı 20b/29

pek Sert, katı. Gereken, beklenen veya alışılmış olandan çok. Hızlı olarak.

p. 4a/07, 09b/20

pençe Far. Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının parmaklarıyla tırnakları.

p.+ye 7b/16

perde Far. Kapı, pencere gibi yerlere asılan örtü.

p. 29a/22, 41a/11

pervāne Far. Geceleri ışık çevresinde dönen küçük kelebek, kepenek. Döndüğünde bir mekanizmayı işleten bir eksene dikey olarak bağlanmış, iki veya ikiden çok kanattan yapılmış alet, uskur.

p. 6a/18

pervāz Far. Kapı, pencere vb. yerlerin kenarlarına geçirilen ensiz parça. Giysilerin yaka, kol, etek vb. yerlerine

veya kumaştan yapılmış diğer eşyaların kenarlarına geçirilmiş, dar, uzun parça.

p. 11b/02, 26a/29, 29b/23, 36a/02

p.+dan 32b/08

p.+ımı 32a/05

p.+larını 31a/20

perver Far. ‘Besleyen, besleyici, büyüten, yetiştiren, yetiştirici, koruyan, terbiye eden’ anlamlarında kelime yapar.

p. 17a/11

pes Far. Yenilgiyi kabul ettiğini belirtmek için veya birinin şaşkınlık veren davranışlarına karşılık olarak kullanılan bir söz.

p. 30a/14

peş Far. Ard, arka, geri. Öyle ise; imdi. Sonuç olarak.

p.+inde 11b/14, 37a/20

peygamber Far. Allah tarafından haber getiren, Allah’ın emirlerini insanlara haber veren.

p. 19b/19, 22b/07

p̄ir Far. Yaşlı, ihtiyar. İyi ve kötü günleri olan, insanı güldüren ve ağlatan hayat, dünya.

p. 1a/18, 2a/20, 3b/19, 4b/19, 5a/17, 5b/22, 10b/22, 11a/05, 12b/01, 13b/19, 17a/08, 18a/18, 26b/28, 29a/20, 29b/09, 33b/13, 37b/11, 38b/23

p.+de 13a/17

p.+den 10a/08

p.+dir 37a/26

p.+im 1a/16, 1b/18, 2b/14, 3a/18, 7b/02, 9a/18, 9b/22, 11a/22, 12a/12, 13b/01, 13b/14, 14b/01, 14b/03, 18a/03, 18a/06, 19b/18, 20a/23, 20b/13, 21a/05, 21b/04, 21b/18, 23a/01, 23b/09, 26a/22, 26b/13, 27a/05, 28a/13, 29a/01, 29a/28, 30a/01, 31b/09, 32a/16, 33a/01, 33b/22, 35b/26, 36a/18, 36b/09, 37a/18, 38a/09, 39a/05, 39b/09, 40a/05, 40b/01, 41b/01, 41b/18, 42a/13, 43a/01, 44a/01, 44a/07

p.+ime 18a/02, 40b/03

p.+imi 29a/01, 29b/05

p.+imiñ 40a/07

p.+imiz 17b/06, 36b/25,

p.+imize 16a/14

p.+inden 35a/19

p.+ine 4a/06, 4a/07, 15a/05, 34b/22, 37a/09

p.+iniñ 09b/11

p.+iñ 15b/12, 33b/14

p.+ler 4a/05, 26b/03

p.+lere 38b/21

p.+leri 12a/07, 12b/16, 17b/15, 41b/17

post Far. Tüylü hayvan derisi. Tarikatlarda şeyhlik makamı.

p. 15a/23, 27b/06, 28b/02

p.+ları 19b/10

pūr Far. Dolu

p. 31a/20

pūr-nūr Far. – Ar. Çok parlak.

p. 32a/05

R

rabb Ar. Allah. Efendi, sahib.

r.+ini 34b/09

rāḥim Ar. Merhametli, esirgeyen, koruyan, acıyan, ahirette mümin kullarına keremiyle muamelede bulunan Cenab-ı Hak.

r. 26b/07

rāhiye Koku.

r.+sini 33a/04

rahmet Ar. Acıma, esirgeme, koruma, yarlıgama.

r. 17a/19, 35b/20, 36a/11

raḥīb Ar. Herhangi bir işte, bir yarışta, birbirini geçmeye çalışan, aynı şeyi elde etmeye uğraşan kimse.

r. 36b/27

rast Far. Doğru, düzgün. Tesadüf.

r. 39a/14

rāzı Ar. Uygun bulan, benimseyen, isteyen, kabul eden.

r. 43b/24

receb Ar. Ay takviminin yedinci ayı, üç ayların birincisi.

r. 21a/24

refiḳ Ar. Arkadaş, yoldaş.

r.+i 43a/15

rehber Far. Yol gösterici, kılavuz.

r. 24a/24, 38b/20, 43b/18

r.+e 20b/02

r.+i 23b/18, 28a/23

r.+im 17a/06

r.+iḳ 3a/10, 09b/18

r.+lik 7b/17

r.+siz 37b/08

reng Far. Cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu duyum. Nitelik.

r.+i 10b/09, 24a/08, 25b/31

resül Ar. Elçi. Peygamber, yalvaç.

r. 17a/05

resülullah Ar. Allahın elçisi. Hz. Muhammed.

r. 6b/09, 25b/02

revāk Ar. Üstü örtülü, önü açık yer, sundurma.

r. 26a/28

rızā Ar. Rız olma, isteme, istek

r. 8b/12, 10a/11, 13a/18, 15b/19, 16b/07, 16b/13, 25b/09, 27a/01, 37a/27

r.+dan 5b/18, 34a/19

r.+ya 4b/14, 6b/15, 12b/01, 22b/20

r.+yı 2a/19, 36a/13

rızā bkn: rızā

r. 3b/16

ricā Ar. Recā. Ümit, umma. Yalvarma. İstek, dilek.

r.+mı 12a/15

rūḥ Ar. Can, nefes. Canlılık, his, duygu. En mühim nokta, öz. Cin, melek; muhayyel varlık.

r. 12a/24

r.+a 14a/10

r.+dan 3a/12

rum Ar. Müslüman ülkelerde oturan Yunan asıllı kimse. Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde yaşayan, Roma yurttaşı haklarına sahip olan halk. Anadolu.

r. 17b/14

rüzgār Far. Zaman, devir. Dünya.Yel.

r.+ı 21a/03

S- Ş- Ş

sa`adet Ar. Mutluluk.

s. 1b/17, 17a/08

şab- Sapmak. Yön değiştirmek. Önceden belirlenmiş, tespit edilmiş

görüş, düşünüş, amaç veya davranıştan ayrılmak.

ş.-miş 32b/15

şabāḥ Ar. Sabah. Güneşin doğduğu andan öğleye kadar geçen zaman.

ş. 4a/02, 27b/02, 28b/26, 41b/23

ş.+dan 4a/03, 4a/05, 4a/13, 4a/17, 18a/03

ş.+ında 33a/08

ş.+ıḡ 09b/02, 15a/10, 27a/10, 41b/06

şaban Çift süren hayvanların koşulduğu demir uçlu tarım aracı

ş.+ı 09b/20

sabr Ar. Sabır, dayanma, katlanma.

s.+ım 22a/10

şaç- Bir şeyi ortalığa dağıtmak, dökmek. Işık ve ısı yaymak. Belli bir görüşü, düşünceyi yayma

ş.-ar 09b/14, 11b/18

ş.-dı 3b/11

ş.-ıldı 18b/04, 18b/25

şaç Saç. Baş derisini kaplayan kıllar.

ş. 33a/19

ş.+ı 20a/06

ş.+ımı 35b/24

şādıḳ Ar. Doğru, gerçek. Sadakati, içten bağlılığı olan.

ş. 6b/14, 10a/08, 16b/11

saf Ar. Temiz, halis, katkısız, karışık olmayan. Bön, kolay aldatılabilen, kurnazlığa akli ermeyen.

s. 16a/03 16a/05

safā Ar. Saflık, berraklık. Gönül şenliği, kedersizlik, neşe, zevk, eğlence.

s. 33b/20, 37a/02

şāfī Ar. Duru, temiz, katıksız; bir şeyle karışık olmayan, katkısız. Samimi, saf. Net. Sadece, yalnız.

ş. 40b/12

şāğ Sağ. Sağlam, esen. Katkısız. Yaşamakta olan, hayatta.

ş.+lar 15a/25

şāğ- Memeyi parmaklar arasında sıkarak sütünü akıtmak.

ş.-madı 35b/18

şāğlık Bireyin fiziksel, sosyal ve ruhsal yönden tam bir iyilik durumunda olması, vücut esenliği, esenlik, sıhhat, afiyet. Sağ, canlı, diri olma durumu.

ş. 31b/13

şāhib bkn. şāhib

ş.+i 7a/23

şāhib Sahip. Bir vasfi olan. Koruyan. Bir iş yapmış olan.

ş. 4b/18

şāhib bkn. şāhib

ş. 7a/03

şāhib bkn. şāhib

ş. 8b/19, 12b/11, 12b/13, 27a/07, 31b/11

ş.+ine 18a/12

ş.+iniş 31a/13, 31a/16, 32a/01

şāhib-i zamān Ar. Zamanın kuvvetli, kudretli büyük adamı.

ş. 16b/18

şāhrā Ar. Kır, ova, çöl.

ş.+sında 25b/06

sā'il Ar. Sual eden, soran. Dilenci. Akıcı, akan.

s. 14a/13

s.+dir 24b/23

şāq Uykusu hafif, tetikte olan.

ş. 36b/22

şāqal Yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü. Bazı hayvanlarda çene altında bulunan kılların tümü.

ş.+lı 11a/05

şāqın- Herhangi bir korku veya düşünce ile bir şeyi yapmaktan uzak durmak, içtinap etmek. Olabileceği düşünülen kötülüklere karşı önlemler almak. Korumak, esirgemek, gözetmek.

ş. 26b/06, 34b/15

ş.-dım 28b/14

şākī Ar. İçkili toplantılarda içki dağıtan kimse.

ş.+dir 17a/10

ş.+si 3b/04

sākin Ar. Hareketsiz olan, oynamayan. Uslu, kendi halinde olan, yavaş. Oturan.

s. 37a/10

şakla- Elinde bulundurmak, tutmak. Kaybolmaması, görünmemesi için gizli bir yere koymak. Görünmesine engel olmak, ortalıkta bulundurmamak.

ş.-rdım 28b/27, 28b/28

ş.-ya 32a/15

ş.-yan 13a/13, 22b/23, 23b/22

şal- Bağımlılığına, tutukluluğuna veya baskı altındaki durumuna son vererek serbest kılmak, bırakmak, koyuvermek. Yollamak, göndermek. Koymak, katmak.

ş.-dı 7b/10, 7b/14, 37b/23, 37b/24

ş.-dılar 7a/13

ş.-dım 43b/08

ş.-dıı 5a/12

ş.-madı 14b/04

salaṭ Ar. Namaz. Dua.

s. 39b/24

şalavāt Ar. Namazlar. Hz. Muhammed'e ve Onun soyundan gelenlere okunan dua.

ş. 16b/18, 17a/08, 36b/24

şahn- Yürürken uyumlu hareketlerle hafifçe bir yandan bir yana eğilmek. Salma işine konu olmak.

ş.-ur 27b/02

şālih Ar. Yarar, elverişli, iyi, uygun, yakışır. Yetkisi ve hakkı olan. Dinin emrettiği şeylere uygun harekette bulunan.

ş.+iı 36a/27

şalli "Dua olsun" anlamındadır.

ş. 16b/02, 16b/03, 16b/04, 16b/05, 16b/06, 16b/07, 16b/08, 16b/09, 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 16b/16, 16b/17, 17a/09

şaman Ekinlerin harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapsarı.

ş.+dır 32b/22

şamed Ar. Pek yüksek, ulu, daim, ezeli, ebedi.

ş. 13b/18

şan- Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek. Gibi gelmek, farz etmek.

ş.-dım 11b/23, 28b/14, 43b/06

ş.-ma 34b/1

şanı Sanma durumu veya sonucu, zan, zehap

ş. 25a/19

şān bkn. ḥora

ş. 17b/15

sancağ Sancak. Alay bayrağı.

s.+ı 31b/18, 32b/01

s.+ını 41b/16, 41b/17

s.+ınığ 8a/18, 33a/12

şandıklı Öz. İs. Afyonkarahisar iline bağlı ilçelerden biri

ş. 8a/18

şar- Çevresini çevirmek, çepeçevre dolanmak, çevrelemek. Kuşatmak, çevirmek, ihata etmek. Dolayında yer almak. Yayılıp etkisi altına almak, kaplamak. Örtmek.

ş.-ılsığ 4a/07

şarar- Sarı olmak, rengi sarıya dönmek.

ş.-ub 42a/23

saray Far. Büyük konak.

s.+a 27a/16

şarı Yeşil ile turuncu arasında bir renk, limon kabuğu rengi. Bu renkte olan.

ş. 7b/20

ş.+dır 39a/22

şarın- Kendi üstüne sarmak.

ş.-ur 9a/12

şarrāf Ar. Sarf eden. Anlayan, değer veren.

ş.+lar 23a/21

sağ- bkn. şat –

s.-aram 1a/09

şat- Bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek. Kendinde olmayan bir şeyi var gibi göstermek, taslamak. Bir kimse, kendini veya başkasını olduğundan daha önemli, yetkili ve değerli göstermek. Bir çıkar karşılığında bir şeyi gözden çıkarmak, feda etmek. Söylemek, nakletmek, dinletmek. Baştan savmak.

ş.-an 36a/07

ş.-dı 39b/03

ş.-dığ 34b/06, 34b/10

ş.-maya 19b/13

şay- Bir şeyin kaç tane olduğunu anlamak için bunları birer birer elden veya gözden geçirmek, sayısını bulmak. Geçer Tutmak. Önemsemek. Gibi görmek, kabul etmek.

ş. 36a/18

ş.-alıdanberi 1b/09

ş.-ılmış 23b/20

ş.-ub 43b/28

secde Ar. Namazda alını, el ayalarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere dayamaktan ibaret ibadet vaziyeti.

s. 8a/03, 8b/20, 34a/08, 34a/09

seç- Benzerleri arasında hoşça gidene seçip almak veya yararlanmak için ayırmak. Birine oy vererek bir göreve getirmek. Üstün, iyi, uygun bularak yeğlemek. Ne olduğunu anlamak, fark

etmek. Farklı görmek, üstün görmek. Tercihini bir yönde kullanmak.

s.-ildi 5b/14, 18b/23, 21a/22, 40a/19

s.-ilen 36b/06

s.-mek 23b/02

s.-mem 28a/27

sefîl Ar. Sefalet çeken, yoksul. Alçak. Yoksul veya alçak bir biçimde.

s. 17b/01, 43a/11, 43a/24

s.+leri 25a/20

seher Ar. Tan yeri ağarmadan biraz önceki vakit.

s. 27b/08, 43a/12, 43b/02

sekiz Yediden sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 8 ve VIII rakamlarının adı.

s. 10b/07, 14a/13, 20a/15, 21a/01, 42a/05

seksen Yetmiş dokuzdan sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 80 ve LXXX rakamlarının adı.

s. 17b/14, 20a/18

sel Ar. Seyl. Sürekli yağın yağmurdan veya eriyen kardan oluşan, geçtiği yerlere zarar veren taşkın su, su taşkını. Hareket hâlindeki büyük kalabalık, yığın. Etki ve iz bırakan güçlü durum veya davranış. Yoğunluk. Şiddetle gelen şey.

s.+imi 42b/25

selām Ar. Barış, rahatlık. Sonu iyi ve hayırlı çıkma. Fani, gelip geçici olmama, zevalsızlık. Aşinalık, bildik. Selam, esenleme.

s. 18a/04, 29b/22, 37b/07

s.+ın 43a/12

s.+ını 43a/20

s.+ları 41a/19, 41a/20

selāmet Ar. Salimlik, eminlik, korku ve endişeden uzak olma. Selamete çıkma, kurtulma. İyi netice. Kurtulma. Esenlik.

s. 29a/02

selef Ar. Bir görevde, bir makamda kendinden önce bulunmuş olan kimse, öncel, halef karşıtı

s.+den 31a/19, 31b/15, 32a/03, 32a/19

selver Far. Baş, başkan, reis, ulu.

s.+ine 09b/08

s.+ini 13a/10

selverî Far. Ululuk.

s. 17b/12, 20a/16, 30a/24, 34b/16

semāh Ar. Alevi ve Bektaşî topluluklarında yaygın olan ve müzik eşliğinde uygulanan tören nitelikli oyun

s.+ıı 20a/19

sen Teklik ikinci kişiyi gösteren söz

s. 12a/10, 17a/15, 18b/06, 18b/28, 21b/04, 21b/29, 23b/09, 24a/10,

24a/18, 27a/08, 27b/14, 34a/03, 34a/09,
34a/21, 34b/14, 43b/07, 43b/16

sağa (sen+a) Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

s.+a 7a/13, 34a/02, 36a/08,
43a/22

s.+dedir 34a/03, 34a/05, 34a/09,
34a/13, 34a/17, 34a/25, 34b/04

s.+den 12a/03, 21b/16

s.+i 14b/04, 18b/07, 18b/29,
25a/21, 26b/02, 28b/14, 43a/14, 43b/06,
43b/08

s.+iğ 4b/02, 8b/16, 15b/01,
15b/02, 18a/24, 18b/04, 20b/11, 43b/14

s.+siğ 4b/16, 5a/04, 12a/16,
28b/11

sene Ar. Yıl.

s. 11a/24, 36b/07

s.+den 5a/03, 8a/16

s.+im 38b/10

s.+imi 33b/02

ser- Kurutmak için asmak. Göstermek amacıyla asmak veya yaymak.

s.-ilincegiz 33a/24

ser-çeşme Far. Çeşme başı, pınar, su başı.

s. 25b/19

ser-dâr Far. Asker başı, kumandan, komutan.

s.+ın 38b/04

serseri Far. Belli bir işi ve yeri olmayan, başıboş (kimse), hayta. Tutarsız, beğenilmeyen davranışları olan (kimse). Belli bir hedefi olmayan, belli bir hedefe atılmamış olan, rastlantıyla gelen (kurşun, mayın vb.) Amaçsız.

s. 42a/22

ses Kulağın duyabildiği titreşim, seda, ün. Akciğerlerden gelen havanın ses yolunda oluşturduğu titreşim.

s.+i 7a/17, 11b/22

s.+ini 19a/22

s.+li 6a/09

seṭṭārü'l-kāni Örtün.

s. 22b/28

sev- Sevgi ve bağlılık duymak. Birine sevgiyle bağlanmak, gönül vermek. Çok hoşlanmak. Okşamak. Yerini, şartlarını uygun bulmak.

s. 2a/02

s.-digi 20a/08

s.-digim 26b/24, 27a/03

s.-digne 27a/22

s.-digini 27a/11, 27a/18

s.-diğim 2a/02

s.-dik 25a/23

s.-dim 09b/02

s.-en 37a/07

s.-enler 2b/10, 42a/15

s.-enlere 18b/07, 18b/29

s.-enleriñ 5a/06

s.-er 1a/01, 7a/03, 12a/18, 23b/14, 26b/02

s.-erdim 11a/20

s.-ib 2a/02

s.-inür 25b/22

s.-işdik 25a/23

s.-meyeniñ 4b/17

şevāb Ar. Allah tarafından mükafatlandırılan hareket. Hayırlı hareket, hayır işleme.

ş.+ı 31a/11

şevāk Sayfa.

ş. 23a/03

ş.+ımı 27b/19

sevdā Far. Aşk, sevgi. Aşırı sevgiden doğan bir çeşit hastalık. İstek, heves, arzu.

s.+lı 34b/10

s.+ya 41b/03, 42a/18

seydī bkn. seyīd

s. 2a/12, 4b/04, 17a/08

seydullah Efendi

s. 37b/23

şeyfullah Ar. Allah'ın kılıcı. Erkek adı.

ş. 17a/06, 13a/02, 13b/03

seyīd Ar. Seyyid. Efendi, bey; ağa; ileri gelen, baş, başkan. Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hasan'ın soyundan olan.

s. 17a/10

seyl bkn. sel

s. 6a/07, 21b/30

s.+den 34b/07

s.+ini 24b/17

s.+leriñi 35b/10

seyl-i mekr Hile.

s.+iñi 33b/01

seyr Ar. Yürüme, yürüyüş; gitme, hareket. Yolculuk. Gezme, gezinme. Eğlenmek üzere bakma. Uzaktan bakıp karışmama. Gezilecek, görülecek şey.

s. 10b/16, 10b/20

seyrān Ar. Gezinme. Bakıp seyretme.

s. 20a/02, 25a/03

seyyidinā Ar. Hz. Muhammed.

s. 16b/02, 16b/03, 16b/04, 16b/05, 16b/06, 16b/07, 16b/08, 16b/09, 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 16b/16, 16b/17

sez - Açık bir kanıt olmaksızın, olmuş veya olacak bir şeyi anlamak, kestirmek, hissetmek. Anlamak, fark etmek

s.-er 26b/10

şıçra - Ayaklarla, birdenbire ve kuvvetle yeri teperek hızla yukarıya veya ileriye atılmak. Bir uyarı veya heyecan sebebiyle türkerek birdenbire olduğu yerde doğrulur gibi sarsılmak. Yerinden koparak hızla, parçalar durumunda savrulmak.

ş.-dı 14a/02

şıldk Ar. Doğruluk, gerçeklik. İç, yürek temizliği.

ş.+la 7a/04, 8b/18

şifat Ar. Hal, keyfiyet, suret, şekil, varlık. Nişan, alamet. Yüz ve kılık. Bir şahıs veya şeyin hali. Lakab, unvan.

ş. 37b/11

şifât bkn. şifat

ş.+ı 25a/11

şığ- Sığmak. Bir kaba, bir yere bütünüyle girebilmek veya içinden geçebilmek. Uygun olmak. Yakışmak, uymak.

ş.-ayub 8a/04

ş.-mayan 12b/07

şınık Kırık, çıkık. Yenilmiş, bozguna uğramış.

ş. 6a/06

sır bkn. sırr

s. 26a/13, 31a/02, 31a/05, 31a/17, 32a/02, 33b/21, 37b/11

s.+da 41a/10

s.+dır 25b/28, 37a/27, 42b/01

s.+ları 12b/15

s.+larımı 30b/11

s.+larıña 11a/09

şıra Yan yana, art arda olan şey veya kimselerin tümü, dizi. Bu biçimdeki topluluğun durumu. Belirli bir düzene ve niteliğe göre dizilme durumu. Bir şeye ayrılan, uygun görülen veya rastlayan zaman. An, zaman. Nöbet.

ş.+ya 27a/15

şırât bkn. şırât

ş.+a 27a/26

şırât Ar. Yol. Sırat köprüsü; üstünden geçip Cennete gitmek üzere Cehennem'in üzerine kurulacak olan çok dar ve güç geçilir köprü.

ş. 42a/07

sırr Ar. Gizli tutulan, kimseye söylenmeyen şey. Allah'ın akıl ermeyen hikmeti.

s. 11a/03, 12a/25, 12b/04, 20a/22, 31b/07, 36b/10

s.+a 8a/16, 12a/06, 17b/08

s.+ı 17a/11, 17b/05, 23b/25, 26a/13, 32a/15, 32b/08

s.+ım 6b/09

s.+ımda 39a/10

s.+ımıza 16a/16

s.+ın 22b/23

s.+ına 7b/09, 22a/13, 38b/08

s.+ını 22b/15, 36a/07

s.+ıı 25b/27

s.+ııı 36a/21

şıyır- Hızla sürtünerek bir şeyin yüzünden bir parça soymak, koparmak veya üzerini hafifçe yırtmak. Sürtünerek veya çekerek bir şeyi yerinden almak, kaldırmak. Bir şeyin üstündeki örtüyü çekerek almak veya açmak. Çekerek çıkarmak.

ş.-dı 39b/08

şız- İnce aralıklardan veya gözeneklerden az miktarda ve belli olmadan yavaş yavaş akmak, çıkmak. Gizli tutulan haber, sır vb. şeyler duyulmak, yayılmak. Herhangi bir topluluğu, bir örgütü yolundan saptırmak için gizlice arasına girmek. Gizlice, haber vermeden gitmek, sıvışmak.

ş.-ar 26b/11

ş.-dı 39b/25

ş.-dım 15b/29

şızılı Sızlanma, yakınma, şekva, şikâyet.

s. 16a/12

sızla- Hafifçe ağrımak. Yakınmak.

s.-r 29b/19

sil- Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek. Üzerine genellikle bir bez sürterek tozlarını, kirlerini almak veya parlatmak. Bir yazı, çizgi vb.ni

kazıyarak veya sürterek yok etmek. Tahta malzemeyi makineyle düzgün ve pürüzsüz hâle getirmek. Üzerini çizerek atmak, yok etmek. İlişkisini koparmak, yok saymak. Ortadan kaldırmak, yok etmek veya gidermek.

s.-e 33a/20

s.-en 2a/07

şimāh Sema. Gökyüzü. Asuman.

ş.+a 38a/06

sin Ölü gömülen yer, gömüt, mezar, kabir, metfen, makber

s. 27a/25

siñ- Kendini göstermemek için büzülmek, saklanmak, pusmak. Korku, yılgınlık vb. sebeplerle konuşmamak, hareket etmemek veya tepki göstermemek. Hiç çıkmayacak veya güç çıkacak biçimde işlemek, nüfuz etmek.

s.-er 21a/19

sinān Öz. İs. Ar. Mızrak, süngü.

s. 27b/24, 27b/26

sinem Far. Göğüs, yürek.

s. 10b/15

sitām Far. Altınla, gümüşle işlemeli at başlığı.

s. 43b/28

s.+dan 33b/16

s.+ı 39a/13

sitem Far. Zulüm, haksızlık. Eziyet. Çıkışma.

s. 23a/13

sivas Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerinden biri

s.+**da** 38b/05

siyâh Far. Kara.

s. 10b/09, 27b/04

siz Çokluk ikinci kişi zamiri. Bir kişiye saygı ve incelik belirtisi olarak kullanılan bir seslenme sözü.

s.+**i** 12a/23

şofra Ar. Masa, sini vb. şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu. Birlikte yemek yiyenlerin tümü.

ş. 22a/02, 31a/01

ş.+**ları** 31a/07

ş.+**na** 43b/11

şohbet bkn. şöbet

ş.+**de** 11a/07

şohbet Ar. Görüşüp konuşma; arkadaşlık.

ş. 36b/27

ş.+**de** 16a/23

ş.+**e** 23b/10, 39a/12

ş.+**inde** 4a/11, 11a/12

ş.+**ini** 22b/11

ş.+**leri** 33b/19

şok- İçine veya arasına girmesini sağlamak. Bir yere girmesini sağlamak, içeri almak.

ş.-**unan** 13a/18

ş.-**undım** 28b/15

ş.-**unurdu** 41a/19

şol- Rengini yitirmek, rengi uçmak. Tazeliğini, diriliğini veya parlaklığını yitirmek.

ş.-**dı** 29b/17, 35b/26, 42a/23

ş.-**maz** 25b/31

şon bkn. şon

ş.+**uında** 7b/02

şonj Şimdiki zamana en yakın zamandan beri olan veya bu zamanda yapılmış, olmuş olan, ilk karşıtı. En arkada bulunan. Artık ondan ötesi veya başkası olmayan. Uç, sınır. Olanca. Bir şeyin en arkadan gelen bölümü, bitimi, nihayet, akıbet. Ölüm.

ş.+**ı** 32b/24

ş.+**ını** 36b/04

şonra Daha ileri bir zamanda, müteakiben, önce karşıtı. Daha uzak ve ileri bir yerde. Makam, sıra, değer ve önemde arkada oluşu bildiren bir söz. Yoksa, aksi halde. Arkadan gelen bölüm veya zaman.

ş. 31a/04

şor- Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek. Bir işin sorumluluğu kendisinde olmak, bir işten sorumlu bulunmak.

ş.-amadığım 28b/13, 28b/17

ş.-ar 22b/02, 22b/04, 26a/06

ş.-arsağ 12b/10, 21a/10, 21a/12, 34b/18, 41a/14

ş.-dılar 35b/23

ş.-dım 30a/21

ş.-mağa 39b/16

ş.-mazlar 32b/11

ş.-uğ 37b/21

soy bkn. şoy

s.+ıdır 27b/16

şoy Bir atadan gelen kimselerin topluluğu, sülale.

ş.+ı 23a/14

ş.+ladım 24b/05

ş.+lamak 23a/14

ş.+layub 29a/04

ş.+un 12a/18

ş.+unı 33b/03

şoy- Bir şeyin üzerinden kabuk, deri, zar vb.ni çıkarmak. Birinin giysilerini çıkarmak. Birinin üstünde, yanında veya bir yerde bulunan şeyleri çalarak alıp götürmek.

ş.-unmuş 28b/20

sök- Bir şeyi bulunduğu yerden kuvvet kullanarak veya gevşeterek çıkarmak, çekip ayırmak. Kurulmuş bir şeyi parçalarına ayırmak. Rüzgâr, sel,

akarsu, bir şeyi yerinden çıkarmak, götürmek.

s.-in 21b/06

söyle- Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak. Bir düşünceyi ileri sürmek, ortaya atmak. Yapılmasını istemek. Türkü, şarkı vb. okumak. Yazmak, düzmek. Haber vermek.

s. 17a/16, 43a/22

s.-den 40b/09, 41a/04

s.-di 8a/02, 28b/03

s.-dikce 29a/19

s.-mek 23a/16

s.-miş 35a/02

s.-nür 41b/02

s.-r 11b/11, 14b/23, 15b/22, 25b/09, 33a/11

s.-rim 1a/05

s.-se 2b/04

s.-señiz 26b/19, 27a/04

s.-şelim 43b/04, 43b/05

s.-şür 37b/11

s.-yen 40b/09, 41a/04

s.-yiğ 24a/03

s.-yüb 7b/13

söz Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelim, laf, kavi. Bir veya birkaç heceden oluşan ve anlamı olan ses birliği, kelime,

sözcük. Bir konuyu yazılı veya sözlü olarak açıklamaya yarayan kelime dizisi. Kesinlik kazanmayan haber, söylenti. Bir işi yapacağını kesin olarak vadetme. Müzik parçalarının yazılı metni, güfte.

s. 18a/12, 35a/02

s.+den 34b/08

s.+i 09b/12

s.+ine 42b/04

s.+iğ 10b/06, 21b/28, 24a/26

s.+ler 35a/24

s.+üne 8a/14

şu Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde, ab.

ş. 5b/04, 7b/06, 17a/07, 19b/20, 23b/17

ş.+lamaz 23b/08

ş.+lar 9b/14, 11b/18, 15a/16, 43b/26

ş.+şatmağ 38b/25

ş.+yı 19b/20, 22a/19, 26a/24

ş.+yın 24b/19

ş.+yına 28a/02

ş.+yun 17a/09, 37a/02

su'âl Ar. Sorma, sorulma, soruşturma, soru. Sorulan şey. Dilenme, dilencilik.

s. 39b/16

şuç Törelere, ahlak kurallarına aykırı davranış. Yasalara aykırı davranış, cürüm.

ş. 40a/28

ş.+dan 27a/28

ş.+un 32b/11, 33a/02

şüfî Ar. Tasavvuf ehli. Sofu.

ş. 33b/21

ş.+ler 33b/06

ş.+niğ 32b/23, 37b/19

sultân bkn. sultân

s. 29b/09

sultân bkn. sultân

s. 4b/05, 31a/14

sultân Ar. Padişah, hükümdar. Hükümdar ailesinden olan kadınlardan her biri. Bazı Bektaşî büyüklerine verilen ad.

s. 10b/22, 10b/25, 11b/24, 12a/10, 21a/04, 27b/05, 29a/20, 30b/07, 34a/13

s.+a 10b/23, 27a/21

s.+ı 7a/02, 27a/16

şun- Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek, takdim etmek. Tanıtmak, bilgi vermek amacıyla çeşitli yöntemler kullanarak bir konuyu dinleyenlere aktarmak.

ş. 22a/03

ş.-ar 22a/17, 25b/10

ş.-dı 8a/15

ş.-dım 15b/09

şur Ar. Kale duvarı

ş.+dır 25b/12

süre Ar. Kuran'ın ayrıldığı 114 bölümden her biri.

s.+sini 14a/01

şüre bkn. süre

ş. 35b/14

şuret Ar. Biçim, görünüş, kılık. Tarz, yol, gidiş. Çare.

ş.+i 14a/11

sücah Öz. İs.

s. 2a/16

süd Süt. Kadınların ve memeli dişi hayvanların yavrularını besledikleri, memelerinden gelen, besin değeri yüksek beyaz sıvı.

s.+ini 28a/27

s.+leri 24b/11

süleymān Öz. İs.

s. 37b/23

s.+a 30b/07

s.+ı 21a/04

sünbül Far. Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 santimetre yüksekliğinde, çiçekleri keskin kokulu

ve türlü renkli, çok yıllık bir süs bitkisi. Güzellerin saçı.

s.+ler 9b/15, 11b/19

sünlī Ar. Sünni. Sünnet ehlerinden olan kimse.

s.+ler 10b/06, 35a/02

sür- Yönetip yürütmek, sevk etmek. Devam etmek. Önüne katıp götürmek. Uzatmak, ileri doğru itmek. Dokundurmak, değdirmek. Oturduğu, bulunduğu yerden, ülkeden ceza olarak başka bir yer veya ülkeye göndermek, nefyetmek. Bir maddeyi bir yüzey üzerine ince bir tabaka olarak yaymak, dökmek, serpmek. Karıştırmak, katmak, ilave etmek. Zaman geçmek. Zaman almak

s. 36a/05

s.-digi 40b/08, 41a/03

s.-digim 14b/10

s.-diğ 38a/21

s.-elim 33b/04, 33b/23

s.-em 34a/20

s.-emedim 21b/03

s.-en 2a/11, 21a/03

s.-er 14b/20

s.-ile 6b/19

s.-iğ 24a/07, 39b/10

s.-sem k

s.-üldi 1b/08

s.-ülmüş 21b/14

s.-üñ 7a/18

süreg Sürek. Süren, devam eden zaman. Hızlı süren, hızlı giden. İnanç.

s.+i 34b/02

s.+imiz 34b/02

s.+in 36a/05

süri bkn. sürü

s.+den 11b/16, 12b/23, 28a/26

sürü Evcil hayvanlar topluluğu. Bir insanın bakımı altındaki hayvanların tümü.

s.+mize 16a/16

süz- Bir sıvıyı, içindeki katı maddelerden ayırmak için bez veya delikli bir kaptan geçirmek. Bazı sıvıların yoğunlaşmasına yol açan, katı ve tortulu maddeleri bu sıvılardan ayırmak. Gözle inceleyerek dikkatle bakmak.

s.-ildi 9b/06

s.-üldi 19a/11

Ş

şād Far. Sevinçli.

ş. 31a/14

şādd-ı himmet Hak sevinci.

ş. +i 31b/19, 32b/03

şafi Ar. Şefaet eden, kabahatlı kimsenin afvı için araya girip yalvaran.

ş. 38a/03

şāh Far. Padişah.

ş. 2a/16, 3b/12, 4b/09, 12b/05, 13b/14, 15b/03, 17a/09, 17a/10, 17a/13, 17a/15, 17a/21, 17b/02, 17b/08, 17b/10, 17b/13, 21b/12, 21b/20, 22b/19, 24a/05, 24b/23, 25a/18, 35a/24

ş.+a 2b/02, 21b/05, 21b/13, 21b/17, 23b/21, 42b/21, 42b/28

ş.+dan 17a/13

ş.+ı 13a/09, 40a/05

ş.+ım 3b/08

ş.+ıñ 26a/03, 37a/08

ş.+lar 3a/02

şāh-ı 'alī Ali şah.

ş. 13a/21

şāh-ı merdān Mertlerin şahı.

ş. 3a/08, 39b/17

şahin Far. Doğan, kuş.

ş. 19b/11

şakı- Ötücü kuşlar ezgili ses çıkarmak, ötmek, şakramak, terennüm etmek. Çok konuşmak, çenesi düşmek. Güzel şarkı söylemek veya şiir okumak.

ş.-ma 34b/24

şal Far. Genellikle Hindistan'da dokunan, özel motifleri olan değerli bir yün kumaş. Kadınların omuzlarını örtmek için kullandıkları geniş atkı. Çul, kuşak.

şam ş. +**lı** 27b/10
Far. Akşam.

ş.+**a** 33a/22

ş.+**da** 19b/03, 34a/24

ş.+**lı** 41a/08, 41a/12

şān Ar. Şöhret, ün. Hal, keyfiyet.
Gösteriş, çalım. Adet, tabiat, huy.

ş.+**ısın** 5a/07

şār Far. Şehir.

ş. 19b/16

ş.+**dan** 10b/17

ş.+**dır** 25b/24

şarab bkn. şarāb

ş.+**ından** 27a/19

şarāb Ar. İçilecek şey. Şarap.

ş. 13b/02

ş.+**ından** 27a/27

şārī Ar. Şeriatı koyan, kanun koyan.

ş.+**na** 37a/11

şark Ar. Doğu

ş.+**da** 34a/24

şaşır- Ne yapmak gerektiğini
bilememek, nasıl davranacağını
kestirememek, içinden çıkamamak.
Doğru, gerçek ve gerekli olanı ayırt
edemeyecek duruma gelmek. Herhangi
bir durum karşısında şaşkınlık duymak,
hayret etmek.

ş.-**dı** 42a/20

şebibe Gençlik.

ş. 26a/11

şefā'at Ar. Birinin suçundan geçilmesi
veya dileğinin yerine getirilmesi için
edilen aracılık.

ş. 40b/16

ş.+**iğ** 4b/07

ş.+**lerin** 32a/06

ş.+**lerine** 31b/10, 32a/09,
32a/18

ş.+**lerini** 31a/21

şehid bkn. şehīd

ş. 3b/12, 5b/06, 16b/08, 17b/09

şehīd Ar. Kutsal bir ülkü veya inanç
uğrunda ölen kimse

ş. 5b/02, 5b/14, 10a/07, 17b/12,
27a/01, 38b/01

ş.+**ler** 38b/04

şehir Far. Büyük belde, büyük kent, il.

ş. 10b/20

şehr bkn. şehir

ş. 10b/16

ş.+**imizde** 39a/06

ş.+**in** 36b/20

ş.+**inde** 38a/16

ş.+**ine** 39b/01

şeker Far. Şeker kamışı, şeker pancarı, patates, havuç, mısır, buğday vb. bitkilerin sap ve köklerinin öz suyundan veya nişastasından çıkarılan, birleşiminde karbon, oksijen ve hidrojen bulunan, beyaz, suda eriyen, mayalanabilen ve çoğu tatlı olan maddelerin genel adı.

ş.+ler 28b/06

şekl Ar. Biçim. Bir konuyu açıklamaya yarayan resim veya çizim. Davranış biçimi, tutum, yol, tarz.

ş.+i 27a/06

şekvā Ar. Şikâyet.

ş.+cısın 32b/20

şemş Ar. Güneş.

ş. 29b/11

şen Yaşamaktan mutlu olduğunu davranışlarıyla belli eden, sevinçli, neşeli. Neşe veren, neşelendiren, eğlenceli.

ş.+ligi 31b/14

şerbet Ar. İçilecek tatlı şey. Bardakla müshil olarak içilen ilaç. Bazı maddelerin suda eritilmiş.

ş. 40b/01

ş.+in 24b/18, 24b/22

şeri'at Ar. Doğru yol. Allah'ın emri. Ayet, hadis ve icma-i ümmet esaslarına dayanan din kaideleri.

ş. 5a/14

ş.+i 14a/09

şerif Ar. Şerefli, mübarek, kutsal. Soylu, temiz. Hz. Muhammed'in torunu Hasan'ın soyundan gelenlere ve Mekke emirlerine verilen bir unvan.

ş.+i 31b/18, 32b/01

şerr Ar. Fena, fenalık eden adam, kötü adam. Daha kötü.

ş. 23b/24

ş.+inden 18a/08

şevk Ar. Şiddetli arzu; keyif, neşe, sevinç.

ş.+i 14a/07

şey Ar. Nesne.

ş. 11a/19

şeyh bkn. şeyh

ş. 13a/02

ş.+i 13b/03

şeyh Ar. Yaşlı adam, ihtiyar. Bir tekke veya zaviyede reislik eden ve müritleri bulunan kimse. Kabile ve aşiret reisi.

ş. 26b/07, 40b/12

şeytān Ar. Hz. Adem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis. Kötü düşünceli, kötü niyetli kimse. Çok kurnaz, uyanık kimse.

ş. 1b/08, 37a/02

ş.+a 32b/21, 32b/25

şimar Şımartmak.

ş. 28b/24

şifā Ar. Hastalıktan kurtulma, iyi olma, sağalma.

ş. 17a/19

şimdi Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda. Az sonra, yakında. Az önce, biraz önce, demin. Artık, bundan böyle, bu duruma göre.

ş. 36a/25, 036b/13

şirin Far. Tatlı. Sevimli, cana yakın, sempatik.

ş. 32b/24

şöyle Şunun gibi, şuna benzer biçimde. Şu yolda, şu biçimde. Aşağı yukarı.

ş. 20b/18, 21b/03, 37a/18

şu Şu (işaret sıfat ve zamiri).

ş. 4a/14, 5b/20, 9b/25, 15a/15, 21b/02, 23b/19, 26a/27, 34b/18, 43b/03

ş.+nda 15a/22, 21b/12, 22b/07, 30a/16, 32b/18, 36b/07

şu'le Ar. Alev, ateş alevi. Atlarda beyaz tüylerden oluşan benekler.

ş.+si 39a/19

şükr Ar. Görülen iyiliğe karşı gösterilen memnunluk, minnettarlık.

ş. 22b/18

şükür bkz: şükr

ş.1b/11, 1b/20, 3b/08, 15b/06, 29a/04, 29a/28

T- T̄

tā Doğrulama, gerçekleştirme, kuvvetlendirme için. İşte. Dahı.

t. 6b/18, 7a/08, 18b/10, 18b/12, 21a/14, 25a/23, 35a/19, 43b/16

ta'ām Ar. Yemek, aş.

t̄. 9a/16, 37b/20

t̄.+a 8a/15

tab- İlah olarak tanınan varlığa karşı inancını ve bağlılığını belirli kurallar çerçevesinde göstermek. Tutku ile sevmek, bağlanmak. Birine çok değer vermek

t̄.-miş 32b/14

taban Ayağın alt yüzü, aya. Üstü kapalı bir yerin gezinilen, ayakla basılan yüzü, tavan karşısı. Bir şeyin en alt bölümü.

t̄.+ıña 14b/09, 14b/10

tāc Ar. Hükümdarların başlarına giydikleri cevahirli başlık. Gelinlerin başlarına koydukları cevahirli süs başlık. Bazı tarikat ehli şeyhlerin giydiği başlık, terek. Sorguç, tarak, kuşların başlarındaki uzunca tüy.

t. 11b/15, 17b/06, 36a/28

t̄.+ıdır 9b/18

t̄.+ını 1b/17

tacü'l-ārīf Arif tacı.

t̄.+in 31b/09

tācū'l-‘ārīf bkn. tacū'l-‘ārīf

t.+in 32a/17

t.+inden 10a/02, 17b/05

tağ Dağ. Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hakim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü.

ṭ. 1a/04

ṭ.+ını 20b/28

ṭ.+ınıṭ 20b/09

ṭ.+lar 15a/11, 42a/19

tağla- Far. Kızgın bir demirle hayvan derisine damga vurmak. Akan kanı dindirmek veya hasta bölümleri ortadan kaldırmak için vücudun bir yerini kızdırılmış bir metal araçla yakmak. Çok sıcak, soğuk veya acı, bir şey, yakmak. Acısı yüreğine işlemek.

ṭ.-tmaṭ 38b/19, 39a/04

tağlı Dağlanmış olan.

ṭ. 28a/06

taḥkīk Ar. Doğru olup olmadığını araştırma. Doğru olup olmadığını meydana çıkarma. Doğru, gerçek.

t.+e 31b/03

t.+ine 32a/08

t.+lerimizi 31b/03, 32a/08

taḥrīr Ar. Yazma, yazılma. Kitap yazma. Kaydetme. Hür etme, azad etme. Sayım.

t. 8a/18

taḥşirat Ar. Taksirat. Kusurlar, suçlar

t.+ların 32a/06

taḥt Far. Hükümdarların oturduğu büyük koltuk. Hükümdarlık makamı.

t. 21a/03

taḥta Far. Çeşitli işlerde kullanılmak üzere düz, enlice, uzun ve az kalın biçimde işlenmiş ağaç parçası. Bu malzemeden oluşmuş yüzey, döşeme, ağaç.

t. 29a/10

taḥzirat bkn. taḥşirat

t.+ların 31b/01

taḥ- Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştiirmek, geçirmek. Düğün vb. törenlerde takı armağan etmek. Ad, lakap koymak. Kuşanmak. Kendisiyle birlikte götürmek, yanına almak veya arkasından izletmek.

ṭ.-arlar 29a/14, 29a/22

tāki bkn. tākī

t.+dir 36a/14

tākī İsnâşeriyye'nin dokuzuncu imamı.

t. 2a/20, 4b/16, 5b/19, 7a/01, 12b/03, 15b/22, 16b/14, 34a/21, 37b/01

t.+de 10a/14

t.+niṭ 10a/12, 22b/22

t.+yı 27a/01

ṭākī bkn. tākī

ṭ. 3b/18

ṭal- Suyun içine bütün vücuduyla ve hızla girmek. Bir yerin içine girmek.

ṭ.-alıdan 1b/03

ṭ.-dım 15b/21

ṭ.-mağ 23a/19

ṭ.-maya 19b/05

ṭalğa Deniz veya göl gibi geniş su yüzeylerinde genellikle rüzgâr, deprem vb.nin etkisiyle oluşan kıvrımlı hareket. Sıcak, soğuk, moda için belli bir süre etkili olan dönem.

ṭ.+sı 25b/20

ṭālīb bkn. ṭālīb

ṭ.+iğ 28a/23

ṭālīb Ar. İsteyen, istekli. Öğrenci.

ṭ. 2b/16, 4a/04,4a/07, 15a/19, 42a/13

ṭ.+here 23b/11

ṭālīh Ar. Şans.

ṭ.+im 1a/09

tamām Ar. Tam, eksiksiz, tam olma. Bitme, bitirme, son. Uygun, münasip. Ne eksik ne fazla. Doğru.

t. 10a/14, 37a/06

t.+dır 26a/03

ṭamar Canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal.

ṭ.+ından 35b/10

ṭamuz Damızlık.

ṭ.+lığı 24b/11

ṭ.+lığı 42b/07

ṭan Güneş doğmadan önceki alaca karanlık, fecir

ṭ. 43b/02

ṭapu Bir taşınmazın üstündeki mülkiyet hakkını gösteren belge.

ṭ.+lı 19b/15

ṭ.+sı 39b/19

ṭar Dar. İçine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olan, geniş ve bol karşıtı. Genişliği az veya yetersiz olan, ensiz, mikro.

ṭ.+da 31b/10

ṭara- Bir şeyin tellerini birbirinden ayırıp karışıklığını gidermek. Bir şey veya kimseyi bulmak, denetlemek için türlü yöntemlerden yararlanarak bir yeri sıkı bir biçimde aramak.

ṭ.-dım 3a/14

tārik Ar. Yol. Usul. Meslek. Vasıta, sebep. Bir velinin Tanrı'ya ulaşması için tuttuğu yol.

t.+e 41b/19

ṭariqat bkn. ṭariqat

ṭ.+da 25a/13

ṭariqat Ar. Aynı dinin içinde birtakım yorum ve uygulama farklılıklarına

dayanan, bazı ilkelere birbirinden ayrılan Tanrı'ya ulaşma ve onu tanıma yollarından her biri.

ṭ. 5a/15

tarla Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası.

t.+ya 21b/14

ṭart- Bir şeyin birim cinsten ağırlığını bulmak. Bir şeyi avuç içinde sallayarak ağırlığını kestirmeye çalışmak.

ṭ.-mışlar 24b/07

ṭas Ar. Genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.nden yapılmış kap. Bu kabın alacağı miktarda olan.

ṭ.+ı 11b/23

ṭaṣnīf Ar. Bölümleme.

t. 24a/12

ṭaş- Sıvı maddeler, içinde buldukları kaba sığmayacak kadar çoğalma ve kabarma yüzünden kenarları aşmak. Akarsu, yatağından çıkarak çevresini kaplamak. Bir yere veya şeye sığmamak. İnsan, nesne vb. çokça bulunmak, sayısı artmak. Öfke, sabırsızlık veya heyecan yüzünden kendini tutamamak.

ṭ.-a 31a/07

ṭ.-ırır 2b/11

ṭaş Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.

ṭ.+dan 15a/16

ṭ.+ı 8a/05

ṭ.+ını 34b/15

ṭ.+lara 15a/16

ṭatlı Şeker tadında olan. Acı olmayan, acı karşıtı

ṭ.+dır 41a/15

ṭav Far. İşlenecek bir nesnede bulunması gereken ısıнын, nemin yeterli olması durumu. Hazır olma. En uygun durum ve zaman.

ṭ.+ında 38a/23

ṭava Far. Yağ kızdırma, yiyecek kızartma vb. işlere yarayan, uzun saplı yayvan kap.

ṭ.+sı 21a/05

ṭavar Davar. Koyun ve keçiye verilen ortak ad. Koyun veya keçi sürüsü.

ṭ. 20b/11

ṭayan- Dayanmak. Bir yere yaslanmak, kendini dayamak. Bir şeyin üzerinde kurulmuş olmak. Zarar görmemek, varlığını korumak, hasar görmemek.

ṭ.-ılmaz 5b/07

te'āla Ar. “yüksek olsun!” manasına gelen bir söz olup Allah adıyla birlikte kullanılır.

t. 16b/02

te'ali Ar. Yükselme, ululanma.

t. 13b/10

teber Far. Balta. Bazı dervişlerin taşıdıkları sapı uzun, keskişi ayça biçiminde, küçük ve hafif balta.

t. 16b/21, 17a/18

tebriz İran'da Doğu Azerbaycan Eyaleti'nin yönetim merkezi olan şehir.

t. 39a/03

tel Türlü metallere yapılmış, kopmaya karşı bir direnç gösteren ince uzun nesne. Bu nesneden yapılmış veya bu nesne biçiminde olan.

t.+den 10b/09

t.+i 29a/14

telli Teli olan.

t. 29a/06, 43a/19

temannâh Ar. Eli başa götürerek selam verme.

t.+e 38a/12

temel Rum. Bir yapının toprak altında kalan ve yapıya dayanak olan duvar, taban vb. bölümlerinin tümü. Bu bölümleri yapmak için kazılan çukur.

t.+inden 40b/11

ten Far. İnsan vücudunun dış yüzü, cilt

t.+i 28a/10

t.+inde 38b/06

t.+iñe 21a/19

tengri Kainatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık, Yaradan, Allah, Rab, İlah, Mevla, Halik, Hüda, Hu, Oğan.

t.+ye 37b/06

tenhâ Far. Issız. Kalabalık olmayan.

t.+ca 15a/04

teñri bkn. tengri

t.+niñ 2a/03, 41b/08

ter Derinin gözeneklerinden sızan, kendine özgü bir kokusu olan, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı, arak

t.+inden 40a/22

t.+ine 34b/24

t.+ini 26b/12

terâzi Far. Bir kolun iki ucuna asılı iki kefeden oluşan tartı, mizan.

t. 33a/23, 39b/23, 42a/01, 42a/03, 42a/04

terbiye Ar. Eğitim. Görgü.

t. 34b/17

tercümân Ar. Çevirmen

t. 25b/27

t.+a 36a/21

t.+ıñ 33b/16

terk Ar. Bırakma, ayrılma. Vazgeçme.

t. 43b/07

t.+isine 20b/26

terķ bkn. terk

t. 24b/07

tesbig bkn. tesbīh

t.+i 10a/04

tesbīh Ar. “ sübhanallah ” kelimesini söyleyerek Allah’a tazim etme. Tespih.

t.+dir 33b/22

tevrat bkn. tevrāt

t. 14a/18

tevrāt Ar. Dört mukaddes kitaptan Hz. Musa’ya ineni.

t.+da 11a/18

tevsīr Ar. Yorumlama. Yorum. Kur'an'ın surelerini açıklayarak görüşler ileri sürme ve bunları yazma, yorumlama. Kur'an'ın surelerini açıklayarak görüşler ileri sürme ve bunları yazma, yorumlama bilimi. Kur'an'ın surelerini açıklayan eser.

t. 14a/01

t.+i 14a/06

tezayüd Ar. Sıkışma. Çoğalma, artma.

t. 37a/06

tezayyüd bkn. tezayüd

t. 36b/26

tifil Ar. Küçük çocuk. Acemi, toy. Zayıf, ufak tefek.

t. 36a/24

tığ Far. Kılıç. Dantel veya yün örmekte kullanılan, ucu çengelli kısa şiş. Demirci ve tesviyecilerin delikleri

büyütmek veya eşit duruma getirmek için kullandıkları takım.

ı. 16b/21, 17a/18

tılsım Ar. Doğaüstü işler yapabileceğine inanılan güç. Büyülü olduğuna inanılan muska vb. şey.

ı. 38a/24

tiflis Gürcistan’ın başkenti.

t. 41a/12

tiz Far. Çabuk olan, süratli. Süratli bir biçimde.

t. 30a/19

ıob Birçok spor oyununda kullanılan, türlü büyüklükte, genellikle kauçuktan yapılmış yuvarlak nesne. Kumaş, kâğıt vb. şeylerin düzenli bir yığın durumuna getirilmiş bağı. Yuvarlak biçimde olan, toparlak. Gülle veya şarapnel atan büyük, ateşli silah.

ı. 18b/01, 35a/07, 35b/15

ı.+landı 19a/10

ı.+lar 18b/21

ıobrağ bkn. ıoprag

ı. 21b/16

ıoğ- Doğmak. Dünyaya gelmek. üneş, ay, yıldız ufuktan yükselerek görünmek. Ortaya çıkmak, sonucu olmak.

ı.-a 26b/27

ı.-madı 35b/19

ı.-mış 40a/06

şoğru Doğru. Bir ucundan öbür ucuna kadar yönü değişmeyen, eğri ve çarpık karşıtı. Gerçek, yalan olmayan. Akla, mantığa, gerçeğe veya kurala uygun. Gerçek, hakikat.

ř. 3b/15, 14b/20, 18b/14, 24a/02, 29b/03, 33b/06, 33b/12, 38b/20, 39b/15, 40b/08, 41a/03

ř.+dır 33b/23

şoksan Doksan. Seksen dokuzdan sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 90 ve XC rakamlarının adı. Dokuz kere on, seksen dokuzdan bir artık.

ř. 20a/19

şokşan bkn. şoksan

ř. 17b/14, 41b/21

şokşan bkn. şoksan

ř.+da 41b/04

şokşun- Dokunmak. Nesnelere sıcaklık, soğukluk, sertlik, yumuşaklık vb. niteliklerini derinin altındaki sinir uçları aracılığıyla duymak, değmek, el sürmek, temas etmek.

ř.-an 23b/23

ř.-dım 28b/16

şol- Dolmak. Dolu duruma gelmek. Bitkiler olgunlaşmak, erginleşmek. Bir yere iyice yayılmak, kaplamak. Bir yerde pek çok eşya veya kimse toplanmak, kalabalık duruma gelmek. Süre, hesap tamamlanmak.

ř.-aş 34b/14

ř.-dı 1b/16, 29b/15

ř.-dırmamış 20a/11

ř.-dırmış 33a/16

şolı İçki doldurulmuş bardak.

ř. 3b/08, 6a/12, 11b/04, 15b/28, 31a/07, 31b/08, 40a/02

ř.+dır 1b/20, 10a/12

ř.+lar 31b/08

ř.+sın 4b/06

ř.+yı 41b/10

şomur Yuvarlak.

ř. 26b/11

şomurcuğ Bir bitkinin üzerinde bulunan ve ileride sap, çiçek veya yaprak verecek olan filiz. Çiçek açacak gonca.

ř. 9b/15, 11b/19

şon Giysi

ř. 26b/07, 39b/12

ř.+lar 5b/15

şon Konuşmada sesin duyguları belirtecek biçimde çıkması

ř.+dan 5a/13, 7a/07

ř.+ları 8a/10

ř.+unda 19a/12, 19a/16

şoprağ Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü küttele kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey bölümü. Arazi, tarla. Kara. Ülke.

.+ı 13b/21

orın Bir kimseye göre çocuğunun çocuğu. Aynı soydan gelenlerden her biri.

.+ıı 35b/23

oy- Doymak. İsteği kalmayıncaya kadar yemek, açlığı kalmamak. Bir gereksinimini yeteri kadar karşılamak.

.-ardı 9a/03, 9a/17

.-madan 9a/03

.-urdu 39b/04

oy Gençliği sebebiyle görgüsüz ve beceriksiz olan. Deneyimsiz, acemi, aylak.

.+lamak 23a/15

oz çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş toprak. Çok küçük parçacıklara bölünmüş olan herhangi bir madde.

.+lanmayınca 2b/17

.+lı 30b/02, 40a/04

udağ Dudak. Ağzın, dişleri örten ve dışarıya doğru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri. Ağız.

.+dan 3a/12

ufn Ar. Hz. Nuh zamanında yoldan ıkmışları tedib etmek için Allah tarafından hem gökten yağdırılan, hem de yerden kaynayarak bütün dünyayı kaplayan su.

.+e 22b/07

uğ Sorgu. Padişahların ve vezirlerin başlarına taktıkları başlıkların n tarafında bulunan tüy veya püskül biçimindeki ss.

.+un 39a/25

uman Duman. Bir maddenin yanması ile çıkan ve içinde katı zerrelerle buğu bulunan değişik renklerde gaz. Havalanan tozların veya sisin oluşturduğu bulanıklık.

. 42b/18

ur- Durmak. Hareketsiz durumda olmak. İşlemez olmak, çalışmamak.

. 8a/12, 36b/22

.-an 2a/10, 2a/14, 6b/02

.-ana 9b/03

.-dı 24a/27, 39a/18

.-dıkça 24a/18

.-dım 39b/24

.-dın 38a/25

.-dıran 8a/12

.-dırın 5a/10

.-ır 2b/06, 41b/25, 41b/27, 42a/04, 42a/08, 42a/12, 42a/16

.-ırız 17b/17

.-ırken 7b/07

.-ırsın 24a/10, 26b/18

.-mağa 30a/11

.-maz 25a/04, 25b/30

.+mazların 29a/11

.-sam 14b/07

.-sağ 24a/18

.-sıg 19b/21

.-ub 23b/16

.-ulmaz 21b/18

r-ı sinā Sina Dağı.

.+da 2a/14

urağ Durak. Tren, tramvay, otobüs, minibüs vb. genel taşıtların durmak zorunda olduğu veya durabileceği yer. Kısa bir süre konaklanacak, durulacak yer.

.+ı 9a/20, 18a/15, 34b/03

.+ım 40a/08

urna Turnagillerden, Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu olarak yaşayan, gcebe, iri bir kuş .

.+lar 11b/03, 11b/05, 11b/09, 11b/25, 41a/08, 41a/09, 41a/13, 41a/17, 41a/21, 41b/05, 43a/18, 43a/19

.+m 38a/15, 38a/17, 38a/21, 38a/25, 38b/04, 38b/08, 38b/12, 38b/16, 41a/06

.+mıg 11b/06

.+ya 19a/22

.+yı 21b/06

ut- Tutmak. Elde bulundurmak, ele almak. Ele geçirmek, yakalamak. Yanında bulundurmak, alıkoymak.

Kırağı, iğ veya kar bir yüzeyde görünür durumda olmak, kalmak. Denetimi ve yetkisi altına almak. Desteklemek, birinden yana çıkmak. Benimsemek, beğenmek. Gereğini yapmak, yerine getirmek. Uygun gelmek, çelişmez olmak. Kapatmak, sarmak. Hizmetine almak veya kiralamak. Bir işe herhangi bir anlayışla girişmek. Beddua, dua, ah vb. etkisini göstermek, gerçekleşmek, yerine gelmek, varmak. Ulaşmak, varmak. Uğramak. Herhangi bir durumda bulundurmak. Varsaymak, farz etmek. Hedef olarak almak. Alacağa veya vereceğe saymak. Yaklaştırmak. Kullanmak. Bağlamak. Beklenen sonucu vermek. İş görebilmek. Sürmek, zaman almak. Yapışarak veya sokularak çıkmaz olmak. Sunmak. İşgal etmek. İzlemek. Bırakmamak. Yönelmek. Sarmak, brmek.

.-alım 16a/04, 16a/07

.-an 18b/12

.-ar 33b/13

.-dı 35a/07, 38a/07

.-dıgıg 43b/24

.-dılar 12a/08

.-dım 5b/18, 6a/11, 15b/12

.-ıldı 35b/19

.-ılmış 24b/12

.-mağa 37a/16

.-mağ 23a/08

.-mam 33a/10

.-mayalım 16a/11

.-mış 19a/06, 22a/12, 24b/05

.-mışlar 24b/06

.-sıı 19a/23

.-ub 10a/09

.-unan 13a/17

.-unca 18a/19

 Far. Dudu.

. 6a/09

uvaz bkn. uvz

. 4b/01

uvz Far. On iki.

. 2a/01, 3b/01, 5b/01, 6b/01, 10a/01, 12a/01, 12b/09, 12b/11, 12b/13, 15b/05, 22b/01, 26b/17, 27a/02, 34a/01, 36a/01, 37a/06, 37a/13

.+lardan 26b/19

uy- Duymak. Bilgi almak, ğrenmek, haber almak. İşitmek, ses almak.

.-an 27b/25, 33a/01

.-ub 3a/21

.-ulmış 23b/19

tken- Bitmek, sona ermek, kalmamak. Gszleşmek, bitkinleşmek, yılınlaşmak.

t.-mez 25b/20, 25b/31

türbe Ar. Genellikle nl bir kimse için yaptırılan ve içinde o kimsenin mezarı bulunan yapı.

t. 18b/11

tre- Oluşmak, ortaya çıkmak, meydana çıkmak. Parçalanıp oğalmak, üremek. oğalmak.

t.-di 36b/01, 36b/03

U

u- Uçmak. Kuş, kanatlı böcek vb. hareketli kanatları yardımıyla havada düşmeden durmak, havada yol almak. Uak vb. araçlar özel 240 mekanizma ile yerden yükselmek, havada yol almak. Sıvı, gaz veya buhar durumuna geçmek. Rengi solmak. Rzgr veya başka bir itici gle yerinden ayrılıp uzağa gitmek. Yüksek yerden düşmek veya yuvarlanmak. Belirmek. Çok hızlı gitmek.

u.-arken 11b/02, 26a/29

u.-dı 19b/18, 29b/23

u.-mağ 23b/01

umağ Tr. Cennet.

u. 38a/23

uğra- Yola devam etmek üzere, bir yerde kısa bir süre kalmak. Bir yerin yanından, yakınından, içinden geçmek. Fırlayarak çıkmak, hızla çıkmak. Kötü duruma konu olmak. Yaklaşmak.

u.-dı 4b/02, 22b/07

u.-dım 10b/08, 10b/18, 24b/02, 40a/04, 41b/04

u.-dım 20b/03

u.-r 41a/07

u.-tdım 27b/08

u.-tıldı 26a/30

u.-tmağ 38b/21

u.-yub 28a/28

uğrad- Uğrama işini yaptırmak, uğramasına sebep olmak. Savmak, çıkmak, dışarı atmak, kovmak.

u.-ırlar 29a/23

ulaş - Varmak, gelmek. Elde etmek, erişmek. Yetişmek. Birbirine katılmak, dökülmek.

u. 34b/11

u.-a 36a/19

u.-dım 24b/20

u.-dırır 25b/11

u.-ur 27a/29

ulı bkn. ulı

u.+dır 36b/15, 36b/21, 37a/26

ulu Erdemleri bakımından çok büyük, yüce. Çok yüksek, çok büyük olan şey.

u. 3a/20, 10b/24, 18a/19, 26a/15, 31a/08, 31b/05, 32a/10, 43b/26

u.+dan 40a/24

u.+dır 26a/16

u.+ya 38a/18

um- Bir şeyin olmasını istemek, beklemek. Sanmak, tahmin etmek.

u.-arım 12a/23, 15a/07

‘**ummān** Ar. Ulu, büyük, engin deniz, okyanus.

‘**u.+a** 23a/19

‘**u.+ı** 26b/25

‘**u.+ın** 42b/27

‘**u.+ını** 35a/04

unut- Aklında kalmamak, hatırlamamak. Bir şeyi dalgınlıkla bir yerde bırakmak. Bir şeyi yapamaz duruma gelmek. Bağışlamak. Gereken önemi vermemek, üstünde durmamak. Hatırdan, gönülden çıkarmak.

u.-ma 22a/24

u.-mak 33b/12

ur- Vurmak. Elini veya elinde tuttuğu bir şeyi bir yere hızla çarpmak. Ses çıkarmak için bir 241 şeyi başka bir şey üzerine hızlıca çarpmak. Etkisi bir yere kadar uzanmak. Duyulmak, hissedilmek. Üzerinde görünmek, üzerine düşmek, yansımak, aksetmek. Olumsuz yönde etkilemek. Hızla değmek, çarpmak. Sürmek. Takmak, koymak, bağlamak. Bağlama, ilişkilendirmek. Olduğundan başka biçimde görünmek. Batıcı veya kesici cisimleri saplamak, kakmak. Uygulamak, basmak, koymak. Ses çıkarmak, ses vermek, çalmak. Hızla çarpmak. Silahla yaralamak, öldürmek. Dokunmak, hasta etmek. Soğuk, dolu vb. ürünlere zarar vermek. Desteklemek, dayamak. Çıkmak. Sirtına, omzuna yerleştirmek. Bir şeyi başka bir şey üzerine koymak.

u.-dı 14a/07, 39a/19, 39a/25, 40a/03

u.-ıldı 38a/05

u.-mayın 43b/28

u.-miş 15a/16

u.-ulmuş 23b/18

uruf-ı şehīd Ar. Şehit örfü.

u. 38b/01

urum Anadolu.

u. 12a/06

u.+a 2a/08, 2a/20

u.+u 12a/05

uşan- Tekrarlanması, uzun sürmesi dolayısıyla bir şeyden hoşlanmaz veya sıkılır duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

u.-madık 3a/21

usta Far. Bir zanaatı gereği gibi öğrenmiş olan ve kendi başına yapabilen kimse. Zanaat öğreticisi.

u.+lar 26b/09

u.+m 23a/03

u.+na 27b/08

ustāz bkn. üstāz

u.+ım 29a/20

uşul Yavaş bir biçimde

u.+dır 41a/14

uşağ Ufak, küçük. Çocuk. Genç, delikanlı. Erkek hizmetçi.

u. 10b/10

uğan- Onursuz sayılacak veya gülünç olacak bir duruma düşmekten üzüntü duymak, mahcup olmak. Sıkılmak. Çekinmek.

u.-ıñ 33b/08

u.-ma 34b/16

uy- Ölçüleri birbirini tutmak. Renk, biçim vb. yönünden birbirini tutmak, uygun düşmek. Zevke, anlayışa uygun düşmek. Bir inanca, bir anlayışa, bir duruma veya egemen bir güce uygun davranışta bulunmak, riayet etmek. Bağlı kalmak, tabi olmak. Uygun düşmek, münasip olmak.

u.-an 32b/13

u.-anlar 36b/02

u.-ar 18b/18

u.-ma 34b/14

u.-masa 42b/04

u.-miş 32b/12, 32b/14

u.-ub 37a/04

uyan- Uyku durumundan çıkmak. Bitkiler canlanıp yeşermeye başlamak. Belirmek, ortaya çıkmak, depreşmek. Gerçekleri anlar, kavrar duruma gelmek. Bilgisizlikten kurtulmak.

u. 27b/24, 27b/26

u.-dım 27b/23

u.-dır 23b/15

uyar- Bir kimseye bir davranışta bulunmasını veya bulunmamasını söylemek, ikaz etmek. Görevini gereği gibi yapmayan kimseye nasıl davranması gerektiğini hatırlatmak, ihtarda bulunmak. Öğütle yola getirmeye çalışmak. Uyandırmak.

u.-dı 9a/21, 39a/17

u.-maya 27b/28

uyu- Uyku durumunda olmak. İlaç etkisiyle ağrı duymayacak kadar derin uykuya dalmak. İşlem görmemek, durgun kalmak, el sürülmemek. Çevresindeki olayları fark etmemek, görmemek.

u.-dım 27b/23

u.-mışdır 27b/28

u.-rdı 9a/21, 39a/17

uzat- Uzamasına sebep olmak, uzamasını sağlamak. Baş, kolları veya bacakları bir yere yöneltmek. Bir şeyi vermek için birine yöneltmek. Germek.

u. 24b/14

uzağ Gidilmesi çok süren, çok ötelede bulunan, irak, yakın karşıtı. Arada çok zaman bulunan.

u. 19b/04, 43b/03

u.+da 31a/18, 32a/03

Ü

üç İki'den sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 3 ve III rakamlarının adı.

ü. 9b/02, 18a/07, 19b/02, 19b/16, 25b/04, 26b/03, 28a/03, 28b/15, 36b/07, 37b/20, 39b/04, 41a/13

ü.+i 7b/08, 40b/06, 40b/07

ü.+inci 13b/12

ü.+ini 20a/10

ü.+ler 13a/22, 21b/23

ü.+leriğ 41b/15

ülker Boğa takımyıldızı sınırları içinde bulunan, yedi parlak yıldız ve etrafındaki gaz katmanı ile güzel görünüm veren yıldız kümesi, Yedikızkardeş, Süreyya, Pervin.

ü.+e 42a/02

ümid Far. Umut.

ü.+imiz 1b/15

ümmet Ar. Bir peygambere inanıp bağlanan cemaat, taife. Bir dilde konuşan insanların hepsi.

ü.+imiğ 18b/19

ürfân Ar. İrfan. Bilme, anlama, sezme. Gerçeğe ulaştırıcı güçlü sezgi.

ü. 17a/12, 25b/23, 26a/14, 37a/12

üst Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, fevk, alt karşıtı. Bir şeyin görülen yanı, yüzü. Bir şeyin dış yüzü, yüzey. Giyecek, giysi. Birine göre yüksek aşamada olan kimse, mafevk. Vücut, beden. Artan, geriye kalan bölüm.

Üzeri. Birkaç şeyden birbirine göre yukarıda olan. Öte, arka. Sınıflamalarda temel olarak alınan bir tipe göre ileri derecede olan.

ü.+i 2b/13, 20b/07

ü.+ine 20a/20

ü.+imüze 43a/09

ü.+ün 21b/16

ü.+ine 8a/08, 9b/07, 19b/20, 36a/02, 37a/05, 39b/07

üstāz Far. Bilim veya sanat alanında üstün bilgisi ve yeteneği olan kimse

ü. 2b/17, 23b/20, 25a/25

ü.+a 7a/05

ü.+ım 11a/04, 14b/03

ü.+ıı 10a/09, 24a/02, 24a/05

ü.+ııdan 33b/17

ü.+i 2b/09

üyü- Uyumak. Uyku durumunda olmak.

ü.-medigim 28b/11

üzer bkn. üzeri

ü.+lerimizden 31a/20

ü.+lerimize 32a/19

üzeri Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı. Bir şeyin dış yüzü, yüzey.

ü.+mizden 32a/04

ü.+mize 32b/02

üze bkn. üzeri

ü.+ne 18b/14

üzerlik Sedef otugillerden, yaprakları almaşık, çiçekleri beyaz renkte, susama benzeyen tohumları acı olan, halk hekimliğinde tedavi amaçlı, tütsü olarak kullanılan bir bitki

ü. 20b/15

üzere Amacıyla. Şartıyla.

ü. 39b/24

üzim Üzüm. Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi.

ü.+i 19a/08

üzre bkn. üzeri

ü. 11a/06

V

vāh Ar. Yazık, ay.

v. 36b/04

vaḥdet Ar. Yalnızlık, teklik, birlik. Allah'a yakınlık, Allah'a ulaşma.

v.+de 11a/06

vaḳit Ar. Zaman. Saat, günün muhtelif saatleri. Mevsim. Münasip, uygun zaman. Boş zaman. Geçim. Çağ. Fırsat.

v. 21a/15

vaḳt bkn. vaḳit

v.+i 27b/08

vaḳt bkn. vaḳit

v.+inde 43b/03

valī Ar. Bir vilayeti idare eden en büyük memur.

v.+lik 22b/08

vallah Ar. “ Allah için, Allah hakkı için ” manasına gelen büyük yemin.

v. 6b/05

var- Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak. Belli bir duruma veya düzeye gelmek. Hoş olmayan bir sona ermek. Bir şeyi iyice anlamak veya duymak. Acımadan, çekinmeden yapmak. Bir durumdan başka duruma geçmek.

v.-a 40b/20

v.-acaḳ 29b/03

v.-alım 12b/01, 28a/23

v.-am 21a/18

v.-an 41a/01, 41a/02

v.-andan 10a/05, 10a/09

v.-dı 24a/28, 38a/01, 39b/01

v.-dım 18a/02, 21b/22, 22a/16

v.-ınca 11a/24, 18a/18, 38a/08

v.-ıḳ 3a/03

v.-ır 21b/05, 21b/13, 21b/21

v.-madıḳız 38b/13, 38b/15

v.-maḡa 30a/10

v.-man 2b/03

v.-mayanlar 24a/23

v.-mayınca 24a/11

v.-sam 14b/06

v.-saḡa 24a/10

v.-sıḳ 4a/12, 35b/08

v.-ub 23a/25, 30a/11

var Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı. Sahiplik bildiren olumlu ad cümleleri kuran bir söz. Elde bulunan her şey.

v. 4a/15, 7a/05, 10b/03, 11a/02, 12a/21, 15b/23, 16a/23, 19b/15, 20a/16, 20a/28, 20a/30, 22a/11, 22a/15, 22a/19, 22a/23, 22a/27, 26a/09, 26a/13, 27a/12, 27a/14, 29a/28, 29a/30, 29b/01, 29b/04, 29b/08, 29b/12, 33a/10, 34b/11, 36a/27, 40a/08, 41b/14, 43a/21

v.+dır 11b/10, 11b/14, 15b/01, 20b/14, 29b/02, 38b/06

v.+ını 9a/04

v.+lıḡın 23b/23

v.+lıḡına 17b/03

vaşf Ar. Nitelik, bir kimsenin veya şeyin taşıdığı hal, sıfat. Bir kimsenin veya şeyin durumunu, anlatarak tarif etme. Övme. Sıfat.

v.+i 17a/16

vāşıl Ar. Bir şeyi başka bir şeye ulaştırma, birleştirme; ulaşma, birleşme. Kavuşma. Ulama.

v. 37b/19

v.+dır 26a/04

ve Ar. Dahi, de, hem, ile.

v. 1b/12, 3a/19, 16b/19, 17a/03, 17a/04, 17a/06, 17a/17

vefāt Ar. Ölüm, ölme.

v. 17b/15

vel-imām Ar. İmama andolsun.

v. 17a/14, 17a/20, 17a/21, 17b/02, 17b/04, 17b/08, 17b/10, 17b/13, 31b/17, 32a/21

velayet Ar. Velilik, ermişlik. Veli ve ermiş olan kimsenin hali ve sıfatı. Başkasına söz geçirme. Dostluk, sadakat. Tanrı dostluğu.

v. 25a/14

v.+i 25a/12

veli bkn . velī

v. 7a/05, 27b/18

velī Ar. Sahip. Ermiş, eren.

v. 17a/06

v.+niğ 33b/11

v.+siğ 12a/12

v.+ye 38a/19

v.+dır 17b/06

veliyyullah Ar. Allah'ın kulu.

v. 12b/16

veliyyullah bkn. veliyyullah

v. 25b/03

veysel Öz. İ. Ar. Ebu Amr Üveys b. Amir b. Cez' b. Malik el-Karani. Tabiin neslinden Yemenli zahid.

v. 26b/14, 38b/09

vir- Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine erişirmek, iletmek. Bırakmak veya bağışlamak. Ondan bilmek, atfetmek. Düşünce veya bilgi anlatan şeyleri başkalarına iletmek, bildirmek. Herhangi bir duruma yol açmak.

v. 10b/03, 10b/05, 10b/09, 10b/13, 10b/17, 10b/21, 10b/25, 26a/25, 33b/16, 36a/21, 43a/03

v.-di 9b/24, 22b/20, 23a/03, 24a/26, 29b/23, 33a/07, 35a/15, 37b/17

v.-digin 30a/04

v.-digini 30a/03

v.-dim 15b/13, 18a/04, 29a/02, 30a/10, 30a/14

v.-diğ 30b/04, 38a/19

v.-e 31a/05, 31a/13, 31a/21, 31b/14

v.-emedigim 28b/29

v.-emez 24a/02

v.-en 5b/04, 17a/09, 17b/18, 21a/02, 22b/15, 32b/21, 32b/25

v.-ildi 1b/06, 12a/20, 15a/14, 33b/20

v.-ilüb 42a/16

v.-ilür 39a/07

v.-iñ 16a/07, 41a/17, 41a/21

v.-ir 2b/08

v.-irken 13a/19

v.-me 30b/04

v.-medi 42a/10

v.-miş 19a/22

v.-sem 15a/03

v.-señ 24a/20

v.-üb 11b/02, 20b/28, 26a/29, 28b/22

virān Far. Yıkık, yıkılmış. Kederli, üzgün.

v.+e 9b/25

virđ Sık sık devamlı okunan dua. Kur'an-ı Kerim'den her gün okunması vazife bilinen kısım, bir cüz.

v. 14b/02, 27a/04

v.+im 14b/01, 30a/09

vücūd Ar. Bulunma, var olma, varlık. İnsan veya hayvan gövdesi. Ten.

v.+ıñ 36b/20

v.+ıña 34b/04

Y

ya Ey, hey anlamlarında bir seslenme sözü. Evet, peki, demek öyle.

y. 35b/24

yā bkn. ya

y. 5a/03, 5a/05, 5a/09, 5a/13, 5a/17, 6a/09, 7b/01, 8b/04, 9a/20, 10b/10, 14b/07, 14b/09, 14b/13, 14b/17, 14b/21, 14b/25, 15a/04, 15a/08, 15a/11, 15a/13, 15a/17, 15a/21, 15a/25, 15b/04, 16b/19, 16b/20, 17a/03, 17a/04, 26a/11, 27b/16, 27b/20, 28a/21, 28a/25, 41a/16, 43b/04, 43b/05

yab- Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak, meydana getirmek. Olmasına yol açmak.

y.-dık 39a/03

y.-miş 32b/16

yād Yabancı.

y. 28b/18

y.+larıñ 28b/20

yāde Far. Hatıra.

y.+dir 32b/18

yādğār Hatıra.

y. 17a/14, 17a/16

yağ- Yağmur, kar, dolu gökten düşmek.

y.-madı 35b/20

y.-madık 10b/18

y.-ub 9a/02

yağız Esmer. Doru. Yiğit.

y. 43a/10

yağmur Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne

düşen yağışın sıvı durumda olanı, yağar, yağış, baran, bereket, rahmet.

y. 10b/18

y.+ından 7a/22

yak- bkn. yak -

y.-ılsın 36a/27

y.-ılsıq 36a/25

yak- Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak. Ateşle yok etmek. Işık vermesini sağlamak. Isı etkisiyle bozmak. Keskin, sert ve ısırıcı bir duyum vermek. Yanıyormuş gibi bir etki yapmak. Kurutmak, zarar vermek. Çok sıcak olmak. Karartmak. Çok üşütmek. Tedavi etmek amacıyla doku, damar vb. dağlamak. Silahla vurmak. Yıkıma, zarara yol açmak, büyük bir zarara uğratmak, mahvetmek. Güçlü sevgi uyandırma. Zamanında kullanılmadığından hükmünü yitirmek.

y.-alım 20a/05

y.-dı 9a/19, 11a/16

y.-dım 10a/02

y.-mur 27b/25

yak Tibet'te, Asya'nın bazı yörelerinde yabani veya evcil olarak yaşayan, kılları uzun bir tür öküz, Tibet öküzü, Tibet sığırı

y.+dan 12b/22

yakın Az bir ara ile ayrılmış olan, uzak karşıtı. Küçük, önemsiz değişikliklerle birbirinden ayrılan. Aralarında sıkı ilgi bulunan. Benzeyen, andıran, yaklaşan. Erişmesi, olması zaman bakımından

yaklaşmış olan. Uzak olmayan yer. Aralarında sıkı ilişki olan arkadaş, dost veya akraba.

y. 12b/19, 19b/04, 21b/08, 26b/05

y.+da 31a/18, 32a/03

ya'kūb Öz. İ. Ar. Hz. Yusuf'un babası. Hz. İshak'ın oğlu olan Yakub Peygamber. Oğlu Yusuf'un başına gelenler dolayısıyla meşhur olup, edebiyatta gam ve kaygı sembolüdür.

y. 27a/23

yāl Köpek ve sığırlara yedirilmek için un ve kepekle hazırlanan yiyecek

y.+e 39a/14

yalan Doğru olmayan, gerçeğe uymayan söz, kıtır. Uydurma.

y. 4a/14, 23b/19

yalnız Yanında başkaları bulunmayan. Yanında başkaları olmayarak.

y. 41a/06

yalvar- Birinden ısrarla, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek. Dilenmek, dua etmek.

y. 27a/28

y.-ıq 16a/08

yamaç Dağın veya tepenin herhangi bir yanı. Ön, yan, yakın.

y.+ında 2b/17

yaman Güç, etki veya beceri bakımından alışılmışın üzerinde olan

(kimse). Kötü, korkulan (kimse).
Alışılmadık, olağanın dışında.

y. 26a/11, 42b/19

y.+**dır** 32b/24

yan- Birleşiminde karbon bulunan maddeler, ısı ve ışık yayarak kül durumuna geçip yok olmak. Ateş durumuna geçmek, tutuşmak. Isı, ışık veren bir konuma geçmek. Bütünü veya bir bölümü ateş veya sıcaklığın etkisi ile bozulmak, kömür durumuna geçmek. Isı etkisiyle vücudun bir yanı yara olmak, kızarmak veya rengi koyulaşmak. Vücut veya nesnelerin ısısı artmak. Parlamak, parıldamak. Birtakım etmenlerin etkisiyle işe yaramaz duruma gelmek. Yanık acısına benzer bir acı duymak. Çok istemek, çabalamak. Çok üzülme. Çok sevmek, büyük bir aşk ile sevmek. Hükümsüz kalmak, değerini yitirmek. Zarara, kötülüğe uğramak. Bir bir sıralamak, dile getirmek, dert dökmek, anlatmak.

y.-**a** 6a/18

y.-**an** 33b/09, 33b/10, 36a/06

y.-**ar** 15a/21, 25b/14

y.-**ardı** 12b/20

y.-**dı** 36a/12

y.-**iyor** 15a/20

y.-**maya** 14a/06

y.-**ub** 2b/13

yan Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü. Sağ ve solun ortak adı, yön, taraf, cihet. Yer. Üst. Birlikte, beraberinde olma. Bedenin bir bölümü. Üstte, altta, arkada veya önde

olmayan. İkinci derece olan. Tali. Bir tarafa yönelerek. İstekleri karşıt olan iki kişiden veya topluluktan biri.

y.+**a** 40b/20

y.+**ına** 21a/18

y.+**ında** 4a/04, 20a/08, 41b/03

y.+**undan** 17a/18

y.+**urdım** 20a/27

yağal Yanda olan, yana düşen. Alaca, iki renkli.

y. 36a/03, 36a/05, 36a/09, 36a/13, 36a/17, 36a/21

yapu Yapı. Bina, inşaat. Kılık, kıyafet, biçim, şekil.

y.+**ları** 19b/14

y.+**lı** 19b/14

y.+**sımı** 42a/06

yar- Uzunlamasına bölüp ayırmak. Yarık açmak. Ortasından, içinden geçmek

y.-**ıldı** 17a/11

yār Far. Dost. Sevgili. Tanıdık, ahbab. Yardımcı.

y. 5a/03, 11a/07, 11a/09, 11a/21, 20b/23, 23a/12, 24a/27, 37b/10, 42b/02, 43b/14

y.+**dır** 25a/24

y.+**e** 37b/18

y.+**ı** 20b/23, 42b/12

y.+i 20b/22

yara- Bir şey yararlı olmak, yarar sağlamak. Bir iş için uygun olmak, kullanılır olmak.

y.-r 18a/10, 36a/30

y.-ya 27a/12, 27a/14

yara Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik. Bir şeyin iç veya dış yüzünde herhangi bir etki ile oluşan ve tehlikeli olabilen oyuk, gedik, yarık. Dert, üzüntü, acı.

y.+lar 29b/19

y.+mı 36a/26

yarad- bkn. yarat-

y.-an 8a/07, 12a/05, 22b/28, 24a/05, 29a/27

y.-anım 14b/04

yarar Bir işten elde edilen iyi sonuç, fayda, avantaj. Çıkar.

y. 23b/10

yarat- Yaratmak. Allah, olmayan bir şeyi var etmek. Zeka, düşünce ve hayal gücünden yararlanarak o zamana kadar görülmeyen yeni bir şey ortaya koymak, yapmak. Olmasına, ortaya çıkmasına yol açmak, sebep olmak.

y.-dı 7b/10, 7b/14, 13b/12, 14a/11, 14a/14, 26a/18, 35a/08

y.-dın 30b/05

y.-mı 34a/04

yardağ Yardak. Özellikle kötü işlerde yardım

y.+cımız 31b/08, 32a/16

yardım Kendi gücünü ve imkanlarını başka birinin iyiliği için kullanma, muavenet. Bir ülkeye bağış veya ödünç olarak verilen para ve ihtiyaç maddeleri. Etki. Bağış, iane. İşlerin daha etkin ve verimli olabilmesi için sağlanan katkı, destek.

y. 8b/07, 15b/17

y.+cımız 31b/08, 32a/16, 39b/17, 42b/20

yâre Yara. Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik. Bir şeyin iç veya dış yüzünde herhangi bir etki ile oluşan ve tehlikeli olabilen oyuk, gedik, yarık. Dert, üzüntü, acı.

y.+den 10b/15

y.+m 1a/18

y.+me 1a/01

y.+sıdır 1a/14

yarın Bugünden sonra gelecek ilk gün. Gelecek, ilerideki zaman. Bugünden sonra gelecek ilk gün içinde.

y. 7a/18, 12a/23, 44a/04

yarlığ Yarlık. Ferman.

y.+a 8b/16

yas Ölüm veya bir felaketten doğan acı ve bu acıyı belirten davranışlar, matem.

y.+ını 19a/23

yâslı Yas tutan (kimse), matemli

y. 6a/05

yaşdan– bkn. yaşlan

y.-ub 28b/22

yāsn Ar. Kuran'ın 36. suresi. 83 ayettir. Mekke'de nazil olmuştur.

y. 14a/05

y.+i 6b/13

yāşin bkn. yāsin

y. 22a/26

yasla- bkn. yaşlan

y.-nan 9b/19

yaşlan- Dayanmak. Güvenmek.

y.-an 42a/06

yaş Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman, sin . Hayatın çeşitli evrelerinden her biri, çağ.

y. 17b/11

y.+ı 7b/04, 8a/06, 28a/21, 36a/15

y.+ın 2b/11, 33a/20

y.+ında 20b/15

y.+ını 17b/02

y.+lar 32a/15

y.+lara 15a/15

yaşa- Canlılığını, hayatını sürdürmek. Sağ olmak. Varlığını sürdürmek.

y.-ya 26a/11

yat- Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak. Uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek. Yatay veya yataya yakın bir duruma gelmek, eğilmek. Geceyi geçirmek üzere bir yerde kalmak. Boş yere beklemek. İşlemez, çalışmaz durumda kalmak. Bir özellik kazanmak için bir şeyin içinde beklemek. Ölü gömülmüş olmak. Düz bir duruma gelmek, düzleşmek. Bir düşünceyi veya bir öneriyi benimsemek, razı olmak. Heves etmek, eğilmek.

y.-an 17a/20, 18b/11, 31b/17, 32a/21

y.-dıcağın 18a/27

y.-dım 28b/22

y.-ıyori 18a/04

yağ- bkn. yat-

y.-urmağ 23a/11

yatağ Yatak. Uyuma, dinlenme vb. amaçlarla üzerine veya içine yatılan eşya, döşek. Yün, pamuk, kuş tüyü vb. maddelere kılıf geçirerek yapılan şilte.

y.+ım 40a/09

yay- Bir şeyi açarak, düzelterek bir alanı örtecek biçimde sermek. Birçok kimseye duyurmak. Çevreye dağılmasına sebep olmak. Sınırı genişletmek. Koyun, inek vb.ni otlatmak. Dağınık ve düzensiz bir biçimde saçmak, dağıtmak.

y.-andır 24a/04

y.-ar 38a/22, 38b/07

y.-dı 43a/09

y.-dım 20b/11

yayla Akarsularla derin bir biçimde yarılmış, parçalanmış, üzerinde düzlüklerin belirgin olarak bulunduğu, deniz yüzeyinden yüksek yeryüzü parçası, plato. Dağlık, yüksek bölgelerde, kışın hayat şartları güç olduğu için boş bırakılan, yazın havası iyi ve serin olan, hayvan otlatma veya dinlenme yeri.

y. 21b/02

y.+dan 21b/05, 21b/08, 21b/13

y.+mda 21b/17

y.+mdan 21b/21

yaz - Söz ve düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak. Yazı ile anlatmak, yazıya dökmek.

y.-am 30b/10

y.-an 36b/29, 41b/22

y.-ar 41b/18

y.-arım 1b/02

y.-dım 11a/11

y.-ılan 40b/02

y.-ıldı 9b/08

y.-ılmış 31a/11, 31b/03, 32a/08

y.-ılır 40b/23

y.-malı 42b/08, 42b/09

yaz Kuzey yarım kürede 21 Haziran 23 Eylül, güney yarım kürede 21 Aralık 21 Mart tarihleri arasındaki zaman dilimi, ilkbaharla sonbahar arasındaki sıcak mevsim.

y. 2b/03, 9b/14, 11b/18, 30a/18

yazı Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi. Alfabe. Harfleri yazma biçimi. Herhangi bir konuda yazılmış bilim, düşünce ve sanat ürünü. Anlam, sanat veya biçim bakımından yazılan şey, makale. Metal paraların üzerinde değeri yazılan yüzü. Yazgı.

y. 9b/10, 40b/02

y.+lar 29b/18

yazığ bkn. yazık

y.+ını 19a/18

yazık Herkesi üzebilecek şey, günah. Acınma, üzüntü anlatan bir söz.

y. 21a/20

ye- Ağızda çiğneyerek yutmak. Aşındırmak, kemirmek, oymak, delmek. Isırmak. Batmak, çizmek, kaşındırmak, dalamak. Hoşa gitmeyen kötü bir duruma uğramak, tutulmak.

y.-digi 10a/11, 32b/22

y.-digin 28b/06

y.-dik 31a/12

y.-diler 30a/01, 41b/15

y.-dim 20b/03

y.-direnler 31a/06, 31b/06

y.-meyin 3a/10

y.-mezdi 9a/16

y.-ndikden 31a/04

yeter İhtiyacı karşılayacak kadar olan, kâfi. “Kâfi, yetişir, yeterli” anlamlarında bir söz.

y. 33b/09

yed- Yetmek. Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak. Yeterli sebep olmak

y.-en 19a/25

y.-er 41b/15

yedi Altıdan sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 7 ve VII rakamlarının adı.

y. 6b/20, 7b/19, 9a/16, 9a/17, 11a/08, 12a/24, 13b/19, 14a/04, 20a/27, 22a/07, 22b/25, 28b/28, 41b/25, 42a/01, 42b/11

y.+ler 13a/22, 26a/14, 41b/16

y.+nci 7a/17

yek Far. Bir, tek. Birlik, bir oluş.

y. 24b/16

yeldir- Aceleyle, telaşlı bir biçimde koşmak.

y.-señ 14b/14

yel Rüzgâr.

y.+ler 43b/02

y.+leri 43a/11

yemek Yemek yeme, karın doyurma işi. Yenmek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş, taam, ekmek

y. 2b/16. 31a/04, 38b/23

yemen Orta Doğu'da Umman'ın batısında Suudi Arabistan'ın güneyinde yer alan bir ülkedir.

y. 38b/09, 43a/17

y.+de 43a/06, 43a/08, 43a/12, 43a/16, 43a/20, 43a/24

yemiş Meyve. İncir. Kavun. Leblebi.

y.+i 19a/26, 43b/22

yeñi Kullanılmamış olan, eski karşıtı.

y. 42b/15

yer Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekan. Gezinilen, ayakla basılan taban. Bulunulan, yaşanılan, oturulan bölge. Durum, konum, vaziyet. Ülke. Görev, makam. Önem. İz. Üzerine yapı kurulmaya elverişli arazi, arsa. Ekime elverişli toprak parçası, arazi. Yerküre.

y. 6b/20, 7b/06, 7b/12, 10b/19, 11a/02, 13b/08, 14a/04, 31a/17, 37b/12

y.+de 7a/19, 10b/03, 18a/23, 40a/15, 41b/25, 41b/27, 42b/03

y.+dedir 40a/14

y.+deki 40a/26

y.+den 7a/17, 10b/12, 10b/13, 32b/06

y.+dir 25b/16

y.+e 2b/15, 4a/10, 12b/07, 22a/01, 23b/18, 28a/12, 33a/15

y.+i 7b/19, 22b/28, 42b/11

y.+imden 6a/09

y.+inde 18b/17

y.+ine 23a/07, 23a/11, 27a/17

y.+iñ 25b/13, 29a/29

yeryüzi Yer kabuğu. Dünya

y.+ni 29b/16

yeşil Sarı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk. Bu renkte olan. Kurumamış, taze (sebze), kuru karşıtı. Olmamış, ham (meyve)

y. 7b/07, 7b/11, 7b/15, 8a/01, 9a/12, 13b/16, 18b/11, 20a/07, 26a/21

y.+e 22a/20

yet- Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak. Yeterli sebep olmak. Kötü bir davranış, durum, tutum yeterli olmak, kâfi gelmek. Başkasına gereksinim duymamak, kendine yeter olmak. Bir yaşa erişmek, ulaşmak. Olgunlaşmak.

y.-di 9a/07

y.-dim 15b/10

y.-en 7b/09

y.-er 1a/10, 33b/07, 33b/17, 33b/21, 33b/25, 34b/06, 34b/10

y.-miş 16a/24, 22a/13

y.-sin 12a/19

y.-siñ 43b/10

yetiş- Ulaşmak, ermek, varmak, vasıl olmak. Vaktinde tamam olmak, bitmek, hazırlanmak, hazır olmak

y. 8b/04, 43a/22

yetmiş Altmış dokuzdan sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 70 ve LXX rakamlarının adı.

y. 9a/15, 11a/24, 21a/12, 36b/06, 39b/04, 42b/06

yevmü'l-kıyāmet Kıyamet günü.

y.+de 43b/12

yezīd Ar. Emevi Devleti'nin kurucusu Muaviye'nin oğlu.

y. 13a/12, 18b/02, 18b/22, 21a/22, 35b/02, 39a/23

y.+e 17b/09, 19a/04

y.+iñ 16b/20, 16b/21, 17a/17, 21a/18, 35b/06, 41a/11

y.+ler 26b/29

y.+lere 22a/26

y.+leri 3a/14

y.+leriñ 13a/15

yığ- Bir tepe oluşturacak biçimde üst üste koymak. Biriktirmek. Toplamak, bir araya getirmek.

y.-mayan 12b/06

yık- Kurulu bir şeyi parçalayarak dağıtmak, bozmak, tahrip etmek.

y.-an 32b/17

y.-dı 26a/30

y.-ıldı 18b/02, 18b/22

y.-maz 42a/06

yıl Dünya'nın, Güneş çevresinde tam bir dolanım yapması için geçen 365 gün, 5 saat ve 49 dakikalık zaman. Miladi takvime göre ocak ayının birinde başlayıp aralık ayının otuz birinde sona eren on iki aylık dönem, sene.

y. 5a/10, 11a/10, 11a/11, 11a/14, 21a/01, 22a/07, 27b/15, 35b/20

y.+dır 20a/27, 28b/28

yıldız Yıldız. Gökyüzündeki ışıklı gök cisimlerinin her biri. Baht, talih, yazı.

y. 41b/25, 42a/01

yi – bkn. ye-

y.-direnler 32a/12

y.-dirmeden 31b/07, 32a/12

y.-dirmekden 31a/06

y.-mezler 43a/14

y.-yen 33a/03

y.-yenler 31a/06, 31b/06, 32a/12

y.-yüb 31a/06, 31b/06, 32a/12, 33a/04

yigirmi Yirmi. On dokuzdan sonra gelen sayının adı. Bu sayıyı gösteren 20 ve XX rakamlarının adı.

y. 11a/14, 14a/15, 14a/19

yigit Delikanlı, genç erkek. Güçlü ve yürekli, kahraman, alp. Gözü pek, düşüncelerini açıkça söylemekten çekinmeyen (kimse)

y.+lere 42a/10

yine Yeniden, bir daha, tekrar, gene. Öyle de olsa, öyle olmasına karşılık. Buna rağmen, bununla birlikte.

y. 4b/02, 9a/02, 12a/03, 29b/22, 32a/01

yipe bkn. yine

y. 16a/19

yit- Yok olmak, ortadan kalkmak, kaybolmak. Görünmez olmak

y.-elim 16a/08

y.-siğ 16a/19

y.-ür 23b/11

y.-ürdim 20a/29

yitir- Ne olduğunu, nerede bulunduğunu bilememek, kaybetmek. Bazı nitelik veya özelliklerin yok olması durumuna uğramak, kaybetmek.

y.-miş 11b/08

yitür- bkn. yitir-

y.-siğ 15a/02

yoğur- Katı veya toz durumundaki bir maddeyi herhangi bir sıvı ile karıştırarak hamur durumuna getirmek

y.-dı 7b/19

yok Olmayan, bulunmayan şey. Bulunmayan, mevcut olmayan (nesne, kimse vb.), var karşıtı. Yasak. Hayır anlamında kullanılan bir söz. Birbirine karşıt iki cümleden, ikincisinin başına getirilen bir söz.

y. 10b/02, 11a/02

y.+dır 4b/18, 10b/08, 18b/18, 21a/06, 24a/03, 25a/18, 30b/10, 38b/02, 38b/22

y.+layan 13a/14

y.+sa 20b/02, 20b/10, 38b/16

yol Karada, havada, suda bir yerden bir yere gitmek için aşılacak uzaklık, tarik. Karada insanların ve hayvanların geçmesi için açılan veya kendi kendine oluşmuş, yürümeye uygun yer. Genellikle yerleşim alanlarını birbirine bağlamak için düzeltilerek açılmış ulaşım şeridi. İçinden veya üstünden bir sıvının geçtiği, aktığı yer. Yolculuk. Gidiş çabukluğu, hız. Davranış, tutum, gidiş veya davranış biçimi. Uyulan ilke, sistem, usul, tarz, tarik. Kez, defa. Gaye, uğur, maksat. Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken çare, yöntem.

y. 4a/15, 5b/12, 6b/18, 10a/09, 20b/05, 21a/10, 21a/11, 22b/16, 27b/08, 33b/15, 36a/24, 36a/29, 36b/03, 37a/24, 38b/19, 38b/23, 39b/15, 40a/04

y.+a 4a/15, 4a/16, 5b/23, 13b/11

y.+dan 25a/07, 33b/13, 34b/13

y.+daş 17b/13, 26a/10, 31b/02, 32a/07, 32a/18, 32b/02

y.+dır 3b/15, 38b/24, 41a/03

y.+ı 8a/13, 18b/14, 22a/11, 33b/23, 40b/15

y.+ıdır 13a/23

y.+ın 34b/23

y.+ına 17b/03, 19b/07, 37a/10, 42b/14

y.+ında 35a/20

y.+ımı 13a/01, 24a/02, 24b/05

y.+ını 33b/12

y.+ı 6a/20, 18a/30, 23b/22, 36b/04

y.+ınız 41a/07

y.+ladım 19a/15

y.+lar 1a/04, 18a/07, 42b/21, 42b/28, 43b/03

y.+lara 30b/02

y.+ları 36a/23, 43a/09

y.+larıdır 37a/08

y.+larım 42b/18

y.+larımıza 3a/17

y.+larımı 19b/04

y.+ım 29b/04

y.+ımı 5b/19

y.+ına 15a/06, 33b/02, 38b/10

y.+ında 35a/13, 35a/15, 38b/11, 40b/12

y.+ından 19a/27

yol- Bitki, tüy vb.ni çekerek yerinden çıkarmak, çekip koparmak. Tırmalamak, yırtmak.

y.-a 33a/29

y.-dı 35b/24

y.-dır 40b/08

<p>yolcu Yolcu. Yolculuğa çıkmış kimse</p> <p>y.+sıñ 19a/27</p> <p>yollı Yolu herhangi bir nitelikte olan.</p> <p>y. 27b/11</p> <p>yor - Yorgun duruma getirmek. Sıkıntıya sokmak, üzme.</p> <p>y.-dın 38b/16</p> <p>yön Belli bir noktaya göre olan yer, taraf</p> <p>y.+in 35a/16, 37b/13</p> <p>yu- Yıkamak.</p> <p>y.-dan 19a/09, 19a/21</p> <p>y.-dık 6b/16</p> <p>y.-dılar 28a/02</p> <p>y.-mazlar 43a/14</p> <p>y.-miş 19a/07</p> <p>yular Bir yere bağlamak veya çekerek götürmek için hayvanın başlığına veya tasmaına bağlanan ip</p> <p>y.+ımı 14b/20</p> <p>yurd bkn. yurt</p> <p>y.+ım 30a/13</p> <p>y.+ımız 38b/02</p> <p>y.+ında 36a/13</p> <p>yurt Bir halkın üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak parçası, vatan. Memleket.</p>	<p>y.+dan 31b/15, 32a/19</p> <p>yusuf bkn. yusuf</p> <p>y.+ı 19b/03</p> <p>yusuf Öz İs. Hz. Yakup'un en küçük oğlu.</p> <p>y.+a 21a/02</p> <p>y.+una 27a/23</p> <p>yut- Ağızda bulunan bir şeyi yutağa geçirmek</p> <p>y.-dı 12a/24</p> <p>yük Araba, hayvan vb.nin taşıdığı şeylerin hepsi</p> <p>y.+i 19b/12</p> <p>y.+iñi 12b/22</p> <p>y.+lerini 24b/06</p> <p>y.+üm 19b/12</p> <p>y.+ün 12b/06</p> <p>yüreg bkn. yürek</p> <p>y.+i 9a/19</p> <p>y.+imdeki 1a/02</p> <p>y.+ime 15a/20, 21b/07, 43a/07</p> <p>yürek Yürek. Kalp. Bir kimsenin ruhsal yönü, gönül. Kupa. Herhangi bir şeyden çekinmeme, korkmama, yüreklilik, korkusuzluk, cesaret. Acıma duygusu. Mide, karın, iç</p> <p>y.+de 29b/19</p>
--	--

yüri- Adım atarak ilerlemek, gitmek. Karada veya suda, herhangi bir yöne doğru sürekli olarak yer değiştirmek. Çocuk ayakları üzerinde gezecek duruma gelmek. Yayan gezmek, yayan gitmek. Yol almak. Bir yere gelmek, bir yere ulaşmak, kaplamak.

y.-di 25a/14

y.-r 10a/17

yürid- Yürüme işini yaptırmak, yürümesini sağlamak

y.-en 8a/09, 8a/10, 12a/13

yüz Başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat. Yüzey. Kesici araçlarda ağız. Bir kumaşın dikiş sırasında dışa getirilen gösterişli bölümü. Yorgana ve yastığa geçirilen kılıf. Bir şeyin görünen bölümünde kullanılan kumaş. Birinin görüle gelen veya umulan hoşgörülüğüne güvenilerek gösterilen cüret. Nedeniyle, sebebiyle. Yan, taraf. Bir yapının dışa bakan düşey yüzeylerinin her biri.

y. 5a/10, 10b/16, 11a/14, 11a/24, 14a/15, 14a/19, 16a/24, 19b/16, 20b/07, 24a/15, 25a/05, 26b/03, 27b/15, 29a/23, 36a/20

y.+i 9b/11, 18b/19, 26a/24, 35b/08, 40a/26

y.+im 14b/03

y.+imi 34a/20

y.+ine 27b/04

y.+ini 19a/07

y.+içe 15a/05, 33a/21

y.+ler 38a/21

y.+üm 14b/09, 14b/10, 40a/14, 40a/15

yüzig Yüzük. Parmağa geçirilen genellikle metal halka

y.+ini 19a/20

Z

zāhir Ar. Görünen, görünücü, açık, belli, meydanda. Elbette, şüphesiz, öyledir ya. Galiba, zannederim, umulur ki. Görünüşe göre, anlaşılan, meğer.

z.+de 31a/18, 32a/03

zaman Ar. Vakit, çağ, devir. Mehir, süre. Mevsim.

z. 8b/19, 10a/15, 10a/16, 11a/07, 11a/22, 12b/11, 12b/13, 14a/14, 14b/10, 14b/12, 16b/18, 28b/23

z.+da 6a/20, 38a/22

z.+ı 4b/19, 7a/03, 27a/07

zār Far. Ağlayan, inleyen. İnleme, ağlayış.

z.+dır 37a/28

z.+ına 5b/07

z.+ını 6a/16

zarār Ar. Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat

z. 18a/12

zārī Far. Ağlayıp, sızlama.

z. 3a/04

zāt Ar. Kendi. Asıl, öz, cevher. Saygıya değer kimse.

z. 31b/12

zāt-ı kemal Olgun kişi.

z.+iñ 5a/15

zāyī Ar. Elden çıkan, kaybolan, yitik; zarar, ziyan.

z. 23a/06

zebānī Ar. Cehennemlikleri cehenneme atmaya memur edilen melek

z.+ler 39b/16

zebūr Ar. Kitap. Mektup. Hz. Davud'a nazil olan mukaddes kitap.

z. 14a/18

z.+da 11a/19

zeḥem Yağlı, kirli.

z. 1a/02

zehr Far. Zehir, ağu.

z.+i 13b/02

zemheri Karakış dönümünden 31 Ocak'a kadar olan şiddetli soğuk evresi.

z.+de 9b/13

zemzem Ar. Kabe civarındaki meşhur kuyu. Bu kuyudan çıkan su.

z. 28a/02

zerre Ar. Pek ufak parça, molekül.

z.+ce 14b/11

zevl Zail olmak, geçici olmak.

z.+eyi 9b/21

zeynel bkn. zeynü'l- 'ābidīn

z. 4b/12, 34a/13

z.+dir 37a/22

z.+e 36a/10

z.+iñ 8b/08, 12a/20, 15b/14

zeynü'l- 'ābidīn Öz. İs. On iki imaların dördüncüsü.

z. 6b/12, 10a/06, 16b/09, 22b/14, 26b/24

z.+iñ 5b/10

zeynü'l-bakır bkn. zeynü'l- 'ābidīn

z. 3b/14

z.+a 2a/18

zigim Ağır ağır.

z. 1a/06

zıkr Ar. Anma, anılma. Bildirme, bildirilme. Kuran-ı Kerim.

z. 26a/17

zincir Far. Birbirine geçmiş bir sıra metal halkadan oluşan bağ.

z.+im 42b/19

zindān Far. Karanlık, yer altı hapisanesi. Pek karanlık, sıkıntılı yer.

z. 5b/10

<p>z.+a 4b/12, 22b/14</p> <p>z.+da 12a/20, 12a/21</p> <p>z̄irā Far. Çünkü, şundan dolayı.</p> <p>z. 25b/28</p> <p>ziyā Ar. Işık, aydınlık.</p> <p>z.+landı 6b/11</p> <p>ziyān Far. Zarar.</p> <p>z.+dır 23b/17</p> <p>zulm Ar. Bir şeyi kendi yerinden başka bir yere koyma. Zulüm, haksızlık, eziyet.</p> <p>z. 24b/13</p> <p>zūnūb Ar. Günahlar</p> <p>z. 26b/02</p> <p>zūhd Dünyaya rağbet etmemek, nefsani zevk ve arzudan kendini çekerek ibadete vermek.</p> <p>z.+ünde 9b/02, 15a/10, 27a/10, 41b/07</p> <p>zükker Sükker. Şeker</p> <p>z. 11a/12</p>	<p>zor Far. Sıkıntı veya güçlükle yapılan, kolay karşıtı. Sıkıntı, güçlük, rahatsızlık.</p> <p>z. 28b/12</p> <p>z.+dır 42b/02</p> <p>z.+layub 9b/21</p> <p>zuhūr Ar. Görünme, meydana çıkma, başgösterme, türeme</p> <p>z. 4b/13, 6b/04, 6b/10, 25a/15, 38b/12</p> <p>züleyhā Öz. İs.</p> <p>z.+yı 21a/02</p> <p>zūlf Far. Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. Sevgilinin saçı.</p> <p>z.+i 27b/04</p> <p>zül-fikār Ar. Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye armağan ettiği, ucu ikiye ayrılmış kılıç</p> <p>z. 6b/05, 6b/06, 7b/03, 10a/04, 16b/20, 17a/17, 25a/04, 29b/07, 41b/09</p> <p>z.+ı 7a/06, 7a/20, 14b/12, 14b/16, 20b/24, 30b/12, 39b/08</p> <p>z.+ımı 9a/14</p>
--	--

SONUÇ

İncelediğimiz eserde Pîr Sultan Abdal, Şah Hatâyî, Kul Mahmud mahlaslı nefesler; ‘On İki İmam İsmi’, ‘Nādî Ali’, ‘Sofra Duası’, ‘Yemek Yendikten Sonra’, ‘Ev Sahibinin Lokması Duası’, ‘Yine Ev Sahibinin’ başlıklı dualar bulunmaktadır.

Eserimizde Türkçe sözcüklerin kullanımı ağırlıklı olmakla birlikte Arapça ve Farsçadan dilimize yerleşen sözcüklerin de kullanıldığı görülmektedir.

Cönkün bir yerinde verilen bilgiye göre eser Afyonkarahisar Sandıklı ilçesinin Ece mahallesinden Kütahyalı oğlu İbrahim Çavuş bin Ahmet tarafından yazıya geçirilmiştir. Aynı sayfada yer alan tarihe göre de 17.yüzyıla ait olduğu görülmektedir.

Metnimiz 47 varak 94 sayfadır. Oldukça yıpranmış ve yırtılmış olan cönkün ilk sayfaları okunamamakta, son sayfaları ise yıpranmanın yanında mürekkebin bitmesinden diye tahmin ettiğimiz silik yazı sebebiyle okunamamaktadır. Okunamayan yerler [...] ile belirtilmiştir.

Eseri yazıya geçiren kişiden kaynaklı yazım ve imla hataları bulunmaktadır. Dönem özelliklerini dikkate alarak incelediğimiz metnimizde eklerin ve köklerin tarihsel gelişimini de görmüş oluyoruz.

Eseri ses özellikleri bakımından incelediğimizde;

1. İkinci ve daha sonraki hecelerin başında bulunan g sesi düşmüştür.
2. Sözcük başındaki bazı t’ler tonlulaşmıştır.
3. Sözcük başındaki bazı k’ler tonlulaşmıştır.
4. Sözcük başındaki b sesi düşmüştür.

Metnimizde bu ses olayları tespit edilmiş örnekleriyle verilmiştir.

Eseri biçim özellikleri bakımından incelediğimizde;

1. durur sözcüğü +dUr olarak ekleşmiştir.

2. Vasıta hal eki “n” olarak değil +IA / +IIA / +yla şeklinde kullanılmıştır.
3. Bazı örneklerde istek kipi eki olan –A emir kipi olarak da kullanılmıştır.
4. –yor şimdiki zaman ekinin –yori şekline rastlanılmaktadır.

Metnimizde yapım eklerinin tüm örnekleri tespit edilmiş kelime tahlilleriyle gösterilmiştir.

Eserimizin bilim dünyasına faydalı olmasını ümit etmekteyiz.

KAYNAKLAR

- Akalın, Mehmet (1988). *Tarihi Türk Şiveleri*, TKAE Yayınları, Ankara.
- Aksan, Doğan (1996). *Türkçe'nin Söz Varlığı*, Engin Yayınları, Ankara.
- Arat, Reşid Rahmeti (1979). *Kutadgu Bilig-III İndeks*, (hızl. K. Eraslan, O. F. Sertkaya, N. Yüce), TKAE Yayınları, İstanbul.
- Arat, Reşid Rahmeti (1987). "Türkçe Metinlerde e/i Meselesine Dair", *Makaleler* (hızl. O. Fikri Sertkaya), C.I, TKAE Yayınları, Ankara.
- Arat, Reşid Rahmeti (1992). *Atabetü'l-Hakayık*, TDK Yayınları, Ankara.
- Argunşah, Mustafa (1999). *Tuhfe-i Murâdî İnceleme-Metin-Dizin*, TDK Yayınları, Ankara.
- Aslanoğlu, İbrahim (1974). "Geçen yüzyıllarda Folklorumuza Işık Tutan Kaynaklar", I. Uluslar arası Türk Folkloru Semineri Bildirileri, Ankara
- Atalay, Besim (1941). *Türk Dilinde Ekler ve Kökler Üzerine Bir Deneme*, Matbaa-i Ebuzziya, İstanbul.
- Aydın, Mehmet (2000). "Anadolu Ağızlarında "iken ~ -ken" Zarf-Fiilinin Kullanımı ve Görevleri", *Türk Dili*, C: II, S: 588, s. 639-645.
- Banarlı, Nihad Sami (1971). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, M.E.B. Yayınları, İstanbul.
- Banguoğlu, Tahsin (1986). *Türkçenin Grameri*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Baydar, Ertane Arzu ve Baydar Turgut (2004). "+ki Eki Üzerine", *TDAY Belleten*, C: II, s. 31-48.
- Baydar, Turgut (2011/2). "On The Turkish Plural Suffix +lAr", *Uludağ Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XII/21, s.247-255.
- Biray, Himmet (1999). *Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde İsim*, TDK Yayınları, Ankara.
- Boz, Erdoğan (2001). "Eski Anadolu Türkçesinde +IU Eki Üzerine", *TDAY Belleten*, C: I-II, S: 44, s. 35-43. 261
- Boz, Erdoğan (2007). *Türkiye Türkçesinde +{A} Durum Biçimbirimi*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Boz, Erdoğan (Spring 2007). "Adın Yükleme (Nesne) Durumu ve Tümcenin Nesne Ögesi Üzerine", *Turkish Studies*, Volume 2/2, s.102-108.
- Bozkaplan, Şerif Ali (Spring 2007). "Divanu Lügati't-Türk'te +LA-", *Turkish Studies*, Volume 2/2, s.109-120.

- Bozkaplan, Şerif Ali (Winter 2011). “Necatî Bey’in Türkçesi”, *Turkish Studies*, Volume 6/1, s. 169-184.
- Bulak, Şahap (2011). “Tarihî ve Çağdaş Türk Yazı Dillerinde Şart Kipi”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (30):71-97.
- Bulak, Şahap (2017) “ Tarihî Türk Yazı Dillerinde Şimdiki Zaman”, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9), s. 223-258
- Buluç, Sadettin (1969). “Eski Anadolu Türkçesiyle Bir Kabus-name Çevirisi”, *TDAY Belleten*, s. 195-200.
- Bursalı Mehmed Tahir (1342). *Osmanlı Müellifleri*, Matbaa-i Amire, İstanbul.
- Caferoğlu, Ahmet (1968). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.
- Çağatay, Saadet (1943). “Uygurca ve Eski Osmanlıcada Instrumental –n”, *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, I/3, s. 93-107.
- Çağatay, Saadet (1947). “Eski Osmanlıca'da Fiil Müştakları”, *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, V/4, s.353-368.
- Çağatay, Saadet (1947). “Eski Osmanlıca'da Fiil Müştaklarından II. Partisipler”, *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, V/5, s.525-552.
- Çağatay, Saadet (1948). “Eski Osmanlıca'da Fiil Müştaklarından III. Gerundifler”, *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, I/2, s.27-47.
- Çağatay, Saadet (1944). “Eski Osmanlıca Üzerine Bazı Notlar”, *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, II/2, s. 297-312.
- Canpolat, Mustafa (1967). “Behcetü'l-Hadaik'in Dili Üzerine”, *TDAY Belleten*, s. 165
- Canpolat, Mustafa (1992). “Eski Anadolu Türkçesindeki Belirtme Durumu (accusativus) Ekinin Kökeni Üzerine”, *Türkoloji Dergisi*, C.X, S.1, DTCF Yayınları, s. 9-11.
- Cevdet, Ahmed (1303). *Kava'id-i Osmaniyye*, Dikran Karabetyan Matbaası, İstanbul.
- Clauson, S. Gerard (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford.
- Cumbur, Müjgan, (1974). “Folklor Araştırmalarında Cönklerin Yeri”, *I. Uluslar arası Türk Folkloru Semineri Bildirileri*, Ankara
- Dankoff, Robert (2004). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü* (çev. Semih Tezcan, Kitap Matbaası, İstanbul.

- Delice, Hacı İbrahim (1992). *Eski Anadolu Türkçesi ile Yazılmış Satırları Bir Kur'an Tercümesi (Gramer, Metin, Çeviri, Sözlük)*, (Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Demirci, Ümit Özgür ve Korkmaz Şenol (2008). *Yūsuf u Zelîhâ*, Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- Deny, Jean (1995). *Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları* (çev. Oytun Şahin), TDK Yayınları, Ankara.
- Develi, Hayati (1995). *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, TDK Yayınları, Ankara.
- Develi, Hayati (1995). “(sA) Morfemli Yardımcı Cümleler ve Bunlarla Kurulan Birleşik Cümleler Üzerine Bir İnceleme”, *TDAY Belleten*, s.115-152.
- Devellioğlu, Ferit (1988). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Feryal Matbaacılık, Ankara.
- Dikmen, Melek (2009). *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi H. 1221 nolu Siyer-i Nebî'de Metin Minyatür İlişkisi*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dilaçar, A. (1995). *Kutadgu Bilig İncelemesi*, TDK Yayınları, Ankara.
- Dilçin, Cem (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara.
- Dilçin, Cem (1991). *Süheyl ü Nevbahâr, İnceleme - Metin - Sözlük*, TDK Yayınları, Ankara.
- Divanu Lugati't-Türk* (1991, 1992). (çev. Besim Atalay), TDK Yayınları, Ankara.
- Dizdaroğlu, Hikmet (1997). “Cönklerde Güvenirlilik Derecesi”, *Türk Folklor Araştırmaları XVII*(341)
- Duman, Musa (1995). *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri*, TDK Yayınları, Ankara.
- Duman, Musa (2008). *Makaleler-Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine*, Kesit Yayınları, İstanbul.
- Durgut, Hüseyin (2004). “Türkçede Yalın Hâl Kavramı Üzerine”, *TDAY Belleten*, C: II, s. 71-78.
- Emre, A. Cevat (1943). *Türkçede İsim Temelleri*, TDK Yayınları, İstanbul.
- Ercilasun, A. Bican (1973). “-maç/-meç Eki Üzerine”, *İ.Ü. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt XXI, 83-88.

- Ercilasun, A. Bican (1994/1). "Türkçede Emir ve İstek Kipi Üzerine", *Türk Dili*, s. 505, s.3-9.
- Ercilasun, A. Bican (Bahar 2008). "La enklitiği ve Türkçede bir pekiştirme enklitiği teorisi", *Dil Araştırmaları Dergisi*, Sayı:2, s.35-56, Ankara.
- Erdal, Marcel (1991). *Old Turkic Word Formation*, Wiesbaden, Otto Harrassowitz.
- Erdal, Marcel (2004). *A Grammar of Old Turkic*, Leiden, Brill.
- Erdem, Mehmet Dursun ve Gül Münteha (Güz 2006). "Kapalı e (e) Sesi Bağlamında Eski Anadolu Türkçesi-Anadolu Ağızları İlişkisi", *Karadeniz Araştırmaları*, Sayı 11, s. 111-148.
- Eren, Hasan (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Bizim Büro Yayınları, Ankara.
- Ergin, Muharrem (1993). *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım, Yayım, Tanıtım, İstanbul.
- Ergin, Muharrem (1994). *Dede Korkut Kitabı I. Giriş - Metin - Faksimile*, TDK Yayınları, Ankara, 264.
- Ergin, Muharrem (1997). *Dede Korkut Kitabı II. İndeks - Gramer*, TDK Yayınları, Ankara.
- Ertaylan, İ. H. (1949). "VII.H. XVIII.M. Asra âit Çok Değerli Bir Türk Dili Yadigarı: Behcetü'l Hadâ'ik fi Mev'izetü'l-Halâ'ik", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt III, Sayı 2-3, s. 275-293.
- Erten, Münir (Fall 2007). "+sIz Eki Olumsuzluk Eki Midir?", *Turkish Studies*, Volume 2/4, 1168 1173.
- Gabain, A.v. (1950). *Alttürkische Grammatik*, Leipzig.
- Gabain, A.v. (1995). *Eski Türkçenin Grameri* (çev. Mehmet Akalın), TDK Yayınları, Ankara.
- Gemalmaz, Efrasiyap (1988). *Eski Türkçenin Lügati*, Atatürk Üni. Fen-Edebiyat Fak. Yayınları, Erzurum.
- Genç, Gülcan (2005). *Eski Anadolu Türkçesinde İsimden İsim ve Fiilden İsim Yapma Ekleri ve Fonksiyonları*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gencan, T. Nejat (1979). *Dilbilgisi*, TDK Yayınları, Ankara.
- Gökçe Aziz (Spring 2009)." Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine Dudak Uyumu ve Ünsüz Uyumu", *Turkish Studies*, Volume 4/3, s.991-1012.
- Gökyay, Orhan Şaik (1993). "Cönk" Md. *İslam Ansiklopedisi*, T.D.V. İstanbul

- Gökyay, O. Şaik (2000). *Dedem Korkudun Kitabı*, MEB Yayınları, İstanbul.
- Grönbech, K. (1995). *Türkçenin Yapısı*, TDK Yayınları, Ankara.
- Grunia, E. A. (1972). "XVIII-XIV. Yüzyıl Anadolu Anıtlarının Dili Üzerine", Ankara, *TDK Bilimsel Bildiriler*, s. 65-71.
- Gülensoy, Tuncer (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara.
- Gülsevin, Gürer (1990). "Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde 3. Kişi İyelik Ekinin Özel Kullanılışı", *Türk Dili*, S. 466, s. 187-190.
- Gülsevin, Gürer (1990). "Türkçede –SA Şart Gerundiumu (zarf-fiil) Üzerine", *Türk Dili*, S.467, s. 276-279.
- Gülsevin, Gürer (2007). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK Yayınları, Ankara.
- Gülsevin, Gürer (2010). *Yaşayan ve Tarihî Türkiye Türkçesi Ağzları*, Özel Kitaplar, İstanbul.
- Gülsevin, Gürer ve Boz Erdoğan (2004). *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Gülsevin, Gürer (2002). "Eski Türkiye Türkçesinde İstek Kipi Üzerine", *İlmi Araştırmalar*, Cilt XIII, s.35-50, İstanbul.
- Günşen, Ahmet (2004). *İpsalalı Ebu'l-Hayr Mevlid (İnceleme- Metin-Dizin)*, Güham Yayınları, Ankara.
- Hacıeminoğlu, Necmettin (1984). *Türk Dilinde Edatlar*, MEB Basımevi, İstanbul.
- Hacıeminoğlu, Necmettin (1991). *Türk Dilinde Yapı Bakımından Füller*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Hacılova, A.Kremena (Tarihsiz). "Türkçe'de İken'in Durumu ve Fonksiyonu (XIII. - XVI. Yüzyıllarında)", *TDED*, C. XVIII, s. 1-8, İstanbul.
- Hatiboğlu, (Kılıçoğlu) Vecihe (Ocak 1974). "Türkçedeki Eklerin Kökeni", *Türk Dili*, C: XXIX, S: 268, s. 331-340.
- İlhan, Nadir (2005). "Türkçede Olumsuzluk", *Karaman Dil Kültür ve Sanat Dergisi*, T.C. *Karaman Valiliği Yayınları*, s.271-279, Ankara.
- İpek, Birol (Bahar 2008). "Türk Dilinde Vasıta Hâli", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 23, s.63 97
- İslam Ansiklopedisi (1-44) (1993), *Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları*, İstanbul.

- Kafkasyalı, Ali (2002). *İran Türk Edebiyatı Antolojisi*, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum.
- Kaplan, Yıldırım (2006). *Erzurumlu Kadı Mustafa Darîr'in Kitâb-ı Siyer-i Nebî'si*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karabacak ,Esra (2002). *Bergamalı Kadri Müyessiretü'l-Ulûm*, TDK Yayınları, Ankara. 266
- Karadoğan, Ahmet (2001). "Eski Anadolu Türkçesinde Yuvarlaklaşan Ekler", *TDAY Belleten*, I II, s. 171-179.
- Karahan, Leylâ (1994). *Kıssa-i Yusuf*, TDK Yayınları, Ankara.
- Karahan, Leylâ (1998). "Birleşik Kipli Fiillerde Çokluk Eki -lar'ın Yeri", *Türk Dili*, Kasım 1998, C: II, S: 563, s. 381-387.
- Karahan, Leyla (1990/1992). "Görülen Geçmiş Zaman Eki '-DI/-Dİ' nin Tarz ve Bağlama Fonksiyonuna Dâir", Prof. Dr. Muharrem Ergin'e Armağan, *Türk Kültürü Araştırmaları*, Yıl XXVIII/1/2, s. 335-341, Ankara.
- Karahan, Leyla (1994). "-sa/-se Eki Hakkında", *Türk Dili*, S. 516, s. 471-474.
- Karahan, Leyla (1996). *Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*, TDK Yayınları, Ankara.
- Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü* (1991). Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Kaymaz, Zeki (1997). "Eski Anadolu Türkçesi'nde Renk Bildiren Kelimeler ve Teşkilleri", *Mehmet Önder Armağanı*, s. 169-178, Ankara.
- Kaymaz, Zeki (1996) "Aşık Paşa'nın Elif-nâme'si", *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. II, S. 2, s. 302-332.
- Kaymaz, Zeki(1991). "Eski Anadolu Türkçesi'nde Sayı Adları ve Kullanılışları", *TDAY Belleten*, , s. 9-17.
- Kaz, Sabri (1977). "Cönk" *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C.II, Dergah Yayınları, İstanbul
- Koç, Nurettin (2002). "İyelik Ekleri, Fiilimsiler ve -sa / -se Eki Üzerine", *Türk Dili*, S: 605, s. 430-437
- Kocaoğlu, Timur (Temmuz-Ağustos 2003). "Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é / i Meselesi", *Türk Kültürü*, Sayı: 483-484.
- Köktekin, Kazım (1996). "Bir Yusuf ve Zeliha Şairi Süle Fakih ve Eseri", Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S.4, s. 173-179.
- Köktekin, Kazım (1999). "Eski Anadolu Türkçesi ile Yazılmış Hatun Destanı ve Dili", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S.12, s. 1-29. 267

- Köktekin, Kazım (2008). *Eski Anadolu Türkçesi*, Fenomen Yayıncılık, Erzurum.
- Köprülü, Fuad (1993). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (1958). “Türk Dilinde+ça eki ve Bu Ek ile Yapılan İsim Teşkilleri Üzerine Bir Deneme”, *TDAY Belleten*, s. 41-68.
- Korkmaz, Zeynep (1994). *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*, TDK Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (1995). “Eski Anadolu Türkçesinde İmlâ-Fonoloji Bağlantısı Üzerine Notlar”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C.I, *TDK Yayınları*, s.491-508, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (1995). “Eski Anadolu Türkçesindeki –van/-ven, -vuz/-vüz Şahıs ve Bildirme Eklerinin Anadolu Ağızlarındaki Kalıntıları”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C.I, TDK Yayınları, s.110-127, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (1995). “-sa/-se Dilek-Şart Kipi Eklerinde Bir Yapı Birliği Var mıdır?”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C.I, TDK Yayınları, s.160-167, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (1995). “Türkçede –acak/-ecek Gelecek Zaman (Fütürum) Ekinin Yapısı Üzerine”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C.I, TDK Yayınları, s.3-11.
- Korkmaz, Zeynep (1995). “Türkçedeki –arak/-erek Zarf-Fiil (Gerundium) Ekinin Yapısı Üzerine”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C.I, Ankara, TDK Yayınları, s.128-132, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri*, TDK Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (2013), “Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi”, *Türk Dil Kurumu*, Ankara
- Kurt, Meziyet (2006). *Anadolu Türkçesi Sözlüklerinde +İlk / +IUK Ekli Kelimeler*, (Yüksek Lisans Tezi) Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Levend, A.Sırrı (1953). “Aşık Paşa'nın Bilinmeyen İki Mesnevisi: Fakr-nâme ve Vaf-ı Hal”, *TDAY Belleten*, s. 205-225.
- Levend, A.Sırrı (1954). “Aşık Paşanın Bilinmeyen İki Mesnevisi Daha: Hikâye ve Kimya Risalesi”, *TDAY Belleten*, s. 265-276.
- Levend, A.Sırrı (1955). “Aşık Paşa'ya Atfedilen İki Risale”, *TDAY Belleten*, s. 153-163.
- Levend, A.Sırrı (1960). “Tutmacı'nın Gül ü Husrev Mesnevisinin Dil Özellikleri”, *TDAY Belleten*, s. 49-77.
- Mansuroğlu, Mecdut (1946). “Anadolu'da Türk Dili ve Edebiyatının İlk Mahsulleri”, *TDED*, 1/1, s. 9-17.

- Mansuroğlu, Mecdut (1951). “Anadolu'da Türk Yazı Dilinin Başlaması ve Gelişmesi”, *TDED*, IV/3, s. 215-229.
- Mansuroğlu, Mecdut (1959). “ Türkiye Türkçesi'nde Ses Uyumu” *TDAY Belleten*, s.81-93.
- Nalbant, M. Vefa (2007). *Divanü Lugati't-Türk Grameri-l İsim*, Bilge-Oğuz Yayınları, İstanbul.
- Napolnova, Elena Markovna (1989). “Edebi Eski Anadolu Türkçesi Tarihinde Bazı Genel Özellikler”, *TDAY Belleten*, s. 331-334.
- Ölmez, Zuhâl (1996). *Ebulgazi Bahadır Han Şecere-i Terākime (Türkmenlerin Soykütüğü)*, TDAD: 3, Ankara.
- Önler, Zafer (1985). “Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yazılmış İki Tıp Kitabında Yer Alan Sağlık Bilgisi Terimleri”, *TDAY Belleten*, s.87-130.
- Önler, Zafer (2010/2). “+(X)n Zarf Eki ve Kullanımı”, *Ankara Üniversitesi Dil ve TarihCoğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, 17, s. 143-155.
- Orkun, H. Namık (1987). *Eski Türk Yazıtları*, TDK Yayınları, Ankara.
- Özdemir, Gülseren, “Pir Sultan Abdal'ın Değişlerinde Animizmin ve İslamiyet Öncesi Eski Türk İnançlarının İzleri”, *Ege Üniveristesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü*, İzmir
- Özen, Kutlu. “Cönk ve Mecmuaların Halk Edebiyatı Araştırmalarındaki Yeri, Sivas Yöresinde Tutulmuş Olan Cönklerin Bazı Özellikleri” *Kızılırmak*, S.1
- Özkan, Abdurrahman (2009). *Mehekkü'l-İlim ve 'l-Ulema*, Fakülte Kitabevi, Isparta.
- Özkan, Abdurrahman (Winter 2011). “Eski Anadolu Türkçesindeki Bazı Fiillerin Hâl Ekli Tamlayıcıları ve Bu Tamlayıcılarda Zaman İçinde Görülen Değişiklikler” *Turkish Studies*, Volume 6/1, s. 512-522.
- Özkan, Mustafa (1992). *Gülistan Tercümesi*, TDK Yayınları, Ankara.
- Özkan, Mustafa (2000). *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Özmen, İsmail (1998), “Alevi- Bektaşî Şiirleri c.5 (20.Yüzyıl)” *Kültür Bakanlığı*, Ankara.
- Özmen, Mehmet (1995). “Türkçede ‘değil’ Kelimesi ve Kullanımları”, *TDAY Belleten*, s. 315-368.
- Özsoy, Bekir Sami (2006). *Dede Korkut Kitabı*, Akçağ Yayınları, Ankara.

- Paçacıoğlu, Burhan (1993). *Battal-Name, İnceleme, Metin, İndeks*, (Doktora Tezi), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Paçacıoğlu, Burhan (1996). “ Bir Cönk İncelemesi”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S.2 Sivas
- Paçacıoğlu, Burhan (1996). *Orta Türkçe, Karahanlı, Harezmi, Kıpçak ve Eski Anadolu Türkçesi*, Dilek Ofset, Sivas.
- Parlatır, İsmail (2006). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Ankara.
- Şahin, Hatice (1993). *Ferah-name*, (Doktora Tezi), Malatya, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Şahin, Hatice (2006) “Türkçede Şimdiki Zaman Eklerinin Zaman Belirleyicilerle Kullanımı”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), s. 213- 221
- Şahin, Hatice (2003). *Eski Anadolu Türkçesi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Sarıkaya, Mahmut (2009). “Teklik İkinci Kişi Emir Çekimlerinin Anadolu ve Azerbaycan Ağızlarındaki Değişik Örnekleri Üzerine”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (25):145-157.
- Semedli, Elza (2009). “Türk Lehçelerindeki Bir Ses: Kapalı e”, *Khazar Journal of Humanities and Social Sciences (Journal of Azerbaijani Studies)*,S.22, s.522-532.
- Şemsettin, Sami (1995). *Kamus-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul.
- Seyâhatnâme-i İbn Batûta* (1333). (çev. Mehmed Şerîf), Matbaa-i Amire, İstanbul.
- Tarama Sözlüğü* (2009). TDK Yayınları, Ankara.
- Tekin, Talat (Bahar 2010). “{-Matı(N)} Gerundiumu Üzerine” (çev. Ümit Özgür Demirci), *Dil Araştırmaları*, Sayı: 6, s.203-210.
- Tekin, Şinasi (1973-1974). “1343 Tarihli Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni ve Türk Dili Tarihinde “Olga bolga” Sorunu”, *TDAY Belleten*, s. 59-157.
- Tietze, Andreas (2002). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı-1 (A-E)*, Simurg Yayınları, İstanbul-Wien.
- Tietze, Andreas (2009). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı-2 (F-J)*, OAW, Wien.
- Tiken, Kamil (2004), *Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarf Fiiller*, TDK Yayınları, Ankara.

- Timurtaş, F. Kadri (1976). “Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri”, *Türkiyat Mecmuası*, C.18, 331-368.
- Timurtaş, F. Kadri (2005). *Eski Türkiye Türkçesi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Tokatlı, Suzan (2005). “Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinde “Ki”, “Kim” Bağlama Edatı ve
- İlgi Zamirlerinin Zaman ve Kip Eklerine Yüklediği Görevler”, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, 133-148.
- Toparlı, Recep (Tarihsiz). *Harezm Türkçesi*, Seyran Yayınları, Sivas.
- Toparlı, Recep ve Argunşah Mustafa (2008). *Mu'inü'l-Mürid*, TDK Yayınları, Ankara.
- Turan, Zikri (1996). “Eski Anadolu Türkçesi’nde Ol- Cevherî Fiili”, *TDAY Belleten*, s. 265-289.
- Türk, Vahit (1996). “Türkçede Şimdiki zaman Kavramı, Çekimleri ve Ekleri”, *TDAY Belleten*, s. 291-340.
- Türk, Vahit (Bahar 2006). “Türkçede Ö- , Ög, Ögür, Öğren-, Öğret- Kelimeleri”, *Hacettepe Üniversitesi Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S.4, s.5-15.
- Türkçe Sözlük* (2005). TDK Yayınları, Ankara.
- Türkdoğan, Melike Gökcan (2008). *Klasik Türk Edebiyatında Yusuf u Züleyha Mesnevileri Üzerine Mukayeseli Bir Çalışma*, (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Üstüner, Ahat (2001). “Eski Türkiye Türkçesinde –sUz Eki”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.11, S.2, s.177-184.
- Uygur, Sinan (Fall 2007). “-(y)IsAr Gelecek Zaman Ekinin Yapısı Üzerine”, *Turkish Studies*, Volume 2/4, s.1193-1196.
- Yavuz, Orhan “Türk Dünyasında Cönkler, Hususiyetleri ve Dili”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, S.54,1988
- Yılmaz, Emine ve Demir Nurettin (2009). “Kıyas-ı Enbiyâ’dan Eski Anadolu Türkçesinin Söz Varlığına Katkıları-I”, *International Journal of Central Asian Studies*, Volume 13, s. 495 517.
- Yılmaz, Hikmet (Bahar 2003). “Çokluk Eki: -lar / -ler Üzerine”, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*,S:15,s.125-130.

EKLER

ع.

باده اناسم كوكبه بوجه ايكه
 نه وار ايك بكا اندر خب و دي
 صوره محمد علي قانديله نو. ايكه
 آدم نه ده ايك بكا اندر خب و دي
 اَسْتَيْمٌ وَنَلْبِهْ بُوَسُوِيْكَ جَهْدِي
 اونسكه بيله عالم اكل الحافير
 بر قوسه اوغدايم مكلان بوقير
 نهك سياهيجه تله خب و دي
 يا ب او ساه اوليم انا دله
 آ - تيك قال ايلر بوته دله
 او كوه دله بالقصير ي دله اوته دله
 قد - تيله اوله يي ي دله خب و دي
 هضمه او قوه ايم بيايم قره دله
 د - تلي ستم او كوله ياه دله
 بر سهر سب ايتيم بوزيله ياه دله
 قوسه قلمه سا - دله خب و دي
 بر دياه اوغدايم يا غور يا غوريه
 هم بر ي بوليم اهلوه دگدله
 بر سهر سب ايتيم اناسم كوه - قويله
 انده عبادت ايد قويله خب و دي
 بر سطلار عباد لم لاهم جلا نه
 بر قوله اهل ايلر بوي دك شلانه
 بو كوه كيم اصرار لاديله اولو مكلان
 قوله سطلار اوله يي قويله خب و دي

كَرِهَ بَلَدِي كَيْدِي فَتَدَّهَ اِحْتَدِي فَانْدَرِيْمِمْ فَخُلْ اَيْدِيْمِمْ كَوْمِمْ
 يَا سَنِي مَاخِرِيْمِمْ سَاهِ عَسِي وَالاِيْمَامُ خَسِي مَقْطَعِي
 فَوَدَكَ وَالفِ عَرِ عَلَيْهِ يُوْلِنَهْ اَهْ كَانِيَهْ مَاخِرِيْمِمْ اِيْمَامِمْ
 عَسِي وَالاِيْمَامُ خَسِي فَوَدَكَ تَجَلِيْسِيَهْ كَيْمِمْ نَقْرُ فَبَلَدِي مُحَمَّدِمْ
 مَطْفِقِمْ يُوْسَيِ عَلِيْدَهْ يُوْلَدِيْ مُؤْمِبِهْ فَوَدَكَ تَارِيْ اَلْعَارِضِيَهْ
 كَلَدِي تَارِيْ اَلْعَارِضِيَهْ قِيْمِيْ يَوْمِمْ يَرْغَبِيْ عَسِي بَلَدِيَهْ وَليْدِيَهْ
 بَلَدِيَهْ دَهْ بَقَايِيْنِمْ مَوْلِيْمِمْ بَلِيْدِيَهْ مَاخِرِيْمِمْ مَاخِرِيْمِمْ
 سَاهِ عَسِي وَالاِيْمَامُ عَسِي مُحَمَّدِمْ مَطْفِقِمْ يُوْسَيَِهْ اِيْرَدِيْ
 كَيْدِيْ كَرِ بَلَدِيَهْ لَمْ شَرِيْدِيْ اَوْلِيْ بَقَايِيْنِمْ يَزِيْدِيَهْ لَعْنَتِيَهْ
 اَوْفُوْدِيْ مَاخِرِيْمِمْ سَاهِ عَسِي وَالاِيْمَامُ خَسِي

عَسِي عَسِي اِيْحِيْمِمْ لَهْ كَيْمِمْ اَقِيْدِيْمِمْ كَوْمِمْ يَوْمِمْ يَا سَنِي
 اَوْلِيْ غَاذِيْدَهْ شَرِيْدِيْ يَوْمِمْ اَوْلِيْ اِيْكَ اِيْمَامِيَهْ سَلُوْكَ
 مُحَمَّدِمْ مَطْفِقِمْ اَوْلِيَهْ يُوْلَدِيْ سَنِي مَاخِرِيْمِمْ سَاهِ عَسِي وَالاِيْمَامُ
 خَسِي كَاهِ بَلِيَهْ رُوْمِمْ اَهْ لَرِيْ لَقَاْمِ بَلِيَهْ خُوْءَهْ
 صَانِمْ يِرْلَرِيْ اُوْزِيْ كُوْكَلِيْ يُوْلَدَهْ اَوْلِيْ وَفَاةِ اِيْدِيْمِمْ
 غَاذِيْدَهْ فَوَدَكَ اِيْحِيْمِمْ اَوْلِيْ اِيْكَ اِيْمَامِيَهْ اِيْحِيْمِمْ يُوْكَوْنِ
 كَوْمِيَهْ لُوْزِيْمِمْ دَاهِيَهْ دِيْمِيْ اَلْعَارِضِيَهْ مَرْوَتِيَهْ
 اَلْ اِيْمَانِ اَهْ نَدَهْ خِيْلُوْ كُوْلُبْنِيْ كَيْدِيْ وَبِرْكَ اِهْ
 اَهْ كَاغِيَهْ نَمَامِمْ يُوْلُوْنِ نَمَامِمْ

میری او حکومت دبدیار

ایک نامزد م کول سوچ بودیار

قدیم سوچا اغاچی خودیار

ایضا

میرک آتک ما بلادره باغی

انا نیک بابا نیک حکری ماغی

اشه به کیس یوم قال بوینوله اگری

ایضا

میرک آتک بنددم بوسا نری

بیاضه شی قره بره دوستدی

فاجیه قالفا به فرقا تو ساندی

ایضا

بیم لھانیم اینوب کیمای

دول دول اکرلک کیمای

بغیر کده قریب قریب اوغای

ایضا

محمد علیہ عهد خلافتک باشی

کونہ مدد آفتیم قاندا باشی

مردوم قالماز افسیمه جاغدا نر کنی

الله الله یا احمد یا علی

قول واره لم ختم آتشی

باشندله زھدی طالبیک باشی

منتہ ابام کلام برکتی

الله الله یا احمد یا علی

قربا نوره قبول سویدیم سیم

آنج اولور کی سویدی ایچم

دبره کسه کو برعه اوغرا یوب کچم

ایضا

محمد علیہ نماز کونہ صد

طوانه

غیرین صوره بیکنم بلین

الله بر محمد مر نضا عالم
دست کتابی معانی صوره ایله

الله بر محمد مر نضا عالم
اجل کلری ناسه اغرنی لای

نوح پیغمبر تونده اوغزادی طرفان
دلیلک ایلی عجم جلان

ایضا

صحنه کونشی دلم
صحنی صوره قورمه نمانی قائم
مؤمنک قلندیم جقمیکه دلم

ایضا

ایام دخیل ایله ندم کیران
جسم شری باکره ویران
امام جعفر ایام بول ایله کانه قوران

ایضا

موسی بی کالم تکم ایلی خده
دستور شاه دیدیه نیک قضا
معجزه نیه ویردی امام رضا

ایضا

حوریا کیکه نصفه انلیان
علی لئنا کیکه سریه صاقلیان
یری اقایم دست کورنیه بکلیان

ایضا

حصه العسکرک جا ندرله جان
محمد صریه بیه اقرار بیکه کان
بری کوک برادریم سلطان لقی

ایضا

ÖZGEÇMİŞ

1992 yılında Denizli’de doğdum. İlk ve orta okulu Denizli Gazi İlköğretim okulunda okudum. Lise eğitimimi Denizli Tavas Zeybekler Anadolu Lisesinde tamamladım. 2011 yılında girmiş olduğum Pamukkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü 2015 yılında bitirdim. 2015 yılında Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinden Pedagojik Formasyon sertifikası aldım. Halen Pamukkale Üniversitesi’nde yüksek lisans öğrencisi olarak eğitimi devam etmekteyim.